

Pagina 3

PERSPECTIVE LĂRGI COLABORĂRII ROMÂNŌ - LIBIENE

(Comentarii despre recenta întâlnire de la București dintre președintele Nicolae Ceaușescu și colonelul Moammer El Gaddafi)

Pagina 2

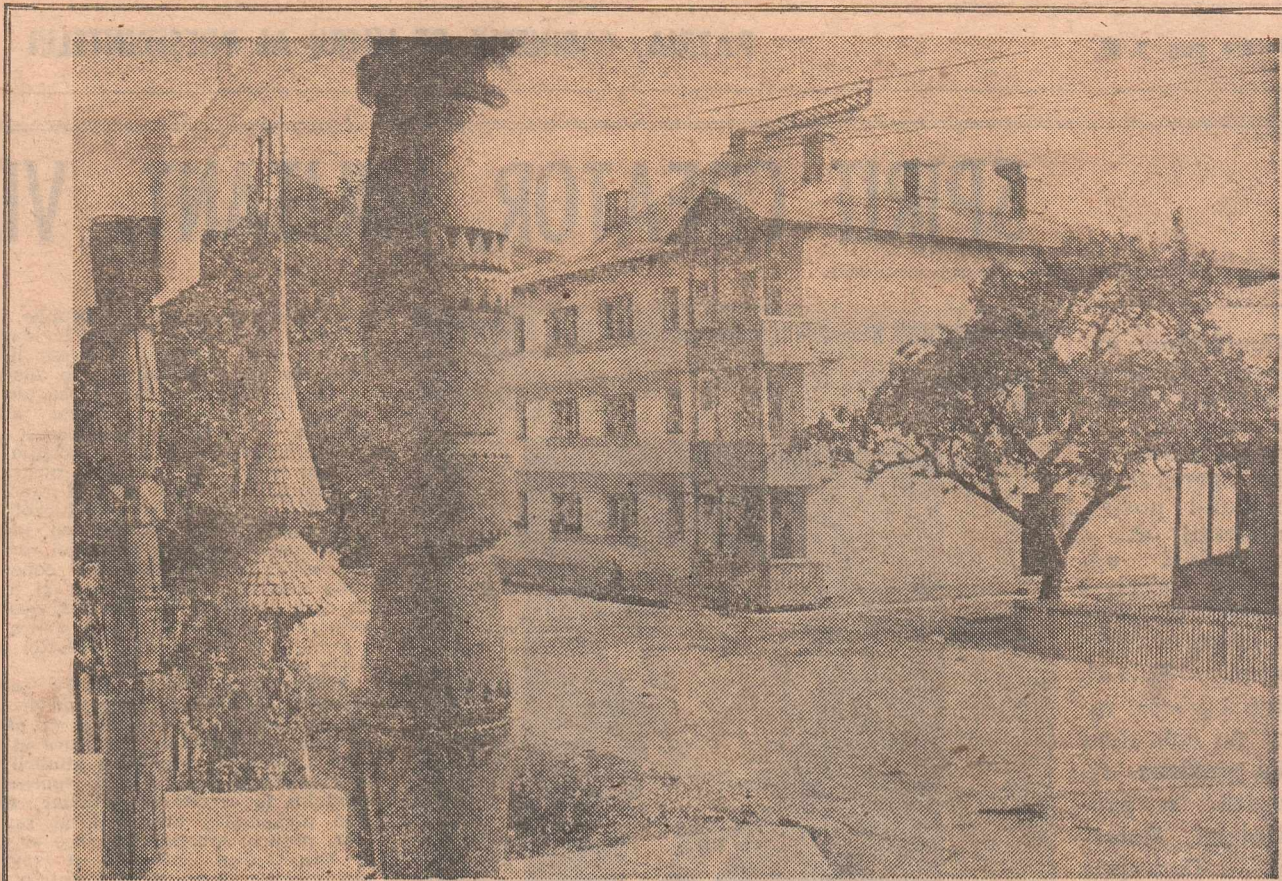
SPIRIT CREATOR, MILITANT, VIZIONAR

(Cadre didactice universitare despre volumul „Din gândirea filozofică a președintelui Nicolae Ceaușescu”, recent apărut în Editura politică)

Paginile 16—17

CENTENARUL BACOVIA

(Un omagiu marelui poet semnat de Mihai Beniuc, Fănuș Neagu, Edgar Papu, Al. Piru, Nichita Stănescu)

Comuna Paltin — Vrancea : Consiliul popular și căminul cultural

„Vrancea a intrat într-un nou ciclu de evoluție, pe pământul ei, ca dealtfel pe al întregii țări, petrecându-se o osmoză întineritoare, în care totul se leagă — trecutul cu prezentul și cu viitorul. Cită istorie, cită cultură, cite generații nu s-au sedimentat între acel moment, când numele Vrancei era menționat pentru prima oară într-un document latin, la 2 iulie 1431 — deci acum 550 ani, cum ne semnala recent Simion Hirnea din Năruja — și zilele în care oamenii pământului de la curbura Carpaților își făuresc o viață tot mai plină?! Acea „insulă de organizare străveche” cum denumeau unii Vrancea, firește îndreptățiți să-l spună așa, „izolată de restul lumii”, cum nu se pripeau să afirme alții, și-a găsit acele resurse care au îmbogățit mult sufletul, civilizația românilor. Unul din aceste izvoare, cioplitul lemnului, arta lemnului prin urmare, se adaugă cîntecelelor populare, literaturii culte, altor forme ale creației, care adună ca într-un creuzet geniul poporului nostru.

O adevărată pleiadă de meșteri populari cioplitori în lemn a apărut în Vrancea. Cei mai mulți însă continuă o indeletnicie preluată de la tații și moșii lor, pe care cu timpul au transformat-o în artă. La Paltin, de pildă, comuna de munte,

lare, de mare frumusețe și care ar rezista celor mai riguroase analize de specialitate, lucrările în cauză continuă linia tradițională a artei populare din această parte a țării.

Arhitectura nouă a comunei Paltin, ca și a altor localități românești, validează de fapt existența unei inepuizabile resurse umane: spiritul creator, talentul. Spun aceasta pentru că meșterilor populari Ion Cîntecea, Nicolae Stoica, Ion Vătafu, Ștefan Mocanu sau Gheorghită Nichifor, care au realizat aceste opere în lemn, nu le-au stat la îndemână decât înțelepciunea generațiilor și truda propriilor căutări...

Cu timpul, lemnul se patinează, fie el de cea mai bună esență, oamenii care l-au fasonat și dăltuit se petrec, arta, arta creată de anonimi, ca și de marii noștri artiști, rămîne ca un pisc ce trebuie cucerit în permanență. La Paltin, un asemenea pisc există...

AL CRIHANA ■

Cununile de lemn de la Paltin

căreia nu i-ar șede rău pe cele mai pretentioase ilustrate, o duzină de meșteri populari au „croit” stilpi și florărie, o adevărată dantelărie artistică în lemn. Iar munca, talentul lor se regăsesc astăzi pe cele mai importante edificii ale așezării: primărie, cămin cultural, dispensar uman, muzeu sătesc, bloc de locuit, fințină, porți de intrare... Devenite monumente ale arhitecturii noastre popu-

Acum, într-un moment în care popoarele se revoltă de încercarea mării finanțe de a-și spori și mai mult bogățiile prin creșterea ratei dobînzilor, supunem spre lectură și meditație acest aforism dintre cele pe care le-am cules din Mark Twain în paginile revistei noastre :

„Bancher se numește persoana care îți împrumută umbrela cînd e soare afară și ți-o cere cînd începe să plouă”

ANUL XXX - NR. 40 (1373) - 1 OCTOMBRIE 1967

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Dispar gutuile?

M-a prins pofta de gutui și am venit în piață. Dar puține astfel de fructe pe unde am trecut noi: în Berceni, cam 20 kilograme, verzi și pipernicite. În Drumul Taberei, într-o după-amiază, nu era o gutuie. Cîteva kilograme, în Piața Unirii. Șefii piețelor ne mărturiseau același lucru: „Nu prea sînt gutui. Doi-trei producători pe dimineață, cu canități mici nu prea coapte și nu prea arătoase”. Am întrebat atunci la întreprinderea de producere, valorificare și industrializare a legumelor și fructelor Berceni, unitate care aprovizionează trei sectoare ale Capitalei: ce cantitate de gutui e contractată pentru anul acesta? „Anul ăsta, ne-a răspuns tovarășul Pantelimon Surupăceanu, director tehnic, nu avem contractate gutui. O să fie ceva, vreo 50 tone, pe care le vom prelua, prin sistemul de achiziții, de la producătorii particulari. În întreprinderile agricole de stat nu prea au plantații de gutui, iar la producătorii particulari pomii ăștia sînt pe cale de dispariție”. Un coleg îmi spunea că și pe acest pom fructifer, tradițional, cu fructe bogate în vitamina C și în săruri minerale, îl paste soarta vitregă a nucului. O fi așa, mi-am zis, dar ca să mă conving am căutat răspunsul la oamenii care au în mîini soarta gutuiului, la producători:

— Am livadă cu o sută și ceva de pomi, dar noi o mai întrebăm și pe Ioana Bologan, din Călinești (Argeș): unii oameni mai au, dar puțini. Se pare că anul ăsta nici nu prea au rodit. Anul trecut, știu, au fost. Un an rodesc mai bine, un an mai slab. Eu am un măr roșu, dulce, care într-un an rodeste de pică, iar în al doilea an nu face o fructă. Așa sînt unii pomi!

Așa or fi „unii pomi”, ca și unii oameni, dar noi o mai întrebăm și pe Ioana Bologan, din Leordeni (Argeș), același lucru: ce soartă au gutuii în satul ei?

(Continuare în pagina 4)

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

„Da, avem mulți oameni care pot trăi idei”

Gheorghe Popescu, tehnolog la secția montaj a întreprinderii de mașini agricole „SEMĂNĂTOAREA” (lucrează aici de 30 ani), îmi spune să mă aplec peste cauciucul masiv al roții, nu mai înalt și nici mai puțin lat decît un birou, și să privesc peretele metalic al mașinii. Fac așa cum mi se spune, strecurîndu-mă pe sub sofisticata instalație și nu zăresc nimic altceva decît peretele ăla metalic, vopsit proaspăt în roșu aprins, neted ca-n palmă!? Revin și îmi manifest nedumerirea. Aștept, firește, o explicație, care nu întîrzie:

„Aici se practica înainte o gaură rotundă, de circa o jumătate de metru diametru. Discul rezultat era material rebutat, cel mult folosea la confecționarea unor piese minore. Gaura era acoperită cu un fel de capac, de asemenea metalic, menit inițial a proteja — și face loc — capătului unui fus din oțel. Totul provenea de la un reper complex, preluat de la un tip vechi de mașină, și care nu-și mai găsea rostul. Le-am eli-

minat, obținînd — per ansamblul producției de astfel de mașini — o importantă economie de material. Ca și aici, dealtfel... sau aici...”

Inconjurăm marelui utilaj și Gheorghe Popescu îmi arată diverse locuri în care mașinii i s-au adus îmbunătățiri, sau unde urmează să i se aducă, probele fiind în curs. Asta a însemnat, și înseamnă în continuare, ore de nesomn, de priviri încețoșate aplecate asupra planșetei, de probe în atelier, de verificări în cîmp, de țigări aprinse și aruncate în grabă, la jumătate — pentru a nu întrerupe procesul complicat al creației, pornit DE LA O IDEE. Mașina în cauză poartă denumirea CARP-4.

Unul dintre birourile întreprinderii bucureștene. Interlocutor: Mihai Dogaru, inginer șef la pregătirea fabricației.

— În noiembrie 1979, cu ocazia vizitei

(Continuare în pagina 5)

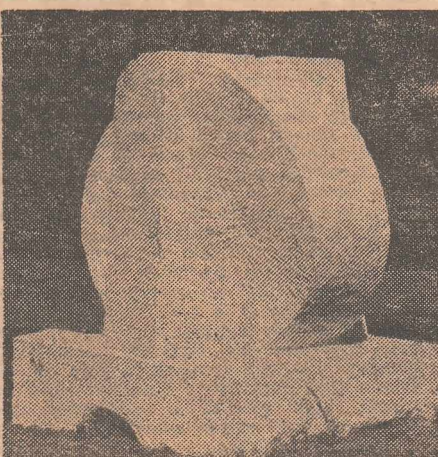
HORIA PATRAȘCU ■

Roata morii

Îmi aduc aminte că învățătorul meu, neuitatul învățător Nicolae Popescu, ieșit nu prea demult la pensie, și mai ales soția dumnealui, Elena, o minunată învățătoare dispărută prematur dintre cei vii, ne învățaseră să cîntăm pe două voci cîntecul Moara și noi, școlarii dintr-a treia, îl cîntam cu dezinvoltură, mai ales la serbări, gîndindu-ne îndelung la felul cum arăta moara lui Milucă de la podul Motruului. Moară cum nu mai văzusem alta. Avea scoc cu apă adîncă, vinătă și spumegînd, cu roată de lemn uriașă (cel puțin așa ni se părea) pe care forța apei în cădere o învîrtea greoi, zgîlțind-o din toate încheieturile. Cînd se desferceau pietrele, fremăta parcă tot zăvoiu, toată

(Continuare în pagina 11)

MIHAI STĂNESCU ■

La o sută de ani de la nașterea lui Bacovia, oferim cititorilor noștri una dintre cele mai frumoase poezii ale limbii române

Glossa

de G. BACOVIA

Privește savant
Cu inima beată
De iubire.
Natura-i statică.
Amorul renaște,
Cu focul de vară,
Cu diamante
De iarnă.
Metemsihoză,
Metamorfoză,
Și cite încă.
La revedere
Sau la adio.
Privește savant.
Dacă nu-i,
Cu cine vorbi,
Se scrie.

Vol. Stanțe burgheze, 1948

SPIRIT CREATOR, MILITANT, VIZIONAR

Continuând publicarea seriei de lucrări din gândirea teoretică și practică a secretarului general al partidului nostru, contribuții de o inestimabilă valoare la tezaurul culturii marxiste din epoca contemporană, Editura politică a scos recent de sub tipar „Din gândirea filozofică a președintelui României. Concepția materialist-dialectică, baza ideologică a politicii și activității Partidului Comunist Român”. Redăm opiniile și comentariile pe marginea noului volum ale unor specialiști din domeniul filozofiei.

DIN GÂNDIREA FILOZOFICĂ A PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI

Nicolae Ceaușescu

Concepția materialist-dialectică, baza ideologică a politicii și activității Partidului Comunist Român

EDITURA POLITICĂ

Pasiunea filozofiei revoluționare

O cultură fără filozofie, scria cindva Hegel, este asemenea „sfintei sfintelor” căreia îi lipsește templul; este, altfel spus, o cultură care nu și-a deprins încă spiritul și ființa sa în autenticitatea care să le dea forma generală, specificul de ființare în lume, modul propriu de a fi al poporului. Fie că a timpului său prinsă în gânduri, filozofia nu iese la răspundea drumurilor pentru a preîntâmpina capriciile vinturilor ci se așază în lumea tuturor pentru a-i desluși tainele, esența și legitățile, sensurile vieții în general și ale ființei eminente a universului — omul — în special. A face filozofie este actul suprem al spiritului și patos al gândirii, nevoie permanentă a ființei umane de totalitate, de general, și universal. O nevoie care izvorăște între altele condiții și din faptul că singura ființă universală a universului și unica ființă în stare să-și asume universal lumea este omul. Proiectarea filozofică a omului în lume este gestul unei mari izbînzii a omului asupra naturii și a vieții, dar și o neîncetată căutare de izbînda pentru că izbînda filozofică spre deosebire de altele satisfăcute în expresia lor sensibilă este mereu în căutarea lumii și a lumilor care deși nu s-au născut se nasc, a lumii și a lumilor care cu toate că existente nu s-au lăsat încă prinse în concepte generalizatoare și în legi care să le deslușească sensurile și, nu mai puțin, a lumii care a fost. Căci filozofia, ca zonă a spiritului care-și constituie ca obiect totalitatea, se formează într-un nesfîrșit dialog cu coordonatele fundamentale ale vremii asumindu-și în consecință judecarea trecutului și a viitorului.

Gîndirea filozofiei în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie acestor mari coordonate ale unor filozofii perene care constituite în principiile ei fundamentale se re-construiește în chiar procesul creării noilor valori, în efortul de re-elaborare pe baza noilor date ale vieții, științei și culturii, a unor noi procese și principii, legi și norme cu o triplă funcție: gnosologică, axiologică și praxiologică.

Este neîndoios că filozofia lumii contemporane nu este asemenea fizicii, matematicii, biologiei ori chimiei un bloc unitar de cunoștințe de concepte ori principii. Atîta timp cît lumea omului, societatea, sint scindate, cit interese divergente se vor statuate, filozofia este ea însăși neunitară și scindată. A gîndi, așadar, filozofia ca formulă unică, înseamnă a face abstracție de filozofia lumilor contemporane, de diversitatea lor, de contradicțiile existente între diferite moduri de a gîndi lumea, și, în consecință, de pluralitatea, divergență și ea, a soluțiilor oferite de filozofii problematicei lumii actuale.

Sesizarea dialecticii raporturilor dintre filozofiile contemporane, a felului specific în care fiecare în parte pledează pentru o anumită lume, dar și a valorii lor de adevăr se constituie în gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu într-o concepție unitară și dialectică în același

timp, ca și într-o metodologie științifică și revoluționară.

Filozofiile contemporane nu există unele lingă altele ca forțe paralele care nu se înlînesc decît într-un infinit matematic, și ele, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, întră inevitabil în raporturi complexe care-și subîntind, ca elemente ale lor, dialogul, confruntarea, lupta, în funcții de determinare pe cit de multilaterale pe atît de complicate în articulațiile lor interioare și în finalitatea lor intrinsecă.

În contextul unei extreme diversități a filozofiilor, care nu constă în exclusivitate în diversitatea de stiluri ci, mai ales de soluții, filozofia revoluționară a clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric, — ca și teoria comunismului științific sint gîndite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în acord cu spiritul funciar al acestora: ca sistem de gîndire care se opune, prin chiar natura gîndirii profesionale, prin cea a metodei — dialectica — oricărei închistări dogmatice și oricărei izolări nu numai de faptele empirice și de teoriile științifice, dar și de celelalte filozofii ale vremii.

Pasiunea filozofiei revoluționare este adevărul iar adevărul nu are proprietar exclusiv. El nu poate fi monopol al cuiva. Aceasta este, în viziunea secretarului general al partidului nostru, axioma fără de care creația în cadrul marxismului nu este posibilă. Arogarea dreptului de a da judecăți definitive după principiul „de marxisme c'est moi”, subliniază secretarul general al partidului, întră în conflict acut cu vocația filozofiei marxiste de a fi o concepție științifică la a cărei continuă dezvoltare pot și trebuie să-și aducă contribuția „toți oamenii care gîndesc” (volumul la care ne referim, pag. 127) și care analizează dezvoltarea socială pornind de la ideile fundamentale ale materialismului dialectic și istoric. Comuniunea gîndirii cu practica revoluționară ca principiu metodologic, duce la adevăr în condițiile în care ea, această comuniune nu este numai afirmată, ei și pusă în funcțiune, aplicată la dezvoltările epocii, la nevoile ei obiective și subiective. Marxismul este gîndit, de aceea, de tovarășul Nicolae Ceaușescu prin confruntarea neostoită a principiilor și tezelor sale cu realitatea, cu practica vieții și a relațiilor ei, cu scopurile mai mult sau mai puțin evidente ale activității oamenilor, grupurilor, claselor sociale și popoarelor.

Pe de altă parte, dialogul filozofiei marxiste cu ea însăși și cu viața, nu epuizează modalitățile acesteia de ascendență la adevăr. Istoria constituirii și dezvoltării gîndirii lui Marx, — ca una în care filozofiile timpului au fost cercetate critic pentru a se valorifica descoperirile lor, ascunse uneori în limbaje ezoterice ori în interpretări unilaterale — a demonstrat că filozofia revoluționară, cu atît mai mult cea din zilele noastre, pentru a se dezvolta, are nevoie de un permanent dialog și o confruntare neîncetată cu sistemele nemarxiste ale filozofiei contemporane. Dialogul și confruntarea cu gîndirea nemarxistă este un fenomen inexorabil atîta timp cît gîndirea umană este gîndită ca instrument care poartă în sine scopul adevărului, dar și motivează interese divergente. Tocmai acest principiu în care gîndirea este în-

țeleasă în semnificațiile profunde, ca una în stare să ajungă la adevăr, dar și ca gîndire care motivînd interese determinate, fie ele real-istorice, fie anacronice, în funcție de pozițiile de clasă ale gînditorilor, — poate să mascheze adevărul pînă la denaturarea lui — acest principiu deci, împlinește, în concepția secretarului general al partidului nostru, rolul principial de întemeiere al raporturilor filozofiei noastre cu alte filozofii. Profund partinic și adevărat, cu justificări în întreaga istorie a filozofiei, principiul își dezvăluie adevărul său concret, în felul cutezător, revoluționar și umanist în care tovarășul Nicolae Ceaușescu cercetează și definește esența unor dintre curentele și orientările filozofiei nemarxiste contemporane.

Pledoaria științifică pentru adevărul filozofic se conjugă, în perspectiva principiului mai înainte enunțat, cu pledoaria pentru valorificarea partinică și pentru critica obiectivă așadar, a gîndirii filozofice contemporane, pentru sporirea exigențelor în cercetarea acestei filozofii. Din perspectiva umanismului revoluționar, propriu creației teoretice și practice a secretarului general al partidului, domnia-sa demonstrează într-o subtilă captare a dificultăților crizei ideologiei burgheze conservatoare, rolul nefast, ruinător pentru gîndire, al orientărilor iraționaliste și mistice, al ideologiei fascizante care încearcă, odată cu reînvierea unor mituri vide de adevăr, apologia forței, cultul atoteticului și alogiciului, promovarea elitismului, a rasismului și anti-umanismului. Combaterea acestora se identifică cu lupta filozofiei lucide pentru adevăr și pentru binele omului, pentru descătușarea ființei umane de false reprezentări despre lume și viață; ea este sinonimă cu împlinirea nevoii omului de a se lua pe sine în stăpînire ca ființă liberă, în stare să schimbe prin activitatea sa lumea, să dea structuri și finalități raționale.

Mesajul filozofic al gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu despre dialogul și confruntarea de idei în lumea contemporană, ca teren al afirmării superiorității concepției materialist-dialectice și istorice, este expresia cerinței de omenească și de raționalitate în viața și comportarea omului, a cerinței obiective de realizare a ființei umane ca ființă integrală, necontradictorie.

Prof. univ. dr. GH. AL. CAZAN

Coordonate practice și teoretice de referință

O constantă a gîndirii filozofice și, deopotrivă, a acțiunii practice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cum reiese cu claritate și din valorosul volum Din gîndirea filozofică a președintelui României. Concepția materialist-dialectică, baza ideologică a politicii și activității Partidului Comunist Român, publicat de Editura politică, este aceea a făuririi și dezvoltării omului nou. Premisa de la care se pleacă este aceea că noua orînduire, nouă prin esența relațiilor de producție, prin tipul de proprietate, prin natura repartiției sociale, reclamă cu necesitate un om cu un larg orizont de cultură, de înțelegere. Omul, devenit nu numai obiect al acestei cunoașteri dar și subiect al ei, al prefacerilor esențiale pe care le probează prezentul și le prefigurează viitorul, trebuie să fie, cum preciza cu ani în urmă tovarășul Nicolae Ceaușescu, „capabil să descifreze sensul legilor obiective ale dezvoltării sociale, să participe în cunoștință de cauză la făurirea istoriei, să-și croiască în mod liber și conștient propriul său destin”. Omul-personalitate presupune în concepția profund realistă, novatoare, umanistă a secretarului general al partidului nostru o temeinică pregătire de specialitate, o bogată cunoaștere și stăpînire a politicii și ideologiei partidului nostru, a învățăturii marxiste, un larg orizont de cultură, o înaltă conștiință revoluționară. Așa și numai așa, făuritorul valorilor materiale și spirituale va putea să sesizeze și să descopere noul, să îl impună în lupta cu vechiul, cu rutina, cu mentalitățile vechi, depășite, cu manifestările antisociale, cu concepțiile mistice, conservatoare, cu concepțiile naționaliste, șoviniste oriunde, oricînd și din indiferent ce parte ar veni ele.

Cu neobositul său spirit întreprinzător și discernămîntul cunoscut și recunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu ia poziție fermă, împotriva comportamentului unor oameni care încearcă să justifice anumite rămîineri în urmă, anumite fenomene negative care apar în viața socială prin teza despre rămîinerea în urmă a conștiinței față de dezvoltarea vieții materiale. Președintele României socialiste apreciază că acceptarea unei asemenea justificări pentru lipsurile existente ar însemna „a încuraja o atitudine pasivă, defetistă, cu profunde repercusiuni negative asupra dezvoltării societății”. În context se precizează că fără a nega cituși de puțin rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății comuniste române, toți oamenii muncii trebuie să pornească de la teza marxistă că „la rîndul ei con-

știința poate exercita o puternică înfrîngere asupra mersului înainte al societății, că ideile înaintate, cucerind masele, devin o uriașă forță materială a progresului”.

Conștiința socialistă a maselor incumbă răspunderi deosebite pentru partid, pentru organele și organizațiile sale, pentru organizațiile obștești, pentru toți factorii educaționali, pentru orice colectiv de muncă, de activitate. Cum se subliniază și în textele reținute în volumul la care ne referim, conștiința socialistă implică, presupune o nouă atitudine față de muncă, față de comportarea în societate, în școală, în familie. Ea implică un atașament nemărginit față de patria noastră, față de partid, de politica sa, de doctrina care-i călăuzește activitatea sa practică, revoluționară. Cultivarea și dezvoltarea sentimentului patriotic al fiecărui om al muncii, indiferent de poziția lui socială, de gradul de pregătire într-un domeniu sau altul etc. presupune o permanentă și susținută muncă de educare, de convingere și totodată o poziție fermă, combativă, revoluționară față de manifestările de cosmopolitism, de ploconire în fața unor moduri de viață, a unor tipare și mentalități din alte părți.

Totodată, secretarul general al partidului comunistilor români subliniază constant necesitatea de a se acționa cu consecvență pentru dezvoltarea prieteniei dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, pentru combaterea tuturor manifestărilor contrare „care își mai fac loc pe acest tărîm, dar care sint rămășițe ale vechiului și trebuie să dispară” și vor dispărea ca urmare a dezvoltării economice, sociale, cit și ca urmare a dezvoltării conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a poporului nostru”.

Cel de-al IV-lea capitol, care încheie prezentul volum, înmănușează principalele aprecieri, teze, precizări elaborate în rîstimpul a peste un deceniu și jumătate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la dialogul și confruntările de idei contemporane. Se cuvîne să arătăm că pentru politologii, sociologii, filozofii, istoricii din țara noastră, ca de altfel, pentru toți lucrătorii pe frontul științei în general, sublinierile, precizările, accentele aparținînd tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă un tratat cuprinzător de o inestimabilă valoare teoretică și metodologică în problemele dialogului, ale confruntărilor ideologice, politice, filozofice, ale raportării concepțiilor și ideologiei marxiste la orientările și concepțiile nemarxiste.

Spațiul nu ne îngăduie să intrăm prea mult în detalii. Reținem sau reamintim însă că partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu pornesc de la adevărul că promovarea ideologiei noastre marxiste nu poate avea loc prin izolarea de lumea carea internațională a ideilor, că marxismul capătă influență tocmai prin confruntarea lui cu concepțiile idealiste sau de altă natură; că ideile noastre nu pot fi impuse nici prin măsuri administrative, nici prin anume uzacuri, ci prin muncă științifică de lămurire. O exigență ce revine constant în elaborările președintelui României socialiste este aceea a înțelegerii că: „dacă facem drum schimbului de păreri în știință, artă și literatură, în toate domeniile vieții sociale, trebuie să exprimăm ca putere și poziția noastră ideologică, filozofia noastră, principiile noastre politice, estetice, etice”.

Reliefînd faptul că în nici un caz o existență pasnică nu poate conduce la o așa-zisă pauză în ideologie, că raportarea atentă la valorile din trecut nu trebuie să ne conducă la o preluare necritică, nediferențiată, nenuanțată, secretarul general al partidului nostru insistă asupra necesității promovării neabătute, principalele ideologii marxiste. „Promovarea largă a ideologiei noastre, preciza cu ani în urmă tovarășul Nicolae Ceaușescu, este o sarcină a tuturor conducătorilor instituțiilor de învățămînt, a tuturor celor care lucrează în acest sector — pînă la profesorul universitar, la rector, la ministrul învățămîntului”. Consecință logică, promovarea într-o asemenea manieră a ideologiei marxiste constituie în continuare „garanția victoriei noastre în lupta pentru construcția socialismului și comunismului”.

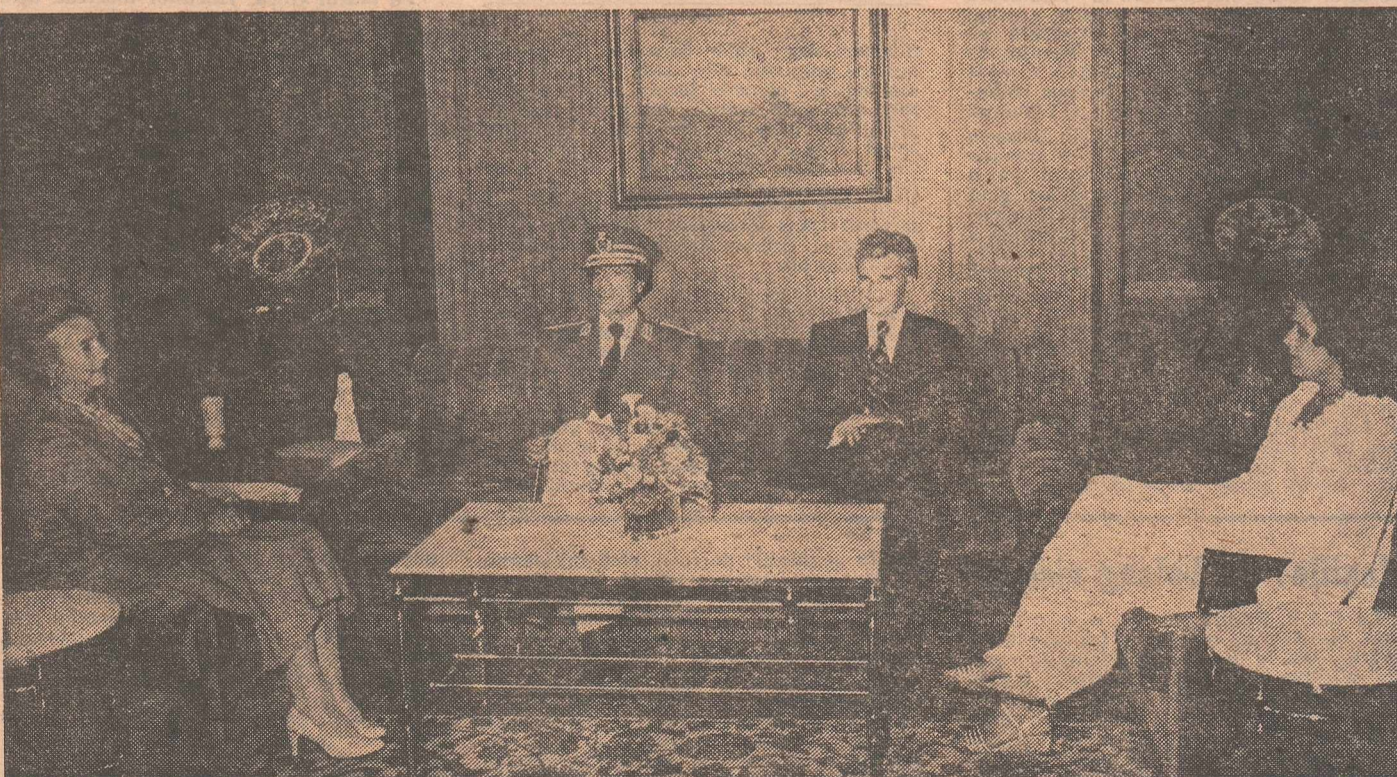
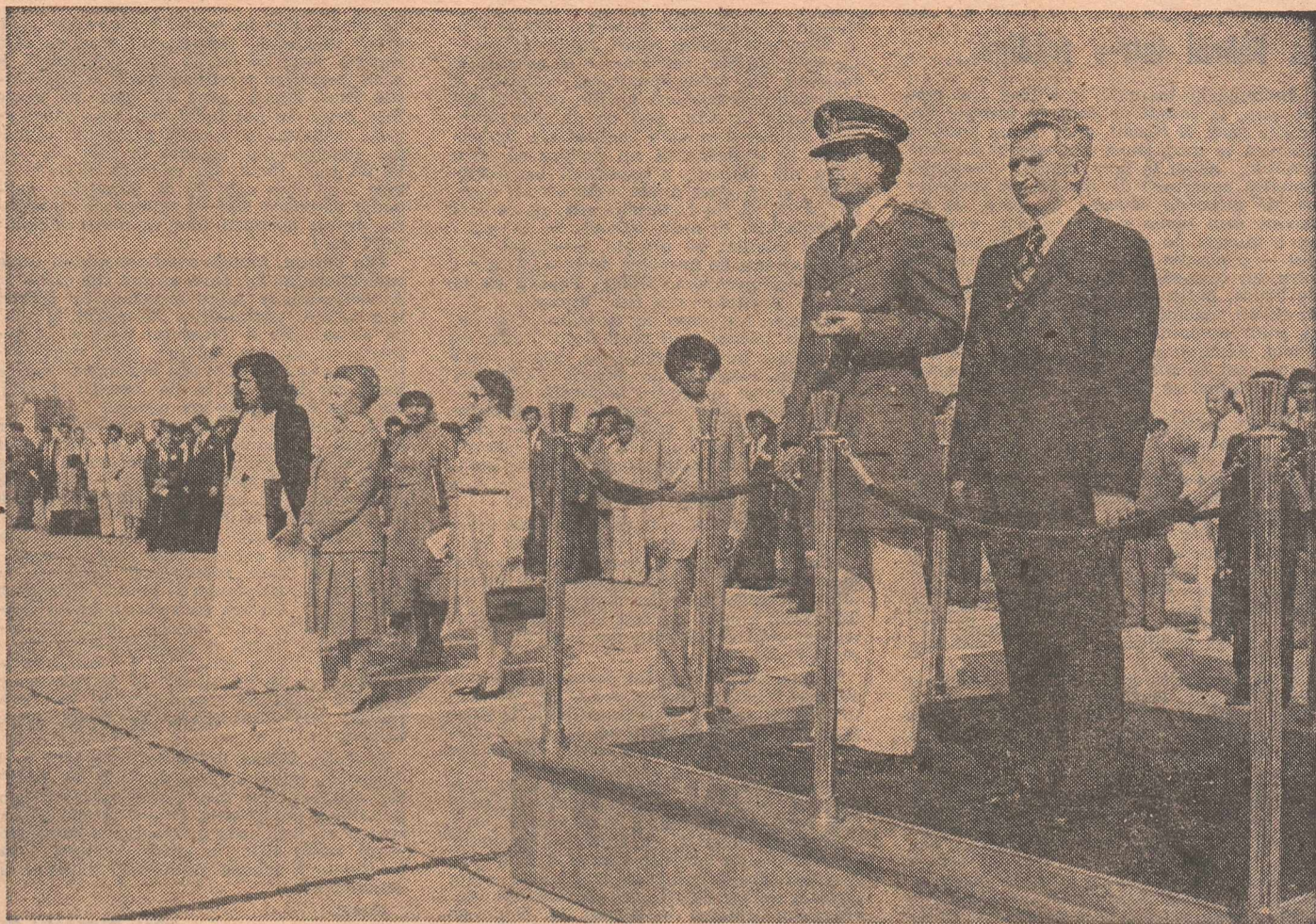
De o excepțională importanță este pentru realizarea dialogului de idei, a confruntării de concepții, teze de diverse orientări și proveniențe aprecierea formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu potrivit căreia „nu trebuie să punem sub emblema anticomunismului o serie de concepții progresiste, democratice sau pe aceia care emit anumite critici la adresa noastră... Nu trebuie să cădem în greșală de a vedea în manifestarea diferitelor păreri, în interpretarea diferită a unei probleme, în diversitatea formelor de trecere spre socialism — care există și vor exista întotdeauna, inclusiv în societatea comunistă, cit timp va gîndi omul — tendințe dușmănoase, pe care le etichetăm drept anticomunist”. Concluzia tovarășului Nicolae Ceaușescu este că o asemenea practică ar dauna profund cauzei progresului, ar întări reacțiunea, ar împiedica lupta împotriva adevăratului anticomunism.

Prof. univ. dr. MARIN VOICULESCU

Perspective largi colaborării româno-libiene

Așa cum pentru științele sociale practica este criteriul adevărului, pentru relațiile internaționale evoluția evenimentelor este confirmarea justetei unor puncte de vedere exprimate sau a liniei politice promovate de un anume stat. Și putem afirma acum, cînd au trecut peste șaisprezece ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu conduce destinele poporului român, că doctrina sa politică în domeniul relațiilor externe și-a dovedit pe deplin viabilitatea. Promovînd cu consecvență această politică, România socialistă a întărit an de an relațiile cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealinierte, între care se află și statele arabe. Noul dialog româno-libian, desfășurat între 24-27 septembrie pe pămîntul românesc cu ocazia vizitei oficiale de prietenie, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, de colonelul Moammer El Gaddafi, conducătorul Marii Revoluții de la 1 Septembrie al Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste, este un exemplu strălucit în acest sens. El s-a încheiat cu rezultate deosebit de fructuoase în beneficiul ambelor țări și popoare, statuînd, prin Acordul-program privind dezvoltarea cooperării economice și a schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă, semnat de cei doi conducători, trăinicie și largi perspective raporturilor bilaterale și contribuind la întărirea prieteniei. În susținerea acestor afirmații vom sublinia, pentru cititorii noștri, că dialogurile anterioare la nivel înalt din 1974 și 1979 de la Tripoli și Benghazi s-au finalizat cu înțelegeri care au condus la o dezvoltare ascendentă a raporturilor de colaborare în domeniile politic, economic, cultural și tehnico-științific. Dialogul româno-libian din aceste zile de la București a evidențiat dezvoltarea în continuare a relațiilor economice dintre cele două țări, în mod deosebit în domeniile construcțiilor, industriei, agriculturii, geologiei, petrolului și transporturilor și s-a exprimat voința comună de a depune toate eforturile pentru intensificarea cooperării tehnice și cultural-științifice, în deosebi în ceea ce privește învățămîntul, ocrotirea sănătății și pregătirea cadrelor. Este concretizarea a ceea ce sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în toaștul rostit la dîneul oficial: „Aprecîem vizita dumneavoastră în România ca o expresie a relațiilor de colaborare frățești între popoarele noastre și dorim ca această vizită să contribuie la o dezvoltare și mai puternică a relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale dintre România și Libia”. Iar, la rîndul său, colonelul MOAMMER EL GEDDAFI spunea: „Doresc să exprim nu numai bucuria de a ne afla în România prietenă, dar și satisfacția pentru relațiile bune de colaborare care există între cele două țări ale noastre și, totodată, să subliniem faptul că vizitele pe care dumneavoastră le-ați făcut în țara noastră au constituit elementele centrale în dezvoltarea acestor raporturi”.

În lumea de azi, marcată de crize în lanț, de o complexă problematică politică și economică, cînd în viața internațională are loc o intensificare a politicii de forță și dominație, de reimpărțire a zonelor de influență, cînd persistă probleme nesoluționate și apar noi conflicte și stări de încordare, cînd se amplifică cursa înarmărilor, cînd se adîncește criza economică mondială, se perpetuează și se adîncesc decalajele dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare și cînd toate acestea la un loc determină menținerea unei grave tensiuni, generînd noi și serioase pericole pentru securitatea și independența popoarelor, dialogul între țări și popoare, indiferent de sistemele lor sociale, dialogul între personalități, indiferent de convingerile lor politice, filozofice sau religioase, este o necesitate imperioasă pentru a se găsi soluții ca omenirea să fie ferită de pericolul unui război devastator, pentru ca oamenii și civilizația lor să poată trăi în pace și să se bucure de binefacerile științei moderne. Și dialogul la nivel înalt româno-libian pe probleme ale vieții internaționale a fost o ilustrare vie a afirmării hotărîrii celor două părți de a acționa împreună, la O.N.U., în cadrul grupului „celor 77”, al mișcării de nealiniere și al altor foruri internaționale pentru împlinirea materială și spirituală a OMULUI, a popoarelor și consolidarea unui climat mondial al echității și justetei. Cum era și firesc, un loc central l-a ocupat situația din cele două zone geografice în care sînt situate România și Libia. S-a subliniat, astfel, că edificarea securității și cooperării în Europa, amenințată cu sporișirea arsenalului ei atomic prin amplasarea de noi rachete cu rază medie de acțiune, ar avea o puternică influență pozitivă asupra întregii vieți politice internaționale. În acest context, părțile au evidențiat importanța reuniunii de la Madrid și s-au pronunțat pentru intensificarea eforturilor tuturor statelor participante pentru ca aceasta să se încheie cu rezultate substanțiale, să ducă la convocarea unei conferințe consacrate încredințării și dezarmării în Europa, la adîncirea cooperării în toate domeniile. Securitatea europeană este în strînsă legătură și cu securitatea din zona Mediteranei, și în acest cadru problema Orientului Mijlociu a constituit un punct important pe agenda convorbirilor, efectuîndu-se un larg schimb de păreri în legătură cu situația încordată care se menține în această regiune. Președintele Nicolae Ceaușescu a exprimat punctul de vedere binecunoscut al României so-

cialiste privind soluționarea problemelor din această zonă exclusiv prin mijloace pașnice, prin tratative. Declarîndu-se de acord cu ideile președintelui României, colonelul Moammer El Gaddafi a spus: „Sînt pe deplin de acord cu dumneavoastră că tratativele trebuie să reprezinte într-adevăr calea pe care întreaga comunitate internațională este necesar să o urmeze pentru soluționarea tuturor problemelor sau conflictelor internaționale (...). Iată de ce trebuie să aștinim în acest moment admirația, stima și considerația tuturor țărilor arabe pentru poziția înțeleaptă și constantă pe care România a avut-o tot timpul în această problemă”.

Între multitudinea aspectelor vieții internaționale analizate a fost și problema numărului unu a zilelor noastre — dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, cheia asigurării păcii, securității și colaborării între națiuni, a eliminării pericolului de război, a însănătoșirii climatului politic mondial, a accelerării dezvoltării economice și sociale, a ridicării bunăstării tuturor popoarelor. Iar Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei — adevărată mesaj de pace, colaborare și progres — subliniază necesitatea de a se asculta glasul popoarelor, care se ridică tot mai ferm împotriva pericolului de război, care cer să se pună capăt acumulărilor de armament, să se

oprească producerea și amplasarea în țările lor de noi arme nucleare, să fie înlăturat astfel spectrul incalculabilelor distrugerii ce amenință omenirea. Întregul popor român, strîns unit în jurul președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își exprimă deplina satisfacție pentru rezultatele fructuoase ale noului dialog la nivel înalt româno-libian, care vor da un nou impuls extinderii relațiilor prietenești și colaborării dintre cele două țări și popoare și vor contribui la menținerea păcii, securității și concurenței internaționale.

Bătălia recoltei: roadele toamnei, grabnic în hambare!

La Băbeni într-o grădină...

Intimplările toamnei, în Vilcea, sînt cele pe care, la ceasul de față, le trăiește întreaga țară. E ceasul cînd, de pe muchea cosmică ce înconjoară crepusculul lui septembrie, asiste la acea uriașă, fierbinte, patetică revărsare de muncă, de încordare, de griji, de sudoare, pe care, cu un cuvînt cam teșos și cam aspru — teșos ca o miriște pe care o calci cu piciorul gol — o numim recolta. E un ceas-implinire, un ceas-răsplată, e mai ales o luptă de uzură, puțin spectaculoasă, extenuantă la culme, măcinînd mușchi și nervi, o luptă contracronometru cu timpul, pentru ca bobul, leguma sau fructa gîndite, trude, rivnite un an întreg să se așeze în palma omului pline și tefere, fără nici o pierdere.

Sîntem invitați la Băbeni. Avem ce vedea la Băbeni. În primul rînd, eforturile mecanizatorilor. Să-i vedeți, ni se spune, noaptea arînd și disciind la lumina farurilor, ca să asigure front de lucru semănătorilor. Să-i vedeți, ni se spune, la lumina focurilor aprinse în cîmp, uscîndu-și o clipă hainele năclăite de transpirație, mincînd în pripă, pregătindu-se să se avînte din nou. Să-i vedeți, ni se mai spune, și pe ceilalți, pe țărani și pe ciobanii, chiar și pe muncitorii navetiști ai locului, prinși la fel de hotărîți în luptă, dînd luptei totul.

Sîntem invitați apoi la C.A.P. Avem ce vedea și aici. Grafice relevînd producții bune (inclusiv ale acestui „an dificil“!) ornează pereții sediului. Cooperativa va celebra, în acest septembrie, două decenii de la întemeiere, și peste febra campaniei, peste truda, grijile, insomniile și înfrîncările luptei pentru recoltă, evenimentul plutește ca un dulce frison, promiînd serbări, descrețiri de frunți, întărirea cugetelor prin readucerea în memorie a succeselor anilor și prin angajarea simultană a noi perspective de viitor.

Nu sîntem invitați la Asociația horticolă din Băbeni. Despre existența ei aflăm

abia în plața agroalimentară a Rîmnicului, în fața unei tarabe goale, stingheră printre cele din jur, împovărate cu produsele toamnei. Ne interesăm a cui e taraba și unul dintre vinzătorii vecini, cu o clipire malițioasă în ochi, deși cu un glas afocînd mîhnirea pentru nefericirea aproapei, se grăbește să ne explice că „e a ălora din Băbeni, a asociației lor horticoale“; și că, dacă avem cumva vreo treabă cu ei, să nu-i căutăm aici, că ei aici nu prea vin, că n-au, sârăcii, cu ce veni... Oare? Pornim pe urmele asociației-fantomă, ajutați de un coleg de breaslă care-i și inginer agronom, Mihai Poșircă de la Gazeta „Orizont“ din Rm. Vilcea...

Faptele, așa cum le dezvăluie cifrele, sînt, din păcate, mai mult decît grîitoare. Ele grăiesc despre neglijență, despre crasă lipsă de răspundere, despre dezordine, despre haos. Asociația horticolă din Băbeni, a cărei grădină înghite nu mai puțin de 150 de hectare, trebuia să livreze anul acesta 2 092 de tone de felurite legume (mazăre, varză, ardei, ceapă uscată etc.), dar pînă la cumpăna lui septembrie n-a livrat decît 480.

De ce oare? N-o fi pămîntul bun, n-o fi propice culturilor de legume? Ba este, aflăm. Pămîntul e rodnic, microclimatul locurilor la fel, vizitat regulat de mînoase ploii. Precipitațiile, aici, sînt frecvente în tot cursul anului, au fost la fel și în anul acesta, cînd zonele din jur s-au uscat de secetă. Atunci?

Răspunsul e cel puțin derutant. Într-un moment în care fiecare palmă din pămîntul acestei țări se cere fructificată la maximum, într-un moment în care gospodării satelor (și harnicii gospodari vilceni nu fac excepție de la regulă, dimpotrivă!) pun roșii, ceapă și cartofi chiar și în fața porților, gospodarii asociației din Băbeni lasă zeci de hectare în voia soartei. Din cele 40 de hectare ce trebuiau cultivate cu ceapă, s-au cultivat numai 18. Din cele 22 planificate pentru cultura ardeiului, s-au realizat numai 12. Din cele 20 hărăzite porumbului zaharat — numai 16. Doar la mazăre s-a respectat suprafața planificată,

de 50 ha, dar în ce fel? Lucrurile, aici, ating absurdul, lăsîndu-te, practic, fără replică. Cele 50 ha au fost amplasate în zona puțurilor ce alimentează cu apă orașul Rm. Vilcea, zonă în care se poate face orice, se pot face plimbări, transformate eventual în colocvii peripatetice despre legume, dar legume în nici un caz. Și nu s-au făcut. De pe cele 50 de hectare s-au scos cam cit ar scoate un gospodăruș oarecare, fără să se omoare cu munca, de pe hectarul luat în acord global 3 000 kg!

Din păcate, faptele s-au consumat, orice reviriment al lor pare anulat din pornire. Autorii acestor fapte (conducerea fermei legumicole, conducerea asociației și mai cu seamă cea a Trustului horticol județean) vor suporta, desigur, niște consecințe, poate că vor plăti din buzunare și niște bani, dar banii nu se fac singuri recolți. Iar țara de recoltă are nevoie.

Se ridică, peste toate, o problemă de principiu. A ridicat-o de fapt secretarul general al partidului, la Consfățuirea de lucru pe problemele agriculturii din 27-28 august a.c.: „...așa atrage atenția asupra tendinței de a forma un număr prea mare de așa-zise asociații intercooperatiste sau de stat și cooperatiste. Este o tendință greșită, care slăbește și I.A.S.-ul, și cooperativa, răspunderea pentru realizarea producției“. Că așa stau lucrurile, că drama Băbenilor nu-i un caz izolat, o demonstrează faptul că și alte asociații horticoale ale Vilcei (cea din Voicestii, de exemplu, al cărei „bilanț“ la producția de legume acuză de acum pierderi de circa 140 000 lei) lasă goale, în piețe, niște tarabe.

Părăsim Vilcea luînd din nou, din zeci de locuri, imagini pline de forță ale bătăliei recoltei. Dar ele, aceste imagini, n-o pot șterge și pe acea a unor tarabe goale, pe fac ca întîlnirea gospodinelor cu piața — în ciuda atîtor și atîtor eforturi — să nu fie încă scutită de zilnice tensiuni și dezamăgiri.

Păcat.

ION OLTEANU

nul în bătălia cu natura, își văd deja milioanele în buzunar, hotărîți fiind să depășească orice dificultate — și faptele dovedesc că hotărîrea lor nu este fără temelii.

Dar, pînă le vor intra aceste milioane în buzunar, va mai dura. Tînărul director al I.A.S. Zimnicea, Alois Necula, instalat în acest post la 24 ianuarie 1981, a preluat din mers și necazurile și bucuriile. Acum, la vremea culesului, nu-și mai vede capul de treburi (după cum nu-i dau pace nici problemele discutate pînă acum, pe care nu numai că le-a demarat cum trebuie, dar le urmărește strîns mersul). Se bate cu lumea el, Alois Necula, pentru fiecare amănunt.

Zimnicea, anul viilor

Struguri sînt; chiar dacă pe amintitele hectare producția este slabă, pe altele sînt din belșug; oamenii locului spun că anul 1981 este anul viilor. Au livrat deja pe pîntă peste 3 000 tone de struguri de masă, ce au căzut de la sortare au fost dați pentru vinificație. De forță de muncă nu se plîng, a sărit în ajutor și județul, au sărit și forurile locale; 736 hectare vine, cit are sectorul I.A.S. Zimnicea, sînt 736 hectare, care trebuie culese, strugurii scoși pe piață și valorificați.

Dincolo de sprijinul acordat de județ, de forurile locale, culesul viilor la I.A.S. Zimnicea încă rămîne sub semnul problemelor. Care probleme, în ultimă instanță, se reduc la două: ambalajele și mașinile (în special, primele le fac viața iad!). Au sosit în ajutor și studenții, peste 200. Au fost cazați chiar în vil, la căsuțele fermelor, unde li se aduce mîncare, unde se retrag serile, cîntînd nostalgic „A rugînit frunza din vil“. Procedul este cam așa: se așteaptă lădi-

tele — pentru că nu mai au în ce culege. Nu li se dau lădițe în avans, nici măcar pentru jumătate din cantitatea recoltată. Soarele urcă greu (mai ales, cînd aștepti), vine apoi și apusul, și mașinile de multe ori tot nu sosesc. Adică nu sosesc lădițele. Zilicului îi convine, ziua trece, leafa merge. Studentului însă nu-i convine. „Mi-ați dat normă — zice — dați-mi lădițe“. I.L.F.-ul însă asigură lădițe după o lege proprie, dincolo de graficul zilnic de livrare. Aduce lădițele cu întîrziere, se întîrzie deci recoltarea, parte din strugurii culeși se depreciază în timpul acestei așteptări, în vremea asta și prețurile scad, mercurialele neașteptînd un reviriment în comportarea I.L.F.-ului. Așa se face că viteza zilnică de recoltare nu este respectată, așa se face că în loc de 150 tone pe zi, abia se livrează, cu insistențe, 120 tone, așa se face că există înregistrate livrări sub jumătatea din cantitatea înscrisă în grafice.

Pe Marin Gilcă, viticultor încercat, care cunoaște „fiecare butuc mai bine ca pe propriul buzunar“, îl prinde noaptea, invăluit de grija lădițelor, în ferma nr. 2. „Caravanta“, Iesiseră stelele și tot nu sosiseră. A doua zi, în loc să intre în vie la orele 6,00-7,00, vor intra probabil la prînzul mare. Via lui (fiecare om al fermei, ne spune Elena Odorbeanu, șefa fermei, consideră via fermei a lui) gîfîie de rod, strugurii sînt cit pepenii, stau încă mulți în vie, vor veni ceata grea, biestematele de ploii și înghețuri. De aceeași gînduri era frîmîntat și Ilie Prună, om la peste 60 de ani. Nu-i venea să părăsească via. Asculta tinerii cîntînd. Gîndul lui însă tot la lădițele pentru struguri era. La lădițe și la completările cu butuci, la care lucrau alții, la soarta viei zimnicene, la nevoia de a se da mai mult teren pentru vie, chiar dacă oamenii (unii dintre ei!) nu prea mai au încredere că prin aceste locuri via va fi vie, rodul va fi rod.

G. ȘTEFANESCU

Roșiile: un belșug risipit

La C.A.P. Frumușani din județul Călărași mai sînt de recoltat și transportat la fabrică sau la depozite 450 tone de roșii. Cu cele două remorci ale acestui C.A.P. se pot transporta zilnic 9 tone. În acest ritm întreaga recoltă a C.A.P.-ului poate fi rezolvată în aproape două luni! La C.A.P. Soldanu, din același județ, făcînd un calcul asemănător, în trei luni! Numai că roșiile nu se coc în ritm de 9 tone zilnic și, în curînd, va cădea bruma. La C.A.P. Soldanu ritmul de recoltare poate fi de 30-40 tone în fiecare zi, ritm impus de starea recoltei, de necesitatea eliberării terenului și de pregătirea lui pentru recoltele viitoare.

Să mai spunem că tractoarele cu cele două remorci ale C.A.P.-urilor efectuează o cursă dus și întors de maximum 20 kilometri între orele 11 și 24. Drumul durează 2-3 ore. Restul timpului, tractorul scos de la alte munci stă la rînd fără să producă.

În afara transportului, alt motiv pentru care legumele rămîn nevalorificate în totalitate sînt așa-numitele virfuri de producție. Există o perioadă a unei ade-

vărate „explozii“ de roșii, cînd mijloacele de transport, oricît ar fi de bine gospodărite, tot ar crea dificultăți. Problema poate fi rezolvată printr-o eșalonare mai atentă a producției de roșii, metoda a dat unele rezultate la C.A.P. Soldanu.

Asupra celor două cauze care generează pierderile de legume s-a acționat în acest an. Din păcate, încă timid, urmarea fiind că mari cantități de legume — de roșii, pentru că despre ele vorbim în primul rînd — se pierd în continuare. Numai o parte din producție ajunge la consumator și de bună seamă că unitățile agricole, țărani, primesc bani doar pentru acea parte valorificată. Este îmbucurător că Fabrica Valea Roșie, de pildă, lucrează la întreaga ei capacitate de prelucrare, de 1 000 tone de roșii pe zi, dar nu este îmbucurător că restul recoltei se strică pe cîmp și nu ajunge la piață. C.A.P. Soldanu a reușit să livreze pînă acum, din cele 1 000 de tone contractate, doar 350. Ritmul de 9 tone pe zi este nesatisfăcător. Pe cîmp se aflau, recoltate de cinci zile, aproape 50 de tone. Negăsindu-și o întrebuintare, această producție gata făcută nu va aduce, bineînțeles, nici un venit țăranelor care au îngrijit-o. Normal ar fi ca surplusul de roșii, cantii-

tatea pe care fabrica n-o poate prelucra, să ia drumul pietelor orașelor, dar lucrurile nu se petrec decît rareori așa.

N-am putea încheia aceste rînduri fără să reamintim și o altă nedumerire a celor din Soldanu: dacă nu pot fi preluate și valorificate în totalitate nici roșiile de pe cele 50 de hectare ale C.A.P.-ului, de ce e nevoie ca ei să mai aducă la cooperativa de consum și roșiile pe care le contractaseră la începutul anului? În acest an, ne spunea vicepreședintele Consiliului popular al comunei, Georgeta State, de la săteni au fost contractate 60 tone de roșii. Zadarnic s-a zbat președintele cooperativei de consum, Tudor Gîndilă, să facă rost de o mașină I.T.A. Văzînd că roșiile se strică, cooperativii au renunțat la bani, dar au insistat să li se înapoieze coșurile, necesare pentru producția pe care o vor contracta anul viitor.

După toate acestea, în 1982, la Soldanu, se vor cultiva 60 hectare cu roșii, cu 10 mai multe decît în acest an. Cel puțin deocamdată cooperativii înțeleg rostul acestei hotărîri, dar nu și atitudinea față de recoltă a frunțașilor obștii lor.

OPREA GEORGESCU

Dispar gutuile?

(Urmare din pagina 1)

— Nu prea sînt gutui nici la noi. Eu am doi, n-au prea rodit, le-au căzut fructele de mici. Nu i-am stropit. Unii s-au mai uscat și nu i-am mai înlocuit. Nici măcar cei pe care i-am moștenit de la bătrîni nu mai sînt. Cine să mai sădească pomi? Noi sîntem bătrîni, iar tineretul a plecat din sat.

Dumitru Tănase, din Vărăști (Giurgiu), are un singur gutui. A produs, zice el, 30 kilograme de fructe. Nu e prea convenabil. Cristina Petcu, 77 ani, din Mironesti (Giurgiu), are cinci gutui. Au rodit frumos dar s-au mînat. Tot pentru că nu au fost stropiți la timp sau deloc. Pînă aici, din ancheta noastră rezultă că starea de fapt a gutuiului e precară: numeric, acest pom fructifer se impuținează, iar pentru faptul că nu este prea îngrijit producția pe pom este și ea destul de mică.

Ne continuăm ancheta la Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Băneasa. Directorul stațiunii, inginerul Alexandru Iliescu, ne spune: „Sarcina noastră este, printre altele, să îmulțim soiurile și speciile foarte valoroase de pomi fructiferi pentru zona de influență a stațiunii: județele Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman și sectorul agricol Ilfov. Din aceste specii producem întreg materialul săditor pomicol pentru toate unitățile socialiste și gospodăriile populației. Pentru ce de multe ori ne prinossește, facem mutații și în alte județe. În 1980, am vîndut la gospodăriile populației peste 200 000 de pomi fructiferi. Gutui, e adevărat, sînt mai puțini. De ce? Producătorul particular e tentat să cultive mai mult legume, cu toate că printre pomi ar putea să planteze căpșuni și alte fructe și chiar legume. Gutuiul e o specie pe care noi o avem în atenție. Producem anual 40 000-50 000 de puieți de gutui, pe care-i punem la dispoziția unităților socialiste și a producătorilor particulari. Pentru Capitală, avem acum peste 15 000 de gutui. Dar oameții, cum v-am spus, iau cite unul sau doi pomi. Sînt solicitați ciresii, vișinii, prunii, cași. Aceștia aduc, se pare, venituri mai frumoase. Dar gutuii încă sînt, după cite am constatat eu; în Teleorman am văzut mulți pomi cu fructe, am văzut și în piața de acolo. Eu cred că nu e suficient de educat gustul nostru de a consuma gutuii.“

— Stațiunea pomicolă Băneasa ce suprafață are plantată cu gutui?

— Am avut cultivate trei hectare. Acum mai avem 1,5 hectare și le valorificăm la Fabrica „Grivița“.

La stațiunea de cercetare și producție pomicolă Băneasa se susține că starea de fapt a gutuiului, cel puțin în unele unități socialiste, nu este de natură să îngrijoreze. Pe lângă fabricile de conserve aflăm tot aici, s-au înființat ferme de gutui: la Giurgiu, de pildă, la ferma Putineiu, s-au plantat circa 7 hectare cu gutui; la I.A.S. Mogoșoaia ar fi plantate 6 hectare și or mai exista, probabil, ferme de gutui și pe lângă alte fabrici de conserve. Producțiile, dacă pomii sînt bine îngrijiiți, sînt mari. Dar am văzut că la producătorii particulari pomii nu prea sînt îngrijiiți, adică stropiți, tratați la timp. De ce? Un răspuns, fie și parțial, îl căpătăm de la cercetătorul doctor Eftimia Gheorghiu, de la Institutul de cercetări pentru pomicultură Pitești-Mărăcineni: „Mă ocup de protecția pomilor în general, în care se include, firesc, și gutuiul. Faptul că unii producători se plîng că gutuii dau producții sporadice este adevărat. Se întîmplă din cauza bolilor. Gutuiul suferă în principal de două boli: una este monilioza, care atacă pomii în floare, florile se usucă și cad; a doua este pătarea neagră a frunzelor sau diplocarpon“. Ambele sînt boli provocate de ciuperci (micoze). Stațiile de prognoză și avertizare a combaterii bolilor și dăunătorilor au în obiectiv avertizarea momentelor optime de combatere a acestor boli, indică și produsele fito-farmacaceutice eficiente. Dar acești termeni optimi de combatere nu-s respectați în sectorul gospodăriilor particulare. Unii producători au rețineri în ce privește tratarea pomilor crezînd că produsele fito-farmacaceutice dăunează spațiilor și culturilor de sub pomi, animalelor. Și trebuie să recunoaștem, poate că nici cei care au obligația să facă tratamentele în zonă nu reușesc să ajungă în fiecare ogradă.“

În finalul acestei anchete ne-am mai pus o întrebare: care va fi viitorul gutuiului? Sondajele făcute pînă acum în unele gospodării ale producătorilor particulari nu sînt în măsură să ne facă optimiști: pomii aceștia scad numeric de la an la an, și scad și producțiile. Neglijat, nici nu mai rentează. Salvarea gutuiului ar fi posibilă, și observăm că se încearcă acest lucru în unele întreprinderi agricole de stat, ferme, stațiuni pomice. În stațiunea pomicolă de la Tirgu Jiu, de pildă, cercetătorul doctor Dorin Blaja se ocupă de ameliorarea gutuiului. La ora actuală are unele selecții: din soiurile Beretzky, Constantinopol, mari galbene și alte tipuri locale valoroase. Cercetătorii de la Pitești se ocupă, am aflat, de însănătoșirea acestui material, înnulțirea și difuzarea lui în cultură. „Livezile“ de gutui se vor înmulți, e de părere inginerul Alexandru Iliescu, în Delta Dunării și în Cîmpia Dunării, unde acest pom fructifer găsește condiții optime de creștere. Obiectivul este cuprins și în planurile de dezvoltare pomicolă de la Trustul pomiculturii din cadrul ministerului de resort.“

O NOUA CALITATE A OAMENILOR, O NOUĂ CALITATE A MUNCII

„Da, avem mulți oameni care pot trăi idei“

(Urmare din pagina 1)

de lucru pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat-o la Afumați, s-a propus asimilarea într-un timp record a unui nou tip de combină autopropulsată pentru recoltat porumb pe patru rânduri. Intervalul de asimilare a fost foarte scurt, circa patru luni de zile, primele mașini au intrat pe banda de montaj în a 2-a parte a lunii aprilie 1980. Aceasta este CARP-4, pe care ați văzut-o în curtea întreprinderii, și de realizarea căreia este legată una dintre cele mai mari bucurii ale noastre: datorită efortului creator și antrenării în activitate a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, pornind de la proiectanți și terminând cu muncitorii, maștrii, tehnicienii și inginerii — care au venit cu idei și propuneri mai ales pe linia îmbunătățirii constructive a produsului, realizării de economii în material și manoperă — iată, după un timp în care întreprinderea noastră nu avusese beneficii, acum acestea s-au realizat. Este numai un singur aspect, ilustrativ cred, pentru preocuparea oamenilor noștri de a solicita, de a aplica „noul“.

...Reperul pe care îl am în mină este de un alb semitransparent și nu e mai mare decât o unghie: un fel de buton-clișă din plastic, dintr-acelea ce se folosesc cu miile, cu zecile de mii, la fixarea tapițeriei în interiorul autoturismelor „DACIA“. Până în anul trecut, matrița în care erau „trase“ aceste piese funcționa pentru patru bucăți, la o injecție. Un iminos colectiv de la secția scularie, condus de maistrul Traian Iordache, a realizat o matriță care a dublat numărul de astfel de piese pe o singură tragere. Reperul poartă denumirea de „Agrașa panou ușă 231“, iar echipa în cauză a realizat peste 20 de astfel de diverse matrițe, în care culburile de injecție au fost dublate sau triplate, „scheletul“ care le susține, și care se trimite la reciclat (procedeu), pentru o mai bună exemplificare vizuală, este identic cu cel al producătorii majorității „gadget“-urilor din revista PIF), fiind mereu mai redus ca volum. Un amănunt: materia primă a tuturor acestor minuscule repere este procurată numai din import, deci pe valută! Deci — în loc de patru — opt sau chiar saisprezece piese la o injecție, de multe ori folosindu-se aceeași cantitate de polimeri tehnici.

Între-adevăr, extrem de concret. Ca și importanțele economiei de material și forță de muncă pe care le-a adus întreprinderii colectivul condus de inginerul Mihai Pirlog și maistrul Nicolae

Fotografie de ION CUCU

Descu

Tăran bătrîn, s-a luminat orașul de fața ta nerasă de un veac, ești, dincolo de vreme, uriașul de care-ascultă fiil și nepoșii, la ochii tăi ne închinăm cu toții, de tine ne atingem ea de-un leac.

ead frunze, de toamnă comofil, doar ale tale buze arse tac, s-a luminat orașul, dinspre tine, clădirile în raze se prefac, la suflet urcă blinde stări de bine.

Din piatra veche a venit un da.

ADRIAN PAUNESCU

Anghel care au reușit să îmbunătățească substanțial instalația de transport pneumatic al granulelor de polietilenă „sosită cam suie“ de la producător și care aproape că nu funcționa. Sau cele aduse de către Octavian Ionescu, fizician principal, și maistrul Vasile Soare, care au făcut următoarea treabă: calotele interioare, din polistiren expandat, ale căștilor de protecție — acele căști de diverse culori, marcând funcția și care ne-au devenit atât de familiare pe toate șantierele de construcții ale țării — pro-

duse de întreprinderea bucureșteană, se aduceau până nu de mult de la Buzău. Transportul acestora — una la mină. Doi la mină — fiind vorba de un produs inferior (calota), Buzăul nu prea era interesat în calitatea acestuia. De aici rebuturi, necazuri, cheltuieli în plus și nemulțumiri atât dintr-o parte, cât și din cealaltă. Începând din acest an — și datorită istețimii, pasiunii și muncii celor doi pomeniți mai sus — calota în cauză se produce aici, la București. În cele mai bune condițiuni.

Priorități economice

Reducerea cheltuielilor materiale

Alături de dezvoltarea mai accentuată a bazei de materii prime și a resurselor energetice interne, de dezvoltarea mai puternică a agriculturii, reducerea sistematică a costurilor de producție și, în cadrul lor, a consumurilor de materii prime, combustibil și energie este problema majoră a economiei românești în actualul cincinal. Orice activitate economică oricât de restrinsă, orice analiză serioasă nu pot ocoli întrebările: Cât se consumă pe unitatea de produs? Cât costă producția? Cât de superior este valorificată materia primă? Criteriul minimalizării consumurilor capătă, în actuala conjunctură economică, calitatea de reper fundamental în dimensionarea și evaluarea oricărei activități.

Pornind și în acest domeniu, ca și în altele, dealtfel de la indici extrem de nefavorabili, economia noastră a înregistrat, mai ales în ultimii ani, progrese importante în ieftinirea producției și reducerea consumurilor materiale. În cincinalul trecut, pe baza folosirii mai eficiente a resurselor materiale, cheltuielile totale la 1000 lei producție marfă în industria republicană au scăzut, în condiții comparabile, în anul 1980 față de 1975, cu 6,3 la sută, iar cheltuielile materiale cu 5,1 la sută. Pe întregul cincinal, economiile obținute la cheltuielile totale s-au ridicat la 100 miliarde lei. Comunicatele lunare cu privire la desfășurarea întrecerii socialiste în anul 1981 relevă pașii noi făcuți în reducerea cheltuielilor materiale, în condițiile în care, după cum se știe, consumurile normate planificate au fost drastic redimensionate. Sunt numeroase întreprinderile care nu numai că au îndeplinit sarcinile în acest domeniu, dar chiar le-au depășit, iar tendința generală este de reducere în continuare a consumurilor normate.

Atunci, de ce se pune atât de acut necesitatea reducerii cheltuielilor materiale? Pentru că nivelul general al acestora este încă ridicat. Am obținut, într-adevăr, realizări importante în diminuarea consumurilor dar aceste realizări nu sînt corespunzătoare creșterii extraordinare a dotării tehnice și modernizării tehnologiilor de fabricație. Pentru anumite produse consumurile specifice sînt chiar foarte ridicate comparativ cu cele similare din țările puternic dezvoltate industrial; există diferențe sensibile chiar și între unități similare de la noi. Producem, de exemplu, anumite tipuri de tractoare consumind cu aproape 25 la sută mai mult metal decât alte firme străine; fabricăm vagoane de marfă mai grele decât cele similare pe plan mondial. Adaosurile de prelucrare în unele întreprinderi sînt, uneori, de 2-3 ori mai mari decât produsul finit ceea ce, pe lângă consumuri exagerate, conduce la menținerea unui nivel scăzut al productivității muncii. Consumul de energie electrică pe care-l necesită obținerea unei unități de venit industrial este, la noi, de două ori mai ridicat decât în țările dezvoltate. Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social era, la noi, la sfîrșitul cincinalului trecut, de circa 58 la sută, în timp ce în țările puternic dezvoltate — era de numai 50 la sută. Cunoșcînd că tot ce se economisește în sfera cheltuielilor materiale se regăsește într-o creștere a venitului național, deducem ușor că avem, numai pe această cale, rezerve imense de creștere a venitului național, care se amplifică pe măsura măririi volumului producției. Căci dacă în 1973, de pildă, la nivelul economiei naționale, reducerea cu 1 la sută a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social însemna obținerea unui venit suplimentar de circa 8,6 miliarde lei, în 1980 înseamnă 13,2 miliarde lei, iar în 1985, aproape 18 miliarde lei. Este o sursă imensă de creștere a avuției naționale de dezvoltare continuă a potențialului economic al țării.

Nu numai atât. Reducerea consumurilor normate degreveză economia națională de o seamă de poveri care frînează desfășurarea normală a mecanismului economic. Consumuri ridicate pe unitatea de produs ar necesita cantități mai mari de aprovizionat suplimentar, ceea ce devine tot mai greu de realizat.

Iată ratiunea pentru care conducerea partidului subliniază neîncetat cerința reducerii și mai substanțiale a costurilor de producție. Pentru că de aceasta depinde într-un grad foarte mare însăși realizarea obiectivului strategic al acestei perioade — înscrierea României în rîndul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare. „Dacă producem cu o productivitate mai mică — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August“ — consumăm materiale mai multe și obținem la aceleași mijloace fixe o producție mai mică nu putem asigura o creștere corespunzătoare a avuției naționale, a venitului național, a bunăstării generale a țării și a fiecărui om al muncii“.

Ceea ce justifică, dealtfel, locul important pe care problemele reducerii cheltuielilor materiale îl ocupa în agenda dezbaterilor din actualele adunări generale din întreprinderi și instituții.

Ceea ce nu reușești să faci cu vorba blîndă, cu biciul nici atît n-o să faci

— Stimate tovarășe Adalbert Cotuna, permiteți-mi să vă întreb cum ați devenit ceea ce sînteți astăzi, adică Adalbert Cotuna, directorul Fabricii de blănuri „1 Mai“, din Oradea?

— Nu aș vrea să-mi luați răspunsul ca lipsit de modestie, dar să știți că nu întâmplător am ajuns să conduc această fabrică pentru al cărei prestigiu am luptat din toate puterile. În tinerețe am fost simplu muncitor tăbăcar. Au fost ani destul de grei. Cînd îmi amintesc, nu-mi vine să cred că un om poate să treacă prin atîtea într-o singură viață.

— Cînd am pășit pragul biroului dumneavoastră, cineva a dat un telefon în care vă spunea ceva despre niște lemne, despre o încădrată a fabricii. Că se rezolvă, că nu se rezolvă, n-am prea înțeles bine.

— Într-adevăr, era vorba despre o încădrată a fabricii căreia i-a murit soțul. În momentul de față este nu numai neajutorată dar și descumpanătoare. A venit la mine și mi-a spus: „nu am lemne de foc, tovarășe director, vă rog să mă ajutați“.

— Și s-a rezolvat?

— Da.

— Se întâmplă des să vi se ceară ajutorul de către muncitori?

— În fiecare zi. Consider un fapt cit se poate de firesc. Dealtfel aș vrea să știți că eu nu am ore de audiență. La mine poate veni orice muncitor al fabricii, la orice oră. Nu mă deranjează, e dreptul lor. De asta am fost numit și pentru asta mă aflu în acest birou. Cine se simte deranjat nu are ce căuta într-o funcție de conducere. Mai sînt, din păcate, și necazuri, mai mici, mai mari, ideal ar fi ca ele să dispară. Și eu sînt om, și eu am avut necazuri. Au fost momente în viață cînd mi s-a umplut inima de bucurie atunci cînd am dat peste oameni cu bunăvoință, care m-au îndrumat, care m-au ajutat, dar au fost și momente cînd mi s-a și strîns, de durere, cînd, în loc de bunăvoință, m-am izbit de nepăsare, de indolență.

Oamenii cu care lucrezi și pe care, întâmplător sau nu, ai fost investit să-i con-

duci, trebuie să te simtă aproape, altminteri nu se realizează acea osmoză sufletească, atât de necesară între oameni. Și-apoi, cum poți cunoaște un om mai bine, dacă nu atunci cînd îi dai dreptul legitim la confesiune? Așa am ajuns să cunosc pe fiecare în parte...

— Se spune că sînteți un om calm, blajin, sfîtos chiar. Sînt curios să aflu dacă ați strigat vreodată la cineva, la vreo supărăre?

— Dacă n-am făcut-o în tinerețe, credeți că aș mai putea să o fac acum? Ca să fiu sincer, nu am crezut niciodată în zbir și în bici; ceea ce nu reușești să faci cu vorba blîndă, cu biciul nici atît n-o să faci. Consider că un director trebuie să fie mai întîi un om de concepție, un om dispus mereu să intre în contact cu problemele noi care se ivesc. Haina de logofăt nu mai prinde pe nimeni în ziua de azi.

— Le-ați cerut vreodată sacrificii oamenilor cu care împărțiți aici, în această fabrică, și bucurii și necazuri?

— Poate că nu le-am cerut sacrificii, termenul e puțin cam pretențios. Să zicem că le-am cerut ceva deosebit.

— Concret.

— Nu de puține ori, au fost cazuri cînd trebuia să dăm un lot de blănuri, într-un termen în care efectiv nu ne puteam încadra. Atunci am apelat la singura soluție care îmi mai rămăsese. A fost, într-un fel, proba de foc, examenul pe care muncitorii fabricii îl dădeau în fața mea. I-am rugat să vină în schimbul trei.

— Cum au răspuns?

— Excelent. Au venit cu toții. Nici nu știți cit m-am bucurat. Mi-am dat seama cit de mult prețuiesc acești oameni, încît nici un efort pe care l-aș face pentru ei nu va fi niciodată prea mare. E un colectiv admirabil, oameni minunați, oameni cu vocație pentru meseria lor. Pentru ei, pielea de oaie și de capră au un miros specific, plăcut, pentru cei care nu vin cu gînduri bune între noi, pielea de oaie și de capră au miros neplăcut. În fond e o meserie, și ca orice meserie, cînd o faci cu drag se înrudește cu arta. Probabil că știți, noi avem contracte cu mai multe țări,

unde livrăm produsele noastre, partenerul așteaptă lucru bun și făcut la timp, nu-l interesează scuzele, el spune că scuzele nu tîin nici de cald, nici de frig. Și are dreptate.

— Stimate tovarășe Cotuna, în decursul anilor ați fost pus vreodată în fața unei aberații?

— Firește că am fost, dar și aberațiile fac parte din viața noastră.

— Spuneți-mi măcar una.

— Cu mai mulți ani în urmă, a venit la mine directorul unui șantier naval, de unde-avea de la Dunăre, avea pe chip o îngrijorare vizibilă, ca să nu zic disperare. Nu putea livra trei cargouri din cauza unor șube de protecție cu care respectivele vase trebuiau echipate. Tot necazul provenise de la un contabil, grijiu ce-i drept cu banii șantierului, care tăiasse șubele de pe notă. Distinsul confrate bătupe pe la mai multe usi, dar fără izbîndă. Toți dădeau din umeri. La rîndul meu am pus mina pe un telefon și-n început să întreb în dreapta și-n stînga. Nimeni nu vroia să-și ia răspunderea unei decizii favorabile, atunci am dispus confecționarea acelor șube în timp record. Nu puteam să stau cu mințile în sin la necazul unui om. Adică să vezi și să nu crezi: trei vase care costau milioane, nu puteau fi livrate beneficiarului din cauza unor șube, niște fleacuri la urma urmei.

— A fost un risc?

— A fost și cred că și astăzi aș face la fel dacă aș fi pus într-o situație asemănătoare.

— Acum cînd dialogul nostru își caută în mod firesc un final, poate că n-aș pleca împăcat din acest birou dacă n-aș afla care a fost pentru Adalbert Cotuna cel mai bun an?

— Fără îndoială anul 1980, anul cînd am realizat planul pe total și pe relații, sînt niște indicatori foarte prețioși. Anul 1980 ne-a mai adus o medalie de aur și una de bronz la Tirgul internațional de la Leipzig, iar în final locul patru. A fost un an plin de bucurii, bucurii pe care mi le doresc în continuare, fiindcă, după cum se știe, bucuriile nu te îmbătrinesc niciodată.

VALERIU ARMEANU

VASILE BARAC

Cînd și de ce plîng și rîd florile?

Uluitoarele experimente efectuate de un grup de cercetători români. Cum ghicesc plantele intențiile noastre și cum răsună în lume strigătul lor de durere

Cu două luni în urmă, prin mijlocirea unui scurt film de televiziune, sute de mii de telespectatori au urmărit cu sufletul la gură un experiment de laborator cu totul neobișnuit. Documentarul s-a intitulat „Dincolo de tăcerea plantelor” și a fost consacrat problemelor de biocomunicação, domeniu fantast și nebulos, dar care, iată, este pe cale de a îmbogăți patrimoniul științific mondial cu date neașteptate privind structura și funcționalitatea materiei vii. Experimentul aparține unui grup de cercetători, condus de doctorul în biologie Marioara Godeanu. Il reamintim pe scurt:

Pe o masă de laborator sînt așezate două glaste cu plante exotice. Una dintre plante, floarea maritor, este conectată la un aparat de înregistrare a biopotențialelor. Se procedează în continuare la stressarea plantei neconectate prin introducerea în lichidul din vas a unui agent chimic. În aceeași clipă, „tipătul” de durere al florii molestată este recepționat de vecina sa. Fenomenul este înregistrat cu precizie de biopotentiometru. Experimentul este repetat și după plăsarea celor două plante la o distanță apreciabilă una de alta, la zeci de metri sau chiar în camere diferite. Rezultatul este același: floarea conectată dovedește că înregistrează instantaneu suferința suratei sale.

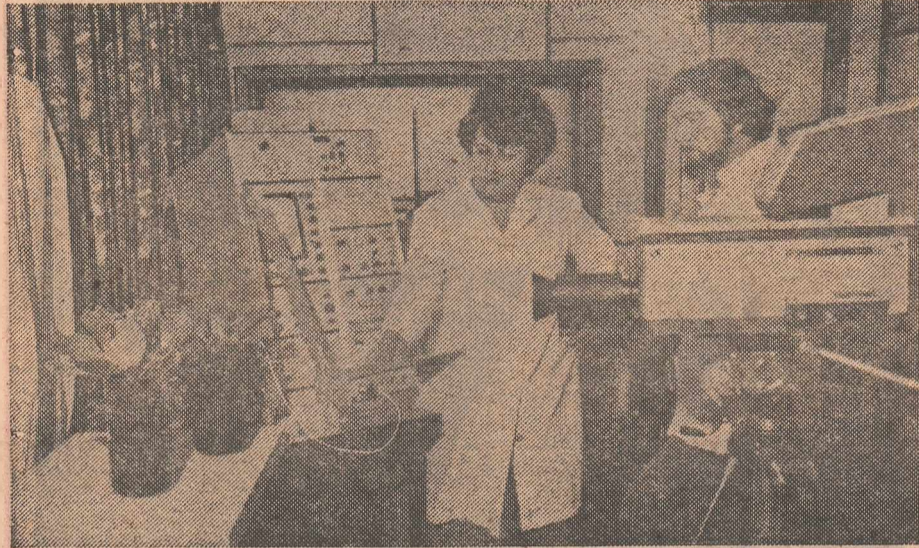
Ce se întîmplă de fapt? Lumea vegetală posedă oare un limbaj specific? Perturbațiile energetice ale plantei stressate sînt recepționate de vecina sa prin intermediul unor senzori necunoscuți? Lumea vie în general este înzestrată cu un soi de limbaj primordial, nemediat de cuvinte, accesibil tuturor ființelor vii de la celula la plantă și om și care — conform unei ipoteze elaborate de medicul neurolog Dumitru Constantin — ar fi un soi de cîmp purtător de informație mentală ce precede cuvîntul?

Greu, aproape imposibil de răspuns la aceste întrebări. În acest domeniu știința este abia în faza de înregistrare a unor date experimentale și care nu pot conduce deocamdată la elaborarea unor concluzii cu valoare teoretică. În rîndurile care urmează ne propunem de a înfățișa cititorilor noștri cîteva informații de ultimă oră în legătură cu aceste fenomene stranie, aflate în atenția unui colectiv al Institutului central de biologie. Iată pentru început cîteva precizări de ordin general încredințate revistei noastre de către tovarășa Marioara Godeanu:

— La ora actuală, aproape toate mijloacele de extragere a informațiilor sînt capacitate de științe exacte, de chimie, fizică, mecanică, matematică și într-o anumită măsură de percepția senzorială. Aceste informații dau, evident, răspunsuri necesare, dar totuși cu un anumit grad de interpretare subiectivă. Or, în această situație ne-am pus întrebarea dacă nu cumva senzorii biologici reprezentați de organisme animale și vegetale pot decodifica mult mai fidel informații din biosferă decît o fac mecanismele sau percepțiile omului. Evident, primele rezultate nu vor apărea nici de îndată, nici foarte curînd. Aș cita în acest sens o remarcă făcută în 1977 de savantul sovietic R. Iftimovici: „Materia vie, deși provine din materie nevie, deși reprezintă evoluția ei, are totuși un caracter specific, iar aflarea secretelor mișcării biologice preînde găsirea unor metode de studiu atît de fine, de perfecționate, încît punerea lor la punct va fi desigur opera secolului următor”.

— Să revenim la experimentele propriu zise...
— Colectivul nostru este alcătuit din dr.

Dumitru Constantin, medic neurolog, și biologii Serafima Sava, Vasile Isvoranu, Vasile Boghean și Doina Stoiță. Un ajutor deosebit am primit din partea inginerilor electroniști C. Constantinescu și A. Timošcu. În ceea ce privește experiențele am folosit în mod special o plantă acvatică, originară din America de Sud, Pistia stratiotes. Am utilizat de asemenea și un cactus frecvent întîlnit în laboratoare: Opuntia.

— Cum a fost identificată comunicarea dintre om și plantă?

— Fenomenul a fost prezentat parțial și în filmul amintit. În clipa în care cineva se apropie pentru a stressa planta conectată la biopotentiometru, acul aparatului semnalizează o perturbare. Dar aici o precizare. Intenția trebuie să fie clară, nu disimulată. Dacă operatorul spune de pildă: „acum voi rupe floarea”, dar afirmația este gratuită, planta nu dă semne de neliniște. Dacă, dimpotrivă, omul nu spune nimic, dar este pornit să molesteze planta, alerta este înregistrată de aparat. Planta a simțit intențiile operatorului chiar cînd acesta s-a aflat la mare distanță, chiar la zeci de kilometri.

— Îmi permit să remarc că în relațiile interumane, bunele sau relele intenții pot fi uneori lesne confundate. Posedă oare planta senzori pentru receptarea unor fluxuri energetice încă necunoscute?

— Din păcate nu putem afirma nimic, nu avem nici termenii necesari pentru a emite ipoteze sau a compartimenta observații. Fenomenele energo-informaționale identificate nu sînt — au fost de acord cercetătorii — de natură electromagnetice și nu sînt cunoscute nici de tehnica radiofonică. Ce sînt, vom afla fără îndoială într-o zi. Pentru a aduce noi desușiri fenomenului, am apelat și la serviciile electronografiei. Experiențele au demonstrat din nou, prin imagini electronografice, că planta stressată transmite vecinei sale șipătul de durere.

Rezultate surprinzătoare am obținut, în colaborare cu doctorul Marin Anton, utilizînd sistemele de captare în infraroșu. Experiențele au avut loc la Centrul de medicină aeronautică. Am folosit aparate care au proprietatea de a vizualiza pe un ecran, prin termografie în infraroșu, creșterile de temperatură la organismele vii. Cele două flori au apărut, astfel, cu ex-

tremitățile frunzelor tivite cu o bandă subțire care indica temperatura. Ei bine, în clipa în care am intoxicat una dintre plante, la fel ca în experimentele precedente, ecranul a indicat o creștere bruscă a temperaturii, așa cum se întîmplă și în lumea animală cu un țesut bolnav, dar, spre marea noastră surprindere, planta alăturată a indicat și ea, prin creșterea bruscă a temperaturii, că se află într-o stare de suferință. Or, trebuie precizat că substanța pe care am folosit-o pentru a intoxica doar una din plante nu este volatilă și nici nu a putut ajunge prin alte mijloace pentru a sensibiliza în mod direct și planta alăturată. Care sînt aceste mijloace, nu știm, dar putem emite în schimb ipoteza că informația biologică recepționată de planta nestressată este tot de natură materială și a acționat la fel ca și factorul stressant.

Intr-o altă experiență am rupt un

pușor la una din cele două plante. Ecranul a indicat de îndată că în locul respectiv (ca în orice țesut unde a apărut o plagă) temperatura a înregistrat o creștere bruscă, vizibilă sub forma unui halou. Dar aproape de îndată între cele două plante, s-au interpus două fișii luminoase, una în partea de jos, alta în zona folială, în fapt două culoare termice despre a căror origine este greu de dat, la ora actuală, cea mai mică explicație. Sentimental vorbind, ele ne apar ca două brațe pe care planta sănătoasă le-a întins suratei sale rănite. La un moment dat de la una din plante, nu știm exact de la care, a pornit un grăunte luminos care a apărut ca semnalul unui osciloscop. Dar nici de data aceasta nu am putut aduce explicații de ordin științific.

Dar lanțul surprizelor nu s-a oprit aici. Am observat în continuare că dacă separăm cele două plante, una dintre ele tinde să-și caute partenera prin același canal de temperatură care, de data aceasta, apare alungit în direcția în care a fost deplasată cealaltă plantă.

În sfîrșit cu ocazia unui experiment mai recent, făcut tot prin solicitudinea termografiei în infraroșu, am organizat două atacuri împotriva aceleiași plante. După ruperea unui pușor, am administrat în glastă și o substanță toxică și atunci am constatat, nu fără stupeoare, că după moartea plantei, imaginea ei calorică a fost preluată de vecina sa sănătoasă. Fenomenul reprezintă descoperirea colectivului nostru, deoarece nu l-am găsit descris în nici o lucrare de specialitate.

Uluitoarele și tulburătoarele descoperiri ale specialiștilor români vor face în curînd obiectul unei comunicări. Dar pînă atunci, aceste rînduri reprezintă un prim atestat că experimentele efectuate, au condus la descoperiri, prioritare pe plan mondial.

LIVIU TIMBUS

Breviar

Funicular pentru colectat arbori

O ingenioasă invenție, intitulată „Funicular pentru colectat arbori” (autor: ing. Dumitru Cârlogeanu de la Întreprinderea forestieră de exploatare Brașov) rezolvă cu mijloace originale problema colectării și transportului arborilor tăiați, în special în zona terenurilor greu accesibile. Prin acest procedeu se asigură un consum redus de cablu trîgător, funicularul poate fi montat în orice teren, cu pante și contrapante, colectarea se face în orice punct de pe traseu, chiar la locul de coborîre, iar agregatul poate fi ușor adaptat pentru comenzi hidraulice și telecomenzi radio.

Magnetizarea roților de tren

Înginerul Marcel Roman este autorul unui brevet de invenție intitulat „Procedeu pentru mărirea aderenței la vehicule pe sine” al cărui titular este Direcția de tracțiune și vagoane București. Mărirea aderenței este obținută prin magnetizarea osiei și a roților cu ajutorul unei bobine ce se montează fie în axul osiei, fie în jurul roții de rulare. Alimentația se face prin curent continuu.

Dispozitiv de hașurat

Este vorba de o invenție care vine în ajutorul desenatorului tehnic. Ea este alcătuită dintr-un dispozitiv foarte simplu: o roată cu un chichet și un fir de plastic, totul cîntărind cîteva zeci de grame. Dispozitivul se poate atașa la o planșetă de desen sau poate funcționa ca dispozitiv de hașurat autonom. S-a apreciat că dacă procedeu ar fi folosit de 10 000 de desenatori, fiecare dintre aceștia ar economisi anual 100 de ore, totalul orelor economisite aducînd o economie de aproximativ 10 000 000 lei! Autorul invenției este inginerul Gheorghe Voicu, iar titularul de brevet, T.C.H.-București.

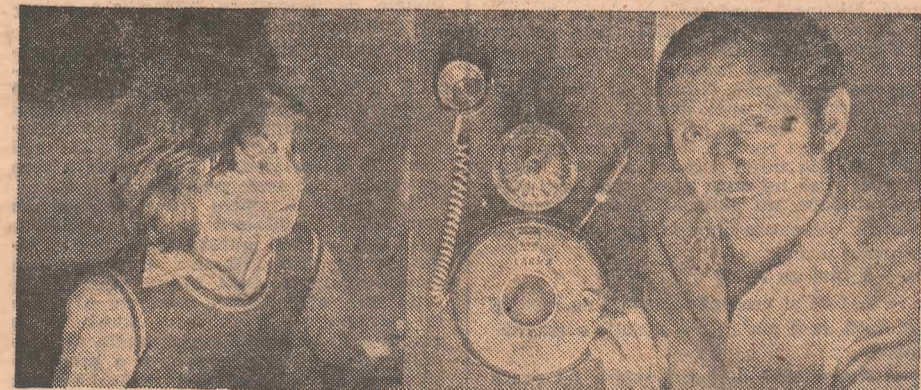
Medicament antiulceros

Farmacistul Gh. Oiță și profesorul dr. Longinus Enescu de la Institutul medicofarmacologic din Iași sînt autorii medicamentului antiulceros „gastroben”. O bogată cazuistică demonstrează acțiunea cicatrizantă a produsului în ulcere gastrice și duodenale, fenomen observat radiologic la un mare număr de bolnavi tratați. Medicamentul se realizează în microproducție la Oficiul farmaceutic din Iași și Deva.

Mașină de recolatat cartofi

Înginerii Nicolae Tarnea, Vasile Avram, Otto Flajer, Marcel Munteanu, Aurelian Popescu, Reinhard Martini, Maria Vanja și maistrul Mircea Picioara, toți de la Întreprinderea mecanică Codlea, sînt autorii unui agregat de recolatat cartofi. Investit cu proprietatea de a scoate și transporta cartofii din lan la drum de acces prin asamblarea mai multor organe funcționale. Mașina, acționată și transportată de un tractor, se recomandă prin următoarele avantaje tehnico-economice: are o mare productivitate, se adaptează bine la orice fel de cultură, nu deteriorează tuberculii, poate înlocui munca a 35 de muncitori.

Ce se întîmplă cu invențiile lui Paul Matei?

În Cotroceni, la subsolul unei case de pe strada Joliot-Curie locuiește un om robît unei pasiuni dominante: aceea de a inventa. Numele lui, Paul Matei. Despre locuința sa laborator, (dar care mai poate fi asemuită și unei odăi fermecate, în care totul se poate anima ca sub forța unei baghete magice) — despre acest portret concret al pasiunii am publicat o amplă relatare într-unul din numerele trecute ale revistei noastre.

Articolul nostru s-a bucurat de un răspuns deosebit. Numeroși cititori ne-au cerut telefonul și adresa eroului nostru și nu puțini dintre ei au bătut mai apoi la ușa locuinței lui Paul Matei. Mușafirii aceștia, mai mult sau mai puțin

poftiți, și-au vînturat privirile prin odăia inventatorului, iar la plecare nu puțini au solicitat fără jenă și contra cost confecționarea de veioze, jucării și sisteme de alarmă, aidoma celor aflate în locuința inventatorului. Acesta i-a refuzat cu politețe, explicîndu-le că pasiunea sa pentru construcții mecanice și electronice se mărginește la crearea unor modele, piese unicate ce, prin mijlocirea articolului apărut în „Flacăra”, ar fi trebuit să intre în atenția unor unități ale industriei ușoare și ale cooperăției meșteșugărești.

Amintim toate acestea deoarece, iată, după mai bine de șase luni de la publicarea reportajului nostru, deoarece ni-

menți din cei așteptați, nici nu delegat al unităților amintite mai sus nu a catadicsit să calce pragul apartamentului din strada Joliot-Curie. Sînt oare atît de saturate de idei generoase atelierele de creație modele ale industriei ușoare? S-a spus tot ce era de spus în materie de jucării și piese tranzistorizate atît de necesare și plăcute în ambianța domestică a cetățeanului nostru?

Reamintim pe scurt cîteva din creațiile lui Paul Matei.

Veioză, realizată pe o schemă electronică originală, investită cu proprietatea de a reduce lumina cu un simplu comutator (și avînd un singur bec!) de la 40 de wați la numai 10 wați. Piesa posedă de asemenea și un mic acumulator care în cazul unei pene de curent, poate alimenta un bec de baterie timp de 6 ore. Lampa mai este prevăzută cu senzori pentru depistarea eventualelor incendii și inundații din apartament și, evident, cu un dispozitiv de alarmă.

Sistem de alarmă universal, capabil de a emite semnale acustice în caz de radioactivitate, toxicitate și inundație. Posedă și o piesă autofurt.

Sistem de alarmă pentru locuință, dotat cu senzori capabili de a sesiza și declanșa alarmă în caz de incendii, inundații, toxicitate.

Agrojet, o mică unealtă pentru magnetizarea apei și distribuirea apei în grădini sau în jardiniere și pentru împrăștierea, totodată, a unor biostimulatori realizați după o rețetă proprie.

Incintă cromatică: aparat casnic complex alcătuit din orgă de lumini ce se cuplează oricărui aparat muzical sau de recepție, ventilator, aparat de parfumu-

mat mediul ambiant și veioză cu tub fluorescent cu lumina în două trepte (invenție unică după știința noastră).

Diferite jucării prevăzute cu piese tranzistorizate pentru crearea unor sunete ce imită zgomotul motorului la pornire și la schimbarea vitezelor.

Și tot inventatorul lui Paul Matei îi datorăm proiectul unei sobe electrice cu un consum extrem de redus și proiectul unei instalații de conversie a energiei solare. Dosarele celor două invenții au fost depuse la O.S.I.M. și se află în atenția tovarășilor Gheorghe Colac și Șerban Schniezer dar care, din considerente pe care nu le cunoaștem, întîrzie cam de multă vreme să comunice rezultatele investigațiilor de specialitate.

Iată și proiectele inventatorului. În cursul anului viitor Paul Matei își propune să construiască între altele: o seră mobilă multifuncțională, un colac de salvare prevăzută cu un dispozitiv pentru desalinizarea apei de mare, stingător electronic, granule antizăpadă și un dispozitiv de alarmă și supraveghere subacvatic.

Ei bine, ne întrebăm din nou cum este oare posibil ca ideile și piesele unicate ale unui inventator atît de prolix să treacă neobservate?

Cei interesați de a cunoaște în mod nemijlocit realizările și proiectele inventatorului Paul Matei au fost chiar atît de ocupați lunile acestea?

Sau poate neobservat a trecut chiar primul nostru articol?

Acestor întrebări le-am răspuns publicînd o nouă relatare despre inventica lui Paul Matei.

LIVIU MAIOR

„Cine se așterne la acest drum, trebuie să știe că e lung și presărat cu sacrificii”

Alexandru Prișcu; născut la 28 noiembrie 1924, la Tirgu Jiu; absolvent al Liceului „Lazăr” (1943) și al Facultății de medicină (1949), ambele din București; profesor universitar doctor docent, șef de clinică (din 1974); în prezent, la Spitalul Municipal (din 1978); autor de cărți, manuale și tratate, între care „Chirurgia pancreasului” (cu I. Juvara și Al. Fux), „Chistul hidatic pulmonar” (cu I. Juvara și Gh. Teju), „Probleme medico-chirurgicale în patologia hepatobiliară” (cu I. Juvara și D. Rădulescu), „Boala hepato-biliară postoperatorie” (cu I. Juvara și D. Rădulescu), „Intestinul subțire” (sub redacția lui Th. Burgele), „Aspecte din chirurgia diafragmei” etc.; medali și ordine; distins cu Premiul „Gheorghe Marinescu” al Academiei R.S.R. (1974) pentru „Boala hepatobiliară postoperatorie”; membru al Societății române de chirurgie și al Uniunii Medicale Balcanice; redactor adjunct al revistei „Chirurgia”.

S-a născut la Tirgu Jiu, în familia unui ofiter, originar din Ardeal. Crede că, pe de o parte, disciplina și pe de alta, sobrietatea tipic ardelenescă și-au pus amprenta peste anii copilăriei și adolescenței. Altfel zis, atât el, cât și unicul său frate, Răzvan, în prezent tot profesor universitar, pediater de renume, au primit o educație spartană, fiind crescuți în cultul muncii și al temeiniciei. A început liceul la Craiova, la acea școală de învățământ și caracter care a fost și a rămas Liceul „Frații Buzesti”. I-a încheiat la București, la „Gheorghe Lazăr”, fiind mereu între cei dintâi.

„Școlăreț” a făcut-o tot în Capitală, în anii complicați și tulburi din timpul războiului, în cei de după terminarea lui, nu mai ușori și nu mai limpezi. La 1 iunie 1946, fiind încă student, a fost numit preparator bugetar la Catedra de anatomie a profesorului Grigore Popa, personalitate care a avut un rol de seamă în formarea sa. Profesorul Popa, își aminteste, era un vechi socialist, om integru și cu o întinsă cultură medicală. Îi datorizează multe, între care alegerea ca preparator bugetar încă din anul IV de studii. M-a bucurat, firește, aprecierea maestrului, dar nu m-a lăsat indiferent, de ce n-aș recunoaște-o, nici lafa pe care o implica postul. Era mai mult simbolică, dar m-a ajutat să mă descurc. Din păcate, sistemul acela, după care profesorului i se lăsa mină liberă în a-și selecționa colaboratorii, s-a desființat. Poate că n-ar strica să ne mai gândim la asta.

Modest, harnic, Alexandru Prișcu a rămas asistent la aceeași catedră, sub aripa aceluiași mentor, anatomist, embriolog și antropolog în acelasi timp, căpătând astfel nu doar o prețioasă solidă, ci și multilaterală, interdisciplinară. A parcurs, cu zădărnici, toate formele anatomiei, atât descriptivă, cât și topografică. Azi, când a ajuns, la rându-i, șef de clinică și de școală în chirurgie, e sigur că a urmat drumul cel mai drept, considerând că din formarea unui medic nu trebuie să lipsească, sub nici un motiv, anatomia. Nu doar ca disciplină fundamentală, îngăduită de observația directă, datorată disecției, ci și privită dincolo de acest prag. Anatomia topografică, zice, îți înlesnește o vedere spațială a organelor și sistemelor. Îți oferă acea orientare fără de care, chirurg fiind, nu te poți orienta rapid și eficient într-o plază operatorie. E de părere că, în cadrul învățămîntului medical, anatomia ar trebui împinsă mai în față. În prezent, spune, nu mai avem, nici noi, nici alții, atâtea cadavre ca altădată și, în plus, numărul studenților e infinit mai mare. E, vrem, nu vrem, era mulajelor, a iconografiei, a disecțiilor pe animale și toată povestea asta e și bună, și rea. Ar trebui însă mers mai adinc, la funcționarea celei, căci mai ales chirurgul dar nu numai el, radiologul, obstetricienul, oftalmologul chiar, ceilalți, nu pot trăi în afara anatomiei. E necesar ca ea să fie scoasă din stadiul strict morfologic, să fie tratată mai funcțional, mai biologic, mai aproape de omul viu.

Sună un telefon și profesorul Prișcu ne permite, părăsind masa peste care discutăm, să-l privim mai atent. N-arată vîrstă pe care o are. E zvelt și sigur în mișcări, precis. Vom face, mai târziu, remarca asta și o va comenta simplu, nu fără o oarecare stînjeneală. Deformație profesională, atât va zice, schimbînd vorba.

Reluăm dialogul, întorcîndu-ne în timp. Crede că a descoperit chirurgia în anul IV, după examenul de externat. Mai

crede că forma aceea, la care s-a renunțat azi, externatul prin concurs, l-a prins bine, lui și generației sale. A fost o primă sită deasă care a cernut cit de cit valorile, canalizîndu-le către o anumită disciplină. A lucrat, o vreme, cu profesorul Traian Nasta, după care, în 1948, a trecut la „Coltea”, unde a avut privilegiul, insistă, privilegiul, de a-l întîlni pe Nicolae Hortolomei. L-a prins pe Hortolomei, figură luminoasă a medicinei românești din toate timpurile, în apogeul și e convins că fără școala de la „Coltea” n-ar fi ajuns ce e. Hortolomei, îl auzim, a fost cu adevărat șef de școală. Își alegea colaboratorii în funcție de valoare și, cînd simtea că acestia au crescut suficient, le dădea drumul, îl lăsa să zboare. Sub oblăduirea lui bărbătească s-a format o întreagă pleiadă de profesori. Butureanu, Chipale, Olănescu, Burgele, Juvara, Setlăcek, alții, care au purtat mai departe, cu profesionalism și demnitate, torța primită din mina maestrului. Intolerant față de mediocritate, Hortolomei a știut să cultive valoarea pe care, în ciuda vîrstei discipolilor săi, a privit-o adesea la egal la egal. Cînd simțea că ai stofă, își reamintea profesorul Prișcu, își oferea posibilitatea să te formezi, să te dezvolți, te lăsa să lucrezi. Apoi, mimînd indiferența, dar în sufletul său regretînd, te îndemna să pleci, să te realizezi. Așa a fost posibil ca, de pildă, Burgele sau Juvara să devină ei înșiși profesori la nici 40 de ani, primul la „Panduri”, celălalt la „Caritas”.

Procedînd așa, Hortolomei a întemeiat o școală, ilustrată însă nu doar de cei 7-8 profesori citați. El a făcut încă mai mult, a format cadre pentru teritoriu, întelegînd că medicina nu înseamnă numai Capitala. Elevul a rămas, firește, fidel concepțiilor dascălului. Ar trebui să milităm, susține Alexandru Prișcu, pentru înființarea unor centre puternice în provincie unde să apară șefi de probleme cu competență și autoritate. Dă chiar câteva exemple, Dimitriu la Brăila, Andreoiu la Ploiești, Gherasim la Brașov, specialiști de elită care, fără să fi deținut titlul universitar, au adunat în jurul lor generații de medici, dîndu-le pricepere și rigoare. Din păcate, adaugă, exemplele sînt mai vechi, acest obicei s-a cam stins. De ce?, întrebăm. Ca unul care a umblat mult prin țară, făcînd parte din felurite comisii, e de părere că s-a produs, în timp, o nefirească egalizare. Stacheta n-a urcat, cum ar fi fost normal, căci condițiile de care se bucură, azi, medicina sînt mai bune ca oricînd. Pe de-o parte, din cauza unei concepții perimate, calitatea a fost uneori sacrificată în dauna cantității și studenții excepționali, posibilele virfuri de mine, s-au pierdut. Sigur, acceptă, a fost și este nevoie să acoperim întreaga geografie a țării cu medici de circumscripție, e o cerință subînțeleasă, dar ar fi trebuit, trebuie, să găsim o soluție spre a proteja oamenii de excepție. Altădată, șefii disciplinelor aveau posibilitatea să-și aleagă colaboratorii și rare erau cazurile cînd intuiția lor dădea greș. Ar trebui să procedăm tot așa. Pe de altă parte, în provincie, șefii de secții nu sînt, cu puține excepții, decît buni medici primari. Normal ar fi ca ei să-și propună mai mult, să fie adevărați fermenți, să conducă, să dirijeze, să formeze. Cu alte cuvinte, să lase în urma lor, în paralel cu situațiile rezolvate, cadre temeinic pregătite. Cînd va fi așa, suferințele bolnavilor vor fi mai ușoare și mai scurte.

Profesorul Prișcu, deține, ne lămurim, nu numai arta de a cobori cu bisturiul, în adîncul ființei umane, ci și pe aceea de a vorbi. E un orator de forță, calitate atât de necesară unui cadru didactic. Ca la o comandă secretă, sosește totdeauna cuvîntul cel mai potrivit. Nici un timp al discuției nu e mort. Să fie vorba tot despre o deformație profesională? Facem această remarcă și, pentru înția dată după mai bine de o oră de dialog fluent, profesorul se poticnește. Nu m-am gândit niciodată la asta, recunoaște, dar întrebarea mă provoacă. Chirurgul, zice, trebuie să fie un om care să știe ce vrea. El n-are, de cele mai multe ori, dreptul la nici o ezitare. Viața unui om ține, uneori, de un fir de păr, iar deciziile chirurgului trebuie

să fie instantanee și, în plus, cele mai corecte. De aceea, această meserie implică o anumită structură, o siguranță în gîndire și în gesturi fără egal. Desigur, ea se învață, se deprinde, dar are la bază și o îndeminare pe care, dacă n-o ai, e mai greu s-o capeți. Unul din maestrul mei, profesorul Juvara, alături de care am lucrat 20 de ani, e foarte plastic în această privință, spunînd că „un chirurg nu trebuie să aibă două mîini stîngi”. Tocmai de-aia meseria trebuie începută cît mai devreme, încă din facultate, cînd se manifestă afinitățile studentului. Cine se așterne la acest drum, e obligatoriu să știe că el e lung și presărat cu sacrificii, și un bun chirurg se formează în 10 - 12 ani, rareori mai repede.

A lucrat deci alături de profesorul Juvara 20 de ani, o viață de om. L-a însoțit ca șef de lucrări și, după 1970, în calitate de conferențiar, la „Caritas”, la „Ștefan Stîncă” și la „Cantacuzino”, unde Juvara, încă în putere, operează și azi. Dacă n-ar fi devenit el însuși, în 1974, șef de clinică, la „Coltea”, i-ar fi plăcut să rămînă în preajma celui pe care-l numește, cu un respect nejuțat, „profesorul meu”. A învățat multe de la Juvara și, înainte de toate, blîndețea și corectitudinea față de bolnav. Juvara, îl auzim, era și, firește, este, un om de înțeles. Totul însă pînă la bolnav. Cînd acesta i se părea, fie și dintr-un motiv plauzibil, neglijat, profesorul meu devinea necrutător și nu mai accepta nimic. Vai de cel care cădea în greșală! Format așa, adăugăm noi, nu-i de mirare că profesorul Prișcu n-a sărit departe de trunchi. Clinica e pentru el casă și masă, iar bolnavii îl însoțesc, cu cazurile și necazurile lor, tot timpul, zi și noapte. Vine la spital înainte de 7 și pleacă tîrziu, nu înainte de a fi făcut, chiar și în zilele în care iese istovit din sala de operație, turul saloanelor. Spre seară, contraviziții e o lege și, în același timp, un ritual, ofițiat, o spunem din cele văzute, cu o gingășie de muzician. Profesorul găsește pentru fiecare o vorbă de alinare, de încurajare sau de duh, el e atunci, în orele acelea în care bisturiul se odihnește, un prieten al tuturor, dacă nu chiar mai mult, un frate.

Nasta, zice, opera frumos, dar nu vorbea. Juvara explica ce face și de ce face și, la profesorul meu, fiecare operație se transforma într-o lecție. La profesorul meu, meseria se învîța, nu se fura, el îți dădea, fără să insiști, cheile situațiilor dificile, te lămurea cum trebuie să ieși din ele victorios. Alături de Dan Gavrilu, de Dumitru Burlui și de Dan Setlăcek, personalități proeminente ale chirurgiei românești și mondiale, chirurgi de anvergură, deschițători de drumuri și, Gavrilu mai ales, deținători ai unei experiențe unice în domeniile lor, Ion Juvara face cîste școlii noastre medicale, căreia i-a dăruit, el, ca și toți cei amintiți, tot ce-a avut mai bun, o parte din sufletul său. Prioritățile sale în chirurgie timusului, a insulinoamelor, a căilor biliare sînt unanim recunoscute.

O vreme, din 1974 în 1978, profesorul Prișcu a funcționat la „Coltea” și în intervalul respectiv, după pilda maestrilor, și-a alcătuit o echipă, pe cit de tinără, pe atît de redutabilă. I-am ales, spune, bob numărat și, alături de Alexandru Naumescu, n-am decît 5, Radu Palade, Crinu Varfolomei, Mihael Gangură, Mircea Ciurea și Ștefan Neagu, dar unul și unul, toți tineri, în jur de 35 de ani, dar veritabili seriosi, foștii mei interni și secundari. E o vorbă, să-ți iei avocat bătrîn și chirurg tînăr, eu o respect și am mare încredere în băieții ăștia, cărora le prevăd un viitor frumos. Mă port cu ei cum s-au purtat și profesorii mei cu mine, îi opresc cînd e cazul, dar îi și stimulez, căci în chirurgie, ca în multe alte domenii, satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba. Așa spune, așa face. Conștient că meseria căreia i s-a dedicat e, prin excelență, practică, profesorul n-a pus monopol pe bisturiu. Cu tact pedagogic și simț de răspundere, căci nu pare să fie răspundere mai mare pe lume decît să desfaci un om în bucăți și-apoi să-l faci la loc, profesorul Alexandru Prișcu joacă, acum, rolul maestrilor săi de altădată, pe care atîta îl iubeste. E un rol, ne-am dat seama, în care nici o replică nu-i falsă, nici în raport cu colaboratorii, nici cu studenții, nici cu medicii ce vin, din întreaga țară, la specializare și perfecționare. Nu ia nici o decizie fără să motiveze. El impune, desigur, linia, dar ține cont de personalitatea celui de alături și cînd vorbește despre clinica pe care o conduce zice, simplu, „colectivul de aici”.

La „Municipal”, profesorul Prișcu acoperă cam toată chirurgia mare. Pasiunile lui rămîn totuși glanda mamară, ficatul și căile biliare, în perimetrul cărora deține o cauzistică impresionantă și, mai mult decît atît, un însemnat procent de reușite. Asta pentru că a rămas cum a fost, în ciuda anilor și a onorurilor, disciplinat, modest, sobru și, înainte de toate, muncitor. Pălmas cu bisturiul.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Cătina albă folosită la optimizarea culturilor de tomate!

Zilele acestea l-am însoțit pe profesorul dr. Ion Brad la Întreprinderea de medicamente „Biofarm”, aici unde, prin amabilitatea directorului Iacob Barbos, am avut prilejul de a vedea la față trei dintre produsele obținute pe bază de cătina albă: ulei imbuteliat în recipiente tip spray, pulvis degresat și perle (comprimatate cu aspect de mărgelă translucide).

În fapt, este vorba de un simplu experiment de natură tehnică, ce anticipează o eventuală producție industrială. Cătorii noștri vor fi desigur dezamăgiți să afle că valorificarea fructelor și frunzelor de cătina albă rămîne în continuare o problemă de viitor. Cele trei produse amintite mai sus nu beneficiază de girul științific al Institutului de Cercetări Chimico-farmacaceutice, for de specialitate însărcinat între altele și cu cercetarea proprietăților biochimice ale fructelor de hippophae rhamnoides. Contractul pentru caracterizarea produsului a fost încheiat între I.C.C.F. și Biofarm în urmă cu trei ani. Recent, aceeași Întreprindere de medicamente este pe punctul de a încheia un nou contract cu I.C.C.F.-ul, conducerea institutului propunînd ca durata de cercetare, consacrată de data aceasta proprietăților farmacodinamice ale plantei, să fie tot de trei ani (deci încă trei ani de așteptare!), răsîmp pe care inginerul Barbos îl apreciază, pe bună dreptate, mult prea mare.

În această situație, profesorul Ion Brad, care studiază cătina albă de două decenți, este nevoit să facă următoarele observații:

— Cercetările ultimilor trei ani n-au făcut altceva decît să reconfirmă studiile mele de laborator, iar următoarele investigații vor cădea tot peste rezultatele pe care eu le-am anunțat de ani de zile. Tara noastră continuă să exporte fructe de cătina în loc să le prelucereze superior. În Occident, unde acestea, ajuns, sînt transformate în articole farmaceutice sau în produse cosmetice și alimentare. Am consultat lista de prețuri a unor asemenea preparate ce se realizează în Elveția și R.F.G. și am ajuns ușor la concluzia că țara noastră ar putea obține 10 000 de dolari prin prelucrarea superioară a unctone de cătina. În prezent, aceeași cantitate, livrată în stare naturală, este preluată de firmele străine în schimbul unor sume modice. Am calculat de asemenea că, prin chimizarea tulpinilor, fructelor și frunzelor de hippophae rhamnoides, aproximativ 200-250 de mii de cetățeni din România ar putea beneficia anual de produse medicamentoase și revitalizante obținute pe această bază. În prezent, singura cale de valorificare a acestor zăcămintă naturale de vitamine e constituie obținerea uleiului de cătina, operație care se execută la unele unități ale Inspectoratului Silvic Prahova. Extractul este folosit la fabricarea băuturii răcoritoare „Fruco”. Pentru anul viitor se preconizează ca frunzele, tulpinile și semințele plantei să fie valorificate prin PLAFAR în calitate de ceaiuri farmaceutice.

Profesorul Ion Brad continuă:

— N-am înțeles cum a fost posibil ca la Conferința națională a medicamentului românesc, desfășurată anul acesta, I.C.C.F.-ul să prezinte, în absența mea, două comunicări despre proprietățile cătinei albe. De fapt, eu nici nu am fost invitat! Au vorbit în locul meu cercetători care au aflat de existența acestei plante de la mine și datorită cercetărilor mele. Aș fi putut comunica la această importantă reuniune de specialitate rezultatul unor cercetări efectuate la Facultatea de Științe a Universității din Craiova și la I.C.C.P.T. și aș fi putut informa asistența despre opiniile unor oameni de știință din străinătate despre virtuțile cătinei. După cite am aflat, în lume există numai 12 comunicări ce au ca obiect produse originale realizate pe bază de cătina. Nouă îmi aparțin, două sînt sovietice și unul este american.

La sfîrșitul convorbirii noastre am notat această realizare de ultimă oră. Este vorba de transformarea extractelor de cătina în biostimulenți vegetali. Astfel, prin observarea unor analogii de structură între anumiți fitohormoni și substanțele care se găsesc în fructele și frunzele de hippophae rhamnoides, profesorul Brad, în colaborare cu profesorul Mircea Bălașa de la Facultatea de horticultură din Craiova, a folosit cătina albă la optimizarea culturilor de tomate. Pe loturile experimentale din sere, s-a obținut un spor de 15 tone roșii la hectar în comparație cu lotul martor. Experiențele au fost continuate și pe alte plante, constatîndu-se în continuare că, în calitate de biostimulator, cătina albă are un efect de inducere de sinteză a unor anumite proteine cu activitate enzimatică, peroxidică. Se profilează în concluzie posibilitatea folosirii extractelor de cătina nu numai în medicina umană sau în zootehnie, ci și în agricultură. Să sperăm că cel puțin în acest domeniu, lucrările de testare și omologare a extractelor de cătina albă nu vor cunoaște aceeași risipă de timp.

LIVIU TIMBUS

Primul tratat românesc de hepatologie

A apărut recent, de sub teascurile Editurii Medicale, cel dintîi tratat românesc de hepatologie, datorat conferențiarului doctor Lucian Buligescu de la Clinica medicală a Spitalului „Fundeni”, specialist de renume internațional, membru al Societății române de gastroenterologie, al celei belgiene, al Asociației franceze de hepatologie etc. Structurat în două volume, însumînd peste 1500 de pagini, tratatul se intitulază „Bolile ficatului, căilor biliare și pancreasului”, el fiind rodul unei îndelungate și fructuoase colaborări

științifice româno-franceze, Lucian Buligescu conlucrînd cu 2 cunoscuți profesori francezi. La volumul I, cu Claude Liguoroy, președintele Societății franceze de endoscopie digestivă. La volumul II, cu André Ribet, șeful Clinicii de gastroenterologie din Toulouse. Apariția primului tratat de medicină în colaborare româno-franceză la București, notează autorul în prefață, dovedește că medicina nu cunoaște granițe, ea fiind pusă în slujba popoarelor și a luptei pentru promovarea progresului social și economic, factori cu implicații majore în starea de sănătate a oamenilor.

Pe baza unei experiențe bogate, lucrarea prezintă patologia hepatică, biliară și pancreatică în mod unitar, înaintînd o se-

rie de contribuții originale, de interpretări noi și îndrăznețe. Astfel, sînt înfățișate, în premieră posibilitățile de vindecare a hepatitei cronice active sub forma celei sclerogene, ultima fiind o entitate descrisă pentru înția dată în literatura medicală românească. Totodată, e subliniată semnificația în hepatologie a unor anticorpi (antialbumină polimerizată) la a căror evidențiere școala noastră de specialitate a avut, de asemenea, un rol important, de deschizător de drumuri.

Apariția tratatului e, fără îndoială, un eveniment în lumea medicală, și el precede, nu tocmai întîmplător, deschiderea celui de al IV-lea Congres național de gastroenterologie prevăzută pentru 7 octombrie.

Factorii responsabili din comerțul

MARFĂ E DESTULĂ, EA

Spre a o valorifica deplin și corect, se cuvine ca și cumpărăturile

„Avem și vom avea marfă suficientă, nimeni nu trebuie să-și facă probleme“

— Tovarășe Octavian Anghel, în calitate pe care o aveți, de director general adjunct al Direcției comerciale a municipiului București, sinteți în măsură să ne furnizați câteva date cu privire la aprovizionarea piețelor și magazinelor. Ce-ar fi, spre a ne oferi o imagine mai concludentă, să faceți o comparație cu aceeași perioadă a anului trecut.

— Programul privind aprovizionarea populației cu mărfuri alimentare și agroalimentare, alcătuit ca urmare a atenției deosebite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă acestei probleme, a fructuoaselor și deselor vizite de lucru efectuate în piețele Capitalei, a indicațiilor date de secretarul general al partidului, cunoaște în acest an creșteri însemnate. De pildă, ca să lăsăm cifrele și procentele să vorbească, pe primele 8 luni ale anului 1981, s-au desfășurat mărfuri în valoare de 23,5 miliarde lei, cu peste 1,8 miliarde de lei mai mult decât în aceeași perioadă a anului trecut, asta înseamnă o creștere de 10,6 la sută la produse alimentare, de 7,3 în alimentația publică și de 7,7 la produse nealimentare. S-a ajuns astfel ca volumul desfacerilor planificate să fie depășit, în intervalul de la 1 ianuarie la 31 august, cu 1,6 la sută, iar ca valoare absolută cu 376 de milioane de lei.

— Tovarășe director, nu încapă nici o îndoială că lucrurile stau așa și nu altfel, toate aceste realizări fiind rodul unei activități susținute, al unei preocupări permanente a gospodarilor Capitalei, în frunte cu însuși primarul general, de a asigura o cât mai bună aprovizionare a cetățenilor. E clar că, față de anul trecut, vânzările sînt în 1981 mai mari. Ca să fim și mai concreți, v-am ruga să vă referiți la vânzările unei singure zile, se poate?

— Firește. La ulei, de pildă, în ultimele zile ale anului trecut s-au desfășurat, în medie, 90 de tone. Anul acesta, 145. Creșterea importantă se semnalează și la alte mărfuri. La zahăr, alt exemplu, de la 190 de tone la 260. La făină, de la 93 la 165, la mălai, de la 65 la 135, la ouă, de la 900 000 de bucăți la 1 300 000 și așa mai departe.

— Cum pot fi explicate aceste vânzări și, implicit, cereri devenite brusc atât de mari?

— Prin atitudinea unora, a pensionarilor mai ales, de a cumpăra mult peste nevoile consumului, stocînd mărfuri și, ca o consecință logică, privindu-i pe alții de ele. Pe de-o parte, e o temere nejustificată, întrucît produse sînt și vor fi, în cantități sporite față de anii anteriori, pe de alta, e o goană nesățioasă și absurdă care, din păcate creează o serie de dereglări în circuitul aprovizionării. Producția, transportul și desfășurarea mărfurilor sînt gândite și dimensionate pentru o anumită cerință, firește îndestulătoare, numai că aprovizionarea exagerată, fără justificări logice, în ideea „să fie și să se găsească”, generează destule dificultăți. Am să dau câteva exemple concrete. Pensionarul Marin Purcea din Constanța Brâncoveanu 114 și-a transformat mai întîi apartamentul în depozit, după care a stocat, în cavoul de la cimitirul Buna Vestire, 80 de kilograme de cartofi, 50 de litri de țuică, tot atîția de vișină, alte produse. La fel, Ancuța Șerban, la domiciliul căreia, în strada Secerei 5, s-au găsit 16 kilograme de făină, 10 de mălai, 12 de zahăr, 8 litri de ulei și așa mai departe. Față de toți aceștia, unii adunînd

în scopul revinzării, cu prețuri de speculă, cetățenii cinștii au datoria să ia atitudine, să curme astfel de fenomene, demonstrînd în toate cazurile spirit civic, intransigentă. Ei trebuie, în primul rînd, să manifeste o atitudine corectă în raport cu propria aprovizionare, să cumpere nu mai mult decît au nevoie, în al doilea rînd, să intervină de fiecare dată cînd aceste norme sînt încălcate. Socoteala e simplă, sîrînd tu mult peste cal, îl lași pe celălalt, rudă, vecin, prieten, fără cele necesare.

— Veți fi, sperăm, de acord cu noi că și vînzătorii, gestionarii magazinelor au partea lor de vină, ei tolerînd, ba chiar uneori ajutînd, astfel de practici. E adevărat?

— Fără îndoială că și lucrătorii din comerț sînt, unii dintre ei, vinovați. Împotriva lor s-au luat, vă asigurăm, cele mai drastice măsuri. La „Unirea”, de pildă, șefa raionului de mezeluri, Maria Ioniță, a fost depistată la un control cu 21 de sticle de ulei, cu 10 kilograme de carne etc., fiind sancționată. În aceeași neplăcută situație s-au găsit și 2 vînzători de la Halele Obor, Vasile Rădulescu și Vasile Bănăteanu, care au dosit 195 și, respectiv, 91 kilograme de măsline. Șefa de unitate la Alimentara din strada Mieiilor 1, Niculina Butușoiu, n-a scos la vînzare 3500 de kilograme de făină! Adică, mărfuri erau, dar cumpărătorii n-ajungeau la ele! S-au depistat și cazuri mai grave. Fostul gestionar la Alimentara din Calea Rahovei 99, zic fost pentru că a și fost condamnat după procedura de urgență, Froim Lerner a vîndut unui cetățean din comuna Vărăști, județul Giurgiu, 50 de kilograme de zahăr primînd în plus 250 de lei. Cornel Stanciu și Ion Matei, primul șofer, celălalt delegat al Fabricii de piine „Pajura”, i-au înlesnit lui Ion Dincă, strada Arad 18, cumpărarea a 240 de piini intermediare.

— 240 de piini?! Nici la o nuntă n-ai ce face cu atîtea?!

— E exact ce vă spuneam. Se cumpără mult peste nevoi. Au fost zile de sim-bătă și duminică, de pildă, cînd s-au vîndut în Capitală 1800 de tone de piine.

— Cam 1 kilogram de piine de fiecare cetățean al orașului, enorm și, la fel de grav, nesănătos, consumul exagerat de piine fiind, din punct de vedere medical, contraindicat!

— Nu vă mirați, am văzut și țărani, locuitori ai unor comune din preajma Bucureștiului, venind la piață, la Amzei sau la Obor, ca să cumpere roșii și cartofi?!

— Așa-i, aveți dreptate. Tovarășe director, care sînt perspectivele pentru ceea ce dumneavoastră numiți programul toamnă-iarnă?

— Față de anul anteriori, programul toamnă-iarnă 1981 prevede cantități sporite, atît pentru aprovizionarea populației în trimestrul IV al anului în curs, cît și pentru crearea stocurilor cupabile să asigure o bună ritmicitate a aprovizionării pe trimestrul I al anului 1982. Avem un fond de marfă superior tuturor anilor, 120 000 de tone de cartofi, 110 000 de tone de legume, 44 000 de tone de fructe, 18 000 de tone de struguri, au sosit și continuă să sosească importante cantități de produse agroalimentare, există certitudinea că, pe baza estimărilor, roadele acestei recolte vor asigura o bază suficientă pînă la recolta viitoare. Depozitele sînt pregătite să păstreze pentru iarnă 50 000 de tone de cartofi, 23 000 de tone de mere, 5 mii de tone de rădăcinoase și așa mai departe. Într-un cuvînt, avem și vom avea mărfuri, nimeni n-are de ce să intre în panică și, cum se mai întîmplă, din păcate, azi, să achiziționeze alimente cu zecile și sutele de kilograme.

OVIDIU IOANIȚOIA

La Obor ca la stadion, dar aici se apreciază plinul, nu golurile

„Vin oamenii la Obor ca la stadion”, spunea cineva despre această piață cu tradiție a Bucureștiului, și i-am dat dreptate la 29 septembrie, cînd ne-am aflat acolo. Curat ca la stadion, cu singura deosebire că aici bucureștenii vin să aplaude plinul, nu golurile. Iar piața este, în general, bine aprovizionată. Cu unele minuscule, dar, una peste alta, cetățeanul nu face drumul degeaba. Dimpotrivă. Discutăm cu cetățenii, vedem cu ochii, consultăm și scripe pentru a face comparația cu perioade similare din trecutul apropiat.

Se știe că la Obor „expun”, adică vînd, nu numai producătorii individuali, ci și unitățile din sectorul socialist din județele Dolj, Olt, Teleorman, Constanța, Argeș, Harghita, Suceava. precum și stațiunile de cercetări Greacă și Tulcea, fără a mai vorbi de „obișnuții casei”, ILF Berceni și Agrocoop.

N-o să ne credeți poate, dar una din bătăile de cap ale organizatorilor în această toamnă constă în faptul că li s-au adus cantități prea mari la unele sortimente. Pe Nicolae Taus, delegat al Consiliului popular al sectorului 2 la această piață, l-am găsit ascuțind la telefon, strigînd în pilnie ca să domine vacarmul și căzîndu-se să plaseze roșii în surplus la fabricile de conserve „Flora” și „Buftea”.

— Ce să ne facem?, spune. Avem prea multe. Dacă nu ne descurcăm rapid, atunci de la categoria extra vor ajunge bulion.

— De ce nu le ia lumea? Ne-am convins personal că sînt de bună calitate. Cel puțin, majoritatea lor.

— Poate nu mai fac oamenii atît bulion în casă ca înainte. Fapt este că ne-am trezit cu prea multe roșii. La fel se întîmplă, în unele zile, cu ardeii și cu vinețele. Am primit mai mult decît am putut vinde și parte din vinete au sîrșit ca zacuscă la „Flora”. Cît despre roșii, cum spuneam, chiar azi cei de la Buftea au trimis două tractoare cu remorci-buncăr ca să le încarce. „Necazuri” am avut și cu struguri calitatea I, la preț oficial, tîmioasă de Hamburg. Am vîndut cît am vîndut, dar cînd ne-am dat seama că oferta depășește cererea, a trebuit să le expediem la Întreprinderea de cofetării și răcoritoare 2, pentru „confiat”, adică pentru prăjituri. Și unele cantități de mere Golden de Argeș au luat același drum, cînd n-au mai încaput în depozitul nostru prea plin. Ceapa rămîne însă o problemă deschisă. Pentru moment.

— Dar cartofii?

— Cartofii sînt, convingeți-vă.

În adevăr, sînt. Bunăoară la standurile Harghitei — vestit producător de cartofi — vorbim cu reprezentantul județului, Dezideriu Borș. Marfă e. Se vede cu ochii. În plus, cei din Harghita au avut și o excelentă idee: ca buni gospodari, grijulii să-și reducă din costuri, s-au zbatut, și ei, primii în istoria din ultimii ani a Oborului, au trimis marfa nu cu autocamioanele consumatoare de bani și de benzină, ci direct cu vagonul de marfă — din Harghita pînă la cițiva metri de standurile lor de la Obor, pe o linie C.F.R. pînă atunci nefolosită. Premiera a avut loc acum vreo trei săptămîni. Miine se va descărca alt vagon.

— Atunci de ce atîta lume așteaptă să-și vîndă rîndul la cartofi, tovarășe Borș?

— Cum e normal, o aprovizionare a cărei bază, ca în cazul nostru, se află la

multe sute de kilometri nu poate fi reglată ca un ceasornic, mai sînt, perioade de așteptare. Or, eu din Harghita nu pot veni cu prea mulți vînzători, la București, nu-mi pot permite ca să-l las să aștepte, căci n-am cum să-i plătesc.

Are dreptate și interlocutorul nostru, dar ne întrebăm: dacă vînzătorul nu-și permite să aștepte, de ce cetățeanul de rînd poate? Sperăm că se va găsi o soluție, desigur fără ca harghitenii să plătească oalele sparte și timpul irosit. Nu ni se pare o problemă insolubilă, totuși.

O altă problemă, tot legată de cartofi: mulți producători individuali preferă să se axeze pe solarii, adică să vîndă, la timpul potrivit, trufandale, — roșii de solarii, bunăoară, dar toamna vin tot la Obor, din satul lor, pentru propria aprovizionare? ! E o atitudine de neacceptat.

— Am rămas surprins — ne-a spus Nicolae Taus — cînd am văzut și țărani din „patria” cartofilor săpunari — Lungulețul Dimbovița (desigur, cartoful mai are și alte „patrii” la noi), cumpărînd cite 120 kg de cartofi. E bine și gospodărește să produci în solarii legume timpurii, avem nevoie de ele, dar organele locale ar trebui să-i convingă pe locuitori să nu neglijeze tocmai cultura cartofilor, tradițională. Abia după aceea ei să se ocupe de trufandale, la preț de trufandale pentru piață. La fel s-a întîmplat, deunăzi, și cu niște țărani din Dărăști, Giurgiu: vînduseră mai înainte produsele scumpe, dar au venit la noi să cumpere varză...

Iată acum câteva cifre, privind producătorii individuali. Ce au vîndut ei, zilnic, în Obor la sfîrșit de septembrie? Cam 2 500—3 000 kg roșii (la același nivel ca în anul trecut), 8 000 kg gogoșari (din păcate, de proastă calitate, ne spune șeful pieței, Tănase Dumitrescu, de la care deținem și celelalte cifre), 3 000 kg gogonele, iar la fructe, un spor net față de anul trecut (cam 10%) : mere, 3,4 t, pere 3 t, struguri 10—15 t.

Mergeți deci cu încredere la „stadionul” Obor!

LIONEL NIȚESCU

Ceapa stă mai bine în silozuri decît în balcoane

29 septembrie, spre prînz, la Piața Progresului din Soseaua Giurgiuului cetățenii își fac și cumpărăturile de zi cu zi și aprovizionarea pentru iarnă. Șeful pieței, Gheorghe Toma ne informează că luna septembrie a fost o lună bună din punct de vedere al aprovizionării. Piața Progresului este una din marile piețe ale Capitalei; aici se aprovizionează și cetățenii din alte cartiere. Aici își desfășoară producătorii particulari, C.A.P. Jilava, I.A.S. 30 Decembrie, AGROCOOP și I.L.F. Berceni. Principalul furnizor este I.L.F. Berceni. Corneliu Bărbulescu, șeful Unității 268 desfășoară zilnic cantități industriale. De sîmbătă, ora 12 pînă duminică la aceeași oră a vîndut, prin cei 33 de oameni ai muncii, ciți lucrează în unitatea din Piața Progresului, produse de aproape 200 mii lei. Nu-și aduce aminte să fi făcut vreodată o vînzare atît de mare. Față de un milion, cit era planul pe luna aceasta, a realizat pînă astăzi, 2 200 000 lei. Sectorul de stat nu poate oferi cumpărătorilor ceapă, conopidă, vinețe, fasole verde și usturoi. Cu excepția cepei și a fasolei verzi, produsele sînt suplinite de producătorii particulari. Cartofii, varza, rădăcinoasele, gogonelele, fructele se găsesc din belșug. Varza, ardeii și gogoșarii nu ajung toată ziua. În urmă cu două săptămîni se făcea coadă la cartofi și la varză. Motive de îngrijorare nu erau

Capitalei asigură cetățenii:

VA INTRA RITMIC ÎN MAGAZINE

să se facă tot ritmic, în funcție de nevoile reale ale fiecăruia

și cine a avut răbdare să mai aștepte a avut de câștigat timp. O perioadă nu s-a găsit varză timpurie și asta a creat impresia că varza va lipsi de pe piață. Cît despre cartofi, era prea devreme, după părerea specialiștilor pentru aprovizionarea de iarnă. Recolta a fost bună. Roșiile, deși se găsesc din belșug nu se vind. Strugurii, la discreție. Numai astăzi s-au descărcat 7 mașini cu cartofi. În eventualitatea că s-ar termina, un simplu telefon la rampa de la gara Progresul ar rezolva problema. Anul acesta aprovizionarea de iarnă a început ceva mai devreme ca de obicei. La începutul lunii a fost o săptămână friguroasă, ceea ce explică această grabă care i-a prins câteva zile nepregătiți pe cei care se ocupă de aprovizionare.

Ceapa lipsește din piață de aproape o lună. S-a luat hotărârea să fie distribuită doar prin magazinele de cartier. Nu găsim o explicație a acestei măsuri. Nu ni se pare normal ca cetățeanul să facă un drum special pentru a-și cumpăra ceapa necesară gătitului zilnic. Se pare însă că explicația este alta. Nu cumva se așteaptă data de 1 octombrie cînd, știut obiceiului, prețul cepii crește? Ne întrebăm pentru că silozurile și depozitul Bercei este bine aprovizionat cu ceapă de cea mai bună calitate. În ultimele zile ardeii și goșarii sosesc în cantități neînsemnate. Cauza este transportul. Deși I.L.F. Bercei a fost ajutat cu mașini ale întreprinderilor din sector numărul lor este deocamdată insuficient. Multe din mașini sînt folosite la insulozare și la transportul legumelor de sezon către fabricile de conserve. De câteva zile lipsesc ouăle. Astăzi în piață s-au vîndut 50.000 de bucăți cantitate care în condiții normale ar fi ajuns pînă la următorul transport. O dereglare în ritmul de aprovizionare creează situații neplăcute ca aceasta.

Marfă este. În Piața Progresul se poate vedea. Cît despre ceapă și ouă, vor fi. Nu trebuie să ne îmbulzim la rînd. Ceapa pe care o vom minca la iarnă stă foarte bine în silozuri, mai bine decît în balcoanele apartamentelor noastre.

G. OPREA

Am văzut și hrăpăreți păcăliți...

Marti, 29 septembrie, la orele prinzului Piața Moghioroș pare exact locul unde s-ar fi revărsat cornul abundenței. Peste patru sute de producători particulari își laudau cu risipă de glas cartofii, ceapa, ouăle, varza albă și cea murată, goșarii, roșiile, ardeii grași... Iar ponderea acestora nu reprezintă decît o mică parte a produselor frumoase etalate spre a fi vîndute. Pentru că iată ce ofereau unitățile specializate ale întreprinderilor de stat: 17.000 kg de cartofi, 1.000 kg de ceapă uscată, 6.000 kg de roșii, 700 kg castraveci (splendizi!) pentru murat în oțet, 1.500 kg morcovi, 50.000 ouă, 4.000 kg ardei, 1.250 kg carne de porc, 600 kg carne de vacă, 2.500 kg carne de pasăre, 5.000 kg pește, adică somn, crap, ștucă și caras (știți că săptămînal, în Piața Moghioroș se desfac — ca să folosim un termen care nu-i al nostru — nu mai puțin de treizeci de tone de pește proaspăt?), apoi 6.000 kg de struguri, 1.000 kg de pere, 13.000 kg de mere... Și bineînțeles că unitățile de stat vind exact la prețurile mercantului. Cumpărătorii — este locul să spunem că Piața Moghioroș este locul din care se aprovizionează circa treizeci de mii de cetățeni din Drumul Taberei, deci din sectorul 6 — veneau, vedeau, alegeau, cereau, își umpleau sacosele și plecau. Comerț curat, bogat, civilizat. (Ce-i drept nu mi-a plăcut dezordinea de la pește. Cele trei guri de vînzare concomitent se dovedeau insuficiente și nu știu unde ar mai trebui insistat pentru ca și amatorii de crap umplut cu stafide și de știucă cu maioneză să se bucure la piață măcar deopotrivă cu vegetarienii...) „Unde există preocupare există și piață bună”, mi-au răspuns aproape într-un glas Stejereanu Paraschiv, șeful pieței, de 28 de ani în branșă, și Ionescu Laurențiu, inspector de specialitate la sectorul 6. Deci cînd preocuparea spre o bună și ritmică aprovizionare nu se manifestă exclusiv pe hîrtie, rezultatele se disting dintr-o mie.

Și tot în Piața Moghioroș ar mai fi de semnalat ceva. Anume? Perseverența cu care autoritățile sectorului 6 înțeleg să se preocupe de demascarea falșilor producători și a speculanților. Un lucrător de milife își povestea pînă unde merg hirciogii cu... imaginația: „Donciu Maria din Giurgiu — zisă Zdreanță, după felul cum se purta îmbrăcată — cumpăra cartofi din Piața Gorjului și-i revindea în Moghioroș. Vinzătoarea de „ouă proaspete” le cumpăra — prin intermediul copiilor — de la staf și le revindea aceluia care au încă o masivă încredere în „seriozitatea sectorului particular”. Înainte de a părăsi Piața Moghioroș, am avut prilejul să constatăm noi înșine că preocupății sînt unul dintre principalele canale de scurgere a mărfurilor destinate Capitalei. Vinzătoarea de fructe Chița Elisabeta din Malu cu

Flori (telefon la domiciliu: 962/70153) a venit să reclame că i s-au furat, ce credeți?, 14 litri de ulei și 7 kg de zahăr pe care le luase pentru acasă... Unde i s-au furat? Susține că în piață, dar despre cum și le-a procurat nu vrea să scoată o vorbă. Iată deci că există și hrăpăreți păcăliți.

MIRCEA MARIUS

„Mărfuri există. Nu există opinie...”

La nr. 20 din cartierul bucureștean Drumul Taberei există așa numitul „Orient” — un magazin cu autoservire cu trei raioane de prezentare și vînzare a următoarelor sortimente de mărfuri: preparate din carne, brînzeturi și produse zaharoase. Zilnic — orientîndu-ne după bonurile mașinii de taxat — îi calcăm pragul 2.500—3.000 de cumpărături. Au de ce?, îl întreb pe Bediciu Stelian, șeful unității. Care-mi răspunde: zilnic, între orele 6,00 și 20,00, vindem marfă în valoare de 128 de mii de lei. Planul lunii septembrie este de aproape trei milioane și jumătate, și sînt sigur că-l putem îndeplini așa cum s-a întîmplat în toate lunile trecute din acest an. Nu sîntem ipocriți, recunoaștem cinstit că ne pare bine cînd vindem mult. E de două ori firesc: o dată pentru că asta este meseria noastră, a doua oară pentru că sîntem retribuiți în funcție de procentul îndeplinirii graficelor de vînzare. Repet, ne și place, iar pe deasupra sîntem și direct interesați. Ceea ce nu înseamnă că uneori nu ne întrebăm noi între noi „oare ce tot facăștia, citeva „fețe” care ne-au obișnuit cu prezența lor permanentă în magazin, cu atîta amar de marfă?” „Îmi este imposibil să cred că, zilnic, ei și familiile lor consumă în ritmul în care cumpără ulei și zahăr, ca să iau aceste exemple. Pe unii i-am și întrebât „de ce?” dar m-au pus la punct, zicîndu-mi că de aia sînt aici, ca să vind, nu ca să-l întreb?” Într-un anume fel au dreptate, într-adevăr, eu am sarcină să desfac marfa, însă nu-i pot suferi deloc pe hrăpăreți. Pentru că asta sînt, hrăpăreți. „Uleiul și zahărul sînt produse deficitare”, mi-a strigat unul. Sînt pe dracu! Iată, spre exemplu, o situație comparativă. Din simpla alăturare și comparare a unor cifre rezultă cit de „deficitare” au fost și sînt aceste produse în magazinul nostru: în iulie 1980, am vîndut 18.000 kg de zahăr. În iulie 1981 27.000 kg. Și tot la zahăr: august 1980 — 19.000 kg; august 1981 — 26.000 kg; septembrie 1980 — 21.000 kg; septembrie 1981 — 32.000 kg!! La ulei, a-celeși perioade se prezintă astfel (prima cifră reprezintă vînzarea din anul trecut, a doua — din acest an): iulie — 15.000 litri, 21.000 litri; august — 18.000 litri, 23.000 litri; septembrie — 19.000 litri, 19.000 litri... Și dacă anul trecut, cînd practic vîndeam mai puțin, uleiul și zahărul nu erau „deficitare”, cum se face că tocmai în acest an, deși am vîndut mai mult, cele două produse sînt pur și simplu... vîinate?

Am vizitat raioanele magazinului și am văzut cu ochii noștri că spusele șefului de unitate sînt reale. Atunci cum se face că unii decretează ca fiind „deficitare” produse care se vind în cantități mai mari decît în alți ani? Răspunsuri: „Eu stau peste drum și văd, mai ales că sînt pensionată de boală. Cum se aduce marfa, în cinci minute vezi că s-a și format o coadă de necrezut. Cine? Precupeții, zic eu. Au un sistem de informare nemaipomenit, ceva mă face să cred că sînt înțeleși dinainte cu unii dintre vînzători; cert este că oamenii din cartier sînt nevoiți să facă coadă, că nu au loc de altii. Și ar mai fi ceva: unii cumpără în neștiire, au, nu au nevoie — ei cumpără...” (prof. Tănăsescu Magdalena, Aleea Poiana Sibiului nr. 6); „Ulei este, zahăr este, dar sînt mulți cei care le speculează. Am văzut eu cum bucureștenii «de-al noștri» ofereau spre vînzare ulei și zahăr la preț de speulă. Cui și unde? Tăranilor din Piața Coșbuc. Mărfuri există, nu există opinie și măsuri împotriva speculanților...” (Gheorghe Hirlavu, muncitor transportator la Complexul nr. 2 Orient).

MIRCEA BUNEA

Un „băcan” care... caută mireasă!

La ora prinzului complexul comercial BIG Bercei, din Piața Sudului, cunoaște o vie animată. Cîu o sacoașă în mină, mă amestec printre cumpărători. Aleg la împlinare raionul de mezeluri. Rînduite cu grijă, produse proaspete se află la dispoziția cumpărătorilor: 3—4 sortimente de salam, 3 sortimente de cîrnați, pas-tramă, lebăr, șuncă ardelenescă, mușchi fițaneș, etc. Încerc să cumpăr parizer și crenvurști. Aflu că s-au terminat mai devreme. La fel și laptele și iaurtul. Miine, în zori, voi găsi precis. Dar de ce nu astăzi? Mă lămurește șeful comple-

xului, Dumitru Simion, care supraveghează descărcarea mărfurilor în curtea interioară. Mă interesez de sortimentul și cantitatea produselor ce sînt trimise zilnic acestui complex. Și aflui niște cifre, pe care nu mi le-aș fi imaginat, referitoare la livrările de azi, 29 septembrie. Merită a fi prezentate, pentru a înțelege strădania gospodărilor Capitalei de a asigura cetățenilor o aprovizionare corespunzătoare: așadar, 6.000 kg făină, 2.100 kg mezeluri, 900 litri lapte, 900 borceane cu iaurt, 90 kg unt, 54 kg smîntînă. În privința zahărului și a uleiului, mă edifică două fișe de recepție; prima, cu numărul 8301, menționează două transporturi totalizînd 4.800 kg zahăr! A doua fișă de recepție, cea cu numărul 86784, se referă la cele 192 navețe a cite 12 sticle cu ulei, în total 2.304 litri. Dar carnea? — Primim în medie, 3 tone de carne proaspătă. Și astea toate într-o singură zi!

...În biroul maiorului Nicolae Rădneaș, șeful serviciului economic al secției 15 Militie, aflui că asemenea atitudinii ce vizează cupiditatea unora, capătă uneori proporții incredibile. Aflu citeva cazuri ieșite din comun. Ba chiar sînt invitat să însoțesc un echipaj, care în minutele următoare va pleca la o... băcănie improvizată, situată pe strada Ciocănești, la numărul 12, sectorul 4, în casa lui Florea Moraru. Aici, abundența de produse depozitate într-o cameră întrece orice așteptări: 53 kg zahăr, 18 pachete cu smochine, 83 conserve de pește, 27 litri ulei, 66 sticle cu vin de diverse calități, 24 litri oțet, 100 ouă, nenumărate pachete cu Dero și multe altele... Este evidentă intenția stăpînului casei de a le vinde la preț de speulă Locotenentul Cornel Stăniș are de făcut un inventar destul de dificil... Florea Moraru e un om în vîrstă — are 71 de ani — și e singur. La început protestează, ba chiar amenință. Într-un tirziu apelează la motivații care nu conving pe nimeni dintre cei prezenți. Se hotărăște în final să argumenteze că nu poate rămîne singur la infinit și se pregătește... să se însoare!

Evident, se adună și vecini: dezaprobarea lor se manifestă prin gesturi, prin cuvinte. Un muncitor de la uzina Vulcan, om în floarea vîrstei, nu și poate reține o sudalmă la adresa acestuia: „Păcat de bătrînețea dumitale!”

CONSTANTIN BALACIU

Uleiul, zahărul și cîteva propuneri

La Magazinul Autoservire din Bulevardul Muncii 170 astăzi am sosit spre vînzare 21.000 ouă. După estimarea șefului de unitate, Marian Vochin, vor ajunge două zile. În urmă cu două săptămîni, primea o treime din cantitatea sosită astăzi și timp de o săptămînă magazinul avea zilnic ouă la vînzare. Bineînțeles, fără coadă.

În magazin nu se găsește mălai. Cota obișnuită a magazinului era de 5.000 kilograme într-o lună. În septembrie s-au vîndut 30.000 kilograme.

În magazin nu se găsește unt. Magazinul primea zilnic 28 kilograme, care ajungeau și pentru a doua zi. Astăzi, 29 septembrie, nu a mai primit ca de obicei 28 kilograme, ci 140. S-au vîndut în două ore.

În magazin se găsește zahăr și ulei. O parte s-a vîndut de dimineață. La ora 16 se va mai vinde o parte. Această măsură are drept scop să-i protejeze pe cei care dimineața sînt la lucru și să le ofere posibilitatea să facă aprovizionarea. Numai că la coada care se formează cu citva timp înainte s-au așezat toți cei care au mai stat o dată dimineața. Să fie în casă, să se găsească! Să încercăm să găsim o explicație acestui fenomen. Iată părerea șefului de unitate care l-a trăit și care încearcă să-l rezolve — și nu numai el. „E drept, uleiul a lipsit aproape două săptămîni. După asta a apărut uleiul vîrsat, care se livrează la pompă. Pînă reușești să vinzi 2.000 litri cu pompa se face coadă și se creează impresia că uleiul lipsește. Concomitent cu uleiul am început să fim aprovizionați cu mai multe produse neambalate: zahăr, orez, făină, mălai, sare. Personalul este insuficient. Ar trebui un om pentru fiecare produs, fronturi de desfacere. Fabricile producătoare au făcut o economie renunțînd la ambalarea produselor, în timp ce ritmul nostru de desfacere a scăzut foarte mult. De aici nemulțumiri din cauza timpului pierdut. Unii, cei care au timp, au început să cumpere mai mult decît le trebuie, în dauna altora. Am mai trecut printr-o perioadă ca asta, prin '74, dacă nu mă înșel. Oamenii intră într-o panică nejustificată. Au impresia că alții cumpără mai mult decît ei și se creează un fel de concurență. Pentru a rezolva această situație nefirească, probabil se va face o aprovizionare peste necesități pentru a-i liniști pe cei care exagerează cu cumpărăturile. Marfa intră în magazin și dispăre de nici nu știi cînd ai vîndut-o. Poate că și magazinele cu autoservire ar trebui adaptate pentru vînzarea mărfurilor vîrsate, dacă se continuă cu acest sistem de livrare.”

Poate, completăm noi, n-ar fi rău să se ia în considerație propunerea ca mărfurile livrate în vrac să fie ambalate la magazine. Pentru asta ar trebui reconsiderată schema de funcționare a magazinelor cu autoservire.

OPREA GEORGESCU

Prea puțin o amendă!

Unii ne consideră hiene. Cred că ne putem hrăni cu stîrvuri intrate în putrefacție. Cei care cred așa nu sînt, doamne ferește!, niște lei, niște monumente ale naturii, al căror dispreț față de noi, restul faunei, intră și el în regimul monumentalului, obligîndu-te să-l accepți fără crîcnire. Nu, nu-s niște lei, ci niște ființe crescute la subțioara conjuncțiilor, îngrășate din umidități și concupiscente, pe care adesea nu le observi, care te lucrează la epidermă. Și la stomac. Dar să lăsăm să vorbească faptele.

Vineri, 25 septembrie, ceasul 6 după-amiază. În drum spre casă, mă așez la o coadă, aflătoare în magazinul „Gostat” din bulevardul Ion Sulea 16. În fața mea, o femeie cere o pungă cu pulpe de pui. O plătește, dar, după ce-i adulmecă o clipă conținutul, se cutremură și o inapoiază vînzătoarei. Aceasta o primește, se strîmbă (nu la pungă, ci la clientă), inapoiază banii. Oțez (pulpe de pui așa fi vrut și eu!) și, ca să nu plec cu mina goală, cer o pungă cu gituri. O plătesc, o adulmec, mă cutren, ur, n-o mai inapoiiez, intru cu ea în biroul șefului unității.

Trec peste epica unor amănunte, mult prea banale ca să merite un comentariu special. Trec peste faptul că Ștefan Vlădescu, șeful unității, n-are ecuson. (Și-l va prinde ceva mai tirziu, stîngaci, pe halatul de o culoare mai mult decît indolnică). Trec și peste faptul că Șt. V. n-are miros. (Da, așa zice cînd îl îmbii să adulmece conținutul pungii: „Eu n-am miros!”). Să propunem ca vînzătorilor de produse alimentare să li se facă, înainte de încadrare un examen olfactiv?!) Trec și peste faptul că nu mă poate servi cu numerele de telefon ale Sanepidului și ale Inspecției comerciale, căci, zice din sul, „i-au fost furate din vitrină”, iar așa, pe dinafară, „nu le știe” (memoria unui șef de „Gostat” fiind, după cum se știe, împovărată cu mult prea înalte probleme, nesuportînd în transcendențele lor efectuația unui număr de telefon). Trec și peste limbajul frust, neplăcut, acel limbaj de legitimă apărare, caracteristic multor persoane din serviciile publice, cînd clientul își revendică niște drepturi. (Limbaj care, în cazul de față e presărat cu insinuări și amenințări voalate, de genul: „Las că știu eu cin'va trimis aici, e o rudă a dv., cu care eu m-am certat... O să sesizez și eu...”). Trec peste astfel de amănunte, de mult istovite prin repetiție, de mult devenite clișeu în relațiile cumpărător-vînzător, ca să ajung cit mai repede la finalul acestei atît de urit miroșitoare povești.

Finalul e un control pe care, la cererea noastră, îl va efectua, un ceas mai tirziu, delegatul Centrului sanitaro-antiepideemic al municipiului București, M. Racoviță. În acest ceas, pungile cu pulpe de pui și gituri au făcut, evident, picioare, dar alte 53 kg de subproduse din carne, descoperite în frigiderul magazinului, se dovedesc, la fel, alterate, drept pentru care Ștefan Vlădescu e amendat cu 1.000 lei, iar vînzătoarea Laurenția Oprea cu 500 lei. Nu ne aflăm în fața primei abateri, registrul de control al unității abundă, vai!, în astfel de „descoperiri” fetide. Nu mai departe de 14 august, de pildă, o cantitate de 200 (două sute!) de pui alterați a fost confiscată de organele sanitare.

N-am fi insistat asupra acestei întîmplări, dacă niște cuvinte ale lui Șt. V. nu ne-ar fi pus pe gînduri. L-am întrebât: „Unde au dispărut pungile cu pulpe de pui?” Ne-a răspuns senin: „Le-am vîndut”. „Așa, stricate?” „Păi dacă clientul le-a luat și așa!”

Știm bine (o simțim zilnic, pe pielea noastră!) că în desfacerea unor produse alimentare există, la ceasul de față, greutăți, strangulări, carențe, dificultăți mai mult sau mai puțin obiective. A lăsa să se altereze, în asemenea circumstanțe, sute și sute de kilograme de carne, înseamnă mai mult decît „neglijență”. Iar a încerca — profitînd tocmai de astfel de strangulări și carențe, pe care tu însuși le-ai provocat — să viți pe gitul oamenilor alimente stricate, înseamnă să ai vocație de criminal.

În fața ameninții de 1.000 de lei, Șt. V. a declarat mohorit: „De miine mă las de comerț”.

„Miine” a fost ziua de 26 septembrie a.c. O fi făcut-o?

ILIE PURCARU

P.S. De remarcat, în registrul de control al aceleiași unități, seninătatea, detașarea, superbia olimpică cu care echipa de control a oamenilor muncii, alcătuită din Dorin Iordache, Traian David și Vasile Stancu de la Întreprinderea chimică Ducești, consemnează, cu regularitate, ce minună, ce curat, ce dăruit și ce ales intru toate e „Gostatul” din Sulea 16... Doamne, de unde s-or fi aprovizionînd cei trei?

Să scurtăm drumul lemnelor către gura sobei!

Demisiile unui șef de depozit

În vecinătatea gării de Est, cunoscută de toată lumea ca zona gării Obor, ca un făcut își desfășoară activitatea, nici mai mult, nici mai puțin, patru depozite de combustibil. Trei peste șine, pe șoseaua Electronică, iar unul alături de gară, pe strada Baicului. Dar ele sînt cunoscute și după numărul ce-l poartă, ca la mijloacele de transport în comun. Primul, cu numărul 202, îl are ca responsabil pe Toni Potenchiu. Se recomandă scurt și atunci cînd o face lipește prezentării și câteva cuvinte pe care le rosteste cu mare mîndrie: „sînt decanul de vîrstă al „Combustibilului”, de un sfert de veac, șef de depozit. Am 59 de ani, 3 luni și 12 zile”. La depozitul 203 este responsabil Gheorghe Schitelea, la cel cu numărul 204 (afirm că s-a numit mai scurt 24) trebuirile sînt conduse de Ion Chitaru. La cel de pe Baicului, responsabilul era plecat la centrală pentru a ridica retribuiția celor care își desfășoară activitatea aici. Depozitul poartă numărul 206 (unde o fi cel cu numărul 205?). În timp ce lipește responsabilul, cel care coordonează întreaga activitate este Petre Pandelescu, cel de la cîntar și cel care pune stampila pe diverse acte.

Aceasta-i, în câteva cuvinte, prezentarea zonei. Cele patru depozite, ca niște surori, se și aseamănă, dar se și deosebesc. Asemănările: ele vînd și livrează lemne și cărbuni către populație. Sîmbăta, ziua cînd ne-am deplasat pe la cele patru depozite, nu se lucrează cu publicul. Adică, nu lucrează casieria. Cu alte cuvinte, nu se încasează bani. Dar se livrează, adică pleacă, spre diferite adrese, lemne și cărbuni. Și mai sînt încă foarte multe asemănări pe care le vom spune ceva mai tîrziu. Deosebiri? Cîteva în funcție de conducerea fiecărui depozit, adică de responsabili.

„La usa responsabilului depozitului cu numărul 204, se tot învîrte un bătrînel, mic de statură, care stringe cu grijă la piept o geantă. Îl tot urmărește pe responsabil ca o umbră, pe la cîntar, la casierie și pe afară. Cînd îl prinde, în birou se năpustește ca o pasăre de pradă asupra lui și încearcă să-l dea cu forța un pachet pe care l-a avut în geantă. Responsabilul ridică miinile în sus și strigă ca mușcat de șarpe: „Nu. Te rog să pleci. Fără chestii din astea cu mine”. Aflăm că discuția s-a purtat în jurul unei sticle de coniac. După ce ne legitimăm, stăm de vorbă cu fiecare. Bătrînelul: „M-a servit și am vrut să-i dau o sticlă. Să nu scrieți ceva de mine că mor. Mor, dacă vreți, și acum, lingă dumneavoastră. Moare și baba de-acasă. Ea simte totul”. Și spunînd toate acestea, dispăre, cu sticlă în mînă, fugind ca un tinerel. Șeful de depozit: „A venit c-o pilă de la centrală să-i dăm lemne și cărbuni. I le-am dat. S-a rugat de șofer să conducă mașina pe unde stă pe sens interzis. A venit miliția și l-a luat actele șoferului. Acum a vrut să-mi dea o sticlă de coniac. Dar mie nu-mi place coniacul și apoi nici metodele astea”. Din curte se aude o voce de femeie: „Hoților. Chem miliția economică.” Vocea aparține Georgetei Vioreanu care este gospodăra la Întreprinderea Utilaj Transport-București. Respectiva unitate are de ridicat de la respectivul depozit 40 000 de kilograme de lemne. Este o cantitate mare de care, cel de aici nici nu vor să audă. Se blochează, spun, livrările pentru populație. Așa sînt lucrurile întreprinderii a deplasat la depozit mai mulți tineri care să încerce lemnele și două basculante. Dar și așa au apărut foarte multe probleme. Lemnele au fost descărcate din vagon tocmai pe linia a zecea. Apoi au fost cărate la circular, tăiate și încărcate în mașini. Toată această muncă durează de cîteva zile și probabil va mai dura cîteva. De ce chema Georgeta Vioreanu miliția? „Eu car de cîteva zile lemne. Aseară cînd am plecat lăsasem aici un morman de peste 2 000 de kilograme. Astăzi, cînd am venit să încărcăm supraveghetorul Vasile Mînea zice că-s lemnele lui?! Noi am muncit pentru ele. Eu sînt o femeie corectă.” De fapt ce s-a întimplat? Aflăm de la motoristul circularului, Petre Bornea: „După ce au plecat intelectualii, a venit Vasile la mine și mi-a spus să mai tai lemne pentru Cocolaru (n.n. — Virgil Dragomirescu), că el este șef și nu are ce transporta a doua zi. Și știți cum este la noi?! Ca să iași bani trebuie să transporti mult. Și ce să fac? Am început să tai. Dar tot Vasile mi-a spus să pun lemnele pe care

le tai peste lemnele celor cu oarte, așa, ca să vadă Cocolaru o grămadă mai mare?! Dacă nu fac ce spune el, adică Vasile, Vasile o să mă spună lui Cocolaru și acesta o să mă bată. Așa că eu am mai pus ceva lemne tăiate peste lemnele băieților. Acum a început scandalul. Vasile spune că-s lemnele lui Cocolaru și trebuie transportate știe el unde; femeia, pe bună dreptate, spune că-s lemnele ei. Dar eu am trăit multe din astea pe aici. Așa că îmi văd de treabă mai departe.”

O situație asemănătoare întîlnim și la depozitul cu numărul 203. Aici, Petruța Mihăilescu împreună cu încă două femei au de ridicat, numai astăzi, 4 000 de kilograme de lemne pentru cîteva grădinițe. Și fiindcă grădinițele au copii și copiii nu pot încă încărcă lemne în mașini, femeile se zbat singure fără nici un fel de ajutor din partea depozitului. Mai mult decît atât. Grădinițele n-au nici mașini. Așa că au închiriat o furgonetă. Dar respectiva mașină nu poate transporta cîteva stive de furgoneta trebuind să facă trei drumuri de la depozit pînă în Bercești. Ce explicații dă Gheorghe Schitelea, șeful depozitului: „Această vînzare se numește în afara pieței. Nu se iaie bani gheață. Nu este leu deus la casieria, nu face parte din planul nostru. Așa că nu prea ne interesează. Eu le-am lămurit că așa stau lucrurile și că trebuie să se descurce cum pot. Legat de transport, este o altă problemă. Din cele 10 mașini programate de la Transcom, au venit doar 6. Ce să transport mai întîi? Lemnele grădinițelor care nu intră în planul nostru sau combustibilul cetățenilor? Cum stăm cu planul? Prost. Adică am stat foarte bine, pe linia de plutire. Dar fiindcă alte depozite nu și-au făcut planul, cel din Baicului, cel din Pantelimon și din Popești, ni s-a dat și din comenziile lor. S-a spus că să se ajungă la același nivel. Ce nemulțumiri avem? Întrebați mai bine ce mulțumiri. Eu, tovarășe, am patru cereri de demisie bageate. Sînt de mulți ani șef de depozit de lemne, dar treburi ca aici n-am întîlnit nicăieri. La noi, la depozite, nu se mai uită nimenea. Ne-am întors din nou la lopată și la furcă. Dacă s-a încercat, într-un timp, să ne mecanizăm, totul s-a uitat. Atunci de ce ne mai întrebăm de ce mai sînt restanțe? În ritmul acesta de livrare nu terminăm de dat ceea ce trebuie să dăm, nici în luna martie. În toate depozitele din Capitală nu sînt decît patru macarale «Nufăr», dar nu merge nici una?! Cea de la 204 împlineste, azi, mîine, un an de cînd este defectă. Apoi, banda transportoare pe care o avem în curtea depozitului nu funcționează. Așa că, cum vă spuneam, ne-am întors din nou la furcă și la lopată. Ar fi astea bune dacă s-ar respecta întocmai și munca noastră, și n-ar fi în zadar. Cărbunii care ne vin la ora actuală, sînt foarte proști. S-au făcut și calcule. Au venit specialiștii. Au venit experții. Știți cum stăm? Dintr-un vagon cu cărbune 45 la sută este steril, 10 la sută praf, 10 la sută sînt pierderi la transport. Cît a mai rămas? 35 la sută cărbune. Este, dacă vreți, un fel de a plimba pămînt. Îl aducem, îl depozitam, așteptăm să vină furnizorii să constate, îl încărcăm din nou în vagoane și-l expediem. Este un fel de navetă a pămîntului. De cele mai multe ori, nici nu putem și nici nu avem timp să-l încărcăm. Trebuie să livrăm către populație lemne și cărbuni, așa că sterilul și praful de cărbune, ce se depozitează aici, este în continuă creștere. Se depozitează în progresie geometrică. La ora actuală, știți cît am în depozit? Peste 700 de vagoane convenționale, muniți întregi. În momentul de față întîmpinăm greutăți și la lemne. Ne vin, în vagoane, bușteni de 400—500 de kilograme. Pe lingă faptul că ocupă în vagon un volum mult mai mare decît lemnul tăiat, el nici nu se poate usca bine. La toate acestea se adaugă și faptul că, de multe ori, nici nu putem să-l dăm jos din vagoane. Nu avem macarale. Un alt necaz este cel legat de șoproane. Avem în cadrul depozitului peste o mie de metri pătrați de șopron pentru cărbune, cu fundație de beton și acoperiș. Dar șoproanele au început să se strice, să cadă peste mormanele de praf și pămînt. Multă lume vine, notează, constatată, pleacă dar nu se întreprinde nimic. Așa că mai bine cu patru demisii date și înregistrate decît cu nici una.”

SORIN POSTOLACHE

„Și o rugăminte: vedeți că sînt cap de familie...”

Sîmbătă, 26 septembrie, ora 7.35. Zi însoțită, caldă, și la depozitul de lemne de lingă I.R.A. 3 — după cum îl denumesc indeobște oamenii din cartier — de fapt, centrul de desfacere numărul 103, din strada Soveja, aflat în imediata apropiere a pieței Chibrit.

De la bun început mă surprinde faptul că, deși nu mai e mult pînă la zilele friguroase, animația lipește. Mă bate gîndul că oamenii, ca buni gospodari, și-au rezolvat pînă acum problema combustibilului, așteptînd liniștii iarna. Observ toți o oarecare agitație. Cîteva „băieți”, înnegriți probabil de praful de cărbune, se îndeamnă la lucru, folosind expresii ce amintesc de parfumul vechilor cartiere bucurestene... O tînară, decupată parca dintr-un jurnal de modă, cu un aer marțial, plimbă neconștient un ibric între biroul de care depinde căldura noastră trupească și o sursă improvizată de apă. În rest, șase, șapte cetățeni care așteaptă cu o remarcabilă răbdare un semn de bunăvoință. La rîndul meu, nu îndrăznesc să întrerup ritualul celor aflați înăuntru de a-și sorbi în liniște cafeaua și, apelînd la bunăvoința unui tractorist „de-al casei”, care încarcă niște bușteni, încerc să aflu cum aș putea cumpăra niște lemne. Fără a-și întrerupe lucrul, mă întrebă dacă am plătit, și răspund scurt „nu”, unde locuiesc, și răspund „pe Sibiu”, mă liniștesc că sînt „în arondisment” și mă asigur că deocamdată nu poate rezolva nimic. Trebuie să aștept pînă la întîi și abia atunci pot face comandă. Nu mă dau bătut și caut să aflu cu îndrăjire rezolvarea problemei care mă apasă. Mă îndrept spre unica sursă de apă potabilă spre a mă răcori și o întîlnesc din nou pe tînară despre care aminteam. E tot cu ibricul în mînă, dar, de această dată, plină de amabilitate. Naiv ce sînt, cred că mi-a suris norocul cînd îmi zîmbește, dar imediat constat că zîmbetul este adresat unuia venit fără interese, probabil unui verier de la țară, aflat în spatele meu, pe care îl întrebă destul de cordial dacă nu dorește o cafea. Îmi adresez în gînd reproșuri și caut o altă pistă.

Soarta îmi suride și, în sfîrșit, găsesc înțelegere. Întîlnesc un om „pus pe treabă” și îl înșir o poveste frumoasă despre o casă cu garaj și curte — cumpărată recent — căreia, luat cu alte treburi, nu i-am rezolvat problema combustibilului. „Impresionat” fiind de modul în care îl vorbesc — îmi mărturiseste omul — zice că o excepție este posibilă. Se mai poate găsi un bon, dar prețul va fi mai ridicat: orice urgență e mai costisitoare și nimic nu se poate face de unul singur. „Concret, la oficial e aproape imposibil acum, dar dumneavoastră puteți avea în 3—4 zile 1 000 kilograme de lemne bune cu 700 de lei și 1 000 kilograme de cărbuni cu 450 lei. Facem chitanță de mînă pe bază de buletin, îmi dați banii și e O. K. ! Telefonul meu este... Și o rugăminte: vedeți că sînt cap de familie...”

CONSTANTIN BALACIU

Cauzele intîrzierilor

Pe data de 26 septembrie, situația livrării la depozitul de combustibil 501, din strada Zăbrăuțului 15, este mult rămasă în urmă. Se livrează cărbuni celor programati pe data de 27 mai și lemne celor programati pe data de 18 august. Programarea a fost făcută în martie, oamenii au contat pe ea, deși din experiența anilor trecuți știau că șansele de a fi respectată sînt mici. În orice caz, iarna bate la ușă, iar magazinele de lemne și cărbuni ale multor cetățeni continuă să fie goale. Șeful depozitului, Constantin Palade, ne informează că situația livrării la depozitul pe care îl conduce este mult mai bună decît la celelalte. Argumentul: lună de lună planul a fost depășit cu 10 la sută.

OPREA GEORGESCU

Cauza acestei rămîneri în urmă: ritmul de livrare nu face față cererilor, adică nevoilor oamenilor. Avînd în vedere că lemnele și cărbunii nu sînt obiecte de lux, ci de strictă necesitate, credem că nu greșim spunînd că, pentru cei care n-au reușit încă să-și asigure încălzirea, situația este îngrijorătoare.

Conform planului, la depozitul 501, zilnic se livrează către populație 80 tone de combustibil — cărbuni și lemne. Depozitul nu este dotat decît cu o bandă rulantă, defectă de aproape două luni. Pe lingă această bandă, ar mai trebui un excavator care, bineînțeles, trebuie să nu fie defect. Praful de cărbune, netrimis la timp termocentralelor, și din cauza lipsei utilajelor, s-a adunat în grămezi mari, care blochează de luni de zile aproape tot frontul de lucru necesar descărcării, sortării și încărcării cărbunelui. Din 100 metri, doar 30 nu sînt încă blocați, atît cît să intre cu greu cele 5 mașini cu care se face livrarea către populație!

Calitatea combustibilului nu este totdeauna cea cerută de STAS. Uneori nici cantitatea prevăzută în facturi nu corespunde cu realitatea. Iată cîteva exemple de dată recentă. Vagonul 727, furnizor Cimpulung, stația Schitu Golești, conținea peste prevederile STAS 11 000 kilograme praf și 2 000 kilograme steril. Vagonul 7339, același furnizor, 14 000 kilograme praf și 2 500 kilograme steril. Vagonul 8 451, furnizor I.S.E.P. Caransebeș, stația de încărcare Platina Timiș, în loc de 24 000 kilograme lemne, transporta doar 17 500?! În toate aceste cazuri, la fața locului se adună o echipă de constatare, vine și un delegat al întreprinderii furnizoare, se întocmesc acte, se fac procese verbale, hîrțile circulă, iar livrarea, firește, întîrzie.

Din lipsă de utilaje, fiecare vagon cu cărbuni este sortat manual, cu furcile. Rezultă praf de cărbune și steril. Acesta din urmă trebuie transportat la groapa de gunoi cu același mașini cu care se face livrarea. Pe lingă toate acestea, nici ritmul de aprovizionare n-a fost constant. În această vară, depozitul n-a putut livra ritmic deoarece două săptămîni a fost în inventar. Alte trei săptămîni, n-a primit cărbuni.

La lemne, situația pare ceva mai bună, deși și aici întîrzierile sînt nepermise de mare. Depozitul este dotat cu trei circulare pentru tăierea lemnului. Ar trebui manipulate de 15 muncitori. Sînt doar 4. Întreprinderea nu are un specialist capabil să ascuță pinzele circularului, motiv pentru care acestea nu pot lucra din plin.

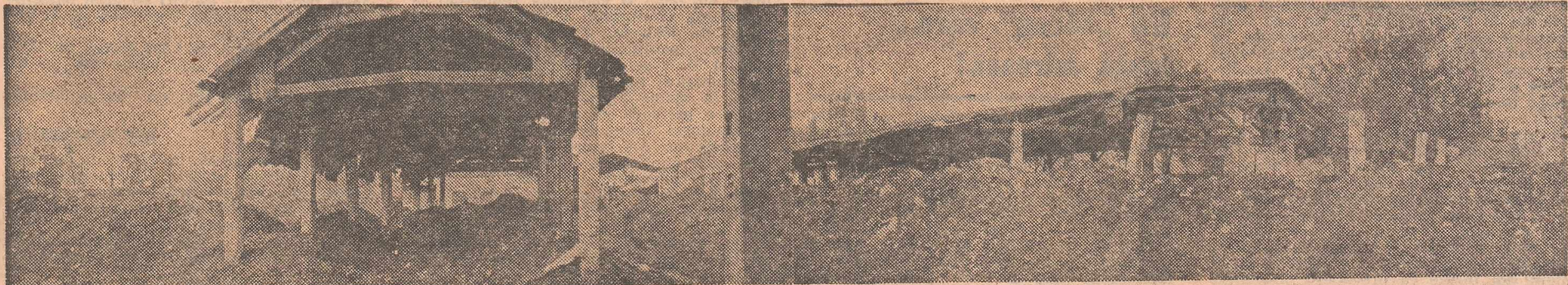
Pentru a-și îndeplini planul, echipa care deservește o mașină trebuie să facă trei curse pe zi. În actualele condiții, cursa a treia ajunge la cetățean spre seară, spre ora 19. Mai ales acum, de cînd ne-am dat ceasurile înapoi cu o oră, mașina sosește pe întineric, așa că omul, după ce a așteptat lemnele și cărbunii două-trei luni, nici măcar nu vede ce i s-a descărcat în fața porții?! Nici calitativ, nici cantitativ.

Sîntem asigurați de Constantin Palade că depozitul n-are reclamații, că situația s-a îmbunătățit față de anii trecuți. Așa să fie, numai că pe strada Încinată, în fața casei cu numărul 93, stă de cîteva zile o grămadă de „cărbuni” cam de o sută două sute de kilograme, pe care cetățeanul n-a mai găsit de cuvînt să o mai bage în magazie, căci grămadă înseamnă un maldăr de praf!!

Așa cum este dotat astăzi depozitul, cu personal și utilaje insuficiente, cu frontul de lucru gîtit de praf de cărbune și steril nu vedem cum s-ar putea îmbunătăți ritmul de livrare a combustibilului. Constantin Palade afirmă că nu trece săptămîna fără să aibă măcar un control, dar el e urmat doar de constatări, nu și de măsuri care să-l ajute cu ceva: personal corespunzător, utilaje suficiente, calitatea combustibilului primit să fie conform cu prevederile STAS.

Acestea nu sînt numai cele relatate de șeful depozitului 501, ci și cele constatate de noi la fața locului. Prea mult praf de cărbune și steril circula cu trenul. Oare la încărcarea vagoanelor nu s-ar putea face o sortare mai atentă? C.T.C.-ul furnizorului să avertizeze expediția chiar ori-cărui vagon plin? Întreprinderea bucureșteană nu poate angaja personalul corespunzător, nu poate procura utilajele care ar putea aduce la zi aprovizionarea populației cu combustibil? Retribuițiile personalului, costul utilajelor ar putea fi asigurate din banii plătiți C.F.R.-ului pentru locații.

Acestea sau altele, cîteva măsuri se impun cu urgență. Pentru luarea lor nu trebuie să așteptăm căderea zăpezii.

Una din cauzele repetatelor demisii ale lui Gheorghe Schitelea de la depozitul 203: 700 de vagoane de steril și praf de cărbune, 1 000 de metri pătrați de șoproane distruse.

Cum acționează „Combustibilul“?

— Tovarășe director Constantin Staicu, cițiva reporteri ai revistei noastre au făcut, zilele trecute, un raid prin mai multe depozite de combustibili. Ei și-au notat și bune, și rele, ne-ar interesa cum se acționează la nivelul întreprinderii. S-o luăm, firește, de la început. Sistemul programărilor din timp e, fără îndoială, bun, dar cât se respectă el, această întrebare. Cât?

— Programarea vizează 124 000 de beneficiari, mai bine zis de familii, iar ea ar trebui să se încheie, după graficele noastre, la 31 octombrie. Până la data de 26 septembrie, de pildă, din cei 113 896 de cetățeni programați nu se prezentaseră la casierii decât 96 508.

— Înțelegem, dacă înțelegem bine, că nu toți cetățenii și-au făcut, ca să spunem așa, datoria față de „Combustibilul“. De acord, dar problema se mai pune și altfel. Ciți din cei 96 508, care au plătit lemnele și cărbunii, au și fost serviți?

— Tot până la aceeași dată, 73 000.
— O rămânere în urmă de 23 508, cam mare, nu? Din ce cauze, tovarășe director?

— Aș grupa cauzele în două categorii, cele care nu țin de noi și, desigur, cele care ne revin în exclusivitate. N-avem, de exemplu, suficiente mijloace de transport, în sensul că „Transcomul“ nu și onorează la timp contractele. În ziua de 25 septembrie, în loc de 128 de camioane, cît erau prevăzute în contract, am primit numai 106, adică o capacitate de transport cu 500 de tone mai mică. Veți zice că 28 de camioane nu-s un capăt de țară. Nu-s, e adevărat, numai că sînt cazuri, poate că expresia nu e cea mai fericită, situația se repetă zilnic, cînd un depozit primește nu 3 mașini, cite sînt prevăzute, ci doar 3! Acolo, firește, lucrurile se încurcă și livrările întîrzie. Să nu credeți că am stat cu mințile încrucișate. Ne-am agitat și ne aglăm, am tot luat legătura cu „Transcomul“ și i-am cerut să se țină de obligații, nu ne-am ales decît cu promisiuni. Datorită întîrzierilor, citeva din cele 21 de depozite, cel din Popești Leordeni mai ales, n-au putut onora bonurile. Drept urmare, spre a nu-l lăsa pe cetățeni să aștepte, am transferat bonurile la alte unități, unde lucrurile merg mai bine. Alfel zis, am căutat și, în general, am găsit soluții din timp, dar greutăți au mai rămas.

— Ca de pildă?

— Avem mari bătăi de cap cu calitatea, sub orice critică, a cărbunelui. La lemne nu sînt probleme, la cărbuni sînt, în primul rînd cu cel livrat de întreprinderile miniere din Cimpulung și Motru. Au prea mult steril și praf, peste normele legale. La rulajul nostru, descărcare, manipulare, vînzare etc., legea ne dă dreptul la 10 la sută praf. Procentul depășește, din păcate, 25 la sută și, drept urmare, avem depozite blocate, 202 sau 203, de pildă. Am expediat pînă acum 40 000 de tone de praf, mai avem tot pe-atît, de unde multe dificultăți. În plus, noi facem majoritatea operațiilor la furcă.

— Fără îndoială că mai sînt și alte cauze obiective, hai să le zicem așa. Numai că, pe teren, reporteri noiștri au descoperit și muncă puțină, și dezordine, și slab interes din partea personalului depozitelor, și... și... Ce părere aveți?

— Sigur, nu toți gasonierii sînt la nivelul cerut. Avem oameni buni, care își fac meseria cu conștiințozitate, depășesc planul și, la orice oră, sînt la dispoziția clienților. Mai avem însă, puțin, tot mai puțin, și lenși, slabi gospodari. Pe unii din ei, fostii responsabili ai depozitelor 102, 201, 1502, 601 etc., i-am înlocuit, la fel vom proceda și cu cei care au rămas. Față de anul trecut, de exemplu, numărul reclamațiilor a scăzut cu 10 la sută, dar asta nu ne mulțumește. Vom fi, în continuare, și mai exigenți, și mai drastici, nu vom accepta explicații în locul muncii, al seriozității, al corectitudinii.

— Pentru că veni vorba, cetățenii se plîng că personalul întreprinderii pe care o conduceți și-au făcut un obicei din a aduce lemnele și cărbunii seara, ca omul să nu mai poată da înapoi, primind ce i se descarcă, cărbune mai mult praf. Așa-i?

— Într-un fel, oamenii au dreptate. Lemnele mai vin, uneori, și seara, pentru că noi lucrăm zil-nu-lună și, cum ziceam, n-avem suficiente mașini. La fel de adevărat e, însă, că personalul nostru nu se comportă totdeauna cum ar trebui, de unde o serie de reclamații cu privire la marfa în sine, ba că-i mai puțină, ba că nu-i de calitate, cît și la modul de a se purta al celor însărcinați cu transportul. Cînd sînt întemeiate, reclamațiile se termină, de regulă, cu sancționarea celor vinovați. Numai anul acesta, am procedat la 35 de desfaceri ale contractelor de muncă.

— Tovarășe director, ce măsuri se întreprind pentru recuperarea restanțelor?

— Restanțele ne preocupă în cel mai înalt grad și sîntem ajutați în recuperarea lor, ca și în buna desfășurare a activității, atît de Comitetul municipal de partid, cît și de Primărie. La fiecare depozit există cite un delegat din corpul de control al primarului general al Capitalei sau din Direcția comercială a municipiului. Am luat și luăm măsuri pentru ca la 4 decembrie, cel mai târziu, aprovizionarea cetățenilor cu combustibil să se încheie.

VIDIU IOANIOAIA

Călător pe sub București (III)

Fantoma de la miezul nopții

— Tovarășu', vine ca fantomele. n-o oprește nimeni, e a patra oară cînd ne sperie și ne păgubește. Ultima dată ne-a pedepsit în noaptea de 12/13 august...

Cînd auzi astfel de cuvinte e firesc să-ți zboare mintea măcar la stafiile din — să zicem — floroasele povestiri ale unui bărbat precum Edgar Allan Poe, ori ale unei femei precum Elisabeth Goudge; e aproape normal să te gîndești la nopți năpădite de primejdii, la trupuri sistave deplasindu-se cu pași furiași în lumina lunii, la pîlpîndele luciri fosforescente ale putregaiului, în timp ce aerul filtrează vaiere agonice, ori, dimpotrivă, bufnituri năprasnice și vrămase, lanțuri zăngănite de mini scheletice ieșite de sub lințolii filifiinde... Iar dacă mîntea ți-a zburat la așa ceva... fundacia, ba chiar și tahicardia-s gata: ochii se cască, glasul pierde, dinții pornesc să clăntăne, spaima alungă valurile de singe de la temple către inima pocnind nebuneste să iasă din piept... Că de regulă fantomele preferă mai ales nopțile... zilelor de 13 este iarăși de priceput pentru un oarecare superstitios care se respectă, la fel ca și predilecția lor pentru castele, ori pentru alte locuri cel puțin la fel de suspecte. Ceea ce nu reușim încă să înțelegem din povestirea tovarășei Hildegard Dragomir — responsabilă unității Tutungerie din pasajul Bălcescu — era următorul fapt; dacă fantomele în general preferă pentru escapadele dumneor noaptea tuturor sfinților, așa cum susține bibliografia, atunci de ce aceea care i-a vizitat pe ei ultima oară și-a ales tocmai noaptea murtării moastelor cuviosului Maxim? Cel puțin așa susține calendarul de specialitate...

— Dv, glumiți, iar noi nu știm cum să ne mai descurcăm cu... apa. Pentru că ea, APA, este fantoma noastră aici în pasaj. Din 1977 și pînă acum această subterană din plin centru al Capitalei a fost inundată în mod deosebit de grav de patru ori. La citva timp după ce plouă afară apa năvălește peste noi din stradă, prin culoarul treptelor dinspre Universitate. Odată m-a prins chiar aici: zgomotul este atît de mare încît ai impresia că se revărsă oceanul. Numai aici, la tutungeria aceasta, paguba provocată (și cumulată) a fost de peste zece mii de lei.

Tot inventarul îl făceau și tovarășele de la unitatea nr. 162 „Cadouri“, din același pasaj. Erau de față Stela Munteanu, sefa magazinului, Marilena Popescu, revizoare, și Steliana Petrică, viitoarea sefă, precum și un grup de vinzătoare. Transcriu citeva declarații: Stela Munteanu: „În dimineața de 13 august, cînd am intrat în magazin m-am luat cu mințile de cap. În depozitul de mină apa era de 40 de centimetri. Privitul, dunga respectivă se mai cunoaște și acum. În afară de mărfurile din rafturi aveam altele așezate în cutii de carton, unele peste altele, direct pe podea. Cartonul s-a înnuțat, a cedat, iar parfumurile, și săpunurile, și artizanatul, și galanteria, și marochinăria pluteau în încăperea precum corăbiile. Cînd vom termina inventarul vom afla și cifra exactă, acum putem doar estima că paguba va fi de citeva bune zece mii de lei. Pe aici circula zvonul că nu au funcționat nici pompele de evacuare, că nu s-a mai umblat la ele de șase luni, din cauza secetei. Atunci noaptea au chemat ajutoare din toate părțile, au și venit pare-mi-se niște vîdanie de la I.C.A.B., deși susțineau că pasajul nu depinde de ei...“ Cliseru Luminița, vinzătoare: „Numai eu am scos peste o sută de găleți cu apă, mi-au rupt mințile...“ Robu Viorica, vinzătoare: „Este a patra oară cînd sîntem inundați aici, în pasajul Bălcescu. În magazin nu există nici o singură gură de canalizare. Am cărat și eu apă afară, ca toată lumea...“ Dumitrescu Marioara, vinzătoare: „Dacă tot notați necazurile noastre, atunci vă rog să treceți și faptul că iarăși nu ne merg caloriferele, că instalația de aer este mai mult defectă... Părerea mea este că ar trebui căutați și făcuți răspunzători în fața legii cei care se fac vinovați de toate aceste nereguli... În legătură cu pompele care n-au funcționat în noaptea de 13 august: eu am auzit că sînt niște pompe

străine, bune, însă că toți străini, dar de meserie, ar fi cei care sînt plătiți ca să le supravegheze“.

„Așa se vorbește despre noi?“ Vasiliu Ovidiu, electromecanicul pasajului, este foc și pară de supărare. „Pai eu sînt aici de la începutul începutului, nici dracu' nu știe mai bine ca mine mătăraia de aici. Există două scurgeri cu diametrul de o sută de milimetri — sifoane de pardoseală. Dar astea sînt total necorespunzătoare, pentru că nu ai cum să faci față cu ele două la debitele care ne potopesc venind de sus, din stradă. Pompele sînt excelente, merg ca ceasul, sînt aduse anul trecut din America. Pot evacua 90 de metri cubi de apă pe oră și sînt puse în funcțiune în mod automat — noi putem să lipsim, ori chiar să murim — ele merg, le pornește un sistem automat. Sauter, import R.F.G. Dacă prin absurd o pompă n-ar funcționa, automatul ar porni-o pe cealaltă, indiferent dacă electromecanicul se află ori ba lîngă ele. Deci pompele există, sînt chiar de mare capacitate, dar sifoanele, cum ziceam, sînt mici... Este ca și cum ai încerca să alimentezi o motopompă de pompieri printr-un pai. Asta pe de-o parte. Pe de altă parte: cine își putea închipui că apele provenite din ploii vor pătrunde în pasaj? Știți de ce se întîmplă așa? Pentru că din dreptul străzii Bătiștei și pînă aici, la Universi-

Fintină din Paltin — Vrancea

tate, nici pe stînga și nici pe dreapta nu există decît o singură gură de canalizare, și aceea infundată. (Am verificat, așa este — n.r.) Există două soluții: 1. Ori să se înalțe trotuarul la Universitate și 2. Ori să se desfundă canalul. Dar pentru asta, ultima, ar trebui să se spargă asfaltul în mijlocul bulevardului, și după cum se vede nimeni nu-i dispus să dea o astfel de aprobare.

La toate intrările pasajului subteran din plin centru Bucureștiului poți citi pe niște plăci de marmură următorul text: „CONSILIUL POPULAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI PROIECTANT INSTITUTUL DE PROIECTARE PROIECT BUCUREȘTI CONSTRUCTOR ÎNTEPRINDEREA DRUMURI ȘI PODURI BUCUREȘTI LUCRĂRI DE PIETRIȘ ÎNTEPRINDEREA MARMORA BUCUREȘTI 1969—1971.“

Ce ar mai fi de adăugat? Că, de exemplu, cu prilejul documentării pentru acest serial de reportaje, subsemnatul a văzut subterane construite cu sute de ani în urmă și care rezistă foarte bine și azi, neavînd nevoie de intervenții speciale. Spre deosebire de pasajul Bălcescu căruia anul trecut i s-a și făcut o primă reparație, cînd au apărut apele de infiltrație... Și ar mai fi de spus că pasajul este administrat de I.C.R.A.L. Vitan, strada Sf. Ioan Nou nr. 29. Și că tovarășul director al acestei întreprinderi se numește exact așa, PLOAIE, tovarășul PLOAIE.

333 autoturisme la hectar

Nu departe de mai sus-pomenitul pasaj se află un garaj. Din fața restaurantului „Dunărea“, printre două ziduri din cărămidă aparentă, o panglică de beton te

conduce la gura unui tunel pe care scrie PARKING-CICLOP, iar mai departe intr-un fel de sală mare cît un stadion, deosebindu-se de acela prin pădurea de piloni cu dublu statut: pentru rezistență, dar și repere a nu mai puțin de o mie de alveole — așa cum sînt numite aici locurile individuale de parcaj. De fapt există suprapuse acolo două astfel de „stadioane“ — suprafața totală a serviciului de sub poalele Intercontinentalului fiind de trei hectare. Ceea ce înseamnă că revin cam 333 automobile la hectar! Ce fel? Adevărat salon internațional: Dacia, Mercedes, Alfa Romeo, Volvo, Simca, Ford, Opel, Chrysler, Volkswagen, Renault, Oldsmobile, Cadillac, Lada, Volga, Citroën, Fiat, Honda...

Mai marele tuturor acestora și șef peste cei 90 de meseriași ai garajului service este inginerul Gheorghe Faur, un specialist căruia se pare că mirosul de benzină îi priește în mod deosebit de vreme ce acceptă ca ventilația celor două niveluri subterane să funcționeze după un program de-a dreptul bizar — 4 ore din 24! Și dacă amintim aici și că, tot acolo, ai toate șansele ca să nimeresti cu mina în propriii ochi putem zice chiar că am încheiat capitoul critic. (Cineva, nu se știe cine sau nu se spune cine, a hotărît ca astfel să se sporească economiile de energie electrică. Ne folosim de prilej pentru a reaminti și acelora care pare-se că au uitat că a economisi înseamnă în primul rînd a nu risipi, nicidecum a renunța la strictul necesar!) În rest numai bine. Funcționînd în centru dar ferit de soare, se pare că aici nu s-au transmis — ori nu se prea văd prin beznă? — metehnele celorlalte unități ale Ciclopului. Cei cu care am discutat s-au încăpățînat să aducă personalului muncitor de la acest garaj exclusiv elogii, iar despre mecanicul Gheorghe Butoiaru și electricianul Nicolae Zaharescu am fost rugat să notez că „sînt cei mai buni meseriași auto din București“. Poate că acesta este adevărul, deși personal, neavînd mașină, nu pot folosi, spre a mă convinge, tehnica observației participative. Încă două amănunte, considerăm, suficiente: 1. telefonul unității este 16 10 20, între orele 7—15,30 și, 2. costul unui parcaj în condiții de totală siguranță este de două sute de lei pe lună.

Taina celor două craniu

Subsolurile palatului de la Curtea Veche s-au construit între secolele XIV și XVIII. Timp în care, firese, sub bolțile astăzi în parte restaurate s-au îngropat multe din tainele unor Mircea cel Bătrîn, Vlad Tepeș, Mircea Ciobanul, Matei Basarab, Grigore Ghica, Brâncoveanu... Fost-au aceste subterane și vistierii domniei, și pivnițe de alimente, și loc de refugiu, și de judecată, și de pușcărie, și de execuție...

Serie istoricului: „Călătorul polon — este vorba de Martin Strykowski, care a vizitat Bucureștii anului 1574 — vede tîntul de poarta curții domniei capul lui Vințilă, fiul lui Pătrascu cel Bun, care domnise patru zile. Alături era capul protectorului său, Ioan-Vodă, care pierise ucis mîseleste de turci, după bătălia de la Cahul. Spectacolul era înfiorător și era destinat, în mîntea celor care-l ordonaseră, să impresioneze pe competitorii la tron, să-i facă să renunțe la încercările lor...“

Multe capete au căzut în aceste subterane, imi spunea zilele trecute Cristian Tico, custodele complexului arheologic de la Curtea Veche. Ne aflam împreună pe una din fostele galerii ale palatului și priveam înfiorați la cele două craniu pe care conul de lumină al reflectorului le decupa din întuneric. „S-a stabilit cu precizie că sînt craniu de descapitație...“ Vocea profesorului avea inflexiuni ciudate.

Subsolurile de la Curtea Veche nu trebuie descrise, ci văzute. Și tot văzute trebuie și zidurile care deși au rezistat așediiilor secolelor nu mai pot totuși rezista indiferenței cu care au fost tratate de către acei meseriași ai I.C.R.A.L. Vitan care au trecut pe aici, zice-se, cu treburile. Cel datorită cărora se dărîmă acum zidurile la Curtea Veche lucrează tot în subordinea tovarășului director Ploaie.

MIRCEA BUNEA

Roata morii

(Urmare din pagina I)

valea Motrului cînta. Iar dacă izbuteam să scăpăm de sub stricta supraveghere a mormarului, lumea era noastră: alergam cu inima la gură și primim în bulboana scocului la peștii ce străfulgerau adîncul printre năstrăpîi de apă. De emoție ne îngheța parcă și singele în vene, și repede ne dădeam înlături speriați, ca nu cumva să cădem fie și cu gîndul în lăptocul cel adînc și amenințător de ape involburate. Și moara de apă din Merișu Broșteniului avea vad bun și multă gloată, iar mormarul Milucă al lui Crețescu prospera vîzînd cu ochii, pentru că făina măcinată de el îi dusese faima în nenumărate sate, de la Horăști la Mătăsari și Boca, de la Cătune la Glogova, pînă la Olteanu și Tismana.

Să tot fi trecut de-atunci treizeci și cinci — patruzeci de ani. Din moara aceea n-au mai rămas astăzi decît niște temelii de beton, albe. De fostul ei proprietar nici nu știu ce s-a ales. Exploatarea de cărbune, viiturile Motrului în revărsare, sălcie și răchita au acoperit în uitare și scocul și stăvilarul cel mare, și piua părăsită în zăvoia de nepătruns din vale, de lîngă podul de peste riu. Nimic, nici

măcar locul nu se mai cunoaște și-i păcat că moara n-a fost păstrată așa cum o știam, cum mi-a rămas în amintire. Acum, ori de cite ori trec pe aici și urc spre munte, spre băile Bala, spre Izvarna sau spre mînăstirea Tismanei, imi ridic pălăria în fața măreției noului oraș din cîmpia de sus a Motrului, dar mă cuprind pentru citeva clipe și nostalgia după moara copilăriei mele.

Noroc cu gospodarul din Tismana. El au știut și știu să păstreze, chiar în condițiile rapidei expansiuni a tehnicii moderne, adusă de minerii exploataților carbonifere sau de constructorii Complexului hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana, citeva comori ale străvechii tehnici populare, tradiționale, adevărate nestemate ale spiritului practic inventiv al neamului: morile de apă.

Două dintre ele, cele de la Racoți și Izvarna, sînt și acum în funcțiune. Le-am revăzut mai deunăzi. Sînt construcții vechi de aproape o sută de ani, făcute din birne groase de stejar și acoperite cu șindrila, după o arhitectură ce impresionează prin simplitate și robustețe. Apa limpede a Tismanei macină grîul și porumbul cules toamna de prin viroage și grădini de gospodarii satelor de munte. Dar badea Ion Valdianu, tismănar din tată-a fiu, știe el ce știe: din cele cînt mări cite erau cu mulți ani în urmă doar cele

două au mai rămas, iar din cele 3-4 joagăre nu mai există nici unul. Construirea sistemului hidroenergetic — sîntem de acord cu această atenționare — nu trebuie să însemne dispariția ferăstraelor și morilor de apă, așa cum se teme gospodarul, pentru că ele pot fi și azi de multă folosință. În privința asta nici o grijă, bade Ioane! De la Consiliul popular al județului Gorj am aflat de curînd că, pînă la 15 noiembrie anul acesta, va intra în funcțiune și moara din satul Pocruia. Dacă își vor dovedi eficiența — ne informează tovarășul Ilie Nănescu, vicepreședintele consiliului popular comunal — peste un an se va construi încă o moară în satul Tismana. Pînă la sfîrșitul toamnei, mai precis pe 30 noiembrie a.c., va fi pus în funcțiune și primul circular pentru debitat material lemnos la secția de presături de pe lîngă cooperativa de consum din localitate.

„Pe valea Tismanei renaște vechea tradiție a morărtului hidrolic. Prilej de nouă intuiție pentru școlarii locului care, la fel ca bunii și străbunii lor, vor cînta cu bucurie, acel minunat cîntec: „Apa curge pe lăptoace / moara umblă fără de pace / Roata morii se-nvrîtește / nici-o clipă n-odihnește / Iar mormarul cu un moș/toarnă la porumb în coș / Tic-tac, ciocă-boca / Tic-tac, ciocă-boca / Roata morii se-nvrîtește...“

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Iași, vineri, 24 martie 1917

În drama singeroasă a continentului intervine astăzi un nou factor care schimbă în mod hotărâtor fața lucrurilor. America, după telegrama recentă ce-am primit, se consideră în stare de război cu Puterile Centrale.

Ar trebui să nu dăm seama de rostul real al echilibrului de forțe în această ciocnire uriașă, să nu avem o privire limpede asupra raporturilor internaționale, ca să înregistrăm ca un fapt de a doua mână alăturarea armată a Statelor Unite la configurația de puteri a Quadruplei Înțelegeri. Conflagrația europeană intră astăzi într-o fază nouă. Consecințele morale, politice și militare ale acestui act sînt atât de importante, încît orice judecător obiectiv al situației trebuie să fixeze din acest prilej o răsplată nouă pentru soarta continentului nostru.

Justificarea morală a războiului împotriva Germaniei primește astăzi suprema sancțiune la care se putea aștepta. Prin rostirea republicii americane se lărgește suprafața ei de simțire și coaliției anti-germane i se dă un caracter universal. Conștiința umanității ia astfel locul unei solidarități continentale pentru zdrobirea militarismului prusac. Istoria universală niciodată n-a însemnat o mai vastă platformă de apreciere a unui conflict de arme între popoare. Sub acest raport măreția clipei e în adevăr covârșitoare, căci înfățișează legătura de înfrățire umană în fața unui pericol comun, marelui punct de cîștig pe care l-a realizat zăbuciumul complex și rodnic al vieții moderne.

Politicește declarația Statelor Unite trage tot atât de greu în cumpănă. Mai mult ca oricînd astăzi iese la iveală diferențierea de principii care diriguiesc resorturile de gîndire ale celor două grupuri de puteri. America, patria libertății cetățenești ideale, cu viața ei de stat care în alcătuirile ei democratice avansează atât de mult instituțiilor constituționale din Europa, în mod fatal influențată de tradițiile trecutului și de multele prejudecăți ale unei istorii de veacuri, — America trecînd acum de partea aliaților noștri lămurește definitiv concepția de drept a statelor Quadruplei față de marile probleme de așezare politică a omenirii. Deoparte avem, în sfîrșit, toate revendicările democrației universale cu consecințele lor firești, de alta ultima rămășiță a ideilor de reacțiune feudală care mai pot fi adăpostite pe un colț al pămîntului. Libertatea constituțională engleză, orînduirea democratică a Franței secundată de mișcarea recentă a revoluției rusești, unite cu republica americană, crează un ansamblu de ideologie politică menită să ducă cu un pas mai departe drepturile omului pe întregul pămînt. Este un sentiment de fraternitate palpabilă pe care-l resimte astăzi omenirea însăși și de care trebuie să se pătrundă ca de-un fior toate spiritele înalte care, dincolo de limitele impulsurilor de rasă, au luptat pentru conștiința de drept a umanității.

Revoluționarii ruși cu generoasele lor principii eliberatoare primesc prin votul congresului american cel mai elogios certificat de apreciere și cea mai logică îndrumare pentru continuarea fără șovăira a marelui război. Lozincile răzlețe ale unei fracțiuni dintre socialiștii puternicilor noștri vecini, prin care se anunță un început de curent pacifist, vor fi înlăturate acum după actul de solidaritate al Statelor Unite. În același timp o deziluzie formidabilă se va dezlănțui în tabăra vrăjmașilor noștri. Elementele conducătoare vor înțelege greutatea care s-a prăvălit asupra lor, în spiritele mai libere de odinioară ce și-au renegat doctrinele de idei ca să se aservească ideei unei cutropiri de rasă, vor avea acum pe ruinele evangheliei lor nesocotite, accese de criză morală, poate dureroase momente de pocăință tardivă. Astăzi se vor socoti socialiștii germani mai deplasăți ca oricînd, mai izolați de curentele unei mișcări universale. Nu știm intrucît sub presiunea acestui eveniment reformele anunțate de Reichstagul german se vor mai accentua, este cert însă că masele populare germane în a căror mentalitate de obicei găseau un răsuneț frămîntările internaționale, își vor da seama de lovitura catastrofală de peste Ocean.

Pe cînd Octavian Goga se pregătea să călătorească la Kiev, apoi la Petrograd, conflagrația europeană pășea într-o nouă fază — luînd amploare universală prin intrarea Statelor Unite ale Americii în război de partea Antantei. Tribunalul ardelean nu scapă bunul prilej de a publica, în „România” din 24 martie 1917, un articol încercat de semnificații politice, sub sugestivul titlu O zi mare — America declară război Germaniei.

După o scurtă escală la Chișinău pentru a se consfătuți cu încă un participant marcant la marea epopee a uniunii naționale a românilor — Onisifor Ghibu (a se vedea scurta scrisoarea de mai jos adresată acestuia din urmă), pornind la drum prin Rusia revoluționară, Goga poposește mai întîi la Darnița Kievului, unde zeci de mii de transilvăneni și bucovineni (foști prizonieri de război din armata austro-ungară) așteptau cu nerăbdare să se isprăvească „pertractările” și să fie slobozi a se înrola ca voluntari în armata română — pentru desăvîrșirea unității noastre naționale. Mărunții privind legăturile marelui poet cu cei de la Darnița le vom da extensiunea cuvenită în revista „Flacăra” de acum peste două săptămîni. Păstrînd o oarecare ordine cronologică configurată de însuși primul redactor al „României”, în numărul de astăzi al revistei și în cel următor facem loc materialelor din care reiese cu limpezime modul în care Octavian Goga și-a reprezentat mărețele evenimente din Rusia revoluționară.

Prezent la Petrograd — ca membru al delegației române însărcinată cu semnarea documentelor privitoare la înființarea oficială a primului corp de voluntari transilvăneni și bucovineni — Goga are ocazia să cunoască îndeaproape și să discute direct cu conducătorii revoluției burgeozo-democratice rusești. După cum se știe, guvernul de la Petrograd și-a dat atunci acordul pentru 30.000 de voluntari care să lupte alături de armata română împotriva cîmpitorilor. Iar de pe urma întrevederilor poetul „pătimirii noastre” cu noii lideri ruși, s-au păstrat și două file ale cîrneli unui amplu memoriu expus, din cite se pare, în fața ministrului de interne Mihailov. Le transcriem în pagina revistei — convînsi fiind de interesul pe care-l vor suscita, nealterat pînă astăzi; cu mențiunea că fragmentele respective au fost prezentate și de gazeta „Astra” în întîiul său număr pe anul 1981.

O zi mare

Contribuția militară a acestui enorm rezervor de energii care e America zilelor noastre e de-aceiași însemnătate. N-avem decît să ne gîndim la anihilarea flotei comerciale germane, la nemăsuratele resurse economice, la covârșitoarea producție industrială și la nesfîrșitul material de oameni prin care Statele Unite vor căuta să-și inaugureze pentru prestigiul viitorului cea dintîi intervenție hotărîtoare în istoria universală.

Din toate acestea se imbină spectacolul grandios al unui început de luptă nouă.

Aici, în ungherul nenorocirii noastre, unde ne-a adus dragostea de neam și sentimentul de respect cu care ne-am alipit la curentele de simțire ale popoarelor civilizate, noi nu putem rămîne străini de bucuria ce o inspiră conștiința superioară a națiunii americane. Însemnă ca o zi mare de sărbătoare intrarea ei în război, deplin convînsi că tragedia României prin noul nostru aliat cîștigă în noblețea și cîștigă în făgăduințele de-a i se realiza țînta cu o oră mai curînd.

Chișinău, 30 martie

Te-am așteptat pînă la 9. Acum plec la gară. Iți las, prin Claudia (sora sa, căsătorită Bucsan — n.N.), articolul pentru numărul de Paști al „Cuvîntului Moldovenesc” (articol care a și apărut sub titlul Învierea noastră — n.N.), așa cum ne-am înțeles. Cred că și în ce privește programul politic și cultural (ale Partidului Național moldovenesc — n.N.), pe care ți le-am dat ieri, vei proceda așa cum am vorbit. Mai multe la înapoiere, cîad mă voi opri la voi...

[Petrograd, aprilie 1917]

I

Am venit la Petrograd condus de sentimentul de pietate ce-a resimțit umanitatea întreagă în fața revoluției rusești. Mișcarea eliberatoare a poporului rus reprezintă un pas înainte pe care societatea modernă îl face pe calea evoluției de simțire. Politicește această răsturnare de regim însemnă crearea unui ansamblu de ideologie a tuturor statelor aliate pentru apărarea liberă dezvoltării a națiunilor și ridicarea concepției democratice a vieții de stat la valoarea unei dogme universale.

Ca român din Transilvania, unde poporul meu de țărani oprimați duce o luptă de clasă cu aristocrația maghiară exploatare și luptă de rasă cu guvernul din Budapesta, am văzut în grandioasa manifestare de la Petrograd izbucnirea aceluia val de energie a maselor, de care visează orice suflet care n-a fost strălîn în viața de suferințele sclaviei. Ca cetățean al României de miine, de asemenea, îmi dau seama că prin inaugurarea noului regim raporturile dintre cele două state vecine se așază pe o temelie nouă și că e o datorie elementară a fiecăruia dintre noi care privim în viitor, să cunoaștem de aproape resorturile intime ale sufletului rusec din aceste vremuri istorice.

Cele ce s-au petrecut aici au zguduit puternic conștiința publică din România. Uraganul din vecini a făcut să ne doară mai tare rănile propriului nostru trup. Revendicările populare ale neamului nostru care nu-și găsește o justificare mai înaltă decît sufletul curat al milioanele de țărani au ieșit toate la suprafață acum și-au devenit de-o palpabilă actualitate. Simțim necesitatea de a coordona acțiunea democrației românești cu curentele largi care agită pe vecinul nostru și înțelegem că dărmarea privilegiilor de clasă din Rusia a făcut să amuțească și la noi orice manieră de gîndire reacționară. O piatră aruncată într-un lac pune în mișcare toate undele, de aceea Marseillaise cîntată la Petrograd, pe ruinele autocratismului, a accelerat într-un mod neașteptat rezolvarea unor probleme capitale din viața internă a României. Ați citit discursul regelui Ferdinand rostît zilele trecute pe frontul nostru, în care se vorbește de lărgirea proprietății țărănești și de participarea maselor populare la viața politică. Acest discurs exprimă aspirațiile vechi ale democrației noastre, ca chestiune de oportunitate a momentului însă

STELIAN NEAGOE

a fost prilejuit de această necesitate de a atașa România la curentele de inovațiune democratică intronată de revoluția rusă. Urmînd principiile lansate de guvernul provizoriu de aici, în curînd Camera se va întruni la Iași pentru modificarea Constituției românești în sensul expropriării proprietății latifundiare și-a introducerii votului universal. Dar pe lîngă această coordonare de astăzi democrația noastră întărită în mod hotărîtor prin cucerirea Transilvaniei, se va desfășura în viitor paralel, într-o înlănțuire organică cu evoluția de cugetare politică rusească.

Toate aceste reforme însă nu pot primi un caracter definitiv decît pe urma Alianței pe cîmpul de luptă. Biruința noului regim din Rusia este în ranița soldaților săi. Germania are adînc infiltrat în însăși structura ei de gîndire microbul monarhismului absolutist și casca prusacă este simbolul clasic al reacțiunii. Acestea sînt axiome elementare și e firesc ca simțul politic al poporului rus să se pătrundă de ele. E tot atât de firesc însă ca la Berlin să se simtă astăzi trebuința de a se crea o platformă de discuție cu oamenii noului regim din Rusia liberă, după ce tendința de a face o pace separată cu guvernul țarist a eșuat în mod rusinos. Diplomația germană a avut totdeauna asemenea apucături de echilibristică grosolană. De aceea vedem gesturile de cochetărie improvizată ale socialiștilor germani cu revoluția din Petrograd. Lumea de-aici însă își dă seama probabil că socialismul nemțesc a pierdut dreptul de a mai fi crezut pe cuvînt. Renegîndu-și principiile fundamentale ale unei doctrine internaționale, aservindu-se imperialismului născut din exaltarea ideii de rasă, așa-zisii socialiști de la Berlin nu sînt decît un instrument din arsenalul uzinelor Krupp. Cu ei nu s-ar putea sta de vorbă decît în cazul cînd ar face să se întimpe pe Unter den Linden tot ce se petrece pe Newski Prospekt. Pînă atunci însă a pronunța cuvîntul pace este un anacronism de gîndire politică.

Cu aceste sentimente privim noi, democrații români, mișcarea recentă din Rusia pe care cu bucurie o vedem canalizîndu-se în cadrul ordinii de stat pentru stabilirea unor raporturi de viață nouă. Realizîndu-se în mod practic aici principiile revoluției rusești, noi vom vedea pe viitor în Petrograd un al doilea Paris, care dă umanității a doua pagină glorioasă din istoria universală modernă.

II

Tragedia noastră de pe acest pămînt, puțin cunoscută aici, este din cele întunecate. Regimul politic de care eram împărțășii românii din Transilvania se aseamănă întru toate cu mijloacele de datului absolutism țarist. Un popor întreg trăiam în afară de orice ordine de drept. Parlamentul unguresc este expresia celui mai imposibil sistem de alegeri din cite cunoaște vasta alchimie electorală a Europei de ieri. Patru milioane de cetățeni, aproape 20 de procente din populația Ungariei, puteau trimite în camera din Budapesta abia 5 deputați, în vreme ce 170 de alegători unguri puteau alege un deputat. Alegerile se făceau cu armata și jandarmii, care le înăbuseau în sine. Conducătorii politici și ziarisții români erau în masă trimiși la închisoare. Închisoarea devenise pentru noi un mijloc de consacrare a cînstel politice. Școlile ne erau desființate de către guvern, într-un singur an contele Tisza a închis peste 500 școli primare românești. Cu învățămîntul maghiarizat, cu biserica ortodoxă persecutată de guvern, economicește exploatați de aristocrația maghiară, noi luptam alături de sîrbii și slovaci din Ungaria, avînd pe steagul nostru revendicările democrației și principiul de naționalitate. Iată de ce, revoluția rusească găsește în sufletul nostru de țărani și proletari intelectuali degajați de orice balast feudal, ecoul celui mai strîns înrîndiri sufletești. Paginile lui Sylvio Pellico și amintirile lui Kropotkin pe care le citeam în închisoarea din Seghedin erau pentru noi, în Ungaria, de-o dureroasă actualitate. De aceea astăzi, cînd văd steagul roșu pe străzile Petrogradului, sufletul meu resimte impulsurile unei alipiri fraterne.

Adevărul dialecticii și adevărul esenței (II)

Între adevăr și dialectica obiectului nu există o opoziție, ci, în virtutea relației dialectice, o unitate întemeiată pe diferențele aduse de subiect și obiect. Tocmai această unitate a diferențelor îi conferă adevărului: a. noutate în ordinea planului ontologic; b. obiectivitate (= în acord cu punctul (a)); c. noutate în ordinea planului gnoseologic (prin relația dialectică subiect-obiect ontologic și gnoseologicul se întrepîtrund); d. noutate în ordinea planului inteligibilității.

În lumina considerațiilor de pînă acum, se impune teza potrivit căreia adevărurile dialecticii nu conțin doar cantitativ mai mult adevăr, ci și calitativ. Aceasta înseamnă că adevărurile dialecticii nu reprezintă o simplă răsurnare a unor adevăruri particulare singure considerate adevărate, pentru că singure sînt considerate ca avînd întemeiere în lucruri, în fapte.

Din această cauză considerăm că adevărul care nu-și descoperă dialectica nu este încă adevăr (nu-i refuzăm o anumită adevărare la obiect, dar nu una absolută, cum pretind adepii absolutiști ai științelor particulare), ci doar un moment al acestuia. Dar adevărul particular nu-și poate descoperi dialectica decît în momentul în care se raportează la un model epistemologic de tip dialectic. Adevărul pe care-l aduce modelul epistemologic dialectic nu este unul analitic, ci unul sintetic. Aceasta înseamnă că adevărul dialectic dezvăluie: a. dialectica adevărului care conduce la diversitatea adevărurilor dialecticii; b. dialectica relațiilor obiectului determinat.

Calitatea pe care o aduce adevărul dialectic la nivelul cunoașterii constă în descoperirea a ceea ce adevărul metafizic masca: determinațiile dialectice ale obiectului și interacțiunea constructivă cu determinațiile subiectului. Dialectica, prin urmare, nu poate fi considerată ca avînd adevăruri absolute universale, pentru că ele ar intra în contradicție cu teoria dialectică a adevărului, pe de o parte, cu teoria existenței (= ontologia), pe de alta.

Adevărurile ei sînt generale și particulare. Altfel spus, adevărurile ei generale se constituie din diversitatea infinită a particularului. Rezultă de aici că adevărurile generale se constituie în procesul cunoașterii. Mai mult: că producerea lor este rodul unei autentice gîndiri libere față de tot ceea ce se instituie în canon exterior dialecticii cunoașterii. După aceste aparente ocolisuri, să revenim la raportul dintre adevărul dialecticii și adevărul esenței. Există o opoziție între ele? Depinde pe ce poziție epistemologică ne situăm atunci cînd răspundem. Dacă vom considera orice esență, inclusiv pe cea a dialecticii supusă devenirii (= devenirea devine universală), atunci răspunsul va fi următorul: adevărul dialectic (= adevăr ce aparține dialecticilor istorice) nu se opune oricărei esențe, ci numai celei concepute de pe pozițiile epistemologiilor neconstructive.

Dialectica se constituie ca esență a oricărei esențe. Dar numai prin adevărurile dialectice. De aici rezultă că esențele care refuză dialectica la nivelul lor cel mai profund, nu sînt universale, ci abstracții care denaturează autenticul universal care este esența dialectică. Reamintim poziția remarcabilă formulată de Lenin împotriva dogmatismului metafizic: „dialectica este studiul contradicției în însăși esența obiectelor: nu numai fenomenele sînt trecătoare, mobile, fluide, separate doar prin limite convenționale, ci și esențele lucrurilor”. Prin universalitatea devenirii pe care o descoperă în orice esență, adevărul dialectic coincide cu dialectica esenței, cu adevărul ei specific, concret.

A concepția dialectică sub specia unei esențe date înaintea și în afara relației dialectice subiect-obiect echivalează cu anularea ei.

Stă în puterea gîndirii, în puterea ei exclusivă, nu doar de a gîndi dialectic, ci și de a gîndi dialectica, adică de a ridica dialectica pînă la propriile ei concepte adevărate. Dar conceptele ei nu sînt niciodată absolute, și din această cauză nu sînt niciodată absolut adecvate.

În virtutea dialecticii întrinseci pe care am surprins-o prin cele două niveluri ale ei, gîndul lui Heraclit că „Logosul se sporește singur” ni se pare a fi temeiul dialecticii heraclitiene. Heraclit despre care atît de îndreptățit, Ath. Joja afirmă: „că e cel dintîi care a avut noțiunea modului de gîndire dialectic și care a făcut, limpede, distincția logică și metodologică a DIALECTICII ȘI METAFIZICII” (Istoria gîndirii antice, vol. I., 1980, p. 53).

Cu „Logosul care se sporește singur”, cu descoperirea lui în primele concepte ale dialecticii, gîndirea se desprinde, hotărît, de ceața copilăriei sale.

Practică de producție sau excursii „tehnologice“ ?

„Studentii la practică? Se cam uită de asta. Și-apoi, n-avem pentru ei mașini disponibile. Ei nu știu să lucreze la strung ori la freză. Asta nu se întâmplă decât prin excepție, dacă e vreunul mai curios și se ține de capul muncitorului, mai ales în timpul liber al aceluia, să-l învețe.“ Sint cuvintele economistului Gheorghe Toader, șeful biroului de învățământ, omul care se îngrijește și răspunde, la întreprinderea „23 August“ din Capitală, de activitatea studenților ce își fac practica aici. În prezent, adică până la 10 octombrie, numai Facultatea de tehnologie și construcții de mașini din cadrul Institutului politehnic are la practică aici 120 de „studenți privitori“, cum prezintă interlocutorul. Alături, la întreprinderea de mașini unelte și agregate, aceeași facultate, pentru aceeași perioadă, are 82 de studenți din anul III C. Stăm de vorbă cu tehnicianul Valentin Surufca. Este vineri, 25 septembrie. Cei 82 de studenți sint împărțiți în grupuri la 8 secții. Din trei în trei zile, fiecare grup schimbă secția. Bineînțeles, nici aici nu fac altceva decât să privească la muncitorii care lucrează și, de la acest nivel de expectativă organizată, să-și pună probleme, să schițeze, dacă vor, piese, să-l mai întrebe cite ceva pe muncitor ori pe conferențiarul care face prezența. Sint doi conferențieri universitari — Vasilica Cosac și Ion Sandu — care, o zi unul, o zi altul, vin pe aici, fac prezența și mai discută cu studenții. Programul studenților este de la 8 la 14. „Acum nu știu ce s-o fi întâmplat, zice Valentin Surufca, dar n-a venit nici unul.“ Dar, la ora 9, intră și conf. dr. ing. Ion Gheorghe Sandu, care ne spune că vine de la facultate, „din Militari“, unde — precizează — „am avut ore“.

— Ați avut curs de la 7 la 8 ?

— Da, de fapt nu, n-am avut oră, am avut o întâlnire cu studenți din anul IV, să le dau niște teme de lucrări de an. Pe urmă, tovarășul inginer și conferențiar are amabilitatea să ne atragă

atenția că viitorii ingineri nu fac practică de producție, ci practică tehnologică, așa cum ar fi indicat M.E.I., fiindcă de lucrat efectiv la strung și la alte asemenea mașini au lucrat anul trecut.

Acum, fiind în anul III, știu să lucreze la strung? — îndrăznim să ne interesăm. Și, de unde până aici discuția decurseră firesc, ne trezim cu o pauză care particularizează momentul în psihologia distinsului interlocutor, de la care, după aceea, primim aproape coerentul dar mai cu seamă elocventul, zdrobitor de elocventul răspuns: „De a avea de la ei astfel de pretenții, în pretențiile unui muncitor calificat, nu cred că putem fi atât de pretențioși, că muncitorul, oricum, face și o școală profesională“.

Propunem să mergem să-i vedem pe cei ce privesc la muncitori și la mașini, în scularie și în hala de mașini de rectificat. Tovarășul conferențiar ne spune că nu-l găsim acolo: au fost trimiși azi în alte părți, fiindcă în aceste secții este întrerupt curentul electric până la ora 11, ceea ce confirmă și tovarășul Valentin Surufca. Așa se face că ajungem în hala de mașini grele a secției mecanică grea, unde își fac practica — sau excursia? — tehnologică inginerii în devenire din subgrupa a VII-a. Cu ocazia aceasta se face și prezența. Din 13 găsim 9. Apoi mai vin doi, „dintr-o plimbare pe la alți colegi“, cum explică singuri; activitate „tehnologică“, din care unul nu poate fi recuperat nici la stăruințele conferențiarului. Acesta nu trece cu vederea nici măcar că un student n-are halat și îi spune că asta nu e bine. Mergem în secția mecanică ușoară, la subgrupa a VIII-a. Din 12 găsim 10, toți strinși la o masă, într-un birou, pentru ședințe de producție. Caietele de practică și revistele „Rebus“ deschise arată diversitatea preocupărilor lor tinerești. Mai ales că, așa cum ne spune Doina Zamfirescu, „ieri, azi și mâine aici nu lucrează decât schimbările doi și trei: în schimbul întâi nu e curent; nu, nu ni s-a spus să

mergem în alte secții ori să ne reorganizăm programul“. Lucru care, poate, nici n-ai cum să-l pretinzi de la îndrumătorii de practică. Te-ar putea întreba, în momentul unei erupții de sinceritate — de ce să-i credem incapabili de așa ceva? —, „care program?“... De la studenta amintită mai aflăm că cele trei zile în care n-au nici măcar la cine privi sint zilele de creștere a lor prin secția aceasta, după care se vor afla în alta.

La I.M.G.B., practica studenților se remarcă printr-o mare diversitate, între grupurile repartizate pe secții, în ce privește seriozitatea, punctualitatea și, evident, eficiența acestei activități. În secția mecanică 1, studenții pleaseră de la ora 13, deși programul lor era până la 14. În secția mecanică 2, o grupă de 15 studenți de la Facultatea de mecanică a Institutului politehnic, specializarea utilaj tehnologic mecanic, anul II, lucrează împreună cu muncitorii la uriașele mașini cu comandă numerică. Damiana Calea ne spune: „O mulțime de lucruri am învățat de când am venit aici, de care înainte n-aveam habar. Cred că e bine organizată practica noastră.“ O confirmă și gazdele, oamenii uzinei. Dar la atelierul de mecanică ușoară al aceleiași secții, mecanică 2, stăm de vorbă doar cu șeful atelierului, inginerul Florea Rontea, și cu maestrul Ion Enciu. Cei 23 de studenți de la T.C.M., care au fost repartizați pentru practică, au program de la 8 la 14. Acum este 13.30 și nu mai e de găsit nici unul. Cei doi interlocutori ne roagă să notăm: „Vin de pe la 8.30 și pleacă de pe la 10, care cum vrea. Abia azi tovarășul asistent univ. Horia Gheor-

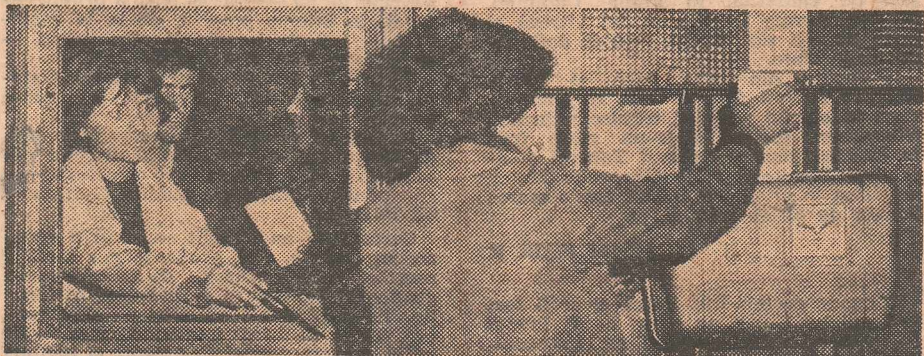
ghiu ne-a adus programa de practică. Noi le-am făcut fișe de pontaj, cum au toți încadrații. A doua zi, când au văzut că noi evidențiem în fișe cite ore stă fiecare efectiv în uzină, nici n-au mai vrut să-și prezinte aceste fișe. Noi nici nu știm cind vine și cind pleacă fiecare. Au fost zile cind au plecat în grup, chiar de la ora 10. Am discutat cu ei, cu asistentul, dar degeaba. Sfidează totul și pe oricine, mai mult sau mai puțin deschis.“

Formalismul unui astfel de mod de organizare și desfășurare a practicii în uzină a viitorilor ingineri a fost prefațat de documente cel puțin la fel de formal întocmite și iscălite de persoane din conducerea institutului și a întreprinderilor. Atunci cind le-au iscălit. Am văzut și convenții fără dată și semnături. Ilustrativ pentru semnături date pe texte necunoscute în conținutul lor exact de cei ce semnav este și PROTOCOLUL-CONTRACT — nedat — pe care l-am găsit la I.M.G.B. în dosarul ce se află la ing. Venera Marinescu de la „personal“. Documentul se referă la 193 de studenți ai Facultății de mecanică. La punctul 4 citim: „Întreprinderea I.M.G.B. va vira contravaloarea manoperei efectuate de studenți la sfârșitul fiecărei perioade de practică...“ Aceasta în condițiile în care întreprinderea nici nu plătește nimic și nici nu s-a angajat la așa ceva, cum spune tovarășa ing. Venera Marinescu. Dar actul este semnat de prof. dr. ing. Constantin Bălă, prorector al Institutului politehnic București, și de Emanoil Babici, director general adjunct al I.M.G.B. Culmea, alături de dînsul mai semnează și contabilul șef al întreprinderii, Victor Gilaș, că tot era vorba în text și de obligații financiare !?

DORIN GHERGHINESCU

Ștulp de poartă din Naraja — Vrancea

O chestiune de morală socială

Sigur, nu mai e nevoie să susțin și eu aici valoarea acțiunii de rotire a cadrelor, la toate nivelele, ea s-a dovedit o acțiune eficientă, cu un caracter indiscutabil progresist. Stimulator al vieții sociale și administrative iar știința conducerii își află în ea unul din argumentele fundamentale. S-au făcut și continuă să se facă numeroase și binevenite studii care toate validează procesul înnoitor presupus de rotirea cadrelor iar viața a confirmat de fiecare dată ca pe o adevărată lege nobila idee. Așadar, nu despre rolul și rostul binecunoscute ale rotirii vreau eu să vă rețin astăzi ci asupra unei ipostaze a vieții mai puțin bănuită pe care o luminează pomenitul proces. Un cunoscut sociolog exigent și serios preocupat de „oglinzile“ vieții noastre sociale a fost multă vreme atent la ceea ce el numea „etajul doi al rotirii“, adică la procesul care îi cuprinde pe cei roțiți în noile lor locuri de activitate, mai „concrete“, cum zicea amicul meu, adică pe o scară ierarhică inferioară unde obligațiile lor deveneau brusc limitate la un sector anume, cu un perimetru circumscriș și cu preocupări imediate și iarăși foarte concrete. Ei bine, îmi spunea sociologul, în multe, în foarte multe cazuri oameni care în posturi cu suprafață mare nu izbutiseră să facă vizibilă, cu limpezime, limita propriei lor competențe, aici, în fața vieții concrete se dovedeau literalmente descoperiți. Cineva care condusese la un moment dat o centrală, ajuns directorul uneia din întreprinderile numeroase care

compuneau centrala s-a dovedit un foarte slab organizator, în bună măsură necunoscător al problemelor concrete ale producției, multe din propriile lui indicații și ordine apărându-i abia acum, chiar lui, inoperante sau în orice caz străine de realitate, unele pur și simplu inaplicabile, altele complicând inutil lucrurile iar el deconcertat în fața lor. Ce dovedea situația adusă de sociolog în discuție? Că eroul nostru cunoștea viața superficial, din concepte, din informări, din tabele, din rapoarte, că nu avusese în viață răgazul să urce treptele

Opinia unui alegător

ierarhiei treaptă cu treaptă, că sărise de la început sau pe parcurs multe trepte și că viața se arăta paralelă cu ce știa el despre ea, că în sfârșit capacitatea lui era de parte de a se echilibra valoric cu postul pe care îl ocupase până atunci și că nici el nu avusese niciodată curajul și morală să recunoască răspicat ce știe și ce nu știe și ce poate el anume să facă, astfel încât să fie realmente folositor. Au fost, desigur, și cazuri cind un om n-a făcut față postului de ministru, dar a fost exemplar în acela de director al unei singure unități, după cum au fost și cazuri, mai puține e adevărat, cind oameni cu înaltă conștiință au spus de la început la ce și la cit pot ei să se angajeze onorabil și competent. Dar pe mine m-a preocupat și ca om și ca scriitor ipostaza celor care atunci cind au ajuns să pună în practică propriile lor sugestii și măsuri și ordine și hotărâri s-au aflat în fața enormei lor inadecvări

la funcția deținută anterior. Am cunoscut un asemenea caz: un om cinstit care, luat de avântul revoluției, s-a trezit o vreme foarte sus, apoi a alunecat brusc unde l-ar fi fost locul de la început și acum, cinstit cum era, și-a dat seama cite încurcături putuse produce până la șansa, pentru societate în primul rind, a rotirii lui. Omul era siderat și îmi spunea: „Domnule, nu mi-ăș fi închipuit ce mare era discrepanța între ce știam eu și ce viața și ce ordonam eu și realitatea pe care sigur am încurcat-o zdravăn de tot; altfel, însă, eu eram foarte devotat“. Devotamentul orb, i-am replicat eu, e poate cel mai periculos, pentru că este și zelos și zelul la nepricepere este catastrofal. Ajuns aici cu povestea, nu mă sfiesc să spun că mi-ar plăcea foarte mult și aș considera drept un argument al unei nobile morale gestul, actul, atitudinea omului care are curajul să spună de la început ce poate el face și cit poate și care, la timpul potrivit, are curajul moral să spună: tovarăși, eu până aici am izbutit să fiu capabil și folositor la cei mai înalți parametri, de aici înainte îmi dau seama că nu mai pot face față onorabil demisionez, deci, din post și rog să fiu trimis acolo unde sint eu acum capabil să fiu eficient. Si să văd scris în presă: „la cererea lui, directorul X a fost eliberat“ sau „directorul Y a demisionat“. Nu înțeleg prin asta și nu înțeleg oamenii o abdicare, ci expresia unei conștiințe exigente și a unei voințe conștiente de a sluji societatea competent. De ce să aflăm, uneori, atât de tirziu că X de mult era cazul să se recicleze și să ne lase să lucrăm cum trebuie?!

DINU SĂRARU

Opinii ale altor alegători

Cu prilejul unui interviu realizat recent pentru televiziune, cu un grup de mineri, tovarășul Dinu Săraru — pe care eu îl stimez și îl apreciez ca scriitor — se miră, și chiar își exprimă îngrijorarea, că fiii acestora vor să devină doctori, ingineri, ...adică să urmeze cursurile unei facultăți, și numai mineri, ca părinții lor, nu.

Socotind probabil că cele spuse cu ocazia interviului nu au fost îndeajuns, domnia-sa rela problema, și mai apăsător, în paginile „Flăcării“ (nr. 36/1981), în articolul intitulat „Numai doctori?“

Dar avem, cu adevărat, motive să ne facem griji că n-o să aibă cine să tragă ciubotele, cum zice Ion Creangă?

Nicidecum. Nu oricare tînăr absolvent de liceu, dacă se prezintă la concursul de admitere al unei facultăți, avînd acest drept legiferat, devine neapărat student, ajunge cu bine la examenul de stat și își ia diploma respectivă. Preocupat se știe, numărul celor admiși este limitat la necesitățile și posibilitățile economiei și deci putem fi liniștiți din această privință. Că tot mai mulți tineri se înscriu la concursurile de admitere în facultăți — ca să ne referim numai la ei — nu este rău: una este însă alegi, de exemplu, 50 din, să zicem, o sută de candidați și alta din 500. Și mai bine ar fi, exagerînd, desigur, ca toți absolvenții liceelor să se pregătească și să se înscrie la admitere în universități și institute de învățămînt superior. Ar exista astfel o mai mare certitudine că cei admiși, verificați cu mijloacele cunoscute, sint cei mai buni.

Ing. ION CLUCERU
Aleea Secuilor nr. 2, sector 4, București

Este vorba tot de articolul lui Dinu Săraru. Modul în care Dinu Săraru onorează afirmația „chestiunea e așa cum am să v-o descriu, iar interpretarea ei, la fel...“ este departe de a sugera adeziuni și aplauze. Ce autoritate morală îi dă dumnealui dreptul la izbucniri de genul... „dacă toți ne facem doctori și ingineri, cine dracu' mai lucrează direct în mină...? Este, oare, atât de greu de înțeles pentru un om de literă că dorința unui părinte de a oferi fiului tot ce, după părerea lui, e mai bun în viață este o dorință firească?“

Îmi permit să afirm că nu apreciez ca foarte probabilă, cel puțin pentru următorii 10 ani (sic!), posibilitatea de a trăi într-o societate compusă numai din doctori și ingineri, deși, dacă am ajunge în situația de a fi fiecare „doctor“ în meseria noastră, am avea cu toții numai de ciștigat.

JILINSCHI PETRU
Deva, bd. Nicolae Bălcescu, bl. 19, sc. A, ap. 38

Scrisoare care vine din frig

27 septembrie... La miezul nopții, ceasurile au fost date cu o oră în urmă. Ziua cea mai lungă a anului începe cu o dimineată ternă, mohorâtă. Din norii joși mai scapă câte o picătură rară de ploaie, dar nu plouă, nici în Drumul Taberei și nici în Balta Albă. Și în dimineața aceea, întâmplător, o călătorie spre Drumul Taberei începe din Balta Albă. Mai exact spus, de pe strada Prisaca Dornei, bloc D4, etaj 2, din garsoniera soților Nicolae și Tudora Avram.

Sun și deschide Nicolae Avram: Tudora apare din bucătăria minusculă, intrucivta surprinsă, dar înțelege repede că este vorba despre scrisoarea pe care a trimis-o în urmă cu șapte zile redacției și, subit, surprinderea trece în lacrimă. Nu mai poate. Dintre toți copiii ei, patru la număr, numai fiul cel mai mic, pe nume Gheorghe Matei, nu izbuteste să reintre în rîndul lumii, pentru că nici nu vrea. Din nou a rămas fără slujbă și din nou trăiește pe spinarea soției, și asta încă n-ar fi nimic dacă nora aceasta a Tudorei Avram, anume Maria Matei, n-ar fi și ea împovărată, la rîndul ei, de alți patru copii. Tudora Avram nu mai poate și chiar ar fi în măsură să-i provoace lui Gheorghe Matei un mare rău, astăzi, acum, spre un bine de mine. Ne implorăm să-l amenințăm cu miliția, cu canalul, cu orice, numai să-l readucem între oameni. Dar ceva nu se potrivește cum trebuie cap la cap și întreb: de ce Avram și de ce Matei? Și, dintr-o dată, Nicolae Avram, bătrînel ce pareă merit doar misiunii de a deschide o ușă, devine eroul principal al acestei duminici bucureștene. Și despre el nici măcar nu era vorba în scrisoarea adresată redacției, o scrisoare care venea dintr-un mare frig.

E un om al faptelor și mai puțin al vorbelor. Tăcut, își caută vesta și haina, pantofii și se îmbracă, hotărît să mă ajute să găsesc un bloc dintr-un ocean de blocuri, în celălalt capăt al Bucureștilor. Între timp, Tudora nu conțenește: Nicolae al ei le-a fost tuturor celor patru copii mai mult decît un tată; a luat-o așa, fără să clipească, cum era ea atunci, cu patru copii agățați de poale; e adevărat, soțul ei dintîi nu fusese nici el un om rău, dar se apucase de politică, în urmă cu vreo treizeci de ani, numai că unii intră tare în politică și ajung să nu mai privească în urmă uitînd de unde au plecat; și cei patru copii din prima ei căsătorie, pentru că alții nici n-a avut, au fost crescuți toți, în douăzeci și cinci de ani buni, de acest Nicolae; și nu au fost crescuți rău; fiica cea mare e dactilografă la Proiect București; celelalte două fete lucrează la fabrica de ace din Dudești, de unde au ieșit și ei în pensie; și Gheorghe Matei se calificase, întîi ca tinichigiu auto, apoi ca șofer, a muncit ani la rînd, dar acum a luat-o razna; și ea, Tudora Avram, nici noaptea nu mai doarme de grija norei sale Maria Matei, ea știind mai bine decît oricine ce înseamnă să crești de una singură patru prunci. Dar Nicolae Avram a apucat să se îmbrace și, curînd, vorbele ei necăjite au rămas în urmă.

Printre blocuri rare, ne apropiem de linia autobuzului 102, care ne va lăsa peste trei stații la capătul troleibuzului 84. Nicolae Avram bate în 76 de ani și calcă mai greu cu piciorul drept. E

cardiac, a îndurat două infarcturi, suferă și de lombosciatică, s-a mai preocupat nu demult și cu o viroză pulmonară și mărțurisește deschis că a făcut la injecții cit un spital întreg, înghițînd și citeva băncioare bune de pastile de toate culorile. Cu o vreme în urmă, cînd i-a făcut o injecție, o asistentă i-a atins cu acul un nerv al piciorului și de asta calcă mai greu. Dar asta ar fi mai nimic pe lîngă necazurile aduse în casa lor de fiul său vitreg, Gheorghe Matei. Și el crede că nu i-a fost tată vitreg. Așa este, cum zicea și Tudora Avram, s-au înțeles foarte bine: cînd ea zicea că-i neagră zicea și el că-i neagră; cînd el spunea că-i albă spunea și ea că-i albă. Împreună, i-au căpătuit într-un fel sau în altul pe toți. Numai cu Gheorghe mai au necazuri. Și în troleibuzul 84, pe una dintre cele mai lungi linii bucureștene, ni se dezvăluie și lungă poveste a unui bătrîn oficial tată vitreg și neoficial om de bine. O transcriu într-o drastică prescurtare.

De loc din Bălcești de Vilcea, Nicolae Avram a descins în București tocmai în '16, copil fiind, atras de mirajul negustoriei cu zarzavaturi, care nici măcar nu era un miraj, ci o cale de a trăi. Cîțiva ani grei a dormit laolaltă cu alți 50-60 de olteni cobilițari, într-o odaie de pe Vitan. Trăiau ca într-o tabără, ca într-un bivouac, plătînd doi bătrîni să le facă mîncare la toți. Îi plăteau în mîncare. La majorat, și-a luat și el „cărțuța”, pe atunci un soi de act de independență al cobilițarului, și apoi s-a apucat serios de negustorie. A fost cinstit, într-o lume nu întru toate cinstită, și cu țărani care-i aduceau marfa, și cu orașenii care plăteau pentru ea doar ceva mai mult, nu prea mult, doar atît cît să poată trăi și el, Nicolae Avram. Alții scobeau greutățile cîntarelor și le îndesau cu plumb. Dar el a fost cinstit, negustoria avîndu-și și ea pretențiile ei: ori o vinzi, ori te vinde. Cea mai grea fiind negustoria de pește și struguri. Și a apucat vremuri amestecate: uneori era mai bine, altădată era mai rău, dar n-a fost niciodată întruna rău. Așa este, a avut și el o nevastă dintîi, și-au dorit împreună copii, cît mai mulți, însă n-a fost să fie, și nevasta i-a murit cînd era concentrat, în '40, cu un an înainte de a începe războiul. Singurătatea a început să-l apese abia din aprilie '45, cînd l-au lăsat la vatră, dar se apucase din nou de negustoria cu zarzavaturi și în pietele bucureștene, prin care se perindă atîta lume, singurătatea se îndură oarecum mai ușor. În '50, cînd nu s-a putut, s-a lăsat și de zarzavaturi. A întreat în dreapta și în stînga pînă a ajuns să bată la poarta fabricii de ace din cartierul Dudești. Acolo a cunoscut-o și pe Tudora. Și dacă toată viața și-a dorit copii, a luat-o cu patru copii. Și trei din ei au ajuns oameni. Numai Gheorghe, cel mai mic, îi încurcă și lui și Tudorei o socoteală pe care ei ar fi dorit-o dusă cu bine la capăt. Și cu asta troleibuzul 84 a ajuns la ultima stație a traseului lui dinspre Drumul Taberei.

Blocul A 39, etajul 3, apartamentul 87... Om de bine, Nicolae Avram gîfîie din greu spre usa unui fiu vitreg, fată de care încă se simte dator. Pe ultimul palier, bătrînel își trage sufletul și mă îndeamnă, și el, să-l ameninț pe Gheor-

ghe cu miliția, cu canalul, cu orice altceva. Sunăm și ne deschide Maria Matei. Cînd află despre ce este vorba, începe să plîngă. Dintre copii, cel mai mare, Marius, de 9 ani, a rămas la părintii Mariei, în Vidra de Vrancea. Ion și Laurențiu zburdă în altă cameră și Elena, de un an și ceva, stă cuminte în miinile mamei. Și Maria lăcrimează întruna: nu mai poate, la Precizia lucrează la forjă, asta nu e o muncă pentru femei, și nu mai poate să ducă o casă cu patru copii în spinare, de una singură. Apare apoi și Gheorghe Matei, din altă încăperie decît cea în care zburdau Laurențiu și Ion. Și îl conving să ieșim. Și ne proptim împreună pe o terasă din cartier, la o masă sordidă, cu un vin prost în față. Gheorghe are mincile cămășii sumese și pe unul din antebratele lui se citește un tatuaj: Mary. E iubirea lui dintîi, din urmă cu 11 ani, aceeași Maria Matei, mama copiilor săi, patru la număr. Cum stau lucrurile? Stau prost. A schimbat pînă astăzi trei locuri de muncă: Autobuzul, Precizia, I.T.B... A fost și șofer de taximetru și abia atunci cînd i-au desfășurat contractul de muncă a aflat că în fișa sa personală se adunaseră patru culpe: neport de uniformă, aparat pe liber, trecere pe roșu și accident fără vătămare. Nu le recunoaște pe primele trei, recunoaște doar accidentul. Avea atunci în mașină doi clienți, foarte tineri. Era primăvară și unul din ei i-a semnalat celuilalt că pe trotuarul din dreapta se mișcă o femeie cu picioare foarte frumoase. El, Gheorghe Matei, a întors și el capul și asta i-a fost de ajuns. La intersecția dintre Toamnei și Taras Șevcenko, prin imprudența lui, a fost înghesuit de un autobuz pînă în usa unei tașiterii. A scăpat întreg, ca și clienții aceia foarte tineri. Desigur, ar vrea să muncească, dar ar avea și motive să nu muncească încă: I.T.B.-ul nu vrea să-i elibereze cartea de muncă... Apoi altă poveste, mult mai lungă și mult mai searbădă decît povestea bătrînelului de 76 de ani. Dar recunoaște că bătrînelul i-a fost tată bun și nicidecum vitreg. Apoi angajamente și promisiuni... Și ne despărțim, întorcîndu-i și eu promisiunile mele. Și rămînd în stația de capăt a troleibuzului 84 rămîne și Gheorghe Matei cu o nedumerire în el, în drumul său înspre casă. Și vine și 84 și reporterul simte că cineva îi face semne desperate cu mîna prin geamul troleibuzului arhiplin. Și urcă reporterul, ce să facă și el?... Maria Matei, cu Elena pe genunchi, cu Ion și Laurențiu în preajmă, însoțită de Nicolae Avram, pleacă spre nașii copiilor. Nu-i așa că nu-i un om rău? Cine? Gheorghe... Nu-i un om rău. Atunci, hai să punem mîna de la mîna și să-l scoatem la un liman... Să punem, acceptă Maria, vag convinsă, între cei trei copii, cot la cot cu Nicolae Avram. În sfîrșit, la podul Elefterie, a explodat un cauciuc sub noi, 84 fiind un troleibuz infailibil, și am rămas toți șase pe caldarim, în inima Capitalei. Nicolae Avram lîngă, nora lui vitregă și lîngă nepoții săi vitregi, izbăvit definitiv de singurătate.

În capătul din Balta Albă al Bucureștilor, Tudora Avram trăia cu speranțe mari în efectul scrisorii trimise redacției, o scrisoare pornită dintr-un mare frig. În capătul dinspre Drumul Taberei al aceluiași București trăia Gheorghe Matei, împușcat în orgoliu și năruit sub o marcă banală de 55 de parale...

MIHAI PELIN

Himera banului necuvenit

„Nici mle nu-mi vine să cred... Parcă mi-ar fi luat cineva mințile...” — încerca, recent, unul dintre subiecții rîndurilor de față, să „explice” cauza și împrejurările care l-au adus în postura deplorabilă de infractor.

Să precizăm că cei din categoria la care ne referim nu se împacă ușor cu gîndul că au ajuns unde au ajuns; multă vreme au senzația că se află într-un coșmar, din care speră să se trezească și să redevină onorabili...

Într-o astfel de stare aproape insuportabil de tulburătoare se găsește de citva timp fostul tehnician cu siguranța circulației și responsabil al sectorului învățămînt de la Autobaza nr. 4 Lehliu-Gară, județul Călărași — Nicolae Rizea.

La vîrstă de 30 de ani și în locul de muncă pe care îl ocupa, N.R., avea suficiente motive de satisfacție personală și tot atîtea pentru a fi apreciat și stimat de cei din jur: meserie frumoasă, încredere, retribuție corespunzătoare.

Frește, dorința de mai bine este în legea firii și pe plan general ea stimulează și justifică progresul, la realizarea căruia participă și de care beneficiază toți membrii societății.

La nivelul său de pregătire profesională și culturală tehnicianul cu siguranța circulației și responsabil al sectorului învățămînt de la Autobaza din Lehliu-Gară avea, desigur, capacitatea necesară să explice oricui mecanismul retribuției după importanța socială a muncii, ca și aspectele etico-juridice ale eventualelor încălcări ale acestui principiu. N. R. nu era, deci, un oarecare, nu poate invoca nepriceperea, cu toate că nici aceasta nu constituie o scuză cînd încalci legea.

Este de la sine înțeles că lui N.R. — cercetat în stare de arest pentru luare de mită — să i se pară acum incredibilă situația în care se află. Se spune că obișnuința este a doua natură. Și el, pînă la o vreme, a fost obișnuit cu un alt mediu de viață.

La locul de muncă era apreciat, în relațiile cu toți cei cunoscuți se bucura de stimă, ceea ce imprimă vieții aura satisfacției, a mîndriei și demnității.

Ofițerul lui Nicolae Robu de la miliție i-a venit greu să creadă că Rizea ar fi fost în stare să comită asemenea fapte, atunci cînd a fost sesizat că ar fi pretins și primit sume între 2.000 și 3.500 lei de la mai mulți tineri, în schimbul înscrierii și reușitei examenelor la școala de șoferi profesioniști.

Datoria lui era, însă, de a verifica, temeinic și discret, încît să nu fie știrbit cu nimic prestigiul unui om nevinovat, dar nici să rămînă descoperită vreo faptă ilegală, dacă ea a fost comisă. Și, spre surprinderea ofițerului de la Lehliu-Gară, sesizările primite de el s-au confirmat. Cercetările au stabilit că N.R. a primit nelegal, în interes propriu, de la 14 candidați — sau de la părinți ai acestora — sume între 2.000 și 3.500 lei.

Și lată-l pe N.R., dintr-un om cu statut moral onorabil, „victimă” a himerei banului necuvenit.

În aceeași postură dezonorantă se află, de citeva luni de zile, fostul director coordonator al întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică Giurgiu — Silviu Iriza.

Cercetările au stabilit — și el a recunoscut, firește, cu profunde dar tardive regrete — că a primit, de la mai mulți gestionari, fie pentru a-i menține în funcție, fie pentru a-i aproviziona preferențial, sume de bani totalizînd circa 50.000 lei și diverse produse — țigări și băuturi străine în valoare de 20.000 lei, fapte pentru care a schimbat biroul de director coordonator cu celula unui arest.

Greu de înțeles cum poate învinge himera banului necuvenit rațiunea de a trăi demn, cinstit, onorabil.

MIHAI GROZAVU

Mic și slab, așezat pe un scaun tare, un copil povestește

Mai are citeva luni și va împlini 14 ani. Adică la 31 ianuarie 1982. Atunci, zice, va primi și buletin. Îi e totuna dacă va avea sau nu buletin. Oricum, cu milițienii a tot avut de-a face. De cînd se știe el pe lumea asta, prin cămine și școli ajutătoare a stat. Cît a stat, pentru că a mai și fugit, trăind pe colo și pe dincolo, pe sub scările lifturilor de la blocuri, pe la țigani. La 11 ani — era pe atunci în zona Iașului, tot la o școală ajutătoare — a plecat cu niște băieți mai mari „cu scopul să luăm niște căpșuni din curtea unui om. Cînd colo, am intrat în casă!” Și acum se miră cum de au intrat în casa omului, cum i-au luat o haină de piele lungă, o căciulă de blană și 300 de lei.

Stă acolo, mic și slab, pe scaunul tare, și povestește. Numele lui este Anghel Ghiocel Tibuleac. Are părintii, fiind singurul lor copil. Dar l-au dat de mic, de pe la 10 luni. De aproape patru ani nu i-a mai văzut. Le-a tot scris, n-a primit nici un răspuns de la ei. Au la Iași o garsonieră, pe strada Ion Creangă nr. 106, bloc C-1 apartament 5, parter; muncesc amîndoi: mama, Maria Anghel, este soră medicală la spitalul TBC Iași; tatăl, Vasile Anghel, este primitor-distribuitor la Întreprinderea de trikotaje „Moldova” din Iași. Înainte de 1 septembrie l-au găsit milițienii hoinărînd și l-au dus la școală la Craiova. Nu veniseră băieții din vacanță. Și a fugit, luînd un tren spre București. „Am vrut să mă duc acasă, nu mi-au răspuns la scrisori. Atunci, am plecat”.

Se scootește în buzunar. Scoate o hirtie, bine împăturită. „Înainte de a fugi la București le-am mai scris scrisoarea asta. N-am mai pus-o. De ce să mai dau bani pe plic și pe timbru?” Citesc:

„Dragi părinți
În primele mele rînduri mam gîndit să vă scriu o scrisoare care eu nam mai aflat nimic de d-voastră și vă rog să-mi scrieți. Vă rog frumos să-mi trimiteți un pachet și ceva haine să am de îmbrăcat. Eu atî-

am avut de scris și vă urez multă sănătate și succes la muncă.

Cu drag al vostru
Ghiocel

Vă rog să-mi răspundeți la scrisorile trimise de mine și să-mi spuneți cum o duceți că mi dor de voi.

Ghiocel

„Faci greșeli de ortografie, Ghiocel!” — i-am zis, restituindu-i scrisoarea. „Dacă vrei, păstrați-o dv., eu tot n-o mai trimit” — ne spune, împingînd-o spre noi. „Știu eu să scriu și corect dacă mă gîndesc bine”. Reia întimplările de unde le lăsase. Ajuns la București, s-a tot plimbat fără rost. Îi era foame, nu avea bani. Nu prea mai avea nici haine. Îi place să umble curat și îmbrăcat frumos. A văzut un gemulet deschis la o alimentară de pe Pajurei. A intrat, strecurîndu-se prin el, a scotocit prin „saltare” unde a găsit 2.500 lei. I-a luat. Și-a cumpărat o scurtă portocalie, o flaneă, pantofi, pantaloni. A mîncat pe săturate prin expresuri. Ziua, în gară fiind, cînd se gîndea să plece spre Iași, s-a întîlnit cu un băiat din Teleorman, unul Robert, Lulea, căruia i-a dat 500 lei „c-a zis că-i trebuie”. (Lulea este un tăietor de frunze, de multe ori intrat în conflict cu miliția. Îl văzuse cu bani, se ținuse de el. L-a dus la Alexandria, l-a instalat la unul, zis „inspectorul” — care i-a luat și el 700 de lei —, scotîndu-l în lumea celor certați cu munca și viața cinstită. Așa a fost depistat de miliție). Acum, așteaptă să se întoarcă la școală, la Craiova. Au luat tovarășii milițieni legătura cu cei de acolo.

Intr-un fel se bucură. Parcă tot mai bine e la școală. Dar dacă nimeni nu se interesează de el... „Spune, cine îți este ție drag dintre prieteni, cunostinte, profesori?” „Nu mi-e drag nimeni! De ce să-mi fie drag? (Ne privește uimit de o așa întrebare, cu aceeași uimire cu care își amintea că în loc să ajungă la căpșuni, ajunsese, cu ceilalți, în casa omului pe care l-au „hotit”). Nu-mi aduc aminte din copilărie de nimic bun. Poate doar de Lupu”. „Cine este Lupu?” „Un coleg de la Craiova. Cu el ce mă mai impac. Cînd am eu ceva, impart cu el, cînd are el, îmi dă și mie. Împreună, cînd luam învoire, mergeam în grădina unei femei care stătea pe lîngă școală. Săpam, o ajutam la lemne. Era frumos atunci. El, Lupu, să știți, învăța foarte bine. E un băiat bun”.

GEORGETA BAILEȘTEANU

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

lubirea de frumos

Casa de sub pădure

Cu ani în urmă, în satul Băbeni, Rîmnicu Vilcea, poetul Dragoș Vrânceanu, de origine din această vatră de oieri, muși dintre ei din Ardeal, împreună cu Muzeul de literatură din București, condus cu atita pasiune de Alexandru Oprea, inaugurară un colochiu între arta cultă și cea populară, țărănească și păstorească.

Poetul Dragoș Vrânceanu s-a strămutat la neamul său de păstori, dar gîndul său bun a rămas. Dialogul între scriitori de diferite vârste, din diferite părți ale țării continuă în acest sat plin de copii și oa-

meni de omenie. Zilele acestea am fost din nou oaspetele vilcenilor, alături de alți colegi, unde am ascultat fluierile păstorilor, veniți din Gorj și din Transilvania, de la Vaidei, am admirat portul auster și cuviincios, am citit din lucrările noastre. Încă o dată ni s-a adevărit înrădăcirea profundă între cele adevărate, între arta arhaică autentică și poezia cultă, plămădită în spiritul tradițiilor noastre românești.

Bucuria acestei întîlniri de la Băbeni, unde scriitoarea Ioana Postelnicu a vorbit despre păstoria Transilvaniei, ce sînt evocați în Plecarea și Întoarcerea Vlașinilor, ne-a fost prelungită de poeziile citite de citiva dintre membrii cenaclului casei de sub pădure, tineri poeți vilceni.

Gheorghe Smeoreanu, absolvent al Facultății de filosofie, se adevărește o voce dăruită, care cred că se va impune cu vremea cititorilor. Pe lângă frumusețea imaginilor stăruie gîndul, planează ideea

protectoare și inobilatoare, care ating de pe acum dimensiunea rostirii adevărate. Îi doresc stăruință în amănunt la cuvînt și putere de lucru, zi cu zi, pe izvoarele poeziei, pe autorii de seamă ai culturii noastre și cei ai umanității. Pe Gheorghe Voica l-am ascultat pentru a doua oară aici la Băbeni. El este profesor de română în vatra lui Anton Pann, dintre Surpatele și Dintr-un lemn, ctitorile Basarabilor. Ecouri din Labiș se simt în unele versuri ale sale, dar pasiunea lui pentru istoria națională cred că se va impune cu timpul în cuvînt convingător.

Colochiul între arta cultă și cea populară de la Băbeni ar putea fi pilduitor și pentru alte ținuturi românești, și unii și alții ne putem înfrumuseța sufleteste ascultîndu-ne cuvîntul și cîntecul, vîzîndu-ne portul și tradițiile, nevoile și bucuriile.

IOAN ALEXANDRU ■

Între Ares și Hermes

Se cuvine salutat faptul că, de mai multe numere, revista „Viața Românească” a pus la dispoziția filosofului Constantin Noica un spațiu de inițiere în problemele logicii sub titlul — dat de autor — „Scrieri despre logică”. Ultimul număr care ne-a parvenit la redacție, datat iunie 1981, ne aduce a VII-a „Scrisoare” a filosofului, intitulată „Ce este individualul?”.

Constantin Noica inventează, de fapt, pentru cititorii săi, logica. Actul logic devine, sub ochii acestora, actul logic primar. Filosoful ne restituie o logică originară, prin însuși gestul temerar de a face tabula rasa din logicile anterioare. Pînă la un punct, acest demers al său ar putea să apară nelogic sau antilogic. Cum adică — ne vom întreba — dar predecesorii? Dar marii maeștri ai logicii, sau marile cărți despre logică, pe care C. Noica le-a glosat? Nu este cel puțin discutabil acest act de negare?

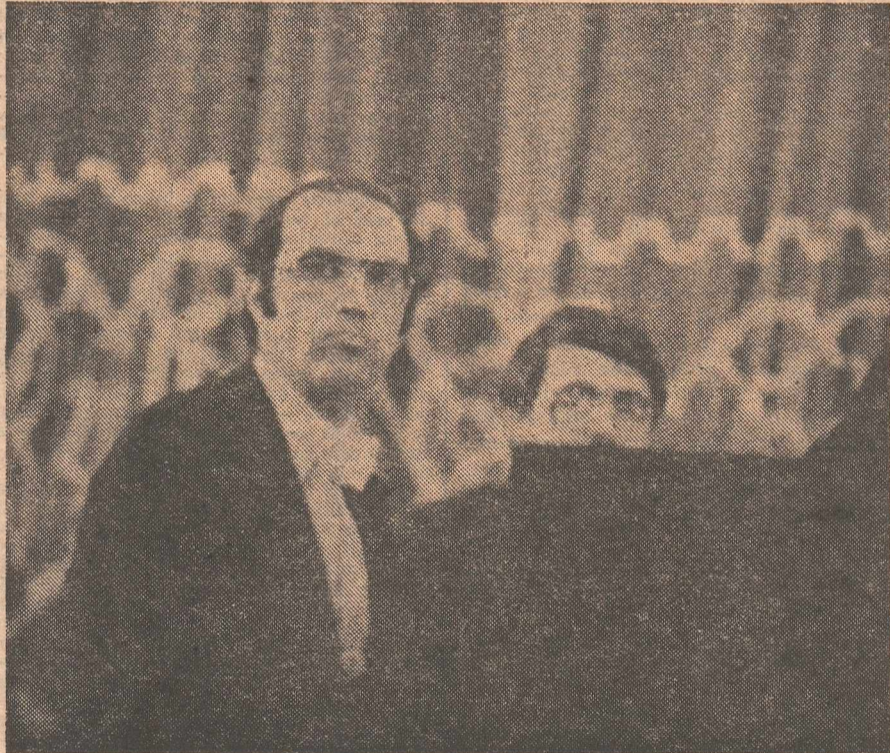
Fiindcă C. Noica debutează printr-un act de negare. El afirmă și direct, și contextual, că logica anterioară ne propune o logică a dezbinării și nu una, cum ar fi de dorit, a comunicării. Deci o logică a lui Ares și nu o logică a lui Hermes, deși Hermes preexistă. Dar Hermes este reinventat și transformat în mesager al logicii printre oameni. El propune lumii mai mult decît comunicarea, comuniunea sau cuminecarea. Ultimul termen ne trimite dîncolo de logica tratatelor, la o altă logică — tot clasică — al cărei nume nu e rostit, dar e subînțeles. Sub acest semn, logica încețoasă să mai fie un mecanism și devine un cîmp — cîmpul logic al lui Constantin Noica. Extrapolare a cîmpului magnetic? A cîmpului de particule? A cîmpului informațional? Sau un cîmp, un, pur și simplu, campus, care se ară și se seamănă? Văzut așa, cîmpul logic se întoarce la originar, devine un spațiu al culturii, al primei culturi, care este agricultura, cultură accesibilă oricui, impunînd un dram de răspundere și de hărnicie. Răspundere față de pămînt, pămîntul care ține lumea, și hărnicie în a-l pune în valoare, spre a hrăni lumea. Cu cugetarea, ne spune Constantin Noica, lucrurile nu stau altfel. Și ea ține lumea, și ea hrănește lumea, și ea are o răspundere. Are răspunderea pe care filosoful nostru o atribuie logicii. Deci, de la o logică pură, care nu slujește la nimic, Constantin Noica ne întoarce la o logică umană — a omului și a lumii — cu atribuții mult mai restrînse, dar deloc pragmatice. Tînta acestui nou tip de logică ar fi, poate, salvarea omului. Sau ne înșelăm?

Dar să așteptăm mai departe „Scrierile despre logică” ale lui Constantin Noica.

ILIE PURCARU ■

Dan Grigore:

Educația este o problemă calitativă esențială a lumii

Fotografie de EMANUEL TÂNJALA ■

— Dan Grigore, în mod cu totul neconvențional, vă propun următoarea perspectivă sinestezică, deschisă de André Maurois în Lélia: „Georges construia o frază, Leonardo o desena și Mozart o punea pe note”. Trecînd peste anacronismul relației trio-ului și reținînd sensul metaforic al sintagmei, ce părere aveți, Dan Grigore, despre idealitatea fuziunii universului literar cu cel al muzicii? Credeți că e vorba de idealitate sau numai de un „mod” de a crea, mergînd pe linia acestui tip de colaborare între arte?

— Eu as spune că Leonardo și Mozart construiau și ei fraze cu uneltele lor specifice. Fraza lui Maurois nu mi se pare fericit construită. O pinză este și ea un edificiu construit după legi specifice materialelor. O operă muzicală de asemenea. Ba, mai mult, ritmul, contrastele, punctuația, ecuația dramatică sînt noțiuni caracteristice atît romanului cit și operei plastice sau muzicale. Putem spune că un romancier își creionează cu ușurință eroii din citeva tușe precise și iarăși putem spune că Tolstoi tratează simfonice materia epică a vieții cuprinse în Război și pace. În general scriitorii greșesc mult mai des cînd pun în gura eroilor lor considerații despre muzică, vrîndu-se competente. Cu pictura stau mult mai bine. În ceea ce mă privește, eroii muziciei ai lui Thomas Mann îmi par credibili și datorită serioasei și profunde aplicatei documentației muzicale a autorului. Cred că, în fond, aceste lumi paralele se întîlnesc în același infinit: sufletul omului cu nemărginită lui putere de a năzui, cu dorul de nemărginire, de frumos, adevăr, într-un cuvînt, dorul de absolut. Artă și știință — să le privim mai puțin didactic — artele și științele, mai bine-zis, formele diverse ale cunoașterii, fie de cosmos, fie de sine, fie de mărginit, fie de nemărginit, cred că sînt împinse de acest resort al sufletului, care e nevoia de a cuprinde. E o nevoie fundamentală ce dă-

nule, cred, din vremurile imemorabile ale apariției omului biped, deci ființă verticală, făcută pentru a gîndi și deci a năzui. În ceea ce mă privește, nu cred, ca să revenim la „mărginirile” noastre, în fuziunea dintre arte. În cazul genialelor lieduri ale lui Schubert sau ale cîntecelor lui Musorgski, pe versurile lui Golenicev Kutuzov, unde apropierea muzicii de cuvînt reprezintă un record al epocilor respective, muzica își păstrează un neclintit statut de suveranitate. Sau cum se întîmplă și în cazul cîntecelor lui Enescu pe versuri de Clément Marot. În ce mă privește, în cazul acestor opere extraordinare, trebuie să citesc înainte textul (în timpul muzicii, sensurile cuvintelor se tolesc în ea. E și semnul genialității acestor muzici). Personal, aud cuvintele numai în cazul muzicii folk sau al unor piese puțin reușite artistic. Să ne înțelegem: cînd spun „aud”, înțeleg și perceperea sensului lor, al cuvintelor.

— Profesorul meu de teorie muzicală din liceu, înainte de a ne pune un disc, ne făcea o zeloasă expunere a discursului epic, ca substrat muzical: „Spărgătorul de nuc”, „Boris Godunov”, „Tablouri într-o expoziție”, „Till Eulenspiegel” etc. Audiția muzicală ne revela o lume surprinzătoare și emoționantă, cu care ne regăseam solidari. Fără unele explicații, receptarea ar fi fost defectuoasă ori în cel mai bun caz, incompletă. Ce credeți despre acest lucru? Păstrați nostalgia unor astfel de începuturi?

— Și eu am început muzica programatic. Am compus un fel de suită care se vroia „Scufita Roșie”, cu toate evenimentele poveștii „spuse” (sau „construite”, cum spunea Maurois) muzical, în care făceam între „acte” și pe povestitorul. Deci era o piesă cu „recitatos”. Pe urmă erau „Ciobanul cu oile”, „Orga”. În paralel, muzica începea să se „abstractizeze” — dacă-mi scuzați aparenta lipsă de modestie. Apăreau valsuri, polci, mici sona-

ține, piese în formă de lied și pe la 9—10 ani, chiar încercări în formă de concerte pentru pian și orchestră (în care eu cîntam ambele părți „dînd și din gură” cînd nu mai aveam degetele libere). La vîrsta copilăriei, legarea muzicii de imaginație e mai importantă chiar decît învățarea alfabetului muzical — profesorul dumneavoastră a avut dreptate, prezentîndu-vă „scenariile” înainte de audite.

— În ce măsură sugestiile lumii literare se imprimă artei interpretative? Dar celei compoziționale?

— Vă pot spune „cum”: conștient și inconștient.

— Vi se pare firesc ca un interpret virtuos să nu fie interesat de compoziție?

— Vedeți, eu nu știu cît de virtuos sînt dar mă interesează multe, am studiat compoziția cu maestrul Jora, m-a pasionat și pictura mai de mult, poezia; nu pot spune că mi-e străină deși nu fac abuz de ea, citesc literatură după o selecție subiectivă în sensul că pun stavilă curiozității mele destul de mari, alegîndu-mi „hrana” în funcție de obiectivele mele muzicale. De exemplu, multă vreme nu am citit deloc Dostoevski pentru că nu m-am socotit cîntec, nu pentru a-l înțelege, ci pentru a rămîne eu însumi în muzică după o astfel de experiență; poate părea nedrept dar sensibilitatea e materia primă pentru muzica mea și dacă în viață nu pot întotdeauna s-o menajez, atunci „țin regim”. Cred că pe Debussy îl „văd” mai bine după ce am citit „Les fleurs du mal” dar asta mi-o explic în ambele sensuri. Cînd îl ascult pe Rubinstein nu țin cont de „ingusta lui specializare” dar cînd un interpret greșește forma muzicală deformînd logica interioară a discursului, atunci îmi spun: cîntă ca un compozitor și, cum nu e, îmi pare un diletant. Compoziția și interpretarea au multe puncte comune dar și deosebiri de acțiune, de vector sufletesc, așa spune, care fac foarte rare excepțiile de genul compozitor-interpret. Beethoven a fost și un mare pianist dar cum va fi cîntăc muzica lui Mozart? Sau pe Bach? În ce mă privește, nu sînt nevoia să creez o altă muzică decît pentru urechile mele sau ale unor prieteni — sau vecini — ghi-nioniști.

— Vastul schimb de experiență cu muzica și interpretării din țară și de peste hotare a imprimat accente noi în modul de a simți muzica?

— În modul de a simți-o, nu știu, dar în felul de a gîndi și a realiza ce gîndesc, toată evoluția mea profesională s-a desfășurat sub imperiul unui vast schimb de experiență cu Muzica, cu peisajul țării și al lumii. E un schimb care asigură armonia oricărei deveniri umane, mai ales în acest secol, cred.

— Audiția unui text muzical a generat adesea structura unei opere literare. În speță a poeziei. Cum vedeți raportul invers?

— Dar un film bun, nu? Eu am învățat foarte multe din filme ale căror acțiuni le-am uitat ulterior. Mesajul, stilul, ritmul accentelor și al contrastelor care vin din tehnica literară, alegerea și compunerea cadrului care vin din cea plastică dar și din literatură, sînt esențiale în muzică precum și în film care e un hibrid, de fapt, după modesta mea părere, o sublitteratură necesară în secolul lipsei de timp. Ceea ce făcea în cazul lecturii imaginația, ne viră acum pe git imaginea, banda sonoră, dar într-un timp fizic controlat. În cazul muzicii, timpul fizic al derulării unei substante muzicale are o mică marjă de posibilitate în cazul operei date. El e o consecință (a logicii) a corelaționalității elementelor construcției muzicale. Un roman se poate citi cu întreruperi. O simfonie sau un poem simfonic se ascultă ca și o miniatură muzicală, „da capo al fine”. Cite analogii și contraste creează stratul comun și „liniile de sosire” paralele?! Nu știu.

— Conexiunea muzicii simfonice, de cameră, corală, ca să nu mai vorbim de cea populară, pop sau folk, este vizibil tribu-

(Continuare în pagina 21)

DORIN MĂRAN ■

Poartă din Paltin — Vrancea

Li Mingqiang și orchestra Filarmonicii de stat „Moldova“

Miinile lui Li-Min-Cian

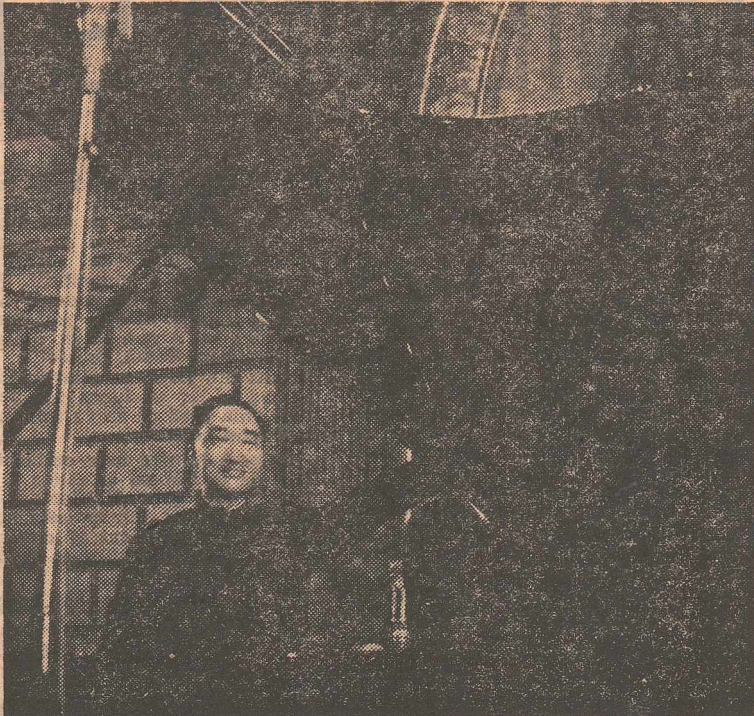
Va mai fi și pământ, va mai fi și ocean,
Și vulcani vor sui unde norii au fost,
Și, cindva, dintr-un trist și bolnav adăpost,
Pianistul lovit va pleca spre pian.

Va mai trece un veac, cum ar trece un an,
Și părea-va că arta nici n-are vreun rost,
Biruit va mai fi cel deștept de cel prost,
Dar spre tristul pian va pleca Li-Min-Cian.

Are degete deci? Are miini? Este viu?
Vine-neet spre pian și e greu de știut:
El cu coastele-n clape plingind a bătut
Sau cu dinții lui albi a lovit în sicriu?

Insă miinile noastre, cu degete zecl,
Le simțim inutile, murdare și reci.

ADRIAN PAUNESCU ■

Știam mai de mult cine este Li Mingqiang (Li Min Cean), tânărul chinez care cucerea — în urmă cu 23 de ani — primul trofeu pianistic, la primul concurs internațional „George Enescu“, trofeu decernat de un juriu prezidat chiar de regretatul Constantin Silvestri. El venea, atunci, aureolat de titlul de Laureat al concursului „Smetana“, Praga 1957, pleca învingător și de la marea confruntare internațională din București, iar în 1960, la concursul „Chopin“, de la Varșovia, obținea premiul IV. Să recunoaștem performanțe nu la îndemina oricui.

Despre activitatea lui Li Mingqiang în decursul celor 23 de ani de cind nu l-am mai ascultat, știam prea puțin. Aflasem însă de turneele sale strălucite efectuate în Japonia, Luxemburg, Australia, Suedia, Noua Zeelandă, Islanda și Cuba, ceea ce denota o activitate concertistică plină de izbinzi. Și iată-l în seara zilei de 21 septembrie 1981, din nou la Ateneul Român, în fața unei săli arhitecturale, în cadrul unei noi ediții a festivalului care l-a consacrat, cu un program surpriză, interpretând una dintre cele mai interiorizate lucrări mozartiene, **Concertul în si bemol major** pentru pian și orchestră, K. V. 595.

Se știe că pianul a fost instrumentul preferat al lui Mozart, iar numărul creațiilor sale dedicate acestui instrument confirmă această teză. **Concertul în si bemol major** este ultima lucrare scrisă pentru pian de către genialul compozitor, datind din ultimul său an de viață, cind Mozart era în plină maturitate artistică. Ca mai toate opusurile ultimului său an, pe lângă verva scripitoare se întrevede — în adincime — o meditație gravă în fața marilor întrebări ale existenței, care

anunță, profetic, marie sensuri de mai tirziu ale concertelor beethoveniene. Poate că, din punct de vedere tehnic, Concertul în si bemol major nu pune probleme deosebite interpretului. Dar interiorizarea solistului trebuie să facă un „corp comun“, aici, cu meditația mozartiană. Și, spre marea noastră satisfacție, Li Mingqiang, aproape neschimbat, cu același zimbet perpetuu, a reușit să redea pe deplin cele trei fațete diferite, cele trei trăiri ale lui Mozart, în cele trei părți ale concertului: eroismul meditativ, sensibilitatea meditativă și jocul plin de vervă, încercat de replici scintilietoare. Li Mingqiang a dovedit o adincă înțelegere față de această lucrare, ceea ce înseamnă că maturitatea sa artistică a ajuns la o înaltă treaptă a gindirii muzicale. Tehnica sa este completă, de la tuseul ca de filigran (cadenta primei părți), pînă la agilitatea proprie doar marilor pianisti. Jocul de nuante a avut un mare număr de trepte, de la pianissimo-ul părții a doua, redată printr-o privire olimpiană, pînă la mari crescendo-uri, în partea a treia, ilustrându-se și prin aceasta schimbările de moduri, maiore și minore. Li Mingqiang s-a dovedit a fi un abil slefuitor de cristaluri limoeezi în amelitoarele sale arpegii, ca și un constructor temeinic al frazelor muzicale de largă respirație. Toate acestea le-am rezăsit subliniate, în bisurile oferite la cererea insistență a publicului, într-un adevărat minirecit al care a cuprins perioada romantică (Chopin, „Revoluționarul“), creații de esență populară chineză (Wang Jianzhong, „Cinci cintece populare din Yunnan“), precum și **Adagio**, din „Suita în stil vechi, op. 3“, de George Enescu.

Orchestra Filarmonicii de stat „Moldova“ din Iași, dirijată de valorosul artist clujean **Emil Simon**, l-a acompaniat exemplar pe Li Mingqiang. Exactitatea ritmică (pizzicatele violoncelilor din poziția primei părți), acuratețea sunetelor (dialogul flauți-pian), însoțirea discretă a solistului în partea a doua, ca și momentele explozive ale finalului, au ilustrat în mod fericit ce înseamnă o adevărată colaborare între un pianist și o orchestră. Virtuțile instrumentiștilor moldoveni au fost scoase în evidență și în celelalte trei lucrări ale serii: „Concertul nr. 2 pentru orchestră de coarde“, de Sigismund Toduță, în care maestrul clujean reafirmă imensele posibilități ale melosului românesc, dublat de o severă și densă polifonie, explozând intens resursele instrumentelor cu corzi; „Simfonia a cincea“ de George Enescu, care constituie, în fapt, schite rămase neterminate de către maestru, găsite după îndelungi cercetări de către compozitorul și muzicologul Zeno Vancea și valorificate printr-o orchestrare adecvată de Cornel Tăranu: Suita a doua, din balețul **Daphnis și Chloe**, de Maurice Ravel, plină de culoare și vervă, exemplar tratată de orchestrare, relevind cunoașterea la perfecție — de către dirijorul Emil Simon — a celor mai mici detalii ale partiturii.

Un ultim cuvint de laudă corului „Gavriil Musicescu“ al Filarmonicii ieșene, dirijat de Ion Pavalache.

În concluzie, am trăit o seară muzicală de înaltă tinută interpretativă.

Concertul de închidere a Festivalului internațional „George Enescu“

Iată-ne deci la Ateneu, în ultima seară a festivalului, gindindu-ne — în primul rind — la judiciozitatea cu care dirijorul Iosif Conta și-a întocmit programul. Alegerea a două creații de vîrf din lucrările celor doi mari exponenți ai muzicii europene din secolul XX, cărora le sărbătorim centenarul nașterii — numim pe George Enescu și Béla Bartók — nu a fost întâmplător. În multe privințe, drumurile creațiilor ale lui Enescu și Bartók au urmat aceeași paralelă. Amindoi au fost deschizători de drumuri în muzica continentului și chiar în cea universală, primele exemple care ne vin la îndemînă constituindu-le opera „Oedip“ de George Enescu și lucrările — în același gen — „Mandarinul miraculos“ ori „Castelul lui Barbă-Albastră“ de Béla Bartók. Amindoi au constituit, prin creația lor, o pildă vie, care a fost urmată de școlile de compoziție din România și, respectiv, Ungaria. Amindoi s-au inspirat din seva muzicii populare, Béla Bartók creind dealtfel o multitudine de lucrări avind drept bază folclorul muzical ori literar românesc.

Salutînd inițiativa dirijorului Iosif Conta, privind alăturarea a două creații semnate de aceste două ilustre nume, să arătăm că și „Cantata profană“ sau „Cerbii fermecați“, cum se mai numește, compusă în 1930, care este și singura lucrare vocal-simfonică a lui Béla Bartók, se bazează pe un colind ardelenesc, cules de compozitor în comuna Urșiu de Sus, în apropiere de Reghin, și care are un pronunțat caracter de baladă. Evocînd legenda celor nouă frați-vinători de cerbi, care se transformă în inșiși în cerbi, co-

lul dublu (format din corul RTV și corul „Gavriil Musicescu“ al Filarmonicii „Moldova“ — dirijori Aurel Grigoras și Ion Pavalache) a făcut față cu deplin succes scriiturii dificile, vocale și polifonice, redînd atmosfera gîndită de compozitor. La fel, solistii clujei Mihai Zamfir și Ionel Pantea s-au remarcat, în intervențiile lor, prin dicție, acuratețe și sonoritatea plăcută a vocilor. E drept că scena Ateneului a devenit neîncăpătoare pentru masa enormă de interpreți. Într-un spațiu mai aerat, dualitatea corurilor ar fi fost — probabil — mai limpede, așa cum densa polifonie destinată orchestrei ar fi putut să fie pusă mai bine în evidență. Dar și așa, un sincer bravo! pentru felul în care toți muzicienii, interpreți, cîntăreți sau instrumentiști, au scos în lumină „Cantata profană“, pe care marele compozitor maghiar o denumea „cea mai dragă dintre lucrările mele“!

Am ascultat de multe ori „Vox Maris“, op. 31, poemul care străjuiește, alături de „Oedip“, întreaga creație enesciană, prin umanismul profund, prin încrederea în victoria spiritului uman asupra forței brute, primitive; dar pot afirma că — datorită interpretării magistrale oferită de Iosif Conta — am redescoperit această operă. Nu-mi amintesc s-o fi auziat vreodată într-o asemenea versiune, care mi-a dat fiorii emoției creatoare. Splendorele cîntului coral, ritmica așezată ori nebunească (în vîltoarea furtunii), nuanțele incredibile (de la sunetele abia auzite pînă la fortissime), dialogurile instrumentale, strigătele ori vaielele cîntăreților, felul în care a fost gîndită arhitectonica construc-

ției muzicale, tenționarea pînă la maximum a polifoniei, culorile timbrale extrem de judiciose scoase în evidență — au făcut să cunoaștem, cu adevărat, poemul „Vox Maris“, să înțelegem pe deplin sensurile muzicale enesciene, puse în slujba lunei Omului cu forțele oarbe ale Naturii.

În același concert am mai putut asculta și binecunoscutul „Preludiu simfonic“ al maestrului Ion Dumitrescu, lucrare intrată de mult timp în discotecile melomanilor, precum și „Concertul în Mi bemol major“ (K. V. 449), pentru pian și orchestră de Mozart. Pianistul francez Francois-Joel Thiollier ne-a oferit o interpretare meritorie, dar în micul recital — dăruit la cererea publicului — s-a întrecut pe sine, cîntînd „Nocturna pentru mîna stîngă“ de Scriabin, „Rapsodia ungară nr. XV“ de Liszt, „Preludiu în sol diez minor“ de Rahmaninov și „Preludiu“, din „Suita a doua, engleză“ de J.S. Bach.

Mircea Cristescu a avut cîntea de a deschide Festivalul Internațional „George Enescu“, iar lui Iosif Conta l-a revenit onoarea de a-l închide. Doi dirijori din aceeași generație, formați la aceeași școală, avîndu-l ca mentori pe neuitații Constantin Silvestri și George Georgescu.

Iosif Conta este un dirijor care nu dă bice orchestrei. El a lăsat interpreților libertatea ca talentul, muzicalitatea și experiența lor să-i călăuzească spre țelul final. În „Vox Maris“, gestică dirijorală a fost rotundă sau infierbîntată, ilustrînd sentimente și nu simple mișcări ale cadentelor ritmice. Iosif Conta a cîntat cu corul și cu orchestra, iar interpreții l-au urmat intru totul. Geniul enescian a pus stăpînire pe colectivul vocal-simfonic al Radioteleviziunii!

Acesta a fost și finalul — încununat de nimbul creației genialului muzician român — al celei de a IX-a ediții a Festivalului Internațional „George Enescu“.

CLAUDIU NEGULESCU ■

„Madrigalul“ continuum crescendo

Asemenea naturii, corul „Madrigal“, sub imboldul demiurgic al fondatorului și mereu tinărului său maestru, profesorul și compozitorul Marin Constantin, intrunește tot mai mult acea organică și unică putere de înnoire, datorită căreia însăși permanenta perfecționare apare atît de firească încît fiecare creație a sa are ceva de frunză și de floare dînd în primăvară, parcă mereu aceeași, mereu alta însă. Sentimentul acesta l-am avut ascultîndu-l și vineri seara, într-un concert care constituie mai todeauna punctul culminant al Festivalului „George Enescu“. Nelipsit de la nici una din edițiile de după nașterea sa ca formație, debutul în festival fiind girat de urii din marii maeștri ai muzicii românești contemporane, evoluția „Madrigalului“ la acest centenar enescian a venit să confirme arta sa înnoitoare tocmai în direcția cea mai fertilă pentru cinstirea memoriei și moștenirii ilustrului sărbătorit din acest an: afirmarea geniului muzical românesc printr-o punere în valoare, într-o viziune contemporană, a resurselor inimitabile ale melosului nostru, de la cel popular la contribuțiile specifice ale culturii vechi. „Omagiul lui George Enescu“, madrigalul lui **Doru Popovici**, cu care s-a deschis concertul, a conferit actului de veritabilă cultură românească oficiat sub cupola Ateneului un caracter programatic, probînd încă o dată orizontul spiritual larg și polivalența creatoare ale acestui compozitor care a mai încununat cu o aură de sunete alese fruntile nemuritoare ale unui Sadoveanu și Iorga, Blaga și Bacovia, Țuculescu și tot mai actualului precursor al muzicii românești, P. I. Căianu. Să mai notăm, element deloc de neluat în seamă, că Doru Popovici a dat veșmint de melodie unora din ultimele versuri scrise de delicatul poet care a fost **Valeriu Bucuroiu**, închinată „Volevodului peste Țara sunetelor, care a zidit armonia din nou“. Dealtfel, semn al unui adevărat cult pentru valorile culturale create în acești ani de talente de excepție, tulburător panteon, programul a mai cuprins lucrările a doi compozitori atît de prematur dispăruți dintre noi: **Mihai Moldovan**, cu a sa inefabilă, stelară prin înălțimile atinse de sunete, „Recitîndu-l pe Eminescu“ (în primă audiere), și **Liviu Glodeanu**, cu exuberanta reinviere a universului copilăriei din „Sarabacalina“.

Moștenirea enesciană, în ce are ea mai de preț și mai demn de stima lumii ca mesaj umanist — și-a demonstrat perenitatea și prin tripla afirmare a noii generații de compozitori, aflați acum în plin proces de maturizare artistică. Amintirile despre Hiroshima“ ale lui **Dan Buciu**, prin dramatismul momentelor tragice evocate de versurile de diamant ale lui Eugen Jhebeleanu, puse în valoare muzical cu mijloace de expresie atît de variate și de moderne — de la banda maenetică și recitare la cor antic și „a capella“ — a cutremurat încă o dată publicul, îndemnîndu-l să mediteze lucid la cataclismul nuclear care ne amenință, azi mai mult ca oricînd. După cum poemul-manifest al lui **Corneliu Cezar**, cu alternanțele sale de lirism și patetism, construit pe o selecție de versuri purtînd semnăturile lui Loreca, Tagore și Kahlaui, ca și ale lui Labiș și, iarăși, Jhebeleanu, a avut și darul de a evidenția virtutea spiritualității românești de a polariza valorile umaniste universale, adunînd în fasciculul de lumini al mesajului ideatic și emoțional chintesente de sensibilitate și culoare proprii artei adevărate. „Continuum 2 — Lumina“ — în fapt, datorită îmbogățirii tematice și multisonice, o a treia parte a acestei opere deschise a tinărului compozitor român atît de insolit și vizionar care este **Dinu Petrescu**, ar merita un comentariu aparte pentru semnificația muzicii sale, marcînd o dată memorabilă în istoria manifestărilor de acest gen de la Ateneu. O „Cosmofonie“ antropocentristă, captînd în egală măsură sunetele siderale ca și multiplele expresii ale vocii umane, de la murmur și șoaptă, la vociferare și cîntec, sinteză de viziune telurică și celestă, ne inspiră, de asemenea, încrederea în capacitatea omului de a fi, sub multiple aspecte, cutia de rezonanță a universului. Lumina proiectată în final pe cupola Ateneului de lampioanele apărute prin câteva uși întredeschise și reverberația sunetelor care mai cîntă în adincime chiar după ce a încetat emisia lor capătă mărfa unui simbol la care trebuie să reflectăm în dublă calitate, de oameni și de umanitate. Puntea apoteotică pe care a boltit-o „Madrigalul“, de la arhaica monodie a lui Filathei sin Agăi Jipei, fascinantele „Colinde transilvane“ ale lui **Roman Vlad** și „Podobia“, capodoperă a lui Paul Constantinescu, la triumful acestei muzici de esență care este „Continuum“ — ul lui Dinu Petrescu a conferit temelii noi acelei duble puteri de înnoire a marii școli muzicale românești, inaugurate de Marin Constantin: puterea de a se înnoi pe sine și de a înnoi muzica noastră contemporană. Geniul lui creator, după fiecare astfel de eveniment, de nouă ctitorie de armonii înălțată, ne amintește de miticul Mester Manole, gata oricînd să zidească o alta „mult mai frumoasă și mai luminoasă“.

NICULAE STOIAN ■

Ultima întâlnire cu George Enescu

Nu se poate descrie prin simple cuvinte plenitudinea satisfacției trăite de mine în acele momente unice din viața mea, de a fi în preajma celui care intruchipă însuși spiritul universal al muzicii. Al celui care va fi veșnicul George Enescu. În anul 1955 - februarie, am avut o bucurie de nedescris și în același timp o mare stringere de inimă cu ocazia întrevederii noastre cu maestrul Enescu la Paris. A fost un moment de mare tensiune sufletească, o dramatică trăire a ultimului act din viața celui pe care îl adorau toți românii. Prin secretarul maestrului, Corneliu Bedițeanu, unchiul dirijorului Mircea Cristescu, am obținut această istorică vizită la George Enescu. Medicii, având în vedere grava stare a sănătății maestrului, nu permiteau vizite decât în situații cu totul deosebite și care să nu dureze mai mult de cinci minute. Maestrul și-a exprimat dorința de a ne vedea și era vădit emoționat la gândul că va sta de vorbă cu oaspeții din România. Când l-am văzut pe patul suferinței m-am cutremurat. I-am transmis omagiul și dragostea muzicienilor români care, îl venerază și îi cîntă opera. I-am mai spus că, ascultînd imprimările suitorilor de Bach interpretate de domnia-sa și știind că visul maestrului era să-l ajungă pe celebrul Pablo Casals, în talmăcirea creației marelui Cantor de la Thomas Kirche, am ferma convingere că

l-a depășit chiar pe acela căruia i se spunea că este regele arcusului. Am observat atunci o mare bucurie și fericire în expresia ochilor maestrului. Enescu spunea că „de o jumătate de secol Bach este piinea mea cea de toate zilele“. Casals avea același crez. Dar tot Casals

declara că George Enescu este unul dintre cele mai mari genii ale muzicii moderne.

Adunîndu-și toate puterile, maestrul ne-a mulțumit călduros și ne-a întrebat despre prietenii săi muzicieni din țară. Ce fac, ce lucrează? Era de fapt la curent cu tot ce se petrecea în România.

Crăiasa zăpezii

Formată la școala profundă a tulburătorului maestru - „născut și nu făcut“... Tiberiu Olah - Liana Alexandra a creat un apreciabil număr de compoziții - instrumentale, vocale, simfonice, vocal-simfonice - puternic ancorate în sufletul românesc și realizate cu mijloace de expresie rafinate, mijloace tipice curentului pe care-l numim noul romantism sau noua tonalitate. Liana Alexandra a obținut reale izbînzii, în țară și peste hotare, fiind distinsă cu prestigioase premii artistice.

Opera Crăiasa Zăpezii - ce are la bază, ca libret, o povestire a lui Andersen - este caracteristică pentru stilul autoarei, creația a fost distinsă, în anul 1980, cu premiul Fundației „Gaudemus“ din Bilthoven - în Olanda - și „a fost gîndită ca o feerie într-un act pentru copii și

care să fie interpretată de copii“. Muzica, de o puritate cuceritoare, simplă dar nu simplistă, de o limpiditate ce-mi amintește tonul evocator al basnelor populare, relevă sensul aserțiunii, în virtutea căreia „să rămînem copii pentru a putea vedea împărăția visului“. Ca și în alte basme, triumfă binele și frumosul, înfrunghit cu dragostea și adevărul, incit nu greșim socotind opera Lianeii Alexandra un senin imn închinat divoșiei umane. Orchestra Musica Rediviva condusă - magistral! - de profundul nostru dirijor și entuziast propagator al opusurilor românești contemporane, Ludovic Bacî, ne-a emoționat puternic. Se poate vorbi de o adevărată simfonie a luminii și a lirismului. Merită a fi evidențiați soliștii: Anca Sigărtău, Rodica Oancea, Gabriela Amuzescu și Mihaela Oancea, precum și Rodica Băluță, căreia îi datorăm pregătirea muzicală de o aleasă calitate.

A urât tuturor multă sănătate și putere de muncă în creația compozițională, interpretativă și pedagogică. Totul să pornească de la inimă și să meargă la inimă. Să fie sincer, cald și uman. Și-a exprimat dorul său arzător de patrie, de prieteni, de poporul român și de tot ce îl leagă pînă la moarte, sufletul țării sale iubite. Aștepta să se facă sănătos pentru a veni acasă, să îmbrățișeze pe toți cei dragi, să sărute pămîntul natal. Când am văzut cit a obosit maestrul, apărîndu-i broboane de sudoare pe fața lui suferindă, ne-am dat seama că trebuie să plecăm. Trecuseră 20 de minute în loc de 5. Despărțirea a fost frumoasă, dar cu o umbră de tristețe, fiind în același timp dătătoare de energii creatoare și încredere în viitorul frumos al artei muzicale românești. Am fost ultimul muzician român care l-a văzut pe George Enescu înaintea trecerii sale în veșnicie.

Vestea morții marelui muzician a fost zguduitoare pentru întreaga lume, dar mai ales pentru țara noastră. La tot ce s-a făcut pe plan mondial și național pentru cinstirea memoriei Luceafărului muzicii românești, cel mai frumos omagiu care i se poate aduce este acela de a-i cînta operele. Profesorii și studenții Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ și în special cei de la Catedra de instrumente de coarde în frunte cu profesorul George Manoliu, pe lângă articole, conferințe, studii analitice privind creația și interpretarea enesciană s-au străduit să prezinte publicului auditor lucrările genialului compozitor.

Perenitatea celor făurite de George Enescu constă în universalitatea și vraja unică a muzicii sale îmbrățișată de însuși infinitul.

SERAFIM ANTROPOV

Am lăsat mai la urmă corul de copii *Voces Primavera*, care sub conducerea compozitorului și dirijorului Claudiu Negulescu ne-a oferit un recital minunat. Incit aveam impresia că vocile cristaline generează o caldă și suavă poetică muzicală, punctul culminant identificîndu-se cu sensul sublim al textului: „dacă nu vom fi mereu copii, nu vom vedea niciodată împărăția visului... Puterea este în inima noastră...“ Și ne vin în minte cuvintele unui cronicar din Luxemburg, scrise în anul 1979, cu prilejul turneului corului *Voces Primavera* efectuat în această țară: „Este un cor al cărui spectacol este total, și spun aceasta pentru că membrii corului cîntă, joacă momentele instrumentale, interpretează dansuri populare. Renumele corului este rezultatul talentului și pasiunii...“

DORU POPOVICI

Educația este o problemă calitativă esențială a lumii

(Urmare din pag. 19)

tară mitologiei românești, literaturii istorice, evenimentelor contemporane. Acest cadru formalizat, mereu revizibil însă, este printr-o perioadă pe care as numi-o „specială“ și în care sensurile inițiale ale muzicii migrează pe coordonatele spiritualității actuale. Se produce deci o sincronizare între anumite laturi ale tradiției, cu inovația, exceptînd genul pop, folk, care sînt apariții relativ noi. Ce ne puteți spune despre legătura muzicii cu literatura românească actuală?

— Cred că vă referiți la muzica românească. Muzica, literatura, pictura nu pot fi tributare decît în măsura în care autorii sint. Enescu e mai puțin tributar, înfinit mai puțin decît, să zicem, Ciprian Porumbescu, aparențelor naționale. De aceea el e o valoare universală, fiindcă e un român care simte universul românesc. El nu e tributar esențelor spiritualității noastre. În ce privește legătura muzicii cu literatura românească actuală, nu cunosc decît relații de profunzime, specifice sensibilității românești. Jocul, măști populare, formele de artă veche populară, orală, ornamentală, plastică, muzicală, lingvistică, constituie un tezaur prezent în plastică, muzică și literatură. În diverse modalități ce tin de puterea lor de sinteză artistică a autorilor. În ce privește nevoia de obiectivare față de greșelile unor etape revoluate, cred fără pretenția de a fi competent în materie, că și creația muzicală românească actuală polemizează - deliberează sau nu - cu cea a epocilor respective.

— Ce părere aveți despre muzica experimentală? Credeți că acest gen de muzică apărut cu cîteva decenii în urmă dar încă neasimilat de cea mai mare parte dintre melomanii generației mai puțin tinere, este o reflecție a supraindustrializării, a șocului provocat de înstrăinarea omului în societatea capitalistă, a ritmului accelerat de viață? Sau e numai efectul dorinței muzicianului de a depăși, gen „Picasso“, prin structuri insolite, universul muzicii anterioare?

— Nu știu ce se înțelege prin muzică experimentală. Eu știu de serialism, aleatorism, muzică electronică, concretă, muzica conglomeratelor etc. Nu mă erizez în judecatorul acestor muzici. Eu nu simt nevoia să le ascult. Dacă se întîmplă totuși, ele mă pot interesa, amuza, șoca, enerva, complexa chiar, dar niciodată nu vibrez la ele. Ele pot fi efecte atît ale supraindustrializării cit și ale căutării de nou în limbajul muzical. Întoarcerea unei mari părți a publicului către muzica clasică și preclasică e un simptom, după părerea mea, foarte grav, de refugiu în va-

lorile perene ale umanității, din fața tehnizării și înstrăinării de esența umană. Funcția cathartică a muzicii lăsată nouă moștenire de milenii, începe să fie ignorată sau chiar ocolită. Am întîlnit în Occident oameni care erau mindri de faptul că în școlile lor, copiii lor nu li se mai „încarcă“ mintea cu lucruri inutile. Pentru calcule matematice ei pot folosi minicalculatoarele și nimeni nu-i obligă să recite din Goethe, Schiller, Hugo, Poe ș.a. „Astea nu prea aduc bani“, mi se spunea cu condescendență (Eu eram Artistul). Și mă gîndeam că unii din copiii de azi vor putea să respecte fraza asta genială cînd vor fi mari și... mari fabricanți de arme puși în situația să opteze între ele și instrumente muzicale sau medicale. Dacă nu o vor face deja foștii copii de ieri, beneficiarii ai unui sistem educațional modern, pragmatic, și care cultivă performanța lui „mai mult“ în locul lui „mai frumos, mai cîntat, mai demn, mai uman.“

— Permiteți-mi o întrebare naivă și totuși gravă. Credeți că lumea contemporană ar fi confruntată cu aceleași teribile probleme, evident „confectionate“ de o oarbă ireponsabilitate umană, de un egoism patologic, dacă ar asculta mai multă muzică clasică? Criza psihologică și, nu numai, fiind declansată firește, de problema înarmării, șomajului, conflictelor armate, rezervei unor state capitaliste în fața handicapului subnutriției etc. Uneori visez la o orgă gigant care să cuprindă toate continentele. În primul rînd as vrea să ascult Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Ceaikovski. Cred că dintre toate artele, muzica are cea mai mare putere de „determinare“ a sufletului omenesc. Nu sînteți de aceeași părere?

— Nu vă sfătuesc să visați orgi gigant. Și pe urmă nu prea e timp de visuri astăzi, nu credeți? Nu poate exista libertate și împlinire pentru colectivitatea umană în condiții de inechitate, frustrare a unei părți a omenirii în „folosul“ alteia, de privațiuni, de asuprire, umilință. Educația este o problemă calitativă esențială a lumii și țara noastră a afirmat acest lucru în repetate rînduri. Nu știu care dintre arte are o putere mai mare de determinare a oamenilor. Știu că hitleristii exterminau mase uriașe de oameni în numele unei ideologii a superiorității rasei și în același timp capturară cu rapacitate comori inestimabile de artă din toate timpurile. Artă este cunoaștere de sine, oglindă a umanității și rădăcirile ca și izbînzile ei actuale, cred că pot fi văzute în directă și crudă legătura cu rădăcirile și izbînzile lumii contemporane. Nu știu să se fi calculat exact eficiența artei, rentabilitatea ei în procesul de formare a orizontului larg al

personalității umane. Ca unul ce vin prin natura meseriei mele în contact direct cu publicul și ca un iubitor de poezie, film, literatură și al altor forme de artă, cred cu tărie că acest rol este imens. Și mai cred cu toată răspunderea că noi, românii, putem aduce cu arta noastră o contribuție importantă la lupta pentru pace și o viață mai bună pentru care militează cu consecvență România. Putem face mai mult pentru țara noastră și trebuie să facem!

— În final - ce impresie v-a făcut recent încheiatul Festival Internațional „George Enescu“ la care ați participat într-un recital de duo împreună cu violonistul Petru Csaba, cu un program de sonate de Beethoven, Enescu și César Franck?

— Inegală. Alături de ansambluri de înaltă ținută muzicală ca Teatrul Mare Academic de Stat al U.R.S.S., Filarmonica Moldova, cu dirijorii Emil Simon și Ion Baciu, Cvartetul „Voces“ din Iași și Filarmonica „George Enescu“, alături de prezența artistică a lui Li Min Cean sau Radu Lupu, au existat și puncte mai slabe, ba chiar și absențe de valoare sau indisponibilități de ultimă oră ce au influențat nedorit, după părerea mea, atmosfera de înaltă sărbătoare pe care o doream neștirbită în acest omagiu internațional adus marelui Enescu.

— Așadar, credeți că s-ar fi putut face mai mult?

— În ceea ce mă privește, după aproape douăzeci și cinci de ani de activitate muzicală pe scenele din țară și din străinătate, ca laureat al Concursului Internațional „George Enescu“ din 1961 și 1967 și cîștigător al Concursului Național „George Enescu“, cred că puteam face mai mult la acest festival.

— În ce sens?

— Vedeți, am participat la precedentul festival într-un recital alături de marele nostru cîntăreț Dan Iordăchescu, iar acum alături de excepționalul Petru Csaba, pe care-l consider un partener ideal în realizarea sonatei a III-a cu caracter popular românesc de Enescu, lucru confirmat și de primirea pe care ne-a făcut-o publicul; dar eu sint, în primul rînd, solist concertist, și în sensul acesta puteam face mai mult. Cred, de asemenea, că mulți pianști și violoniști tineri puteau avea o prezență mai substanțială, care la urma urmei era recomandată de nenumăratele premii la concursuri internaționale, premii ce au situat, și în ultimii ani, țara noastră printre marile puteri muzicale ale lumii.

Orchestra Filarmonicii de stat „Banatul“

Nu mai ascultasem colectivul simfonic timișorean de mult timp, să tot fie 3-4 ani. Eram curios, de aceea, să aflu înnoirile și forma muzicală deosebită, despre care se tot discuta în legătură cu orchestra de pe malurile Begăi, mai ales că programul propus pentru festival cuprindea lucrări moderne, dificile sub toate aspectele. Am simțit o reală plăcere văzînd o formație instrumentală completă (înainte vreme existau „probleme“ la fiecare partidă), eficientă, muzicală și avînd în spate, fără îndoială, multe zile de studiu sirguincios. Meritul pentru această creștere neașteptată îi revine desigur, în primul rînd, lui Remus Georgescu, actualul director și prim-dirijor al filarmonicii bănațene, compozitor de prestigiu și muzician de mare rafinament artistic. Calitățile reale, actuale, ale instrumentiștilor și dirijorului au ieșit în evidență, mai ales, prin felul în care au interpretat cele trei creații autohtone incluse în programul serii. Astfel, în *Ecran*, de Anatól Vieru, lucrare care numără azi 10 ani de la prima sa audiere (Orchestra simfonică a O.R.T.F., Royan-Franța, 1971), cu toată subdivizarea partidei de corzi, efectele sonore, cu totul deosebite, scotate din partiitura scrisă, au desfășurat auditorului o lume a realului, uneori, și a irealului, alteori, „Sita care cerne“, de care amintea compozitorul, s-a evidențiat și aici, finalul ilustrînd, parcă, firele de nisip duse de vînt, care cad iarăși la locul lor, pe o plajă pustie, lăsînd loc tăcerii totale... O muzică descriptivă, care poate fi folosită extrem de bine și pentru film.

Poemul „Voix de la Nature“, de George Enescu, pe care maestrul, din nefericire, nu l-a terminat, poem ce cuprinde o notație complexă și amplă destinată unei orchestre aproape duble, a fost splendid interpretat; un arc întins peste Univers! Din străfundurile pămîntului parcă se aud sunetele în pianissimo ale violoncelor și contrabașilor, după care un uriaș crescendo se înalță neconștient, pentru ca finalul să revină la nuanțele inițiale. Între toate acestea există secțiuni dialogate, partidele sau diferite instrumente transmitînd idei ori celule motivice, ilustrînd, aleva, vocile pămîntului sau din alte galaxii. Apreciînd cum se cuvine frumoasa interpretare din seara zilei de 22 septembrie 1981, să nu omitem faptul că această lucrare enesciană a fost prezentată în primă audiere absolută tot de colectivul timișorean, doar în urmă cu 10 luni, adică la 1 decembrie 1980, și tot cu același dirijor.

În sfîrșit, am avut prilejul să reascultăm „Simfonia a II-a“ de Ștefan Niculescu, subintitulată *Opus Dacicus*. Această lucrare, ca și „Ecranul“ lui Vieru, la fel ca aproape toată creația românească de după 1954, poartă pecetea enesciană, mergînd pe linia recreării celulelor sau pe folosirea modurilor din muzica noastră populară, într-o transcripție ce ține seama de experiența marilor curente și metode compoziționale ale secolului XX. *Opus Dacicus* a lui Ștefan Niculescu este o simfonie cu muzică aspră, dar nu dură, bărbătească, avînd multe fraze melodice de cea mai bună calitate, fiind scrisă cu un înalt meșteșug artistic, dublat de experiența și talentul compozitorului, care este o personalitate distinctă în cultura românească de azi. Ne-a incîntat, în special, felul în care a fost redată imensa pedală din final, peste care se suprapune percuția (atît de diversă) și repetarea obsesivă a unei formule de către celelalte instrumente, totul mergînd în crescendo, culminînd cu acordurile cele mai luminoase. Dar acesta a fost un singur moment-exemplu, deoarece filarmonica bănațeană a expus rotund întreaga lucrare, Remus Georgescu și instrumentiștii săi dovedind și aici o reală înțelegere a muzicii românești actuale, atașament și dăruire față de creația națională, ceea ce înseamnă, pînă la urmă, un adevărat act patriotic de cultură.

Surpriza serii a constituit-o pianistul francez Bernard Ringeissen, chemat de urgență de la Satu Mare pentru a-l înlocui pe organistul suedez Erik Karl Welin, bolnav. Prețuim viața muzicală și activitatea tuturor instituțiilor artistice din țară, dar ne este greu să înțelegem de ce acest mare pianist a fost prezent în Capitală doar ad-hoc. El este cîștigătorul a numeroase premii internaționale, cum ar fi al Conservatorului Național din Paris (la 16 ani), al Marelui Premiu al Concursului Internațional de la Geneva (la 19 ani), al premiului „Chopin“, Varșovia (la 20 de ani), al premiului „Marguerite Long-Jacques Thibaud“ (la 22 de ani), culminînd cu Marele Premiu al Concursului de la Rio de Janeiro. Prezentarea succintă a acestei salbe de premii, distincții rîvnite de oricare pianist, este suficientă, credem noi, pentru a argumenta satisfacțiile artistice pe care ni le-a dăruit, marți seara, Ringeissen. El a construit, cu multă pricepere, atmosfera romantică ce trebuie să se degaje din „Concertul în mi minor“ pentru pian și orchestră de Chopin, tehnica sa ultraperfecționată subordonîndu-se în totalitate redării conținutului muzical, cit mai apropiat de intențiile marelui compozitor polonez.

Filarmonica de stat „Banatul“, Remus Georgescu și Bernard Ringeissen ne-au oferit, în cadrul Festivalului internațional „George Enescu“, o seară memorabilă, pentru care merită toate felicitările.

CLAUDIU NEGULESCU

Film

Ana și „hoțul“

La sfârșitul filmului, spectatori apiaudă. Sînt în majoritatea lor adolescenți. Timp de aproape două ore s-au destins. Actorii sînt excelenți, poantele — succulente. La ieșire, în fața cinematografului, atmosfera aparține marilor filme prezentate la Scala. În mulțimea care nu reușește să se împrăștie, o tină își întrebă insoțitorul: „Ți-a plăcut?“ Băiatul ezită. Întrebarea se repetă sosită, lingă ureche, cu același rezultat însă. Ambianța filmului nu mai are putere, se volatilizează treptat în fața realității care nu mai seamănă cu viața; este chiar viața. Pînă la colțul străzii C.A. Rosetti, vata de zahăr s-a terminat. Dacă producătorii și-au dorit un astfel de rezultat, filmul este sută la sută realizat: plăcut, curat, vesel, antrenant. Și atât. Premisele nu sînt urmărite, dezvoltate, finalizate. O problemă de etică la modă: fiul unui șef (director de hidrocentrală — chiar și aici există o cerere de dispensă a cineaștilor intrucît nu fiii directorilor de hidrocentrale se îmbată cu predilecție în barurile de pe litoral!) în urma vîștili destrăbălate pe care o duce ajunge în închisoare. Băiatul n-are nici un cusur. Are, în compensație, toate calitățile. Din două una: ori cheful de la bar a fost un accident și tatăl lui n-are avea nici un motiv să nu încerce să-l recupereze, ori cheful este urmarea unei deteriorări etice și morale de durată, caz în care refuzul tatălui de a interveni pare justificat, dar atunci tînărul, în tentativa de a-și reface viața, are de luptat în primul rînd cu el însuși și cu nostalgiile unui mediu care n-are întîrzi să încerce să-l readucă în mijlocul său. Singurii care se opun reabilitării sale morale și civice sînt dîmpotrivă și cu totul nejustificat cîțiva înși pe care i-a cunoscut „acolo“. Gabriel Oseciuc face tot ce-i stă în putință, adică foarte mult, ca să salveze ceva, după modelul marelui său înaintaș, Vasili Sukșin în Călina Rosie, dar eroul său este inconsistent, lipsit de biografie și de ideal, și filmul de îndată ce s-a terminat, odată cu lumina din sală dispăre ca o boare din memoria afectivă a spectatorului. Indecși în a-l numi și individualiza, scenaristul Francisc Munteanu și regizorul Virgil Calotescu nici nu încercă măcar să-și confrunte personajul cu tatăl său și aduc în schimb pe ecran o matusă boieroaică scăpată, caricaturizată la hotarul dintre mahala și snobism. Realizatorii par că știu foarte bine cum ar trebui să se desfășoare procesul de reducere și ce anume îl împiedică, dar știu foarte puține despre cine ajunge în pușcăria și ce urmează după aceea.

Ana, la rîndul ei, foarte autentică în scenele de dragoste, minunat creionată de Carmen Galin, apare în film drept fata cea mare, muncitoare și serioasă, a unei familii oneste pentru că după aceea și această premisă să dispără cu desăvîrșire și să urmărim ceva frumos și liber, dar lipsit de personalitate.

Conflictul dat de premise încetînd, sîntem puși în fața unui altfel de conflict, de asemenea la modă: avatarurile reeducării prin muncă, cîteva prejudecăți, cîteva înși obtuzi, care provoacă hazul și rezolvă superficial aspectele grave ale unui astfel de subiect. Ușurătatea cu care au fost concepute premisele se vede și din aceea că un fiu crescut în puf și în baruri, drăgălaș și ingenuu, poate fi confundat cu un hoț oarecare și bătut în uzină de un troglodit ca ultimul dintre borfași. Cert, eroul pozitiv care apare pe ecran aparține unui alt film, cu alte premise și mai ales cu alt sfîrșit. Observăm cu stupeoare că se continuă cu obstinație a se confunda scenele din emisiunile de divertisment de sîmbătă seara ale televiziunii cu viața însăși. De aici hazul unor momente care ne fac să ridem dar și să ne îngrijorăm vizavi de concepția după care critica unor moravuri, indiferent de domeniul artistic în care se manifestă, înseamnă îngroșarea burlescă, parodia, caricatura. În aceste condiții nu credem că este cazul să mai vorbim despre performanțele personale ale unor colaboratori, dealtfel prestigioși.

Spuneam la început că filmul place. Place fiindcă are datele care să provoace interesul tinerilor: o căsătorie fără stîrea părinților, un proscris inteligent și frumos față în față cu obtuzitatea, trogloditismul, semidoctismul, capcanele adolescenței, limbajul simplu și colorat, ca în viață, întîlniri romantice și alte date care doar există, sînt expuse, dar care singure nu sînt suficiente ca să facă artă.

NICOLAE CRISTACHE

„Omul care face minuni“ este regizorul George Rafael

Intre premierele absolute ale Teatrului Nottara, o nouă piesă datorată lui Radu F. Alexandru: „Omul care face minuni“.

Minunile sînt în fapt performanțele te-rapeutice ale unui chirurg la modă, doctorul Matei (Dorin Varga). În viața de toate zilele acesta apare ca o persoană onorabilă sub raport civic și deontologic, dar conduita sa exemplară nu este decît fațada care maschează o biografie complicată și încărcată de păcate.

Medicul e divorțat, are și o fată, pe Ioana (Anca Bejenaru), dar nu și-a văzut familia de ani de zile. Ioana apare pe neașteptate în apartamentul tatălui său, învîluită într-un soi de spleen romantic și mărturisește că deznădejdea și plictisul au împins-o într-o aventură stupidă și de aici în stăto procreațiune. Copilul nedorit trebuie să dispără prin diligențele chiuretei, fiica își conjură părintele să o salveze, dar medicul respinge indignat îndemnul antihipocratic. Insistențe, refuzuri, etc.

Fine il primo tempo. Tatăl și fiica dispăr definitiv din spectacol și reapar abia după căderea finală a cortinei pentru cu-venitele aplauze.

Actul al doilea debutează și se încheie în același decor, dar în lipsa doctorului, plecat la Paris, și în absența Ioanei care, aflăm noi de îndată, își plătește greșelile și întemperația cu o lehozie neliniștită. În apartament își fac acum apariția Silvia (Margareta Pogonat), mama Ioanei și fosta soție a medicului-minune, împreună cu tatăl copilului, Andrei (Mircea Jidă), cadourisit între timp cu identitatea de soț legitim al Ioanei. Cei doi discută, după cum e de bănuț, despre cei care lipsesc. Se fac mărturisiri în premieră, se emit judecăți sentențioase. Mama fumeează mult, disperă și își ponegrește fostul soț. Acesta — ni se explică — a fost în stare să-și prostitueze sora numai pentru a urca o nouă treaptă în ierarhia profesională. Ginerile prezintă contraargumente și se dovedește un băiat bun chiar dacă iubește și nu e iubit. Conversația e agrementată cu cafele, coniac și crize cardiace pînă cînd cele două personaje dispăr pe neașteptate, lăsînd scena încărcată de

electricitate statică, dar cam goală de idei și concluzii limpezi.

De unde a pornit și unde a dorit să ajungă autorul?

Obiectul dezbaterii l-are constitui, după toate aparențele, individul ascensionarivist. Dar conflictele anunțate sînt abandonate pe drum. Uitat se dovedește și sacul cu păcate al doctorului Matei, astfel că drumurile spectacolului se incurcă, fără să se mai descurce, într-un verbiaj fără sfîrșit. Publicul nu are răgazul de a-și mărturisii preferința sau antipatia pentru eroi, deoarece în lumea piesei dezarmonia este generală. Ioana se răfulește cu Matei și Andrei, mama își urăște fostul soț și e în dezacord cu ideile Ioanei și ale ginerelui său, iar acesta din urmă recuză sentințele soarelui dar consimte cu eleganță să preia armele carierismului, Bellum omnium contra omnes...

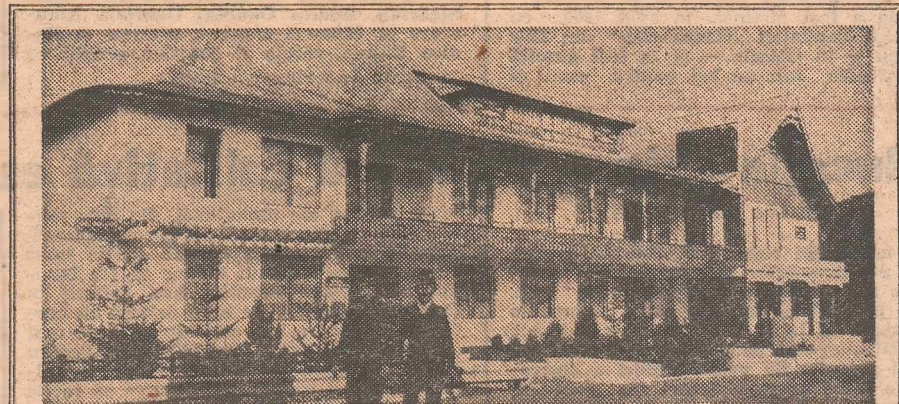
În această situație, cu toată bunăvoința, spectatorul nu poate întui caractere unitare și stabile pe care o să le poată subsuma, eventual, unor concepte morale. Admițînd totuși că autorul s-a străduit să aducă pe scenă un fragment de viață pur și simplu, în ipostazele ei cele mai comune, ferindu-se cu grijă de direcții și corsete teziste — sîntem din nou în imposibilitatea de a distinge prin ceața spectacolului oameni și întîmplări autentice. Lipsa de claritate își are și ea locul în artă atunci cînd e tratată cu claritate.

Rolurile au fost învățate fără chef — se simte acest lucru — jocul e tern, școlăresc, întreaga piesă e jucată parcă în silă și de o manieră ce amînteste spectacolele obosite. De nerecunoscut ni s-au părut mai ales Dorin Varga și Margareta Pogonat, doi actori cu largi disponibilități artistice.

Evidente apar, în schimb, eforturile regiei, truda de a da relief unor personaje creionate confuz și în fugă, pentru a imprimata ritm unei piese în care se vorbește mult, dar de fapt nu se întîmplă aproape nimic.

Este regretabil că un dramaturg de talent, iar acesta este Radu F. Alexandru, s-a grăbit să încredințeze unei scene bucură-reștene o piesă aflată într-o gestație incompletă, de fapt o simplă schiță-concept. „Omul care face minuni“ aruncă tocmai de aceea un con de umbră peste activitatea unui autor de valoare, care ne-a dăruit, între altele, „O șansă pentru fiecare“, piesă pe care am revede-o oricînd cu plăcere.

LIVIU TIMBUS

Sediul politico-administrativ — com. Paltina — Vrancea

CAP LIMPEDE

MONOTIP

Parcă pentru poezia bacoviană toamna ceasului de față niciodată nu fu mai frumoasă. E în faptul acesta nu numai sărbătorirea circumstanțiată de cei 100 de ani de la nașterea poetului. Dincolo de evenimentul ocazional e ceva mai adînc și esențial. E totala noastră adeziune afectivă la o poezie de excepțională capacitate emoțională și e, totodată, recunoașterea unanimă contemporană că literatura are în George Bacovia pe unul din cei mai valoroși reprezentanți ai ei. Articolele, eseurile, studiile publicate în presa noastră cotidiană, precum și în periodicele de cultură, converg în a sublinia unicitatea unei creații lirice de mari și originale adîncimi. Ne bucurăm să insistăm în afirmația că tot ce s-a scris pînă acum cu prilejul centenarului bacovian nu are nimic conjunctural, omagial provenind nu din obligativitatea unei date calendaristice, ci din convingerea definitivă că lirica lui Bacovia se înscrie distinct în constelația marii poezii. „La o sută de ani de la naștere, scrie Al. Piru în Scinteia, asistăm la pe deplin meritata apoteoză a poetului George Bacovia.“ Mai enunță criticul: „De o simplitate derutantă, cu o

expresie sobră de esență clasică, saturată de modernitate, poezia lui Bacovia s-a impus definitiv publicului larg.“ Un eseu nu lipsit de originalitate în cercetarea poeziei lui Bacovia semnează Alexandra Indrieș într-un număr recent din Orizont: Bacovia, evoluția unui topos. Utilizînd instrumentele unei critici mai de ultimă oră, precum și unele terminologii ale acesteia, dar totul cu moderație, fără ostentație și rebarbativ, autoarea relevă rolul tabietului în poezia lui Bacovia. Nu putem urmări acum demonstrația criticului, dar transcriem o observație congruentă poetului: „Tabietul este înnobilit în ritual, iar ritualul este înjosit în tabiet. În felul acesta, cele două forme de ceremonial se dinamitează reciproc, se ironizează una pe alta, cu o secretă și tristă ironie.“

TRAIAN STOICA

RADIO

Radioprogramul dimineții — o emisiune complexă, devenită demult familiară tuturor, continuă să se deruleze într-un ritm alert, oferindu-ne zilnic noutăți de larg interes, din cele mai diverse domenii. Este remarcabilă strădania echipei sale de prezentatori de a găsi

și a folosi cele mai atractive formule de difuzare a știrilor, a recomandărilor, a muzicii, ei reușind să demonstreze cu prisosință utilitatea acestui program transmis în direct Verva lui Ion Ghițulescu, neobosit și mereu „în formă“, ne descrețește frunțile din primele minute ale dimineții, ne obligă să-l ascultăm mereu cu plăcere, chiar și în zilele cînd muzica pare a fi selectată la întîmplare.

● Dacă programul de actualități și muzică este susținut — de obicei — de numai trei prezentatori, în schimb, Cugler melodiilor pare a fi mai generos din acest punct de vedere, în sensul că la microfonul acestei emisiuni se perindă o mulțime de voci, unele neavînd chiar nimic comun cu „stilul radiofonic“. Cu cîteva zile în urmă, un asemenea glas nu numai că nu te îmbia la audiență, ba chiar îți insufla o certă senzație de vinovăție pentru simplul fapt că ești ascultător al emisiunii. Tonul morocănos, supărăcios, lipsa de dicție, prezentarea superficială, lipsită de atractivitate — din care am aflat că există și „minute muzicale“ — te îndepărtau pur și simplu de o emisiune îndrăgită de milioane de tineri și vîrstnici. Oare nu pot fi concepute cu mai multă fantezie chiar și niște simple anunțuri? Toate

trebuie să înceapă cu inovabile și incolorabile formule „și acum“, „în continuare“, „la microfon“, „iați acum?“ Oare este strict necesar ca un amalgam de melodii să se succedă în ordinea Dorin Anastasiu — Gilbert Băcaud?

O notă bună totuși pentru prezentator: parcă perfect conștient de cele întîmplute, în finalul emisiunii, Ion Barta ne-a mulțumit pentru atenția acordată.

CONSTANTIN BALACCIU

O SOCIETATE CULTURALĂ PATRIOTICĂ

La începutul secolului al XIX-lea cărturarii patrioți transilvăneni, în strădania lor de a contribui la afirmarea și dezvoltarea limbii și a culturii românești, elaborau un manifest-proiect de creație a unei Societăți pentru cultivarea limbii române. Manifestul, semnat C. D., nu dă nici o informație privitoare la anul întemeierii societății, asupra membrilor și activității ei. În aceeași perioadă, Constantin Diaconovici Loga înființa la Buda, în 1808, o școală a românilor ce trăiau acolo, fapt ce ne îndreptățește a afirma că

tot el era și inițiatorul respectivului manifest. În viziunea lui C. Diaconovici Loga, cele două instituții trebuiau, pe de o parte, să se sprijine reciproc în activitatea de răspîndire a limbii române, iar pe de altă parte, să contribuie la ridicarea culturală a populației românești. Manifestul este străbătut de ideile iluminist-umaniste specifice epocii respective, de redesteptare a conștiinței originii latine și a continuității romanilor pe acest pămînt. „Națiunea noastră, care geme de-atîta timp în robie — arată proiectul —, nu este atît de împetrîtă ca să nu-și simțească originea nobilă“. Prima condiție a ridicării poporului român din situația existentă la începutul secolului trecut „spre o nouă libertate și o nouă civilizație“ pentru „fericirea nației“ după cărturarul român era „cultivarea limbii noastre și prin ea lățirea tot mai mare a culturii, cîștigîndu-și astfel vază și merite“. Concomitent cu progresul neconținut al limbii, manifestul proiect remarcă importanța răspîndirii „mai intensive a științei“. Membrii viitoarei societăți trebuiau să depună eforturi în vederea pregătirii unui dicționar românesc în care: a)

ar căuta și dovedi originea cuvintelor românești de la limbile Italiană și franceză, b) ar culege din limbile greacă și latină sentințele (sensurile — P. D.) scurte și expresive, maximele și idiotismele folosite și pînă acum, c) ar încerca să se familiarizeze cu termeni tehnici, căci ne lipsesc nouă... dacă oamenii pricepuți ar aduna cîntările frumoase, proverbele, sentințele, parabolele frumoase, care sînt atît de specifice românești“.

Înțelegînd rolul hotărîtor al istoriei în educarea patriotică a poporului, manifestul îndemna pe „conationalii noștri“ să „scrie istoria adevărată, autentică și pragmatică a neamului nostru“. Manifestul conținea, de asemenea, semnificative idei pe plan moral, făcînd un vibrant apel la păstrarea „modestiei“, a „caracterului vostru (al poporului român, P. D.) național liniștit“.

Existența acestui document relevă poziția înaintată a cărturarilor cu dragoste de popor, de a lupta pentru eliberarea românilor, pentru afirmarea lor liberă și independentă.

PETRE DAN

„Eu le-am spus de la început că aici era nevoie de un amator care să fie profesionist...”

(Din programul brigăzii artistice a căminului cultural Zlătunoaia)

Scriind astfel obiectul acestui articol — „Cardiografe, riguros exacte ale tempoului în care bate inima uzinelor și instituțiilor...” — puțin ar ști să priceapă că, de fapt, e vorba de brigăzile artistice. Și, scriind mai departe ca ediția a VII-a a Festivalului-concurs a avut loc recent într-un oraș care „cumulează o bună parte din corola spiritualității românești care îi îndreptățește accesul la altă, mai succulentă biografie”, care biografie — „mai succulentă” — „conjugată cu falanga cărturarilor ei de odinioară, cu leagănul întâii tipar... trebuie să țină seama de efortul contemporan de a-i schimba destinul datorită transplantului de inimă nouă operat în anii noștri prin crearea platformelor industriale care îi violentează feroc ritmul cîndva măsurat numai cu inecătorul”, și mai puțin ar îndrăzni să gîndească la urbea Tirgoviștei.

Cel care semnează acest text, în deschiderea caietului program al Festivalului concurs, se cheamă Ion Vasiliu, își spune „publicist”, este regizor artistic al teatrului popular „Tony Bulandra” și mai este de părere că scenetele, cupletele și versurile jucate de brigadă trebuie să cuprindă „o cifră mai largă arie de probleme, notate cu condei avar, ținînd de la întâia fanfare în inima adevărului”.

Tovarășul în chestiune a făcut parte din juriul recentului festival concurs și a semnat, împreună cu alți citivi, antologiile anuale de texte de brigadă. Antologiile acesora conțin — prin selecție — programe ori părți din programele premiate ori remarcate la împărțirea titlurilor de laureat. Prin urmare, un fel de îndreptare pentru ce-ar urma să fie textele de brigadă ca să fie laureate.

Tovarășul Bogdan Căus, șeful sectorului Brigăzi artistice al Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, președintele al juriului la Tirgoviște, e de părere că, în sine, textul de brigadă nu-i decît suportul spectacolului propriu-zis, că e foarte important cum apare acest text în scenă, că — pînă la urmă — e important doar harul artistic ce poate, la o adică, să aducă un text lipsit de orice virtuți artistice în bătălia pentru premii. Logic nu e așa: la programul unei brigăzi artistice este important chiar programul brigăzii, dar în stadiul de spectacol.

Tiberiu Peca este textier și instructor de brigăzi artistice, montaje literar-artistice, teatru popular și estradă. A fost metodist și instructor prin mai multe consilii ale sindicatelor și, după afirmația sa, nemaiputînd suportă să facă sedințe în loc de muncă artistică și culturală efectivă, a renunțat la serviciu și e liber profesionist în domeniile amintite. Un text de brigadă poate fi plătit cu sume variind între 500 și 900 lei. Tiberiu Peca, unul din puținii instructori „liber profesioniști” care produce anual laureate și evidențiază în etapele finale ale competițiilor pe brigăzi, montaje ori estradă, este și el de părere că textul contează mai puțin. Dovadă că în contractele pe care le semnează cu întreprinderile sau instituțiile ce-i solicită

priceperile de textier și instructor el nu cere să i se plătească și textul.

Cum vedem, din aproape în aproape, ajungem — în cazul brigăzilor artistice (ori „de agitație”, cum li se mai zicea) — să facem artă pentru artă ori, mai pe românește, să punem carul înaintea oștii.

Într-un îndreptar al Instructorului de brigadă editat de institutul mai sus citat se observă cu justete că: „Născute în procesul muncii, ca o necesitate și o reflectare a tendinței generale de perfecționare în toate domeniile activității sociale, brigăzile artistice constituie încă o dovadă a dezvoltării neîncetate a democrației socialiste prin intervenția lor promptă în treburile obștești, sub formă de critică operativă și concretă, exprimînd punctul de vedere cel mai înaintat al colectivului de muncă pe care le reprezintă”.

Fraza trebuie citită cu toată considerația intrucit ea reflectă cu nuanță concepția partidului în ce privește crearea de masă și rosturile ei fundamentale. Textul, deci, este cheia activității în brigadă. Ca să intervii prompt în treburile obștești, e obligatoriu să cunoști bine treburile ei, să ai condițiile să-ți exprimi opinia — în brigadă și cu toată instrumentația satirică proprie lucrului de brigadă. E de la sine înțeles că exercițiul democrației, sub forma criticii și a autocriticii, are loc numai atunci cînd obiectul criticii e formulat limpede și cu adevăr, dinlăuntrul faptelor, cînd opinia critică nu trebuie să treacă prin zece trepte de avizare pînă la scenă. Acestea nu sînt niște principii oarecare ci însăși rațiunea de a fi a unei brigăzi.

Există, cum bine se știe, cenacluri literare în întreprinderile mari ori pe lingă casele de cultură ale sindicatelor, există metodisti retribuți pentru activități în linie culturală, există chiar bani pentru organizarea în cadrul intern, cu talentele născînd firesc la atîția oameni școliiți cîți au marile întreprinderi industriale, există deci și cadrul și forțele pentru ca brigăzile să fie ce-s destinate a fi.

La Tirgoviște, cinci din brigăzile bucareștene (Întreprinderea Autobuzul, Întreprinderea de nasturi și mase plastice, Întreprinderea Vulcan, Grup construcții nr. 8 și I.C.S. Central-Magazinul Unirea) au venit cu textul și instructorul lui Tiberiu Peca. Mai produc — ca liberi profesioniști — texte și instructorii în București (în serviciul ori, mai corect, spus, în deserviciul unor mari colective de oameni ai muncii) Armand Cherbis, Constantin Naca și alții.

Lucrurile se petrec astfel: Casa de cultură a sectorului V, să spunem, care are un metodist retribuți pentru brigăzi artistice și divertisment, încadrează, totuși, prin contract un instructor-textier liber profesionist care, prin rezultatele anterioare, prin performanțele specialității sale poate garanta clasarea brigăzii Casei de cultură pe locuri fruntașe la festivalurile-concurs ale brigăzilor. De ce nu se ocupă de treabă asta instructorul metodist încadrat al Casei de cultură și se cheltuiesc bani pentru o încadrare de care n-ar fi nevoie? Simplu: pentru că pe postul de metodist e încadrată o profesoară de en-

gleză. Or, în alcătuirea unei brigăzi și a unui text satiric care să refere direct la problemele încă nerezolvate în viața sectorului (așa cum apar ele, spre exemplu, la Tribuna democrației) nu-i neapărat nevoie de teindec cunoștințe de engleză. Dintre liber profesioniștii ce dau garanția laureării, Tiberiu Peca este cel mai solicitat. Actualmente el are contract în Capitală cu 12 (!) întreprinderi și instituții. El este, pur și simplu, dispușut de către toți cei care vor să albe în concursuri o brigadă de succes. La Tirgoviște, Tiberiu Peca a izbutit să obțină de trei ori titlul de laureat (cu Unirea, Vulcan și Grupul 8 Construcții) și alte clasări pe locurile II și III. Se poate afirma, spre lauda lui Tiberiu Peca și în temeiul unor evidente (zece de premii în festivaluri cu racter republican) că el și-a creat o specialitate și că este un bun organizator de programe. Desigur, nu avem motive și nici îndreptățirea să punem sub semnul îndoielii buna-credință a unui om foarte priceput într-un domeniu. Ca liber profesionist, cu atestat în regulă, el merge pe regula cererii și a ofertei. E cerut, oferțază. E admisă și încurajată pricepera lui artistică, de realizator de „show-brigadă”, el semnează cite contracte i se oferă. Pînă una alta, douăsprezece. E foarte probabil că măiestria de realizator de show-uri a lui Tiberiu Peca ar fi mai bine materializată într-un ansamblu de estradă profesionist. Dacă vom citi însă textele programelor sale, realizate — după cum ne-a declarat — la lectura dărilor de seamă sindicale și cu flerul, vom băga de seamă că, într-adevăr, așa cum vrea să ne asigure și Bogdan Căus, textul nu e totul. Mai mult, că textul nu e nimic.

Să vedem oam despre ce-i vorba într-un text jucat de Casa de cultură a sectorului V „Omule, nu fi de ris”. Titlul, nu trebuie s-o mai demonstrăm, e o ineptie. „Omule — compune textierul — nu fi de ris / Nu cîștigi nimic în plus / Dacă nu ascuți / Omule nu fi de lemn / Dă-i și inimii îndemn / Lingă noi cei mulți / Că în jurul tău de-ai să privești / Cu alți ochi de cum gîndești / Vei crește mai solem / Și prețuit și respectat / Așa cum țara te-a creat, / Om bun, om bun, să crești mai demn”.

Gramatica, cum lesne se observă, vreaște, ideile cad ca nuca în perete, multe improprietăți de limbaj. Adică, vrea să spună Tiberiu Peca, dacă gîndești cu ochii în jurul tău, devii mai solem. Aferim!

Iată o altă pildă de vulgaritate: „Cîntat: Ca să mi te fac mireasă / Am gătit nuntă aleasă / A mai bravă-n „Aluniș” / Ti-am adus pe Dolănescu / Pe toți frații lui Enescu / Numai capete de-ații”. În general, aceste texte sînt o colecție de glume ieftine, din repertoriul teatrului de revistă prost. Citindu-le, ai senzația că umbli în mapa unui comper sortit să încălzească sala în sușanele. Dacă textele, cum ne putem convinge, nu contează sau, cum e cazul cu programul magazinului Unirea, contează numai pe jumătate, fiindcă e greu să fii în miezul lucrurilor cînd cauza ta e personală și e în afara lucrurilor, dacă realitatea întreprinderii nu-i simțită decît anareori în aceste texte, dacă critica merge — ca în majoritatea spectacolelor trecute în revistă de către liber profesioniștii activînd cu brigăzi — mai ales către ospătari și întreprinderile de transport, atunci e firesc să ne întrebăm: ce contează? Muzica nu, fiindcă e împrumutată. Farmecul personal al interpretului nu, că e personal. Regia nu, pentru că e aplicată pe un text minor, de turnat de la rostul lui esențial, acela de

„A interveni prompt în treburile obștești, sub formă de critică operativă”.

Totuși, sînt și lucruri care contează. În festivalul tirgoviștean, care devenit competiție, a cam intervenit prin aceasta — creînd alte criterii decît cele firești — în funcțiile de căpătîi ale brigăzilor, o seamă de excelente brigăzi au reușit să fie exact ce li se cere. „A fi taximetrist”, bunăoară, programul secției taximetre a I.T.B.-ufu și scris și instruit de soferița Smaranda Ocheană. Foarte bun textul și instructajul lui Ion Dăscălescu „Gura satului”, la Căminul cultural Iacobeni-Dînceni, județul Botoșani. Exemple de ce trebuie să fie un text de brigadă, vesel dar fără vulgarități, corosiv dar interesat să ajute, nu să descurajeze oamenii, aplicat la treburile colectivității cu bun-simț și cu talent real au fost și acelea ale brigăzilor întreprinderii de vagoane din Arad, de la „Aro” Cimpulung, de la Electromotor-Timisoara, de la Casa de cultură din Găești și întreprinderea de utilaj chimic Găești, întreprinderea Moldoplast-Iași, Combinatul de industrializarea lemnului Pipera.

La Magazinul Unirea, tovarășa Preda Elena, președinta comitetului sindical, mulțumită de faptul că grupul satiric de cinci fete a devenit laureat la Tirgoviște, fapt datorat firește asiduității lui Tiberiu Peca, a realității că ținînd omul la firmă lucra cu grupul satiric nu patru ceasuri pe săptămînă, ci șaisprezece, nu poate să nu observe totodată că pregătirile pentru festivaluri și concursuri descompletează unele locuri de muncă din raioane, nemulțumindu-i pe aceia care trebuie să facă în loc munca. Într-un fel, spune tovarășa Elena Preda, se ajunge cu aceste brigăzi la situația echipelor de fotbal din ȧșaloanele inferioare. Se creează o categorie de oameni dacă nu privilegiați, fiindcă fetele noastre n-au primit nici un ban pentru munca obștească, oricum scoși din rosturile lor ca de pildă grupul „Reflex” al Cooperativei Artă și Precizie. Noi, de fapt, nu vrem să fim cei mai buni pe țară la brigăzi și să facem obositoare turnee pe litoral, ca să distrăm oamenii muncii în vacanță. Pe oamenii muncii în vacanță are cine să-i distreze. Noi sîntem o unitate comercială de elită și vrem să rămînem astfel, iar grupul satiric să slujească nevoile bunului mers al comerțului.

Este și ideea de la care, de fapt, trebuia să pornim în deschiderea anchetei noastre.

TUDOR OCTAVIAN

● CAP LIMPEDE

SUFLET CANDRIU DE UN ANUME FEL

Articolul ăsta vrea să fie o cronică la o carte, însă, ca să fiu mai bine înțeles, am să încep cu o întâmplare — deloc unică dar nici tocmai banală — din lumea bucătăriei gazetăriei. O publicație care se respectă informează despre ultimele dintre cele mai ultime evenimente. Adică se străduie să fie veșnic la zi. Iar ca să fie la zi, e cert că ziaristi trebuie să scrie și noaptea. Obligația acesasta de onoare revine, firește, cotidianelor, dar sînt și săptămînale care și-o asumă. La noi, la „Flacăra”, a fi la zi e o obsesie la fel de mare ca aceea, de pildă, a regulii „articolul foarte bun îl scoate din pagină pe cel bun”.

Într-o marți seara, tirziu, cînd revista era aproape în întregime trasă, se petrece un eveniment la Iași. Alarma se declanșează: nici nu încap vorbe, trebuie să avem și noi — dar e de preferat chiar numai noi — o relație despre evenimentul cu pricina! Termen limită: a doua zi dimineața, la ora 8, altfel întîrziem apariția la chioșcuri. Deci timp de deplasare, ioc! Ca să nu mai vorbim de timpul

pentru documentare, pentru scrierea articolului, pentru dactilografarea și trecerea lui prin corecturi. Practic, nu era decît o soluție: să găsim un colaborator, la Iași, care, în noaptea aceea, să-l facă și a doua zi să-l telefoneze. Eu eram ieșean, eu trebuia să rezolv problema. Însă nu oricum, independent de scurtimea timpului articolul trebuia să fie și de calitate. Cu alte cuvinte, aveam nevoie de un profesionist, de un gazetar autentic. Articolul a fost telefonat la timp și era astfel scris încît a avut puterea să-l scoată pe altul din pagină. Il semna Fridus.

Pe Fridus îl cunosc de pe cînd nu avea părul grizonat, adică de demult. Îl cheamă Alfred Iacobitz, dar lumea-l știe de Fridus. Gazetar dintotdeauna. Gazetar născut și nu făcut. Om care și-a alergat și își aleargă viața între lume și tipografie. Încît, Editura „Junimea” a făcut un act de cronică și dreptate publicînd „Intersecții spirituale”, cartea unui om care — uitînd mereu de sine — a scris articole pentru o sută de cărți.

Să ai la îndemînă publicitatea dar să n-o pui decît în slujba faptelor cu importanță și mai ales a

ideilor cu personalitate. Să închei o carte doar cu întrebările tale, lășindu-l pe alții să se facă celebri cu răspunsurile. Puțin dintre cei din afara gazetăriei știu că meseria asta se face și cu umilință. „Suflet candriu de... gazetar, cine să-l înțelegă?” (n.r. modificarea e pro causa). Dacă mi-ai accorda un interviu, cu întrebarea asta aș începe, Fridus-prietene!

NELU IONESCU

COLECȚIA DE LA JITIANU

Lingă Craiova, în preajma istoricelor Rovine, la Jitianu, se află, din păcate încă puțin cunoscută publicului, o bogată și prețioasă colecție de obiecte de artă feudală și premodernă. Găzduită în vechiul locaș Jitianu, monument istoric datînd din veacul al XVII-lea, colecția reunește străvechi picturi pe sticlă și pe lemn, sculpturi în lemn și în piatră, aurărie, broderii, țesături, cruci funerare de piatră provenind din zona Dunării, măiestrit sculptate de meșterii de demult, uși și mobilier a căror sculptură se situează

la fertila interferență a artei brâncovenești cu cea țărănească, manuscrise și cărți cu coperți și ferecături impunătoare, cu minunate gravuri și miniaturi etc. Vizitatorul este introdus în această incintă de artă, în cuprinderea și în descrierea comorilor ei, și grație unui catalog, tipărit în excepționale condiții grafice, avînd-o ca autoare pe dr. Teodora Voinescu, iar ca semnatar al prefaței pe distinsul cărturar Nestor Vornicescu, care ne amintește, pe bună dreptate, că „valurile spirituale autentice sînt investite cu atributul permanenței, prin natura și prin semnificația lor. Cînd asemenea valori provin din trecut, ele se cuvîin plenar integrate în prezent, cu solitudine, competență și spirit de responsabilitate, spre a fi transmise viitorului”.

Fruct al unei susținute acțiuni de identificare, culegere, conservare și expunere, inițiate acum 10 ani, colecția — arată dr. Teodora Voinescu — este relevantă pentru harul artistic și distincția sufletească a meșterilor strămoși, pentru forța lor de creație, pentru relațiile întreținute cu centrele

artistice din străinătate, pentru puterea de iradiere peste hotare a centrelor noastre cultural-artistice.

Prin comorile pe care le adăpostește, așezămîntul de la Jitianu, călcat odinioară și de pașii cronicharului Dionisie Eclesiarhul, ar merita pus în valoare — ca obiectiv turistic — prin amenajarea unui drum asfaltat, pe distanță de numai 1 kilometru. Demersuri în acest sens s-au făcut, dar fără succes.

N. THEODOR

DISC ACADEMICA

Printre relativ numeroasele discuri folk-jazz-rock lansate de „Electre-cord” în vara acestui an se numără și albumul intitulat „Purtăm un cînt” al formației bucareștene Academica. Cantitativ, oferta grupului este consistentă: 9 cîntece (aproape 37 de minute), ordonate cu grijă pentru a alterna tempourile. Stilistic, este evidentă nota comună: firesc, toate fiind creația cuplului artistic, ca și în viață) Diana Turconi — versuri, Mircea Romecsu — muzica. Textele corecte (dar parcă prea „neutre”, prea „dulci”

pentru rock), ca și orchestrațiile delicate alcătuite pe un tablou calm, îngrijit (mai antrenante sînt doar bee-gees-ienele „Vis alb” și „Foc nestins”). Acest peisaj sonor căruia i se adaugă modulațiile vocale specifice (frazarea lungită) și mixajul ce plasează instrumentele prea „în spate”, creează senzația unei audții de muzică ușoară, nu de rock (chiar dacă-i spunem „melodic-rock”). De fapt, formația Academica nu mai exista ca atare de multisor (pe disc apar doar 3 instrumentiști: M. Romecsu — chitară, percuție, clape, voce; I. Tudor — clape; Eugen Tegu — ch. bas); contează mai puțin acum dacă acest singur și ultim long-play o reprezintă cu adevărat. Mai cîrînd îl putem cota drept primul disc al viitorilor compozitori Mircea Romecsu și Ionel Tudor: doi tineri talentați, bine pregătiți profesional, care au obținut deja succese cu compoziții incredîntate unor cunoscuți solisti. Muzica noastră ușoară are nevoie de întărirea de asemenea calibru: ne-am oprit asupra acestui disc tocmai pentru a marca „iesirea în lume” a doua nume de care vom mai auzi.

FLORIN-SILVIU URSULESCU

Un muzeu în labirint

Un Bacovia pictor

2.

Edvard Munch
Autoportret

Există mai multe moduri de a fi singur. Tocmai citesc o carte a lui Ștefan Zweig și găsesc un exemplu. Aflu că Sieyès, deputatul Sieyès, a stat toți anii Terorului în Convenție fără să deschidă gura. Într-un moment de disperare, a stat toți anii Terorului în Convenție fără să deschidă gura. Într-un moment de disperare, a stat toți anii Terorului în Convenție fără să deschidă gura. Într-un moment de disperare, a stat toți anii Terorului în Convenție fără să deschidă gura.

tut face asta decât consimțind să fie despărțite de trup capetele altora. Uneori, se pare, înving tocmai cei care nu reușesc să trăiască și, oricum, când un solitar se mulțumește să-și așeze gîtul, singurătatea nu poate revizita pentru ea altă onoare decât aceea că „a trăit”.

În schimb, sînt solitari care ne obligă să facem raționalment invers; dau impresia că nu se ocupă decât de ei înșiși în timp ce se dăruie tuturor. Când Newton implinise douăzeci și patru de ani, Londra, ni se spune, avea nevoie de medici care să vindece urmele ciumei, de marinari care să se lupte cu olandezii și de pompieri care să stingă incendiile foarte dese. Tînărul savant n-a fost nici medic, nici marinar, nici pompier. Departe de mirosul de acid fenic, de bubuiturile tunurilor și de flăcările incendiilor, el privea un măr căzut la pămînt. Și dacă l-ar fi întrebat cineva mai tîrziu ce-a făcut în acest timp, n-ar fi răspuns „am trăit”, ci „am descoperit legea gravitației”.

Edvard Munch ar fi răspuns și mai simplu: „am pictat”. Arta, cînd e adevărată, nu seamănă niciodată cu cetățeanul Sieyès. Destinul ei nu poate fi acela de a trăi fără să deschidă gura. Șansa ei nu e gaura de șarpe. Ea nu există decât acolo unde un artist e hotărît să depună mărturie; un artist care știe că onoarea lui stă nu în abilitate, ci în adevăr și că virtutea de care are cea mai mare nevoie nu e înțelepciunea, ci credința în ceea ce face. De fapt, singurătatea aceasta e mai degrabă un mod de a arde decât un mod de a trăi. Dacă știința a descoperit legea gravitației privind căderea unui măr, arta a pictat mărul pentru a descoperi ce simțim privindu-l. Imi amintesc că Picasso s-a gândit odată, într-un moment de orgoliu, să arunce în mare niște pietre sculptate convins că marea le va primi ca fiind ale ei. Dar dacă le-ar fi aruncat, acele pietre n-ar fi fost ale mării. Ar fi rămas ale noastre.

Atunci de unde reținerea pe care o simt uneori față de pictura lui Munch? În tablourile celor mai însingurați pictori, culoarea are câteodată o febră care trădează vulcanul ascuns sub ea. Dar Munch reușește parcă să răcească lava cu totul. Ce suferință a înghețat oare ceea ce nici disperarea n-a reușit să înghețe la alții? Ce vînt polar a trecut peste sufletul acestui norvegian care refuză să fie patetic? Siluetele lui, femeii cu obrazul înlocuit de părul despletit în vînt și perechi întoarse cu spatele, stau lângă mări verzi, acoperite de sloiuri ciudate; sau poate nu sînt mări, ci altceva, o așteptare, umbra verii nordice care a trecut, ori o cicatrice pe care vîntul o deschide rupînd peștele unor amintiri dureroase... dar ce nu pot fi aceste tăceri colorate care seamănă cu o paletă bizară sau cu un cer căzut la pămînt? O tristețe secretă obosește culorile și frînge liniile... Și apoi aceste capete de femei care amintesc chipul tragic al Medeei grecești... dar ele, dacă se vor răzbuna, se vor răzbuna în primul rînd împotriva lor...

Dincolo de vechea mea pasiune pentru poezia lui Bacovia și dincolo de reveriile polare ale adolescenței, ceva mă oprește să înaintez în acest labirint unde Minotaurul are paloarea cerului de la miez-noapte... Am vădit vreodată aurore boreale și peisaje nordice? Dacă da, nu această mare de un verde stîns unde două femei așteaptă, parcă, o corabie ce nu va sosi niciodată. Nu acești copaci luminați doar de părul unei femei. Nu această plajă rece pe care trupul nu poate cunoaște sărbătorile verii. E mult de cînd îl citeam pe Radu Rosetti urmîrindu-i călătoria în nord, fascinat de cețuri și de fiorduri fumegoase pe care nu le-am văzut niciodată. Mi-am trădat oare fanteziile tineretii sau totul n-a fost decât un capriciu, o extravaganță a adolescenței mele? Siluetele funambulești ale lui Munch, lumina zgîrcită, femeile cu părul glacial, culorile surde ale acestui prim și singur impresionist al Norvegiei mă atrag și în același timp se îndepărtează. Există în ele o durere pe care nu sînt în stare s-o urmez pînă la capăt. Undeva mă opresc. Acolo unde îmi dau seama că Munch nu ne spune ceea ce speră, ci numai ceea ce îl doare.

Și totuși cred că am găsit un răspuns. Pictura lui Munch e un labirint cu un sens unic. Labirintul său nu mai duce decât spre Minotaur. Celălalt drum care duce afară, spre dragoste, spre viață, a dispărut. Secura dublă a rămas cu un singur tăiș, cel care ucide.

Desigur, firul Ariadnei nu e numai o soluție, ci și un noroc. Nu poți să reproșezi unui artist că e nefericit. Într-un labirint cu o singură direcție, Tezeu nu poate face altceva decât să meargă mai încet. Fiecare pas îl apropie de Minotaur.

Dar acum înțeleg ce mă desparte de pictura lui Munch. A existat o vreme cînd credeam că un tîmăr nu este decât limita unei mări. Astăzi sînt convins că tîmărul este ceea ce trebuie să dea un sens mării. Și indiferent cum se numește această convingere, am nevoie de ea.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Hoțul de buzunare

As fi fost tentat să-mi intitulez noțele de azi cu termenul englezesc: **Pickpocket**, care se citește fonetic, rezultat din asamblarea a două noțiuni, a lui **To pick** care înseamnă a fura și a lui **pocket**, adică buzunar și care-i încetățenit în cele mai multe limbi, ca să de-finească pe năvălitorul și profesionistul **hoț de buzunare**, ce mișună în toată lumea, care — pot spune gîndind bine — e cel mai dulce și mai puțin vătămător, din toată gama vastă de infractori și de delincvenți — există doar și o ierarhie a răufăcătorilor și a gradului lor de nocivitate — fără să se înțeleagă prin aceasta că ar prezenta, în fond, altceva decît, o crapuloasă plagă socială. Și l-am numit direct și românește **hoțul de buzunare**, întii pentru că n-am voit să crez nici unui lector dificultăți lexicale și, în al doilea rînd, fiindcă rîndurile mele, cu totul insolite la această rubrică, sînt adresate ca un apel, la „domnul hot”. — împătimitul cercetător al buzunarelor altora, pînditorii secundei de neatenție a celui ales, ca să-și fructifice neagra aptitudine și blamabila vocație.

El apare întotdeauna în aglomera-

rările din pietre și din magazine, în vehiculele de transport în comun la orele de vîrf, cînd oamenii se duc sau se întorc de la munca lor, la cozile de casele de bilete pentru spectacole și la alte cozi ce se formează pentru alte necesități, iar în ambianța asta de învîlmășeală și de nervozitate, își săvîrșește sor-dida lui meserie.

Majoritatea „bransistilor” sînt tineri, voinici, originar bronzați, care într-o formă sau alta ar putea fi utili societății. Și m-am întrebat mereu cîror distonii le sînt tributari sau ce alte dereglări din ei îi marchează, ca să opteze pentru o asemenea ineleținere, deopotrivă de degradată și de condamnabilă și cum își asumă de liberat, riscul de a lua drumul sancțiunii și al temniței, cînd e verificat că nici unul n-a scăpat pînă la urmă de pedeapsa legilor și de cazier.

N-am aflat răspunsul; și m-am conșolat cu ideea că același pămînt ne dă și scaielele și trandafirul și — fiindcă pînă la proba contrarie toți sîntem oameni — cu inimă-bilele versuri ale lui Tudor Arghezi: „Unii-nvîrtesc săcurea, ceilalți desfoaie crini, / Cu sufețele-n beznă și degețele-n soare”.

Nu m-am gîndit niciodată să scriu despre „domnul hot de buzunare”. Dar în cîteva zile, patru cunoscuți de-ai mei, dintre care doi colegi de redacție, au căzut victime insinuantele, elasticele și dex-

terelor miini, care le-au subtilizat portofelele.

În toate patru cazurile însă, din punctul de vedere, ca să zic așa „profesional”, a fost un esec. „Domnii hoți” n-au găsit bani. La unul singur dintre ei o sută douăzeci și cinci de lei. Altii, în schimb, toți si-au pierdut actele; care sînt legate de forme ce trebuie îndeplinite, de alergătură, de timp pierdut. Și asta m-a îndemnat să fac aici un apel la „domnii hoți de buzunare” și să-i invit dincolo de ruina lor substanță morală, la un gest de omenie și să binevoiască să trimită destinatarilor ale căror adrese le au, actele care nu le sînt de nici o utilitate, care nu sînt materialmente valorificabile și care ne-ar face să-i considerăm capabili de o înțelegere, de un licăr de sensibilitate și de o elementară eleganță și parțială cinste, măcar față de ei înșiși.

Vă cer, oare, prea mult? Și-asa de greu, „domnii hoți de buzunare”, să cugetați o clipă și — tot o clipă — să fiți omenoși? Fiindcă voi nu sînteți portvizitul cetățeanului absorbit de griile lui și distrat, pentru birțiile din el sau că va lipsese piinea, ci pentru ipotețicele bancnote pe care le veți găsi sau nu, ca să aveți ce miza — întrebunțte o expresie din argoul vostru — în infierbîntatele partide cu „babaroase”.

L. KALUSTIAN

O cerere

Nu acuz pe nimeni și nu pun întrebări nimănui. Mă substituî, pentru cîteva clipe, unui om și, în numele lui, deși fără voia lui expresă, scriu aceste rînduri. Acest om este un mare condeier, unul dintre cei mai mari și mai generoși pe care i-am avut și-i avem, L. Kalustian. Luîndu-se cu una, cu alta, cu marile probleme ale luptei antifasciste în care a fost angajat la loc de frunte și cu strădania, în tinerețe zilnică, astăzi săptămînală, de a da viață cuvîntului scris în slujba adevărului și a binelui, L. Kalustian și-a uitat, cu o înfinită delicatețe, propriile sale probleme. Poate că puțin oameni de autoritate din domeniul scrisului au aflat, tocmai din exageratul bun-simț al marelui om de spirit, tristul lui adevăr. Mă simt obligat să spun eu acest adevăr. Născut în 1908, la 17 octombrie, L. Kalustian a intrat în presă în 1926 la „Cuvîntul”, a scris și a lucrat la „Curentul”, „Adevărul” și „Dimineața”, la „Facia” și „Zorile”. Împreună cu Zaharia Stancu a scos revista „Azi” și ziarul „Lumea românească”, încheindu-și activitatea de dinainte de război la gazeta „România”, cînd a venit la putere Antonescu, și L. Kalustian a fost interzis ca antinazist și antilegionar. L. Kalustian a lucrat între 1933—36 la atît de des citata revistă de stînga „Reporter”. Perioada de după război n-a fost ușoară. Mulți din cei pe care i-a sprijinit și uneori i-a inițiat în ale gazetăriei (și ale scrisului în genere) l-au uitat. În anii din urmă a reușit să publice trei cărți: „Facsimile”, „Con-

spirații sub cer deschis” și „Simple note”.

Ei bine, L. Kalustian, unul dintre cei mai mari gazetari români în viață (repet această formulă pentru că e și exactă și trebuie și înțeleasă în toată profunzimea ei) nu are pensie. Nu vreau să fac procesul nici unei uitări. Nici măcar procesul uitării lui L. Kalustian de către mulți dintre cei cărora le-a pus condeiel în mină sau lingă care a trudit pentru dreptate și democrație. Nu vreau să insist nici asupra eventualei obligații a fostelor conducători ale breșlelor scrisului, din vremea cînd L. Kalustian împlinea vîrsta pensiei, de a-l invita, cu omenie și demnitate, spre a-și face un dosar de pensie. Dar L. Kalustian are 73 de ani și poate n-are timp azi să se bucur de cuvînte prea multe și de fraze prea lungi. L. Kalustian a neglijat, preocupat de ideea că trebuie să dea, să dea din el însuși și din conștiința lui, a neglijat celălalt aspect, a neglijat să ceară. E o vină și asta. Dar nu chiar de neiertat. Dealtfel, L. Kalustian se mîndrește cu împlinirea că are 73 de ani și n-a pretins nimic pentru sine, ci numai pentru ceilalți. Asta însă nu-l poate priva de un drept al său, un drept pe care societatea noastră îl consfințește pentru toți, și pe care lerarhia valorilor îl întărește cu atît mai expres pentru cei a căror contribuție la binele obștei nu este un simplu act de rutină, ci unul de conștiință, de dăruire, de implicare și, în fond, în anumite momente ale vieții, de risc total.

Parcă mă simt eu însumi vinovat că aflu abia acum, în această toamnă, că L. Kalustian nu are pensie. Nu-mi închipuim că așa ceva e po-

sibil pentru că știam și știu cît ține statul român la bătrînii săi. Și dacă sînt locuri în lume unde e îngrozitor să ajungi bătrîn, mă învîntasem la noi, cu ideea, atît de des confirmată incit îmi închipuim că nu poate exista excepție, că toate merg normal, că nimeni nu poate scăpa obșnutei ocrotiri sociale. Repet, L. Kalustian n-a făcut nici o cerere pentru aceasta și deci, formal, nimeni nu e vinovat că L. Kalustian nu are pensie. Mă gîndesc că și această scoatere în public, a problemei, de către cel ce seamănă aceste rînduri, va răni puțin mîndria acestui frumos și nobil bătrîn, care de trei ori pe săptămîna vine la locul lui de muncă de azi, „Flacăra”, spre a-și face datoria de publicist. Dar modestia sa, făcerea sa nu trebuie să ne împiedice de la un act firesc și în ordinea lucrurilor. Supunem deci atenției celor în drept viața și opera lui L. Kalustian, unul dintre cele mai merituose dosare de pensie din cîte au cunoscut bibliotecile acestei țări. La locul, la marea foc pentru care existența lui L. Kalustian s-a constituit în combustie, miinile sale tridute au dreptul firesc să se încălzească din cînd în cînd. Anii săi de dăruire și înflăcărare, anii de speranță și origoană, anii de temniță și de tăcere, toți converșiți în ani de creație și luptă pentru binele spiritualității românești, sînt argumentul final pe care se sprijină această cerere a mea, gazetar mai tînăr cu 35 de ani decît L. Kalustian, simțind eu că datoria mea de conștiință e ca poștasul să-l găsească acasă cînd va merge să-l ducă pensia.

ADRIAN PAUNESCU

Din jurnalul de călătorie

al dr. Grindei

De la Roma la Florență

Gara marelui oraș dimineața la ora 6.30. Nor gros irizat de soare. Agitație de dimineață. Omul bun care va părăsi Europa, s-a sculat devreme și mi-a pregătit plecarea. Există oameni în care necesitatea de a fi buni cu al lui și cu alții apare ca o funcție de relații dominantă. Pe drum, discursul lui despre viața din America în care va pleca, America abundenței și a vieții materiale ușoare, cu oameni lipsiți de orice nevoie și orice constrîngere. Omul însă remarcă: totul se plătește; acolo prietenia și afecțiunea au dispărut ca funcții umane, căci substratul de bază al relațiilor este dolarul. Fetita unor prieteni de-acolo care a avut grijă de căfel în timpul vacanței a fost plătită pentru aceasta. Există o singură dimensiune cotropitoare: competența tehnică și beneficiul. Aici, în Europa, rămîne ca simbol arta Vaticanului și toate catedralele Romei. Dar rămîne și imaginea lui Ignățiu de Loyola, ca simbol al biruinței și intoleranței catolicilor față de ereticii zdroiți în picioare, Luther și Calvin.

Biserica catolică a dominat și domină încă prin toate mijloacele viața și sufețele oamenilor, dar unul din cele mai puternice mijloace a fost arta însăși, artiștii au fost un sigur instrument de dominare și coercițiune morală în mina stăpînitorilor lor, papii și marii prelați. Totul este pentru preamărirea lor prin supunere oarbă și trăire în umilință, în timp ce stăpînii trăiau în orgoliu fără margini, în aur, în catifea și mătăsurii. Foarte rar se găsește cite un gînd liber care să nu se supună voinței de dominare

a stăpînitorilor. Și printre toate acestea și-a făcut loc ca o minune, permanent de-a lungul secolelor, nașterea frumosului. Și-a făcut loc, s-a născut, a crescut și a frumpe ca o putere gigantică din inima cosmosului, și această putere este ceea care ne cuprinde dominant în vraja ei. Dar aceasta foarte rar. Toată Renașterea apare mai ales ca o repetire nesfîrșită a calapoadelor cano-nice pentru preamărirea atotputerniciei stăpînitorilor. Căci ca întotdeauna și peste tot, stăpînirea oficială impune forme fixe pentru a menține o stare fixă în care a imobilizat ființa omenească. Din cînd în cînd însă imitația anostă este ruptă și din uniformizare transcende noul și eliberarea; mutații năvalnice spre noi forme de frumusețe absolute, și atunci ia formă bolta Sfîntului Petru și grandoarea demigurgică a lui Moise și, deși mai convențională, frumusețea din Pietă. Peste tot însă repetire înfinită de portrete și atitudini cu mișcări convenționale, cu expresii fade, toate consfințind dominația umilînței, a intoleranței catolice care uniformizează în tipare statice omul și societatea impusă.

Trenul urcă și coboară lăsînd în urmă colinele goale cu coastele adumbrate de perdelele de pînă și de chiparoși, silueta zveltă. Secetă și din galben sau roșu, aspru, fără roadă, și din cînd în cînd printre coline miriște arsă. Sufletul înscrie liniștit pe perdeaua limpede a conștiinței, creierul se mișcă sigur în libertatea lui, departe de tot pacea locurilor mele, sfinte în roada lor. Departe, tot departe, a rămas în urmă orașul civilizației urbane, al culturii și științei unde tînărul om al neamului meu își construiește cu grijă mîntea.

Drumul continuă, stații de oprire rare; pămîntul este tot galben și arid. Pe colinele nisipoase apar locuințe semețe unde oamenii și-au

ales locul pentru viața lor de pîndă și existență dură, dar peste tot sterp, aspru și sărac. Istoria și-a croit drum prin trudă și suferință a celor mulți în casele umile, palatele și arta pentru cei puternici. Din nou întrebarea: se poate justifica suferința celor mulți pentru ca istoria să culmineze spre vîrfurile artei ca expresie a creației umane? Din mizerie și lut galben să justifice construcția de palate și modelarea statuiilor. Iată o etică dură din care s-a selectat frumosul. Este și aici ca justificare necesitatea? Pentru o etică absolută trebuie să se nască și să predomine grija celor ce conduc de a stirpi suferința. Suferința pentru oameni ca și inegalitatea, nu-și justifică necesitatea în lume. Suferința nu are ce căuta în societățile în care spune că domină libertatea. Între oameni conștiința liber generată trebuie să stabilească alte legi decît cele orbe ale necesității. Noile organizări ale lumii trebuie să condiționeze o selecție și o mutație fără suferință în evoluția sa. Scopul primordial trebuie să fie eliminarea suferinței pentru oameni și a îndiferenței din sufletul și mîntea celor care conduc. Aristotel nu și-a depășit structura cînd justifică societatea aleasă a filozofilor selectată cu prețul sclaviei și nici gîndul din acea vestită „Reise in Italien” nu-și are justificarea pentru a preamări pe zeul olimpian Goethe, creator al său. Trebuie să apară o cultură nouă care să integreze elevația lui Goethe cu eliminarea și depășirea, fixității structurii lui spre acțiunile eliberatoare ale tuturor oamenilor: o cultură și o artă în care egalitatea și libertatea să fie legea existenței. Trăirea în aceste forme de mutilare a societății de către selecția prin suferință este umiltoare și rușinoasă pentru cel ce o conduce.

ȘTEFAN BERCEANU

Fulger de toamnă lungă

Detună-n plin septembrie, ca-n miezul verii,
Sar fulgerele-vipere, din dungă-n dungă,
Pe-alocuri dau în floare-a doua oară merii
Și-un soare-arzind dă semne tot de toamnă lungă.

O toamnă lungă ne-ar și trebui acuma,
Nu pisăloaga ploaie mocănească,
Mult prea curind mustăți să ne pună bruma
Și frunza-n vii, cit mai tîrziu, să ruginească.

Și totuși vremea nu-i ades pe vrerea noastră,
Nu ținem baierile cerului în mină,
Porumbul floare nu-i ca să-l culegi din glastră,
Nu semeni griul sub zăpadă, în țarină.

Sămînța-n brazde dar, și boabele-n hambare,
Și-o groasă plapumă de arături se cere
S-ășternem pentru țarinile viitoare,
Spre a dospî ca aluatu-n căpistere.

Și cum nu vine după toamnă primăvară,
Intrare-n iarnă-i orice zi-n zadar pierdută;
E-un front continuu revoluția agrară
Ce se ciștiță-n avanpost și pe redută.
sept. 1981

NICULAE STOIAN

La raze

Cred că regretă e-n vervă desigur
cele ce zise de înșine tu
mie-mi ceru să îl scriu niște rînduri
radiologul Nicolae Neagu

nu mă ocup dragul meu de toasturi
scris-am vederi unor prinți unor plebi
eu nu-mi fac veacul în pseudonime
eu îți răspund dacă tu mă întrebi
ce vezi la raze pămîntule tinăr
vree conștiință vreun sarcofag
în serafie și clară izbîndă
singele meu îți ajunge de steag

care vorbim în europeană
nu e secretul vreunui secret
vede se vede aevea și vede
chiar și prin pielea unui poet.

ION NICOLESCU

Orb la fereastră

În chipul tău și ochiul se indoie,
precum un cui bătut în lemn de nuc,
dar eu îl scot din carne și-l arunc,
înălțînd să ruginească-n ploaie,

și ca o pleoapă trupul îmi clipește
peste orbita goală care ești
cînd stăm îmbrățișați lingă ferești
închipuind un ochi care privește,

dar ochiul este orb, mă string de gît
cu firul vieții tale. Și atît.

Moara

moara sufletului meu
nimeni nu macină de bine,
nimeni nu macină de rău,
te-așteaptă pietrele pe tine

făcîndu-și între ele rană,
mai curge doar, pe scoțul morii
ca o otravă, ca o mană,
încearcă pietrele fiorii

de a se mingia-n tre ele,
se-aude ca un plîns afară,
eu roata într-un rîu de stele
se macină această moară.

GHEORGHE SMEOREANU

Coroana

Mi-am pus pe cap coroana
Și spinii i-am simțit.
E prea adîncă rana
Și doare prea cumplit.

Ca să mai pot s-o vindec
Cu palida răsplată.
Eu gloria n-o revendic
Nici azi — și niciodată.

Ca Doja simt strînsoarea;
Arsura mă orbește.
Mă frige-adînc ninsoarea
Și carnea mi-o serumește.

De ce mi-am pus coroana?
De ce-am admis tot jocul?
Cînd simt în mine iarna,
Ce rost mai are focul?
Luați-mi cununa, dară,
Bief Richard de pripas —
O dau pe-un strop de vară,
O dau pe-un bun rămas...

Nevoia de istorie

Speologii caută urme de urși,
Răscolind erele geologice.
În pustii peșterilor vertebrele par
Fărîme de timp prea puțin logice.

Din lăncii de munți, urșii de azi
Urmăresc aventura speologică.
Ne tulbură morții, spun urșii de azi,
Nu ne-ajunge grădina zoologică?

Nu-i de-ajuns că dau lama în noi
Răpîndu-ne vastele spații?
Că sub grații ajung dintre noi
Părinții, surorile, frații?

Lăsați-l, spune-un urs înțelept,
Bătrîn ca și morții din peșteri.
Ce se întîmplă, e simplu și drept —
Plătîm ființă nu am fost meșteri,

Ființă n-am fost capabili să ne păstrăm
Istoria noastră primară,
Vin acum alții, vrem nu vrem să-nvățăm
Cum eram în era glaciară.

Istoria pierzînd, temelie-am pierdut,
Am pierdut însăși steaua polară.
Fără istorie ești orb și ești mut,
Nu te aperi de cei din afară.
Din lăncii de munți, urșii de azi
Urmăresc aventura speologică.
Pierzîndu-și istoria, urșii de azi
Au ajuns în grădina zoologică...

SORIN HOLBAN

Ochi fulgerat

Nu mai ai nimic din mireasma
pămîntului plin de sare
și nici din calotele de humă albastră
alunecîndu-ți pe umeri la vale...

Baloturi cu nuferi zac astăzi prin gări,
freamătă iarba în mari frigidere;
prin Babilon, prin Babilon
ne mai batem încă cu mere...

Doamne, ce Dunăre curge-n tre noi!
Floarea roșie-a sudului doarme pe șine;
vitrallile nopții îmi cad peste ochi
fragede, fragede, line...

Scrisoare

Vine toamna, lată, mere dau în pîrg,
oleandrii încă se mai iau la trîntă;
ochii tăi prin cețuri căutînd erori,
mina mea spre tine — tandră și flămîndă...

Venele amiezii clocotînd primar,
forjă și măceși — carnea ta rizîndă;
depărtate cețuri, ochiul meu fugar,
oleandrii încă se mai iau la trîntă...

GH. VOICA

Tu la pas

Tu la pas, luna la gene
Maica florilor se teme,
Tu la ochi, luna-n genunchi,
Și din nou și înc-o dată,
Maica florilor te bată.

Incertitudine

Dacă mă va întreba cineva poate că
nu-l voi răspunde.
nu voi ști nimic despre arborii cei mai înalți
pentru că mă poate înșela rostirea
cuvintelor

și pămîntul mă poate înșela
mult mai umed decît îl cred
și mie, încît să nu-i pot da de urmă.
Așa cum se retrag sentimentele
atunci cînd ești mai sigur de ele
și pui piciorul pe un capăt de pod
care nu mai există
descoperînd că ești atît de greu
încît să mori ucis de-o singură durere.
Cum să îmi chem zisele înapoi
să le mai plănuiască o dată
din ele în ele, cit mai adînc ascunse.
O pasăre să mi le calce
fără să știe unde merge
și de ce nu se oprește în vecii vecilor.

RADU ULMEANU

Păsările

Cărțile din rafturi ca pietrele
nu cer nimic
(De ce este gol Ochiul care n-a îndurat
Călătoria?)
De la o vreme ai oboseț prin milul cleios al
Oglinzii. Ha, ha, acest vraf de cenușă
nu este decît
metalul aurifer al Elocinței...)

Le privești cu neîncredere ca pe niște
animale
neimblînzite; o pasăre pe marginea
ferestrei
schilodului; o pasăre deasupra lacurilor
celui care
n-aude; o pasăre prin răcoarea orbului;

una are-o aripă respirația cailor în
noaptea de
Sânziene; una are-o aripă riul aburînd
peste umerii
încetelor; una are-o aripă finul
umed cosit pe
morminte

singure ca pietrele
cărțile din rafturi
nu cer nimic

Și deodată le zărești Zăpada: ea nu vine
cu tălpi de
femeie, ea nu se tirăște ca șerpîi, nu se
scurge ca
sudoarea pe trup. În fața lor ești încă
în fața Ferestrei
Înalte: nu zăpada o aștepti ei pe acel
care-o privea

„Dar văd pilpiind în jarul lor uniforme
aurite
mărșăluind în preajma mea ca niște străji
ale nopții
complementare puterii monedelor: Regii,
Dialogurile,

Magii"
Păsările
n-au învățat căderea.

Pentru păsări
căderea nu-l
decît recunoașterea
neputinței
de-a zbura
pină dîncolo
de moarte...

FLORIAN DINCA

Poveste de dragoste

Pentru ochii frumoși
Ai pescărușului
Nu voi închiria
Niciodată
O cameră în Manhattan,
Atîtă timp cit amîndoi
Vom trăi
Eu și pescărușul,
Între noi doi
Va exista o perpetuă
Poveste de dragoste.

Vulcani sub zăpezi

În fiecare zi plesnesc
Vulcanii sub zăpezi,
În fiecare zi unii își
Pierd speranța,
În fiecare zi unii
Își pierd chiar viața,
Uitarea lor este
Chiar MOARTEA!
Un pescăruș împușcat
Este chiar umanitatea
Ucisă puțin în
Fiecare dintre noi.
Libertatea de-a zbura
Sau nu
Este smîrcuri și mlaștini
Este o chestiune numai și
Numai a pescărușului.
Stol blestemat de gloanțe
Pescărușul lăsați-l să zboare!

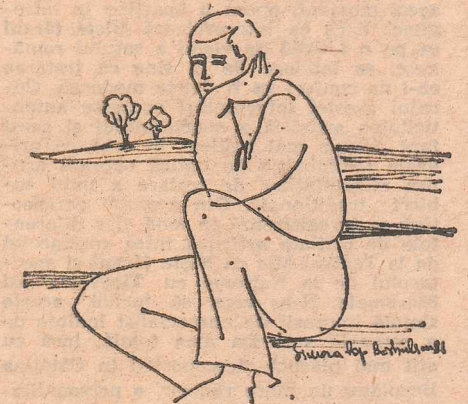
Klara...

În sufletul tău
Klara
Acolo am descoperit iubirea
În clipa cînd o revoluție
Se năstă
Atunci am aflat că sint
Un copil furat din patul
Lui Procust.

Astrid...

În noaptea flăcărilor,
Zăpezile erau în dolii
Tu ești o enigmă incertă
Destinul mă desfigurează
Dar privindu-ți surisul
Radiînd atîta tandrețe,
Mă faci să mă cred un
Dumnezeu grec
Și totuși prin ochii tăi
Albaștri, trece citeodată
O neașteptată disperare
Și totuși pescărușii se ascund,
Astrid
În sufletul tău candid
Ca să moară.

ILIE VALENTIN

Paragini verzi

Așteaptă-o clipă bun final despotice,
Eu mai trăiesc într-o pierdută eră,
Eu mai trăiesc sub bolți cu svîcnet gotic
Între Eden și-o moarte de panteră.

Și aparțin barocului, sub pleoape...
Cînd mă ascund în oarba-mi frumusețe
Aud cum doi gorpari pornesc să-mi sape
Orbitele de brumă și tandrețe.

Cînd voi deschide ochii iar spre tine
Te-oi oglîndi în mari paragini verzi
Din domurile cu-nfloriri feline
Râmi-ne-vor bătrîne, reci livezi...

O altă Alaska

va crește ca pradă

Mă vinde viața la joc sumbru de cărți
Ca pe-o Alaska făcută și caldă,
Un prinț nebun cu chivăr de soartă
Smulge raze din celulele-mi hărți.

Și-oceanul pata de singe o scaldă
Lovînd cu imensa-i ardoare un gol,
Apoi se retrage din moartea-mi, domol,
Și-o altă Alaska va crește ca pradă.

Profesori de muzică rod cheia sol
În școlile verzi sub ape-adormite
Văd doar un cer de noroi în orbite
Și sint eu, Alaska, eu, sacrul viol.

Iar de-o fi să ciștițe divinul călău
Voi pluti în Okeanos, erin, pe umărul său...

Noi, golani și seniori

Am citit ieri în iarbă
Pentru mine iarba se preface-n cuvînte

ca un abecedar dulce al micilor)
că nu ni se potrivește
bucuriile mic-burheze
nouă, sinți ai atelilor..
O, înțelept, nu ne certa,
am șoptit
mingîind pagina fără sfîrșit,
fermecătoarea-mi profesară de stil,
noi, golani și seniori..
E dificil, tainicul meu, dificil..
Insulele Bermude...
Dar biletul e seump
și-apoi, avioanele au devenit
supra-aglomerate, se zboară prea mult!
Da, în Bermuda, într-o capsulă carnivoră,
florală,

să pierim în suctul otrăvit, aromat,
înviînd într-un țipăt flămînd de petală..
Sau o colibă, de-ar fi,
o colibă împletită din ramuri rare de brad
să fie deasupra tot cerul,
iar frunzele, spîrgînd cu vuiet de lăncii
tăcerea

să ne acopere pină-n seară
cu aurii și fraged plocad.
Dar nu, nu o burheză capcană,
nu un loc unde fierb ochii de lup
așteptîndu-ne trecerea mindră
și silîndu-ne să plecăm privirea-n pămînt..

Prea sfînt și cavalier

în univers

Nu căutați războaie-n tomuri deșelate
De-atîția călăreți ce trec prin ele,
Nu răsfoiți hîrtoagele spălate
Cu deșucheate litere rebele...

Explozia obuzelor prin stampe
E-un foc bengal și-atît, nimic terestru,
Eroii fără mațe mor de crampe
Și stirvu-și țîrîie cite un domn pedestru.

Trecute conferințe iluzorii
Și pâlării schimbate din greșeală,
Deasupra Terrei cresc, alb cancer, norii
Exploziilor bombelor de gală...

De pace să vorbească doar țăranul,
Cu fața-ntoarsă către luna beată,
Cînd, închizînd în staul, blind, plăvanul,
Închide parcă zarea lumii toată...

Și-atunci, în zaua nopții argintie
Prea sfînt și cavalier în univers
Va așeza încet pe pat de glie
Femeia dulce, matca lui de vers.

O, mii de vagi discursuri creponate
N-au dreptul de-a vorbi de-un palid
miine

Cînd el, sfîdînd războaiele damnate
Începe ziua între cer și piine.

Mi-e martoră această moarte dulce

Da, pot pieri, ce așteptăm cu toții
Decît un cec plătit de ingeri ludici
Obșnuiți cu-ngenunchiați, cu pudici?
Un cec ne-atîns de cifre și emoții...

Și pot pieri printre ghețarii sudici
Ai ultimilor ani de frumusețe
Ehei, și să recit în rînduri pește
Bizarilor agenți de gală, lubrici.

Nu știu uciderea de prunci să-nvețe
Celulele stelare din cuvînte
Doar pentru-a spune voi că sint cumînte...
Nu știu să roadă demn pustii povețe...

Mi-e martoră această moarte dulce,
Cînd dragul meu în crini o să mă culce.

Lady, why don't you married me?

Rug de aur, rug de miere,
! Ai, tu toamnă-nvolburată!
Linștea de tine pierde
Și se-ntoarce blîndă, toată...
Cum să nu pătrundă focul
Ruginiului din plete
! Ai, tu fraged ca norocul!
Beau otrava pe-ndelete...
Pradă hohotului tragic
! Ai, făptură ne-mblînzită!
Rug celest de alb și magic
Taina-n iadu-i să ne-nghită...
Focul trist ne ardă pielea
! Ai, sublima mea vâpaie!
Ce scînteii mai sint acelea
Prefăcute-n miș de ploaie...
Să te ferece, dinamită
Înelită-n pumn de rouă?
! Ai, stelara mea clipită!
Plouă-n veacul nostru, plouă...
Nu te dau pentru tot vinul
! Ai, tu singe-al meu tiran!
Nu te iau, e prea sfînt chinul,
Vreau să fii al meu pe-un an...
Să mă întineze scribi
! Ai, lucire de amiază!
Fi-vom aurii amfibii
Într-o lume ce nechează...
Pietrele-mi vor sparge fruntea
! Ai, tu sfidător al ceții!
Dar vom săruta chiar puntea
De noroi a tineretii...
Mă voi risipi în boare
! Ai, tu gemăn de lumină!
Stringe-n coapsa ta lucoare
Pentru noaptea ce-o să vină...
Și m-oi vinde pentru-o gură
! Ai, mult dulce gust de soare!
Nu avem, nu noi, măsură
! Ai, cumplita mea dogoară!

PIA OLARU

● Un poet — Valeriu Armeanu — despre cîntec ● Un alt scriitor — Marin Mincu — despre arta teatrului ● Un actor — Mihail Stan — despre muzica tinăra ● O doctoriță — Clara Zelenak — despre literatură

„Niște țărani”

Apariția romanului Niște țărani, impunând brusc un scriitor original, a provocat critica literară la un coloziu care s-a prelungit cum rar se întâmplă, dincolo de evenimentul editorial. Modalitatea scriiturii, fragmentată în secvențe de mare mobilitate plastică, constituia o evidentă invitație pentru realizarea unui interesant spectacol regizoral. Cătălina Buzoianu și-a propus în „scenariul dramatic în șapte anotimpuri”, pe care l-a compus pornind de la roman, să ilustreze virtuțile dramaturgice cuprinse în textul lui Dinu Săraru. Indrăzneala regizoarei (care a realizat o splendidă creație în Maestrul și Margareta), s-a bazat de această dată pe două intuiții remarcabile: este vorba de ritualitatea actelor umane fundamentale (căsătorie-nunță, moarte-înmormintare) a căror stilizare instituie filonul liric al spectacolului, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de tușa breugheliană a desenului epic, îngroșată până la grotescul sumbru.

Pentru manifestarea în planul social, modalitatea de tratare artistică nu putea să fie decât cea breugheliană; toate actele cotidiene în care se implică țărani, voluntar sau involuntar, se desfășoară sub semnul carnavalului. Se pare că, din acest punct de vedere, Cătălina Buzoianu a exploatat toate resursele puse la dispoziție de textul romanului, dar nu s-a oprit numai la acestea: ea a explorat și toate posibilitățile oferite de structurarea concepției regizorale, concepție ingenioasă mizând pe interferențe continui de planuri și de „limbaje”. Registrele de interpretare regizorală sînt atât de variate și trecerea de la fictiv la real, de la grotesc la sarcastic și de la liric la epic sînt atât de firești, încît ne simțim obligați să salutăm, fără ipocrizii, reușita integrală a întregii realizări scenice. Nu sîntem deloc de acord cu unele păreri ale specialiștilor (cronicari de teatru), care susțineau recent că o mare regizoare secundată de o echipă excepțională de actori ar fi supralicitat un text nu tocmai atât de adecvat soluțiilor rezultate. Dar adaptarea Cătălinei Buzoianu nu este decât o prelucrare „scenică” a materiei romanului; nimic esențial din ceea ce există în textul lui Săraru nu a fost eludat. Să nu uităm deci că autoarea „scenariului dramatic” are o viziune teatrală, o concepție și un mod original de a soluționa scenic datele oferite de roman, și, din acest moment, opera îi aparține în întregime: dacă ea interpretează Niște țărani ca pe o Livadă de vișini a satului românesc, se înțelege de la sine că tratarea ce-i va conferi va fi foarte modernă. Cărațul acestui interpretării sporește autenticitatea artistică a spectacolului și acest fapt devine mai evident în ceea ce privește schimbarea de optică operată asupra modalităților de tratare a unui subiect „tradițional”. Din această perspectivă se înțelegează în mod clar diferențele de calitate artistică între spectacolul de la Teatrul Mic cu Niște țărani și spectacolul de la Național cu Tinerețea lui Moromete. N-aș vrea să închei aceste simple impresii de nespecialist înainte de a semnala surpriza mea totală, însă cu atât mai plăcută, descoperind în Cătălina Buzoianu un mare regizor, o personalitate complexă, capabilă să exprime teatral orice și să trateze, la un mod mai mult decât impresionant, materiale dramatice dintre cele mai diverse. A fi contemporani cu domnia sa devine un nesperat privilegiu.

MARIN MINCU

Literatura e un sprijin moral

„Mă adresez dumneavoastră, stimat Adrian Păunescu, ca poet și om de cultură, pentru că sînt sigură că mă veți înțelege. Mă numesc Zelenak Clara care trăiesc și muncesc în această țară, bănățeană, din Caransebeș, și muncesc într-o comună mare, comuna Zăvoi.

Ca orice om, în afară de meserie, pe care o iubesc în primul rînd, am și eu alte pasiuni: literatura și florile. Acum citiva ani (cîtiva ani buni, vreo 10) la proba orală de L. română mi-a „căzut” „Scrisoarea a treia” și „Enigma Otiliei”. Președintele comisiei voia să se convingă că am citit „Enigma Otiliei” și m-a întrebat: „de unde expediază Otilia ultima scrisoare?” „De la Buenos Aires!” Eu îl iubeam și pe Călinescu cu Otilia lui, „il iubeam pentru monografia despre Eminescu”.

„Fetițo, tu vrei să urmezi filologia?” — „Nu — am răspuns eu — medicina”. Am terminat Facultatea de medicină din Timișoara, secția pediatrie.

Nu am pretenția de a fi un om cu o cultură umanistă, dar literatura, poezia, fac parte din mine. Acum cinci ani, cînd plecam în județul Sălaj, unde am fost repartizată, pe lingă cărțile mele de medicină mi-am dus și trei cărți de beletristică: Poeziile lui M. Eminescu, într-un volum micuț, gri, cu foi foarte fine — eu îl primisem la școală în '64 „pentru bună purtare și învățătură”. „Alexis Zorba” — Kazantzakis și „Crimă și pedeapsă” — Dostoievski. Știam că încep o viață grea, că va trebui să veghez asupra altor vieți. Aveam nevoie de „sprijin moral”, de „cunoscuți”. Și în „sprijinul meu moral” i-am

inclus pe Eminescu, pe Zorba și Dostoievski. Vi s-a întîmplat vreodată să ieșiți dintr-o librărie cu ochii plini de lacrimi de amărăciune? Poate nu. Mie mi s-a întîmplat. Într-o zi (știți, eu merg foarte des la librărie în Caransebeș) am întrebat „Comedia umană?” „A fost”. Să nu-ți vină să plîngi? Spuneți-mi dumneavoastră, Adrian Păunescu, cîți din cei ce au cumpărat „Demonii” au avut răbdarea să o citească? (Să o „rumege” spun eu). Ori poate se cumpără pentru „decorul camerei”? De ce în librării nu găsești poeziile lui Nicolae Labis? Atît de frumos scrie, despre Labis, Gheorghe Tomozei în „Manuscrisele de la Marea Neagră”. Poetul care s-a sfîrșit din viață „la douăzeci de ani și încă unul”, veniți la Bucureștii lui Pann din Moldova Eminescule! De ce nu găsim poeziile lui?

A fost o revelație pentru mine cartea Mariei Banuș „Duhuri peste ape” cu traduceri din lirica universală. Splendidă mi s-a părut „A treia zăpadă” a lui Evtușenko. Frumoasă poezia lui Alexandr Blok „Necunoscută”. Am avut plăcerea să o citească și în traducerea lui Radu Bouréanu. Sasa Blok tradus în aceeași limbă, de doi poeți diferiți. Mie mi-a plăcut mai mult traducerea Mariei Banuș. Poate e mai sensibilă, mai... feminină. Nu știu, nu sînt critic literar, dar așa am simțit eu. Pentru că tot la poezie sînt, poezia „Toamna” a lui Rilke tradusă de M. Banuș și Al. Philippide. De data asta traducerea lui Philippide mi-a plăcut mai mult poate și pentru că este „moto-ul” „Artei conversației”. Ei bine, nici această „Artă a conversației” n-am reușit să mi-o cumpăr. „A fost!” Am scris librăriei Cartea

prin poștă, dar pînă acum nimic. N-am citit nimic din ceea ce a scris critica despre această carte, dar mie, ca medic, ca om al zilelor noastre, mi-a plăcut foarte mult. În persoana doctoriței Sinziana Hangan am regăsit o mare parte din persoana doctoriței Zelenak. Concepția despre viață, dragoste, artă, cultură, ale Ilenei Vulpecu coincid și cu concepțiile mele despre toate acestea. V-a plăcut clasificarea făcută medicilor în „rara avis” (Morile vilii), „avis semi rara” și „avis vulgaris”? Pentru că tot sînt la ora confesiunilor, eu știți unde mă încadrez? În subîncrengătura din „semirara” cu deosebirea că eu dau medicamente celor ce nu au, nu din banii celor care au, ci din banii mei.

De ce, tovarășe Păunescu, în librării nu se găsesc poeziile Sorescului? Poeziile Stănescului? De ce nu se găsesc poeziile Păunescului? Știți, atîta timp cît joi seara era emisiunea aceea de „valori ale muzicii tinere” mai auzeam, ascultam cu plăcere și poeziile dumneavoastră. Dar acum? „A fost!” Mă mulțumesc că ați avut răbdare să citiți ce-am scris.

Dr. CLARA ZELENAK

22 septembrie 1981.

Doru Ghiaja

Poate niciodată nu am avut sentimentul că într-un pîntec de octavă se sparge edenul de cristal al purității umane, poate niciodată nu m-a încercat acest gînd atît de puternic, ca atunci cînd l-am ascultat pe Doru Ghiaja. Vocea sa este a unui flaut de rășnină cu miezul de foc, coboară parcă din acel spațiu miotic și nelumeș de frumos în care crește iarba și ieruvimii își fac cuib sub streșina unui psalm. Jghiab pentru lacrimi este această voce, patimă și colind. Un veac de suferință pe mușchia unui verb. Ar putea să vindece rîni și-ar putea să te facă mai demn. După ce îl ascuți, te ridici de pe scaun, mai curat cu un veac și c-o viață mai bun: „Pentru-acastă țară / poate să și moară / fiecare dintre noi rîzînd, / restul e dorință / de îngăduință / și să fie pace pe pămînt.”

Dumnezeule, ce voce stranie! Un cheag de durere, scurs din chiar rana acestui popor. Ce să mai spun, într-o vreme în care colindul era privit ca un mandat de arest, aminat mereu, ca și soarta lui Ghiaja, a rămas, totuși, gura din care cad cele mai curate ninsori, icoană și murmur strecurat lingă riu. N-a pierit, pentru că nu putea să piară, pentru că în trupul său dorm petale de vrajă, petale de măr, suspinele dalbe, ierului-ler.

Acum, cînd scriu aceste rînduri, le scriu ca într-un spasim și simt cum îmi bolborosește gramatica limbii române gură. Cite n-ar fi de spus și cite de trist sub tăcere! Mă cutremură vocea lui D. Ghiaja, mă cutremură și destinul său om. Ani de zile a fost, la Tirgu Mureș, „Cenușăreasa” unor întîmplări mediocre, ținut sub obroc și hăituit de noroc. Este recuperat la o vîrstă la care un cîntăreț își cam încheie conturile cu sălile de concert, recuperat la o vîrstă la care un cîntăreț a spus lumii tot ce avea de spus, Doru Ghiaja, însă, nu se dă bătut, vocea sa nu miroase a naftalină și nici a faliment, continuă să ne încînte, continuă să fie un palat de rouă pe un țărîm de candori, unde veșnic e vară și veșnic ninsori.

La Tebea, în timp ce cînta Colindul Apusenilor, am văzut o femeie bătrînă, stergîndu-și lacrimile cu colțul de la basma. O femeie bătrînă plîngea și parcă plîngea însăși istoria Transilvaniei.

VALERIU ARMEANU

CENACLUL FLACĂRA ÎN ZILELE VIITOARE

Continuîndu-și drumul prin țară și întîlnirile așteptate de iubitorii muzicii tinere și poeziei, **Cenaclul Flacăra al Tinerețului Revoluționar**, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în județele Brăila și Tulcea. Întîmplările literare artistice urmează să se desfășoare astfel: sîmbătă, 3 octombrie, orele 19, în Insula Mare a Brăilei, duminică 4 octombrie, orele 19, la Sala polivalentă din municipiul Brăila, și luni 5 octombrie, orele 19, în Sala sporturilor din Tulcea.

Se conturează probabilitatea că la mijlocul lunii octombrie a.c. să aibă loc o stagiune de toamnă în județul Mureș.

(Admirabili făcători de instrumente muzicale din Reghin pot să ia de pe acum măsuri pentru ca la spectacolul pe care-l pregătim pentru orașul lor, să aibă loc un schimb echitabil: cîntăreții Cenaclului să le ofere cîntec, iar domniile lor să le ofere, firește, contra cost, să le ofere atît de necesarele chitare noi.)

În legătură cu stagiunea bucureșteană, ea se va desfășura probabil între 20 noiembrie—20 decembrie. Nu avem încă precizat locul desfășurării. În vederea stabilirii numărului de spectacole și a repertoriului, iubitorii muzicii tinere sînt rugați să-și exprime în scris preferințele, opiniile, sugestiile. Scrisorile vor fi trimise pe adresa redacției, Casa Scintei, Piața Scintei nr. 1, București, cod. 11341. Fiecare spectacol va avea în prim-plan două, trei personalități ale muzicii tinere, urmînd ca partea a doua să cuprindă obișnuite întîmplări de muzică și poezie la care vor participa toți membrii Cenaclului.

Muzica tinăra — un deceniu de singurătate? (V)

În luna martie a.c. pe scena SĂLI PALATULUI s-a desfășurat, pe parcursul a patru seri, Spectacolul-concurs al grupurilor vocal-instrumentale intronitate sub organizarea producătorului „CLUB A”. Ca de obicei, Consiliul Asociației Studenților Comunisti din Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” — București s-a dovedit a fi o gazdă excelentă și un susținător constant al muzicii făcută de tineri pentru tineri, și nu numai pentru ei. Cele patru zile de concert s-au bucurat de săli arhiplene, tineretul venind aici nu atît în căutarea celor trei formații străine invitate, despre care se stia prea puțin, cît în dorința reîntîlnirii cu muzica rock profesată și compusă de formațiile noastre. Fie că s-a cîntat hard-rock, jazz-rock sau rock pur și simplu, bucuria publicului dovedea încă o dată necesitatea susținerii și stimulării muncii de creație a formațiilor noastre în direcția afirmării muzicii rock românești. Fată de festivalul din 1971, despre care am vorbit în prima parte a articolelor mele, de data aceasta ecourile sonore ale celor patru seri nu s-au pierdut în „rafurile” memoriei afective ci s-au concretizat în adevărate acte de cultură.

Astfel, **RADIOTELEVIZIUNEA ROMÂNĂ** a prezentat în numeroase emisiuni pentru tineret, filmate sau înregistrate, momente aparținînd celor patru seri de muzică rock. Casa de discuri **ELECTRECORD** (care în ultimul timp ne oferă surprize din ce în ce mai plăcute: pe

parcursul recentului **FESTIVAL ENESCU**, ea și-a dovedit nu numai înalta ținută profesională și tehnică, dar și capacitatea de a dărui melomanilor, alături de bucuria discului „fierbinte”, și o cooperată de o excelentă condiție grafică, la care renunțasem să mai sperăm) a editat, la scurt timp după încheierea „Spectacolului-concurs CLUB A”, primul disc rock „live”.

Nu trebuie uitat nici faptul că studenții-arhitecți s-au străduit să nuanțeze atmosfera celor patru seri prin bogate programe de sală editate zilnic, care conțineau fotografii, materiale referitoare la biografia formațiilor și interviuri cu diferite personalități culturale sau cu „obișnuiții” „CLUBULUI A”.

Mai toate interviurile conțineau, printre altele, și inevitabila întrebare: „Ce părere aveți despre muzica tinăra sau folk?”. Din păcate, o serie de răspunsuri nu s-au legat de o observație cît de cît obiectivă, ci s-au vrut așa-zise verdicte, cu pretenții de competență în materie, dar care au avut numai darul de a semăna confuzie în rîndul multor tineri: în rîndurile celor care, datorită vîrstei, intrau, poate, pentru prima oară într-un contact mai cald cu „problemele” muzicii tinere și chiar a muzicii lansate de pe scenă în seara respectivă.

Mulți dintre acești tineri nu aveau puncte de referință nici măcar în direcția rock-ului. Nu știau nimic despre un **BILL HALEY** sau **CHUCK BERRY**, așa

cum nu puteau spune mare lucru despre rock-urile lui **OZZIE CADENA** sau **CHICK COREA**. Pentru ei, formația **OLIMPIC 64** era la fel de necunoscută ca și grupul **ACCENT** din Tulcea, la a căruia evoluție tocmai asistasem cu bucurie și satisfacție. Și iată că, în cadrul unui festival prin excelență rock, alături de o scenă pe care nu se afla nici un cîntăreț folk, acești tineri puteau citi în programele de sală că folk-ul începuse pe vremea cînd ei încă mai cîntau „vine, vine primăvara...” și că se terminase tocmai în momentul cînd părintii le-au dat voie să meargă singuri la un concert. Iar despre **MUZICA TINĂRĂ** își făceau cea mai absurdă părere: se aflau în imediata ei prezentă, dar trebuiau să se considere absenți.

În dreptul interviului luat Adrianel Ausch, scria cu majuscule: „Eu nu am cîntat niciodată folk”. Iată cîteva spicuiri din acest interviu, care, printre altele, conținea (în programul de sală numărul patru) și următoarele rînduri:

„Cîntecul folk este foarte accesibil și foarte simplu. Nu are orchestrații subtile, mesaj imbrilgat, sofisme muzicale instrumentale. Ceea ce la noi se numește folk nu are nici o legătură cu folk-ul. Cu Doru Stănculescu, Mircea Florian, Marcela Safticu, Mircea Vintilă, Vali Șterian a început și s-a terminat fenomenul folk la noi... Eu, cel puțin cînd aud cuvîntul folk, fac alergie”.

În loc de comentariu, am să amintesc

că pe L.P.-ul EDE-01449, intitulat **MUZICĂ FOLK**, poți găsi notat la numărul 2 „ÎNVAȚĂ DE LA TOATE (2'35'') **ADRIANA AUSCH** — din lirica norvegică”, iar la numărul 12: „**BALADA CĂUTĂTORULUI (3'15'')**”, autoarea semnînd muzica și textul.

Alți „cunoscători” se întreceau, în aceleasi programe, prin a nega folk-ul românesc și succesele lui în general, amintindu-și doar de unul sau doi cîntăreți, desi o răsoare atentă a programului din seara precedentă i-ar fi putut măcar informa că mulți dintre cei care cîntau rock în fata lor au debutat prin, și au profesat mult timp, muzica folk.

De exemplu, Ilie Ștepan și grupul **PRO MUSICA** erau notați ca autori ai unei opere-folk, „**CREANGA DE CIRES**”, cu care obținuseră în aprilie 1974, la Festivalul Național al Artei Studentești, premiul revistelor „Viața Studentească” și „Amfiteatru”; ca să nu mai vorbesc de mulți alții, care erau notați ca participanți la „Primăvara baladelor” și chiar premiați.

Faptul că, o perioadă mai lungă, muzica folk nu a mai avut întruniri majore cu publicul nu înseamnă că această muzică sau preocuparea pentru ea au dispărut.

Acest lucru l-a dovedit pe deplin și marea afluență de spectatori de toate vîrstele care au umplut pînă la refuz majoritatea sălilor în care s-a produs **CENACLUL FLACĂRA** în recentul turneu efectuat în județul Hunedoara.

MIHAIL STAN

Clasament: Categorie specială, 12 la sută remiză: „Capșa”, „Rapsodia” (10); „Lido” (9,66); „Athènes Palace” (8,83); „Ambasador”, „Budapesta” (8,66); „Carul cu bere” (8,50); „Dorobanți” (8,33); „Havana” (8,00); „Cismigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Hanul lui Manuc” (7,00).
Categorie specială, 10 la sută remiză: „Union” (8,00); „Trocadero” (7,91); „Ori-

zont” (7,85); „Doina” (7,71); „Miorița”, „Monte Carlo” (7,00); „Aluniș” (6,33); „Pescarul” (5,00).
Categoria I, fără remiză: „Bumbești” (7,46); „Berceni”, „Gambinus”, „La Pestera” (7,00); „Triumf” (6,66); „Merceur” (6,16); „Crama Miorița” (6,00); „Izvorul Rece” (5,42); „Brotăcei” (5,28).

răjenia la bucătărie este necorespunzătoare, or, la asta nu se admite nici un rabat. Mai puțin preparate, ca număr, dar să fie bine găsite și curate.
Sesizările echipei: Pentru ca un restaurant să mențină ștacheta ridicată, să impună clienților o anumită conduită, e necesar să respecte în primul rând condițiile impuse pentru categoria respectivă. La Monte Carlo nu sînt fețe de masă curate, nu e portar la intrare, nu sînt liste meniu. Asta deocamdată. Situația este pe cale de redresare, șeful de unitate este energic și are inițiativă și credem că în curînd Monte Carlo va intra în rîndul unităților de categorie specială.
La ancheta din acest număr au participat: inspector Mihai Păduraru și Zeno-
vie Zamfir, bucătar șef la restaurantul Capșa.

OPREA GEORGESCU

Să fi fost desconspirați?

Orele 17.45. Colț de tihnă în Cismigiu, mingiat de acordurile grupului Abba. În top, restaurantul Monte Carlo figurează cu nota 4,66. Cițiva militari în termen nu se hotărăsc: mese libere există, dar nu îndrăznesc să se așeze. Au trecut exact 5 minute de cînd ne-am așezat la masă. Ospătarul Ionel Atanasiu observă și se precipită spre noi. Salută politicos și așteaptă comanda. N-are decît un singur cusur: haina descheiată. Gulerul cămășii, imaculat. Hainele, călcate. Eusonul — la locul lui. Fumăm și intenționat scuturăm scrumul pe jos. Scrumiera lipsește. I. A. nu observă. Îl observăm noi. Nici un drum de prisoș. Pleacă încercat, vine încercat. Amîndouă operațiunile — la fel de prompte. Fețele de masă sînt curate. Mesele libere — debarasate. Pe terasa deschisă, difuzoarele continuă să transmită muzică fără obișnuitele stridențe. Au mai trecut 5 minute. Ionel Atanasiu

Recurs la „Monte Carlo”

După două luni de la începerea topului, revenim cu ancheta noastră la un restaurant „cu probleme”, care la categoria respectivă deține lanterna roșie a clasamentului. Vom mai face astfel de recursuri din dorința de a testa aplicarea în practică a măsurilor pe care conducerile unităților respective le-au luat și cu convingerea că defecțiunile constatate pot fi și trebuie înlăturate. Nu numai la cei din coada clasamentului.

Braseria „Monte Carlo”, șef de unitate Liviu Lascu, Bucătar șef, Gheorghe Trucă; telefon 13 13 44; categorie specială, 10 la sută remiză. Face parte din I.A.P.L. Amzei.

— Constatări: Conducerea unității a fost înlocuită. De la mijlocul lunii august, noul șef de unitate a avut câteva inițiative și câteva realizări. Deși instrucțiunile prevăd ca într-o unitate de categorie specială chelnerii să aibă cel puțin gradația II aici toți au gradația I, adică sînt începători. Se fac eforturi pentru aducerea serviciului la nivelul cerut.
— Note: calitatea meniului 6; comportarea și corectitudinea personalului 5; eficiența economică și socială 8; ambianța 7; controlul oamenilor muncii 7; nota consumatorilor 7; Incognito 9; Media 7.
Observațiile bucătarului: Preparatele de bucătărie sînt făcute în ideea realizării planului. Nu există o preocupare, cel puțin deocamdată, pentru diversificare, așa cum ar trebui la un restaurant de categorie specială. Înțeleg că restaurantul abia acum se pune pe roate. La bucătărie lipsă de personal auxiliar. Bucătăreasa de serviciu spală vase, gătește și face curățenie. Din aceste motive nu poate face nici una nici alta așa cum ar trebui. Cu-

găți preparate și semipreparate. S-a aprobat achiziționarea unei case de marcaj. Pe lângă aceste realizări, obținute într-un timp relativ scurt, unele din vechile deficiențe se mențin. Serviciul este încă departe de pretențiile unei unități de categorie specială. Chelnerii nu folosesc ankărele, sticlele sînt ținute culcate într-oladă cu apă murdară provenită de la to-pirea gheții. Vasile Gheorghe nu face note de plată. Barmanul Constantin Codreanu vinde băuturile cu gheață în pahare, ceea ce contravine legii. Bucătăreasa Gheorghita Veretu este singură la bucătărie și nu face față. Cratițele sînt murdare și nu sînt respectate reguli elementare de igienă privind prepararea și păstrarea alimentelor. Deși instrucțiunile prevăd ca într-o unitate de categorie specială chelnerii să aibă cel puțin gradația II aici toți au gradația I, adică sînt începători. Se fac eforturi pentru aducerea serviciului la nivelul cerut.

— Note: calitatea meniului 6; comportarea și corectitudinea personalului 5; eficiența economică și socială 8; ambianța 7; controlul oamenilor muncii 7; nota consumatorilor 7; Incognito 9; Media 7.

Observațiile bucătarului: Preparatele de bucătărie sînt făcute în ideea realizării planului. Nu există o preocupare, cel puțin deocamdată, pentru diversificare, așa cum ar trebui la un restaurant de categorie specială. Înțeleg că restaurantul abia acum se pune pe roate. La bucătărie lipsă de personal auxiliar. Bucătăreasa de serviciu spală vase, gătește și face curățenie. Din aceste motive nu poate face nici una nici alta așa cum ar trebui. Cu-

Un inginer silvic octogenar reactualizează

un proiect de mare interes:

Parcul național zoologic al României

În capitalele, precum și în marile orașe al tuturor țărilor, funcționează grădini zoologice, ale căror măriri teritoriale, efective de animale și modalități de prezentare-expunere sînt foarte variate.

Aceste unități au un vădit rol cultural-educativ, constituie importante obiective de informare a marilor mase de cetățeni, precum și adevărate laboratoare științifice pentru studii și cercetări biologice. Grădinile zoologice sînt în același timp și unități economice, adevărate puncte turistice, cu mari posibilități de autofinanțare datorită variatelor surse de venituri — taxe de intrare, călărie pe elefanți și ponei, plimbări cu trăsorele și săniuțe trase de animale, fotografiari, recoltări și valorificări de venin de la reptile (șarpele cobra), culturi de plante medicinale și ornamentale și valorificarea acestora, bufele cu răcoritoare etc. Investițiile ce apar ca necesare sînt recuperabile în termeni ce sînt în funcție de nivelul științific și organizatoric al funcționării grădinii zoologice respective.

În Capitala patriei noastre și în vecinătate au existat pînă în 1955 mici nuclee de expunere a animalelor sălbatice în diferite zone, însă nesistematizate: în Parcul Libertății (ursi, lupi, lame, păuni, lebede etc.); în Parcul de odihnă și cultură Herăstrău (căprioare, țap, cerbi, mufloni, păuni etc.); în Parcul „23 August” (păuni); în subsolul Crematoriului „Cenușa” (iepure de rasă); în Parcul Snagov, cervidee, care s-au predat în final Ministerului Economiei Forestiere; în grădina Cismigiu (vulpi, iepuri de casă, nutrii, vidre, căprioare, păuni, peruși, pelicanii, rațe, gîște etc.).

În scopul sistematizării expunerii animalelor din nucleele menționate, a rezultat necesitatea creării unei grădini zoologice, instituție care a și luat ființă la 1.08.1955 în bugetul Statului Popular al Capitalei.

Colectivul de lucru format din 5 specialiști a și luat contact cu membrii Consiliului științific al grădinii zoologice constituit din cadre universitare de specialitate, conform deciziei Statului Popular al Capitalei, precum și cu organele de conducere ale Institutului de Cercetări și Experimente în Zoologie al București, ajungîndu-se la un rezultat deosebit de prețios și important, căci după stăruitoare și documentate studii, cercetări și examinări de situații, a apărut H.C.M. nr. 34/16.01.1956 prin care se fixează ca amplasament pentru construirea viitorului parc național zoologic al României terenul situat între Lacul Fundeni, riul Colentina și Șoseaua Pantelimon, inclusiv zona verde de-a lungul șoselei Pantelimon, în suprafață totală de peste 80 ha.

Acest teren a fost găsit a fi foarte propriu scopului, atît de specialiștii noștri, cît și de specialiștii străini, care au luat cunoștință de proiect.

Pînă la întocmirea proiectului respectiv și îndeplinirea tuturor formalităților de autorizare-aprobare, colectivul grădinii zoologice a depus eforturi pentru simplificarea operațiunii de expunere a animalelor,

prin concentrarea acestora și organizarea unităților respective. Astfel, s-a amenajat corespunzător specificului — pentru animalele de apă — unitatea Cismigiu, care prin dezvoltarea primitivă a devenit colțul zoologic experimental „Cismigiu”. În pădurea Băneasa s-a delimitat în 1956 o suprafață de 40 ha în vederea creării unei rezervații pentru cervicidee, iar în 1957 s-a construit o volieră metalică cu 10 compartimente pe o suprafață totală de 400 mp, pentru producție de fazani, ambele realizări fiind necesare operațiunii de schimburi de animale cu străinătatea. Tot în pădurea Băneasa s-a organizat în 1957—1958 colțul zoologic experimental „Băneasa”, denumit impropriu grădina zoologică Băneasa, amenajîndu-se corespunzător terenul obținut prin exproprierea succesive, care pînă în 1962 însuma circa 2 ha, din care unele clădiri s-au restituit ulterior, unitate dotată cu toate cele necesare unei bune și normale funcționări (împrejmuirea terenului cu panouri metalice, asigurarea apei, lumina electrică, canalizare, gaze, instalații de telefon, nivelarea și asfaltarea terenului, alei de acces cu plantații ornamentale) inclusiv laborator dotat cu aparatură modernă, farmacie, o bogată bibliotecă (5.000 volume, tratate de biologie și botanică, inclusiv periodicele), care ulterior s-a redus simțitor prin instrăinare, spațiu necesar pentru carantină, precum și contractările necesare cu diferite întreprinderi alimentare pentru asigurarea aprovizionării animalelor captive, frigider-congelatoare pentru conservarea hranei, stabilirea condițiilor de procedură cu PRODEXPORT pentru schimburi de animale cu străinătatea, precum și multe alte asemenea probleme de ordin organizatoric.

În același timp s-au luat legături și s-au întreținut relații oficiale cu unități biologice similare din orașele Tg. Mureș, unde există o minunată grădina zoologică de circa 80 ha, Brașov, Craiova, Birlad, Iași, Turda, Pitești, Ploiești, Cluj-Napoca, Sibiu etc. orășe cu unități bine amenajate și organizate, trecîndu-se în același timp și la schimburi de animale, conform înțelegerilor între părți, contribuîndu-se astfel la dezvoltarea acestora. În același scop s-au întreținut relații și luat contacte cu grădini zoologice din străinătate cum sînt cele din Budapesta (de unde s-a adus prima leoaică, Florida), Viena și Sofia, precum și-au făcut schimburi de animale și cu alte țări.

Pe parcurs, însă, lucrările de documentare și de desăvîrșire a proiectului marelui parc național zoologic, conform H.C.M. nr. 34/1956, au stagnat, parcul-rezervație al cervideelor, voliera de fazani de la Băneasa și colțul zoologic experimental Cismigiu s-au desființat. Consiliul științific al grădinii zoologice n-a mai fost consultat, regulament de funcționare al grădinii zoologice nu s-a întocmit, rămînînd numai unitatea Băneasa și aceasta cu caracter de menajerie, extinsă pe o suprafață de peste 5 ha. În această situație necesitatea rezolvării problemei viitorului parc națio-

nal zoologic a devenit acută, mai ales că terenul destinat scopului cu îndeplinirea celor mai exigente formalități legale, teren foarte accesibil marii mulțimi, stă la dispoziție și urmează a se pune stăpînire pe baze formale, cît mai neîntîrziat pe el, prin construcțiile și amenajările aferente reclamate de marelui obiectiv social-cultural, în conformitate cu proiectul respectiv necesar a se reactualiza de I.P.B., mai ales că acest teren oferă în același timp și condiții de un deosebit interes în avântul protecției mediului inconjurător, problemă de importanță capitală în speță.

Dacă nu este posibil a se crea animalelor în captivitate aceleași condiții pe care le-au avut animalele în libertate, asemenea meștegurilor nate de unde au fost aduse, este posibil însă ca pe baza cunoașterii cît mai temeinic și mai documentate a vieții animalelor în libertate, să se organizeze treptat, cu măsură, în mod conștiincios și pasionat, cît mai bine și perseverent, în lumina observațiilor înregistrate zilnic și să se asigure condițiile corespunzătoare necesare animalului în captivitate și ca urmare reducerea la minimum a pierderilor.
Datorită mediului artificial în care este pus animalul să trăiască în captivitate, manifestările comportamentale constituie un complex de probleme a căror rezolvare impune cunoașterea normelor și principiilor biologice captivității la cel mai înalt nivel, a căror strictă și riguroasă aplicare salvează animalul, așa precum ignorarea lor condamnă animalul la pierdere.

Nu mai un parc zoologic relativ mare, asemenea celui care n-a ajuns a deveni o realitate încă, parc, care să ofere tuturor animalelor sălbatice condiții corespunzătoare, spațiu de mișcare, mediu ambiant necesar, îngrijirea, întreținerea, aplicarea de rețete raționale și asigurarea asistenței tehnice desăvîrșite, reclamate de specificul fiecărui animal și aceasta mai ales pentru prevenirea bolilor — va pune animalele ținute în captivitate în situația să suferă mai puțin, urmărîndu-se în special reducerea stresului, condiții care printr-o riguroasă aplicare și printr-o serioasă, consecventă și devotată perfecționare pe parcurs, pot ajunge a contribui la începuturi de acomodare a animalului cu captivitatea, de a se simți într-o formă de existență din ce în ce mai liniștită și de aci, ca o urmare firească a aplicării tuturor măsurilor de asistență menționate, asigurarea unei vieți cît mai prelungite a animalelor în captivitate, micșorarea la minimum a procentului de mortalitate, căci experiența dobindită în anii de funcționare a celor două culturi zoologice experimentale va putea fi pusă în valoare și concretizată cu ocazia funcționării marelui parc național zoologic mult așteptat și dorit de toți cetățenii Capitalei.

Un asemenea obiectiv — parcul național zoologic al Capitalei, conceput a se construi și a fi pus în funcțiune în condițiile specificate și mai ales prin expunerea animalelor pe regiuni — zone geografice și în cadrul acestora, ecologic, spre a se satisface astfel cerințele științifice actuale, o asemenea realizare va constitui în adevăr un important centru științific cu un mare rol de documentare în materie și va atrage în mod permanent nesfîrșite mase de vizitatori, care nu vor înceta de a repeta vizitarea tocmai pentru că mereu vor avea de învățat și altă ceva nou.

Este cazul și considerăm că a sosit momentul să se treacă fără întîrziere la angajarea spațiului des-

execută conștiincios și politico comandă, îi atragem atenția asupra lipsei scrumierelor. Își cere scuze. Aduce o scrumieră doar aproximativ curată. La masa vecină se varsă un pahar de vin. Ospătarul observă și înlocuiește imediat fața de masă.

Ni se aduc tacimurile: curate. La fel și servetelele: călcate, apretate. Ne trece chiar prin gînd că am fost desconspirați. Aminăm concluzia pentru la urmă. Notele de plată la mesele vecine se fac fără bonier, o excepție pentru noi, ne-ar convinge definitiv.

A trecut un sfert de oră. Serviciul este ireproșabil. Ambianța pe măsura frumosului și bătrînelului parc al Bucureștiului. Lipsesc foarte multe gîci din atmosfera unui local: gălăgie, strigătele ospătarilor, plimbările fără țel, miștile în sold, chiar și cheful. Ne suspătam de sentimentalism: să fie de vină decorul?

Am terminat masa. Continuăm să vedem lumea la fel ca și atunci cînd eram flămînzii. Au trecut exact 40 de minute. În trecere pe lângă noi, I.A. ne anunță că vine imediat să debaraseze. Așteptăm cu emoție, am zice, momentul notei de plată. Ne reținem în a forța lucrurile. I.A. întîrzie, vine și se scuza, își cere iertare pentru întîrziere și emoția noastră crește, politețea pare ostentativă.

Vine în sfîrșit și momentul mult așteptat. Atanasiu Ionel scoate o carnețel, nu mai înainte de a ne fi urât să ne fie de bine, caută pixul, îl găsește, se gîndește câteva clipe, murmurînd din buze, și începe să scrie. Ne arată cifra, 94,50 lei. Fără dată, fără să putem desluși ce și cît costă fiecare din comenzi. O notă proastă pentru el, e drept, dar noi răsuflăm ușurați: nu ne cunoaște. Nota 8 (în atenția noului responsabil: obiceiul de a nu întocmi reglementar notele de plată poate degenera în alte obiceiuri, mai puțin controlabile). Circumstanțe favorizante: efectuînd vizita postcontrol și găsînd multe nereguli remediate: un punct în plus, deci 9.

INCOGNITO

ținut prin H.C.M.-ul menționat, viitorului parc național zoologic al Capitalei, la nivelul descris, reluîndu-se totodată în continuare și programul desăvîrșirii studiilor începute de documentare — proiectare al obiectivului, reactualizîndu-se astfel H.C.M.-ul nr. 34/1956, astfel ca cel puțin începutul acestei mari realizări care va avea menirea și rolul să așeze și din acest punct de vedere Capitala țării noastre pe linie de egalitate cu marile capitale ale țărilor lumii, să devină un fapt operativ în chiar cursul actualului cincinal, căci prin aplicarea maximei „Initium cepit, dimidium laetit” se asigură realizarea integrală.

Nu mai în cadrul unui parc național zoologic se vor îmbunătăți substanțial condițiile de existență ale animalelor, asigurîndu-se astfel perpetuarea acestora, condiții pe care nu le poate oferi colțul zoologic Băneasa, care are aspectul unei adevărate menajerii, cu pierderi mult depășitoare, deși se dispune de personalul necesar.

Articolele din revistele „Magazinul” nr. 949/1975, „România Pitorească” nr. 7/1977 și „Flacăra” nr. 40/1978 evidențiază o serie de probleme și analizează multiple situații privind viața animalelor în captivitate și necesitatea creării de condiții cît mai corespunzătoare, pentru reducerea stresului și prelungirea vieții captive.

Un exemplu stimulator de acțiuni prompte și realizări demne de remarcă, îl formează vecina noastră R.P. Bulgaria, care a realizat și pus în funcțiune o mare și frumoasă grădina zoologică în suprafață de 80 ha în Capitala țării, în al cărei cuprins se mai găsește pe lângă alte grădini zoologice și un număr de 79 de rezervații, cu o suprafață totală de 21.656 ha, în interiorul căreia se păstrează o mare varietate de specii din lumea animală și vegetală. În ultimele decenii au mai fost realizate asemenea mari unități biologice în Capitala R.D.G., o grădina zoologică de peste 150 ha și în R.P.D. Coreeană, o grădina zoologică de peste 250 ha, în condiții supermoderne.

Avîndu-se în vedere caracterul și rolul eminamente cultural-științific al înființării, organizării și funcționării acestui deosebit de important obiectiv, reprezentînd totodată o necesitate și un mare interes prin excelență social, este de examinat și analizat cu toată obiectivitatea problema încadrării unui asemenea obiectiv în sfera de activitate a Ministerului Educației și Învățămîntului, cum este grădina Botanică, tutelare care ar prezenta o formă de dependență mai proprie caracterului, mai adecvată și mai în elementul său de existență, dezvoltare și perfecționare.

Această expunere este menită să informeze opinia publică asupra modului cum s-au desfășurat faptele, privind această mare și importantă problemă a parcului zoologic pentru a cărei rezolvare de viitor să se poată acționa în deplină cunoștință de cauză în interesul societății și a prestigiului țării.

Ing. consilier silvic
IONESCU D. CONSTANTIN

Director al grădinii zoologice între anii
1955—1962

Lumea în care trăim Sfârșit de vacanță...

O știre oarecare. Un fapt divers pierdut undeva, prin paginile gazetelor londoneze. Betty Conly, de profesie secretară, nu s-a mai întors din vacanță. Poliția a deschis o anchetă. Deocamdată fără nici un rezultat. Nimic deosebit. Multe fete tinere, de profesie secretare sau fără profesie, dispar. Mirajul aventurii? Credulitate? Pasiune amoroasă? Tot ce se știe este că a plecat să-și petreacă concediul în localitatea Weyhill, și apoi... Apoi a fost găsită moartă...

Weyhill. Până nu demult o localitate din categoria celor obișnuite, mai exact o localitate liniștită care și-a pierdut liniștea după ce s-a transformat, aproape peste noapte, într-o stațiune de odihnă. Iarăși nimic neobișnuit. Neobișnuit în cepe cu ceea ce se petrece în proaspata stațiune de odihnă. Odihna pe care o oferă vizitatorilor ei este de un tip cu totul deosebit. În fapt, stațiunea se rezumă la spațiul reprezentat de un vechi teren de instrucție pentru parașutiști. Curajoșii parașutiști s-au răspândit prin alte centre de pregătire, iar terenul rămas pustiu a fost achiziționat de un afacerist cu o imaginație morbidă. Dumnealui a imaginat drept loc de odihnă un lagăr nazist de prizonieri. Un lagăr cu tot ceea ce înseamnă cruzimea nazistă. Un lagăr care nu a fost deloc conceput ca o caricatură.

Oricât ar părea de straniu, aceasta este realitatea: la Weyhill a fost amenajat în vara anului 1981 în cel mai amănunțit mod un lagăr nazist de prizonieri. Intreprinzătorul afacerist s-a gândit că ar putea fi foarte rentabil să ofere amatorilor de „senzații tari” — dar și cu portofele pline — posibilitatea de a se odihni „trând” atmosfera autentică a unui fost lagăr nazist. Multe spirite bolnave pot fi ispite de asemenea „distracție”. Oamenii plătitorișii cu binele vor să simtă nefericirea. Ei sînt „clienții”. Baniilor lor îi dorește afaceristul.

Nu știu de unde a luat modelul — de la Auschwitz, Majdanek sau Buchenwald. Cert este că s-au depus eforturi substanțiale pentru o reconstituire cât mai fidelă. Citesc într-o revistă: „Inconjurat cu garduri înalte de sîrmă ghimpată, străjuit de turnuri de observație pe ale căror platforme se află instalate mitraliere în poziție de tragere, păzit de santinelele SS înarmate pînă-n dinți și măturat în permanență în timpul nopții de fasciculele puternice ale reflectoarelor, lagărul de prizonieri pare a exclude orice posibilitate de evadare...” Reportaj de epocă? Pagini de jurnal ale unui supraviețuitor al uzinelor morții? Nu! Este descrierea „stațiunii de odihnă” din Weyhill.

„Veți petrece o vacanță de neuitat” — îi asigură patronul, care, îmbrăcat în uniformă de ofițer SS, își întinpină „oaspeții” la poarta lagărului păzit de gardi înarmate. Și au fost destui care, fle din extravaganta, fie minai de curiozitate, sau din instincte ce n-au nimic uman au venit să-și petreacă vacanța în lagărul de prizonieri de la Weyhill.

Cum a fost această vacanță? S-a desfășurat, oare, ea pe gustul „clienților”? Au fost destule „senzații tari”?

În esență, după cum mărturisea presei „comandantul lagărului”, viața s-a desfășurat după toate tipicurile unui adevărat lagăr. Dormit în barăci comune, uniforma adecvată, mîncare în gamele și ca adecvată, corvoadă obligatorie, instrucție la comandă, ore de educație... nazistă obligatorie etc. Pînă unde a mers fidelitatea afaceristului față de model reies dintr-o întimplare strict reală. De necrezut dar totuși reală. Amintesc, din aceeași relatare, un episod despre o „evadare” din lagărul de vacanță. Un grup de temerari ar fi fost dispuși să infrunte riscurile, hotărîți să-și redobîndească libertatea (la care renunțaseră „contra cost”). Ceea ce știau din filme și din cărți au transpus în practică. Au profitat de întuneric, s-au tîrît pe pămîntul rece, au folosit un clește improvizat pentru a tăia sîrma ghimpată. Cu fața zgriată, murdărită de noroi, izbutesc să „evadeze” din incinta lagărului. Totuși, gardienii sînt la post. Sirenele despică liniștea nopții. Unii dintre fugarii sînt „arestați” de îndată. Ceilalți, după cîteva ore, într-un șopron unde-și găsiseră adăpost. Vor fi legați de miini și de picioare și aduși la interogatoriu în fața unui comandant furios, urlînd și amenințînd pe nefericii ce căutaseră să scape.

Nu, nu este un coșmar. Nu este nici măcar o secvență dintr-un film care evocă un episod dramatic din cel de-al doilea război mondial. Este doar un fapt, o întimplare autentică din numeroasele întimplări trăite ca urmare a...posibilității oferite doritorilor de a petrece zilele de vacanță, în atmosfera unui lagăr nazist. Nu sîntem în domeniul imaginației. Pur și simplu, cele povestite s-au petrecut în cursul vacanței de la Weyhill...

Afacerea cu lagărul reconstituit dezvăluie mai multe aspecte. Unul este cel al spiritului mercantilor care pătează chiar și memoria celor ce au pierit în lagărele morții, folosind reconstituirea groaznicelor lagăre ca o sursă de profituri. Este un fenomen tipic moralei capitaliste. Apoi, faptul poate fi trecut în rîndul încercărilor de a minimaliza cele petrecute în lagărele naziste, de a le reduce la o „vacanță supravegheată”. Nu-i întimplător nici acest fapt în condițiile recrudescenței neonaziste. În sfîrșit, ideea arată pînă la ce punct poate coborî spiritul uman cînd este pervertit de goana după un senzațional cu orice chip.

Dar dincolo de toate aceste considerații rămîne faptul pe care l-am menționat la început. Dintr-o asemenea vacanță o tinăra, o tinăra oarecare, nu s-a mai întors. Corpul ei a fost găsit la cîteva zeci de kilometri de stațiunea-lagăr, aruncat la marginea unui pîlc de copaci. Un corp maltratată, desfigurată. Așa cum se întimpla în adevăratele lagăre naziste. Numai că nefericita „cîntă” nu își plătise decît vacanța, nu și moartea.

De ce a fost ucisă? Poliția poate va găsi un răspuns. Moartea ei a plasat însă asezarea de vacanță în atmosfera cu adevărat reală a nazismului: cea a crimei.

AL. PINTEA

Ochii și urechile lumii

Ibakusha

„Știți vreun om normal capabil să răspundă la aceste întrebări generale ale unor generali?”

E mai bună o ripostă graduală sau o ripostă masivă?

E preferabil o strategie contraforță sau o strategie antioarăse?

E mai eficace o sanctuarizare a unor teritorii sau o bătălie pe fronturi înaintate?

Eu, unul, nu știu. Eu știu că, ieri, un vecin de 90 de ani mi-a spus: „Doar sănătatea, e boală curată”. Eu știu de ieri — adică foarte tîrziu, căci am peste 50 de ani — să îmbrac unui băiețel de 3 ani pantalonii lungi, după ce a plîns o oră că nu vrea să se îmbrace. Eu, altfel, cred că sînt normal: Cehov — în cîteva vorbe — și Shakespeare — în torențele sale fastuoase — îmi dau aceleași lacrimi, aceeași stare de exaltare rațională; Schubert și Beatles-ii mă fac la fel de fericit; Bacovia și Sadoveanu îmi dau același fior în a stabili mînuna compatibilității în diferență; în fața prăpastiei, am o singură strategie: a mă agăța de punct și virgulă; frizerul meu, un om la 80 de ani, mă încintă cînd îmi spune că „strănutul e o destupare a căilor centrale”, îndemnîndu-mă: „nu vă sfițiți — strănutați!” Eu știu pe dinafară „Traviata” și nu voi uita niciodată cum și-a închiat un prieten o scrisoare către femeia lui iubită: „A dumneavoastră ușă deschisă”.

Ieri noapte n-am putut dormi și m-am dus să-mi iau un măr din cămară; am ales — pe întuneric — unul, și la lumina veiozei, aflată lîngă radio, am observat că o jumătate a lui era de un roșu intens iar cealaltă — violent galbenă; am mușcat bine din el și l-am auzit pe Yves Montand, la București I, cîntînd „Les feuilles mortes”. N-aș ști să spun de ce am simțit atunci adevărul lui Apollon către Admete: „Nu ești decît muritor; astfel că trebuie să hrănești două gînduri doadate”. După „Les pas des amants desunis”, am deschis „Cartea de căpătii” a domnișoarei Șonagon, scriitoare japoneză din anul 1000 al epocii noastre, care scria fără să știe de Dostoevski și Proust: „Lucruri apropiate și totuși depărtate: „Raiul Drumurilor corăbiilor. Ibovnicii”.

„Știți cum se spune în limba celor de la Hiroshima, supraviețuitor ? Ibakusha.”

„Știți ce-a răspuns un fizician celebru, cîndva specialist în arme distrugătoare, azi specialist în proiecte științifice pentru dezarmarea generală, cînd i s-a spus că „sînt prea mulți oameni pe lume, încît cel puțin o jumătate ar trebui să dispară”? El a răspuns: „Care jumătate?”

„Pînă și un măr mușcat noaptea, cu poftă și tristete, e un lucru care cere imperios o dezarmare generală și urgentă a lumii întregi.”

RADU COSAȘU

Mondo umano ?

„Ajutor”, spoliere și neocolonialism

Cu cîteva ani în urmă, aflat pe meleaguri africane, am fost invitat, alături de alți confrăți, să vizitez un proiect agricol de amploare ce se realiza acolo. Nu pot spune că, ajunși la fața locului, am fost dezamăgiți de ceea ce am văzut. Dimpotrivă! Oamenii aceia munceau mult și proiectul prindea viață, pe hectare întregi se cultivau deja bananieri de cea mai bună calitate iar recolta lor era foarte mare. Într-un peisaj altădată arid apărușeră cîmpuri înverzite, pe care ajungea apa printr-un sistem de irigații proaspăt realizat. Oamenii aceia aveau deci motive să fie mulțumiți. Dar, cum ne-a mărturisit la finele vizitei însoțitorul, nu erau! Și, fără să mai aștepte întrebarea noastră privind nedumerirea creată, el a continuat: „Vedeți, acest proiect se rea-

lizează cu un credit acordat de o bancă străină. Iar dobnzile sînt atât de mari încît îi sporesc în mod substanțial costul și ne creează nouă mari dificultăți. În plus, cînd vindem produsele (era vorba de banane) parcă e un făcut și, pe piața din fosta noastră metropolă (dar și pe altele), prețul lor scade serios”. Am transcris discuția cuvînt cu cuvînt deși, în acele momente, situația îmi apărea paradoxală. N-a trecut mult timp și, interesindu-mă de unele aspecte economice ale întregului continent african, am constatat că acele cuvinte ale însoțitorului nostru defineau o realitate globală. Este, în fond, un mecanism rafinat prin care fostele colonii redevin colonii; ele sînt menținute într-un stadiu de accentuată înapoiere în pofida unor amăzitoare proiecte agricole sau chiar industriale. Căci bogățiile solului și subsolului lor merg adesea tot în fostele metropole; căci ajutoarele pentru dezvoltare reprezintă o parte aproape insignifiantă din produsul brut al statelor industrializate (S.U.A. — 0.02 la sută!!!; R.F.G. — 0.04 la sută!!!; Franța — 0.03 la sută!; Japonia — 0.06 la sută). Însă specialiștii O.N.U. consideră că ajutorul pentru dezvoltarea celor săraci trebuie să

crească de patru ori pînă în anul 1990. Or, tot specialiștii O.N.U. se îndoiesc că această sporire deloc substanțială se va realiza și nu va crește, în schimb, spolierea. Chiar dacă s-ar putea întimpla să crească ajutorul, realitățile și practicile de pînă acum arată că ceea ce se dă cu o mînă se ia cu două. Exemplul este edificator: în anul 1981 țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol trebuie să ramburseze 50 miliarde dolari credite dintre care 40 la sută înseamnă dobnzile. De unde acești bani: în plus? Din sărăcie? Și atunci, raportul asupra dezvoltării lumii pe 1981 arată că „750 milioane din populația globului trăiesc în sărăcie absolută” și că este „o condiție a vieții atât de degradate de boli, analfabetism, subnutriție și mizerie, încît neață victimelor chiar și posibilitatea satisfacerii unor nevoi umane de bază”. Dar cifrele nu sînt nici măcar staționare sau în scădere: în 1990 sărăcii absoluți vor fi 850 milioane! S-ar putea totuși să fim deziși de viitor care, în această direcție, nu e roz de loc.

DUMITRU CONSTANTIN

Eu comanic, tu comanic, el comanică

Penița și racheta

Dacă fabricanții de arme ai zilelor noastre, nu chiar atât de puțini numeroși și nici neputincioși pe cît vor unii din ei să pară, ar fi puși să-și consume forța și fantezia făcînd jucării, să zicem, am putea bucura copiii planetei pentru două veacuri de acum încolo. Le știm fantezia și forța. Știm și ce s-a născut din patima lor pentru lucrul bine făcut în materie, dar ne prefacem, cît om reuși, că nu știm, altfel cine ar mai fi în stare să dea geană în geană, vîzînd de pe pernă muniții de rachete și tancuri care pasc sub ferestrele noastre, gata să ne înghită de cîteva ori pe fiecare.

Beția înarmării continuă și ce ne sperie, în plus, este schimbarea calitativă în structura transferului de arme. Cumpărătorii sînt cel mai adesea obiect al atenției mai multor producători de armament în același timp, ne atrage atenția secretarului general al O.N.U. dezvoltînd că aspectul comercial al problemei tinde să treacă în plan secund obiectul actului de vânzare-cumpărare. Cursa înarmărilor, găzduită de aceeași pistă pe care se derulează criza economică generală în lumea occidentală a stimulat rivalitatea în rîndul competitorilor — furnizorii de arme moderne și supramoderne. Unii comercianți devin ridicoli prin vînzarea de jucării sub formă de schelete și alte obiecte generatoare de coșmaruri. Ceilalți, mai rafinați, fac pe jucăușii făcîndu-se că nu știu ce pun pe cîntar sub ochii clientului. Ori vînzătorul de la aprozar ori eu? pare a ne întreba din ochi negustorul de bombe atomice, și ca dovadă a și îmbrăcat halatul și bonețica de rigoare.

Și cum reclama este sufletul oricărui comerț, aici vreau de fapt să ajungem, s-au născut în mare viteză și vocile nopții. Difuzoarele aducătoare de vești în măsură

să optăm pentru A care este mai bun decît B, infinit superior lui C și categoric mai rapid, năstrușnic și mai ucigător decît D. Industria înfloritoare a armamentului ultramodern a stîrnit pasiuni pe măsură în masa reporterilor și a stăpînilor lor, bucurîndu-se în a-și aduce modesta contribuție la proliferarea și desfacerea la minut a bombardierelor și rachetelor. Rămînd în silozuri, nefolosite și fără perspectiva de a-și dovedi utilitatea, ar rugini și și-ar pierde jumătate din farmec. Și n-ar fi păcat?

O dovedește marele număr de noi publicații, creșterea extraordinară a tirajului, proliferarea studiilor consacrate, anual, acestei teme de presantă actualitate: vînzarea de arme, succesele dobîndite în perfecționarea și modernizarea acestora, performanțele de ultimă oră. Creșterea volumului de reclame privind armamentul în asemenea publicații ne încredințează un studiu efectuat sub egida UNESCO, „creează adesea o dependență financiară, care influențează, de asemenea, politica editorială” a respectivelor ziare și reviste.

Articolele îmbracă uneori haina afișelor publicitare iar editorialele ies direct din mina funcționarilor plății de fabricanții de armament.

Analize efectuate pe cazuri concrete relevă că reclama pentru arme se accentuează pe măsură ce crește interesul pentru distribuirea pistoalelor și a cartușelor însoțitoare în camerele încăpătoare ale lumii a treia. S-a înmulțit numărul revistelor tipărite în mai multe limbi — engleza, franceza, spaniola, portugheza, germana, și mai recent, araba. Unele dintre acestea se difuzează în peste 50 de țări.

Se apreciază că numărul periodicelor specializate în probleme militare se ridică la 800, un sferi din acestea fiind create după 1965. Sînt, în cele mai multe cazuri, publicații consacrate dezvoltării echipamentului militar, politicii de procurare, comerțului internațional cu arme, trupelor și înzestrării lor. Cîteva cazuri concrete pentru a ușura înțelegerea fenomenului.

„Armies and Weapons”, tipărită în limba engleză, consacră între 10 și 30 la sută din pagini publicității pentru arme. Editorul anunță că revista poate fi citită în Marea Britanie, S.U.A., Canada, Australia, Austria, Belgia, Luxemburg, Danemarca, Finlanda, Franța, R.F.G., India, Iran, Irak, Israel, Italia, Japonia, Iordania, Malta, Olanda, Nigeria, Norvegia, Portugalia, Africa de Sud, Spania, Suedia, Elveția, Turcia și alte țări. Rubrica „Focus”, de exemplu, dezbătînd probleme militare curente, justifică lovitura de stat din Chile și pledează pentru o intervenție S.U.A. în Nicaragua.

„Aviation Week and Space Technology”, mai generos, găsește cu cale să rezerve 30—50 la sută din pagini pentru reclame militare.

Numele cel mai prestigios în materie este revendicat totuși de „International Defense Review”, scos în limbile engleză, franceză, spaniolă și germană. Reclama comercială (pentru armament) ocupă 71,23 la sută, cum anunță un cititor contaminat de miracolul exactității.

Exemplele pot continua, așa cum ne-am putea înfrupta din datele ce descriu veniturile (și creșterea lor în timp) pe baza reclamei tematice, sau prosperitatea grupurilor editoriale ce le finanțează și adună, cu lăpășica, profituri.

Renunțăm de bunăvoie și ne imaginăm liniștea cu care între două trabuce, responsabilul de număr semnează intrarea în ochii și urechile cititorului, ciocchinele de reclame. Un submarin, un avion cu rachete, un tun exact calibrul dorit. Ultimul, pentru dumneavoastră... Dincolo de fumul trimis în cerculețe deasupra capului, încerc să surprind penița născută să facă atare reclamă, și mă întreb, dați-mi voie să mă întreb dacă în cazul jucăriilor adreseate copiilor, poate chiar al propriilor copii, ea, penița, se simte la fel de bine dispusă și sprinteră, temătoare să nu rateze noutățile de ultimă oră.

NEAGU UDROIU

Lumea se amuză

(După „Ludas Matyi” — Ungaria)

Aforisme

Milovan Ilici

— In spațiul dintre dorințele noastre și posibilități construim aeroporturi.
 — Mă trezesc în fiecare dimineață ca moștenitor al tronului și mor în fiecare seară ca bufon al regelui.
 — Trăia o viață dublă ca să poată (în caz de nevoie) să-și dea de două ori viața pentru patrie!
 — Când într-o insulă pustie se întâlnesc doi bufoni, unul dintre ei devine automat rege!
 — Odată, când am plecat în viitor, am mers atât de departe încât am ajuns la începutul trecutului.
 — Pleonasmul — strip-tease pe o plajă fără lume.
 — Oamenii nemuritori au de obicei cele mai mari pietre funerare.
 — Pesimismul — un individ care se teme și de un canibal sătul.
 — Dorm în mine un tigrul și o porumbiță. Și întotdeauna porumbița devorează tigrul...

Lau Gabriel

— „Noi, care formăm milioanele!“ — iată lozincă fiecărui Zero.
 — Orice Zero știe că prin el însuși nu valorează nimic. Tocmai în această constă tăria lui.
 — Zero rămâne zero în orice loc, dar locul lui contează enorm!
 — Cel mai mare Zero din lume. O, cit sună de frumos...
 — Nu încercați nimic cu vreun Zero, s-ar putea să aparțină vreunei mii, zeci de mii, sute de mii...
 — Fiți atenți la Zero-uri! ne învață, din experiența ei milenară, matematica.
 — Zero este simbolul absolut al unei Burți care nu are, nu are nevoie să aibă și nu recunoaște alte organe.
 — În legătură cu raportul conținut-formă: cea mai perfectă formă cine o are? Un Zero!
 — Zero este un birocrat: dacă stă deasupra, rezultatul este nul chiar dacă sub el se află o anumită valoare! Când a ajuns sub linia de fracție...

Lichtenberg

● Singurul lucru bun pe care-l au cei slabi de cap este capacitatea de a sesiza părțile slabe ale oamenilor capabili.
 ● Cel care are mai puțin decit dorește, trebuie să știe că are mai mult decit merită.
 ● Oamenii care nu au timp niciodată fac cel mai puțin.
 ● Astăzi sint peste tot atâtea genii încit omul ar trebui să fie recunoscător cerului că i s-a născut un copil normal!
 ● Există mulți oameni care nu aud nimic până nu li se taie urechile!
 ● De nimic nu îmbătrânim mai repede decit de gândul că îmbătrânim.
 ● Nu există oameni pe lume care, în loc să devină oameni de nimic pentru o mie de dolari, ar rămâne, pentru jumătate din sumă, oameni cinstiți...

Mark Twain

● Tragedia bătrâneții nu constă în faptul că omul este bătrîn, ci că el a fost tânăr!
 ● Omul care vine cu o idee nouă este nebun până cînd ideea lui va triumfa.
 ● Vă poate răni adine numai colaborarea dintre un dușman și un prieten. Primul vă birfește, al doilea vă spune ce a zis primul.
 ● Cînd dai de un necaz, numără pînă la zece. Dacă necazul ți-e mai mare, injură.
 ● Opera clasică este cea pe care fiecare vrea să o aibă citită, dar pe care nimeni nu vrea s-o citească.
 ● Omul este singura creatură care roșește. Care ar trebui să roșească, mai bine-zis.
 ● A fi bine educat înseamnă a poseda arta de a ascunde cit de mult ne prețuim și cit de puțin îi prețuim pe ceilalți.

In românește de NICOLAE NICOARĂ

Lumea se amuză

(După „Jef“ - Iugoslavia)

Doi poeți chinezi moderni: Guo Moruo și Ai Qing

Guo Moruo (Go Mo-juo) și Ai Qing cuprind prin creația lor, în bună măsură, tendințele poeziei chineze moderne din secolul nostru, poezie care s-a vrut deopotrivă păstrătoare tradițiilor chineze clasice și deținătoare auceririlor poeziei universale.

Personalitate complexă, Guo Moruo (1892—1978) este disputat de cercurile științifice și artistice, pentru contribuțiile sale de prestigiu în domeniul filozofiei, arheologiei și istoriei, dar și pentru volumele de poezie, începînd cu Zeița, 1919, pentru piesele de teatru (Zhuo Wenjun,

Qu Yuan etc.), ori activitatea de șef de școală, editor, îndrumător ideologic și literar. Poeziile de mai jos aparțin primei sale perioade de creație.

Ai Qing (n. 1910) a avut o viață tumultuoasă. Cu studii în Franța, el a trăit numai pentru poezie și prin poezie, adesea confundîndu-se cu aceasta, abordînd tematica cea mai diversă, într-un stil direct, colorat, într-un limbaj proaspăt, viu. Volume de versuri: Spre soare, Nordul, Noapte transparentă, Făclia, Poeme închinate satului și alte.

Guo Moruo

La gura fluviului Huangpu

Spațiu pașnic, liniștit,
 Dulce, părintesc pămînt!
 Malu-i verde rod rotit
 Fluviu-i galben de absent

De pe barcă larg privește,
 Tot pămîntul e ocean?
 Doar tufişuri verzi mijese
 Lume fără de liman.

Saltă barca-n val rotit
 Oamenii vis galben sint
 Spațiu pașnic, liniștit,
 Dulce, părintesc pămînt.

Pași în noapte

Marea s-a liniștit,
 În depărtare, văd numai domoalele raze,
 Și nu pot cuprinde vorba șoptită
 a valurilor.

Spațiu!
 Înalt și liber, măreț și pur, există!
 Nenumărate stele deschid rotunzii ochi
 Spre acest minunat peisaj nocturn.
 Anticii pini întilniți pe zece li
 Iși implintă miinile înalte în minunatul
 cosmos.

Miinile lor, ramură cu ramură, tremură,
 luptînd în văzduh,
 Cum fibră cu fibră, nervii mei tresaltă.

Mugure

Mugure, mugure plăpînd!
 Mugure mare cit o unghie!
 Mugure de un cot!
 Tu ești monumentul acestei primăveri!
 Ești marșul vieții!
 Ești beția primăverii!
 Iar eu, eu
 Sint oare anorganic?

Strazi în cer

S-au aprins felinarele pe străzile
 îndepărtate
 Aidoma nenumărate stele scinteietoare.
 Au apărut stelele pe cer
 Ca niște felinare nemaipomenite.

Cred că în văzduhul incert
 Sint trasate mirifice străzi
 Cu obiecte rînduite frumos,
 Cum nu avem pe lumea asta.

Vezi Calea Laptelui, palidă,
 Largă și nu prea?
 Și fata aceea cu vaca la păseut,
 Ar putea oricînd reveni.

Mă gîndesc că în această clipă
 Au ieșit și ei la plimbare.
 Privește cometele acelea,
 De nu mă crezi,
 Nu sint lampioanele
 În urma cărora își poartă pașii?

Ai Qing

Speranța

Prietenă nedespărțită-n vise,
 Surioară a închipuirii,
 E propria ta umbră
 Mergîndu-ți înainte,
 E rază strălucirea fără formă
 Ori vîntul nestatornic și nesigur?
 Tu — pasul, ea — chemarea
 Și mereu distanța.
 Pasărea Paradisului văzută prin fereastră
 Hoinara lunecare a norilor pe cer
 Fluturii de pe malul fluviului
 Zglobii și minunați
 Mai sus zboară cînd urci, să n-o atingi,
 Dar te cuprinde cînd nu o ții în seamă
 A ta este mereu
 Și-n ultima-ți suflare.

Semnal la marginea

pămîntului

Nori fără număr se rostogolesc în văzduh,
 Ah, peisajul măreț al Oceanului Arctic!
 Nesfirșitul Ocean își asmute toată forța sa
 Pentru a răsturna pămîntul.
 Ah, valuri rostogolite în fața mea!
 Ah, neîntîmpinată distrugere, neîntreruptă
 creație, veșnică strădanie!

Ah, puterea! Puterea!
 Pictura puterii, dansul puterii, muzica
 puterii,
 Poezia puterii, ritmul puterii!

Norii și luna

Lună, seceră aurită,
 Ai retezat pini de pe mare
 Și pe mine m-ai retezat!
 Nori albi, voi sinteți gheața care
 astîmpără setea?
 Cum să vă înghiți
 Să-mi inec inima de foc?

La capătul pămîntului

În nesfirșirea mării-nvolburate,
 Îți pierzi privirea, stînd pe un recif,
 În Ya, județul cel mai sudic
 Al insulei Hainan, din sudul
 Mării Sudului.

Inserise pe o stîncă de pe mal, citești:
 „Marginea Cerului“. Pe alta vezi:
 „Capătul Mării“.
 Sint pentru călători, avertisment:
 „Nu mai e drum în față!“

„Cu tine, pînă la Marginea Cerului!
 și Capătul Mării“!
 Acesta-i legămîntul făcut de-ndrăgostiți!
 „Du-te pînă la Marginea Cerului
 și Capătul Mării“!
 Acesta e supremul blestem pentru
 pedeapsă.

Oamenii-au tatuat aceste semne-n stîncă
 Ca un omagiu și respect pentru anticul
 Pămîntul e rotund,
 Unde să mergi să-i găsești marginea?
 Și chiar cerul —
 Îl continuă mii de ceruri repetate!

Umbrela

Într-o dimineață întreb umbrela:
 „Ce iubești mai mult,
 Dogoarea soarelui sau umezeala ploii?“
 Umbrela ride:
 „Eu nu mă gîndesc la lucruri“.
 Continuu întrebările:
 „Dar ce te preocupă?“
 Umbrela:
 „Eu aș zice că
 În zilele ploioase
 Nu las să vi se umezească hainele;
 În zilele senine
 Sint norul de deasupra capetelor voastre“.

Verde

Revărsare de verde
 Ca dintr-o călinară cu cerneală
 De verde intens...

Opulență de verde, pretutindeni —
 Profunzime, nuanță ușoară ori caldă,
 de verde,
 Irizări verzi prin jaduri, prin trandafiri...
 Înnoptarea spre patimi, verdele straniu!

Inverzește vîntul prin aer,
 Colorate cad ploile, verzi,
 Curgătoare culoare pe ape,
 Soarele însuși, cu razele verzi

Suprapuneri concentrice
 Liniștii dense
 De pretutindeni:
 Verdele tot se-adună în unul.

Bruscă răscucire de vînt, ca
 Volburarea de dans
 Din aproape-n aproape prin verde,
 Val insinuant, pînă ce
 Legănarea pe unde de verde
 Devine ocean.

In românește de CONSTANTIN LUPEANU

Beijing — orașul care vine către el însuși dinspre înălțimi și adîncuri

Oricît de scurtă ar fi o ședere în Beijing, orașul, mai ales prin amabilitatea impresionantă a gazdelor, ți se dezvăluie într-un continuu și bogat flux de imagini, care mai de care mai încercate de sensuri și semnificații de neuitat. Fie că pătrunzi în inima lui pe bulevardul dinspre aeroport, pe cel dinspre Marele Zid Chinezesc sau pe oricare altul observi cum orașul vine către el însuși, înainte de toate, dinspre margini.

Dinții de fier ai buldozerelor mușcă cu nesăț periferiile, sapă fără răgaz întinse rețele de canalizare, fundații pentru semețe edificii. Păienjenisul de schele se țese cu migală, cu insistență, mereu în același sens, pe verticală și în aceeași direcție, spre centrul capitalei.

Orașul vine către el însuși dinspre margini, de acolo de unde în locul măruntelor ateliere meșteșugărești, în care lucrau pînă în 1949 nu mai mult de 80 000 de muncitori, și unde azi, prin hărnicia locuitorilor săi, au fost construite nenumărate întreprinderi metalurgice, chimice, electronice, fiind în amplă extindere cele ale industriei ușoare — eșalonul muncitoresc al capitalei trece în prezent de 2,5 milioane; de acolo de unde cresc și tot cresc de la o zi la alta pădure de blocuri de locuit, înalte de zece pînă la cincisprezece etaje, unele chiar mai mari. Descoperi „privirile“ acestor edificii tinere de la periferie încercîndu-se cu cele ale altora la fel de tinere, dar temerar răsărite chiar în centrul orașului, de-a lungul bulevardului „Păcii eterne“: noua gară, hotelul Beijing, Palatul televiziunii, Palatul poștelor și telecomunicațiilor și încă altele, care adăpostesc instituții de stat, de știință, de cultură.

Pînă către anul revoluției populare, în Beijing, după tradiția vechilor stăpîni, nici o clădire nu putea să depășească înălțimea celor imperiale: Palatul de Iarnă, cu ale lui aproape 9 000 de camere risipite pe o întinsă suprafață, construite timp de treisprezece ani (1407—1420) de peste două sute de mii de oameni, Palatul armoniei perfecte, Palatul liniștii pămîntene, Palatul bucuriei și longevi-

tății și atitea altele, toate avînd cite un nivel, rareori două.

Orașul a început să-și înalțe fruntea, clădindu-și chipul socialist, avîntat spre înălțimi, și în inima sa, marcată de umensă Piața Tienanmen (în suprafață de peste 40 de hectare) în care, în partea de vest a fost construit în numai opt luni din anii 1958—1959 impunătorul complex al Adunării Reprezentanților Poporului, în partea de est — Muzeul de istorie a Chinei și Muzeul revoluției chineze, iar în partea de sud — Monumentul eroilor.

Reținem faptul că în Beijing s-au construit în anii socialismului de peste trei ori mai multe edificii în comparație cu

Călătorie în China

toate cele cite au existat pe cuprinsul său înainte de eliberare. Este un succes uriaș care a însemnat eforturi uriașe. Privind imensele mase de oameni cu rost, muncind fără preget, cu dăruire, hotărîre și abnegație îți dai seama că orașul vine către el însuși, dinspre margini și înălțimi, adus de oameni.

Dar Beijingul vine spre el însuși nu numai din înălțimile verticale de deasupra solului ci și din adîncurile orizontale ale subsolului. Anticipînd probleme pe care le poate pune ziua de mîine, edilii și-au îndreptat privirile nu numai deasupra pămîntului, ci și spre dedesubtul lui.

Am călătorit în metroul lung de citeva zeci de kilometri, construit între anii 1965—1969. Toate cele șaptesprezece stații, una mai frumoasă decit alta, sint străbătute din patru în patru minute de garniturile rapide și confortabile. Zilnic sint transportați peste 250 000 de cetățeni. Cu toate că au trecut puțini ani de cînd metroul a fost dat în folosință, s-au și elaborat noi planuri ce se realizează întocmai, de extindere a lui, prin construirea unei linii de centură.

Dar cel mai impresionant mod al orașului de a veni înspre el însuși, din adîncuri, l-am cunoscut de curînd, către sfîrșitul lui septembrie al acestui an. Însoțit de Yao-Ken-Lin din partea Asociației naționale a ziariștilor chinezi, am intrat, nu departe de piața Tienanmen, într-un magazin de confecții. Înăuntru, multime de cumpărători. În plus, noi pătruzeci de persoane, majoritatea străini, care urmam să vizităm orașul în adîncuri.

O apăsare de buton și o parte din podeaua magazinului a glisat spre dreapta, lansînd o scară metalică pe care am coborît la primul orizont situat la opt metri adîncime. În toate direcțiile, se deschideau coridoare din beton armat, din care, în dreapta și în stînga, se deschideau mari încăperi în care erau amenajate ateliere, magazine, farmacii, restaurante, hoteluri, într-un cuvînt, aproape tot ce se afla și la suprafață, pe sol. După o bună bucată de mers, din nou o apăsare pe buton, o ușă grea, metalică, se deschide, o parte din podea rabatează spre alte adîncuri, devenind scară pe care coborim la alți cincisprezece metri sub orizontul intii, respectiv în cel de al doilea orizont (etaj subteran). Alte și alte coridoare, alte și alte încăperi pentru cele mai diferite activități, dotate cu cele necesare. Se dispune de surse proprii de iluminat, de ventilație, canalizare etc.

În cele din urmă, într-o sală magazin-restaurant, la un coai tradițional chinezesc, ghidul ne înfățișează cu ajutorul unei scheme luminoase Beijingul din adîncuri. Sint zeci și zeci de locuri prin care se poate intra și ieși. Construcția s-a realizat timp de zece ani, între 1969—1979.

Iar atunci cînd, la oră de seară, prin „Poarta zărilor albastre“ — noul și modernul aeroport al capitalei chineze — ne îndreptam spre casă cu nava noastră aeriană, Tarom, survolînd Beijingul, iluminat feeric, vedeam și mai bine cum orașul venea către el însuși din adîncuri pînă către înălțimi.

ION SPALATELU

Readucem în atenția selecționerilor 4 nume plauzibile

(Urmare din pagina 32)

„Eu aștept!”

13 jucători de valoare, posibili titulari, e cam puțin, nu? Atmosfera e însă deosebită, iar în fața antrenorilor Libardi și Tonca, foști fotbalisti, îmi scot părăria, sint de toată isprava. Deși la minus 1, cel puțin până azi, când urmează să jucăm cu Progresul, Jiul a realizat citeva meciuri peste, zic eu, valoarea lotului cu Tirgoviste, la Brașov, la Vilcea, de pildă.

— E adevărat că și s-au făcut propuneri să vii la București?

— Cite ceva a fost, dar eu, așa mi-e felul, am Timișoara în sine. Nu mi-o luați în nume de rău, dar nu mă simt bine în Capitală, parcă tot stă să dea careva peste mine!

— Sper că glumești!

— Poate, dar ceva adevăr e în asta. Dacă s-ar fi acceptat să vin în București, știu bine, aș fi avut mai multe șanse să intru în națională, nu credeți? Apropiindu-se meciul cu Ungaria și fiind, nu-i așa, și numele meu în discuție, cronicarii de la „Sportul” n-au vrut, probabil, să-l supere pe cei de la federație și, regulat, mi-au dat note mai mici decât aș fi meritat. La Vilcea, am jucat de 9, mi-au dat 6. La Hunedoara, m-am descurcat de 7, am primit 4 etc., etc. Pentru 7 eu trebuie să strălucesc, alții iau 7 din oficiu.

— Poate că exagerezi, cine să aibă ceva cu tine?

— Dacă n-are nimeni nimic cu mine, de ce nu m-au încercat?! Nu vreau nici o favoare, vreau să mi se ofere o șansă, să arăt ce pot. Nu-i numai cazul meu, situația lui Dumitru e aceeași, ca să nu mai vorbesc de Dobrin. Amindoi ar fi jucat lejer cu Ungaria și, sint convins, rezultatul ar fi fost altul. Ei, Dudu Georgescu, Nedelcu II, alții.

— Să-i lăsăm pe alții, să ne întoarcem la Giuchici. Mai speră?

— Mai sper. M-am dăruit fotbalului cu toată ființa și nu mi-a ieșit mare lucru. Am un băiat de 2 ani, îl cheamă ca pe mine, ce-o să-i spun când o crește? Că nu m-au vrut antrenorii?!

— Mai sper. M-am dăruit fotbalului cu toată ființa și nu mi-a ieșit mare lucru. Am un băiat de 2 ani, îl cheamă ca pe mine, ce-o să-i spun când o crește? Că nu m-au vrut antrenorii?!

— Poate că exagerezi, cine să aibă ceva cu tine?

„Sint gata!”

păcălit cumva, i-aș fi scos dintr-ale lor. Aici s-a greșit, parcă ne-am propus să-i batem cu armele lor și, firește, nu ne-a mers. Altfel aș fi conceput eu jocul.

— Cum?

— Era nevoie de jucători în stare să ia acțiuni pe cont propriu, să-și asume mai multă răspundere. De-aia zic de Crișan, Infigăreț cum e, poate c-ar fi scăpat o dată, poate c-ar fi scos, ca în meciul cu Anglia, un 11 metri.

— Bine, bine dar a avut destul timp la dispoziție! Cit a stat în teren, n-a mișcat nimic!

— În fotbal, lepurele sare uneori și în minutul 90.

— Și asta e adevărat, ești tare la proverbe, Gicule!

— Oricum, mai avem șanse. Eu cred că-i învingem pe elvețieni acasă și că le luăm și-un punct la ei. În plus, am încredere în capacitatea de mobilizare a echipei. Numai că împotriva Elveției va trebui să jucăm exact cum n-am făcut-o pe 23 septembrie. Nu atît din forță, cît din abilitate, din mai multă inteligență.

— Să lămurim, o dată pentru totdeauna, o chestiune. Se tot afirmă, mai în public, mai pe la colțuri, că nu mai ești convocat la lot pentru că ai renunțat singur. E adevărat?

— Am spus cîndva, la necaz, ceva în sensul ăsta, dar am retractat. Chiar „Flacăra” a scris în sensul acesta. Dacă mă cheamă, vin, mai incape vorba?! N-am fugit niciodată de greu, o să fug tocmai acum, cînd calificarea atîrnă de un fir de ață?! Pe mine, repet, se poate conta, dar dragoste cu forța, se știe, nu se poate face.

„Uitat prea repede!”

— Am zis-o, dar la supărare. De-atunci a trecut, nu-i așa, mult timp.

— Unii au regretat absența ta în meciul cu Ungaria. Am auzit multă lume spunînd că dac-ar fi fost Dudu în locul lui Cimpeanu, la lovitura aceea cu capul, tabela ar fi arătat 1-0. Oare?

— Chiar așa, oare?

— Atît, nu mai ai nimic de adăugat?

— Parcă nu știți cum e, în urma războiului mulți viteji s-arată. Poate c-aș fi marcat, poate că n-aș fi marcat, eu lui Cămătaru, de pildă, nu i-aș reproșa mare lucru. Ce putea să facă el într-o pădure de jucători?! Mai ales că, în ultimul timp, a fost și el, ca și Iordănescu sau Stoica, mai mult indisponibil. Eu cred că la mijloc s-a greșit. Ar fi trebuit, e o părere, folosit Augustin, foarte muncitor și, mai mult decît atît, capabil să joace și faza de atac. Era nevoie de un „buldozer”, de un mijlocăș care, nu atît de strict marcat ca atacanții, să pătrundă în forță. Cum să zic? Să spargă. Numai că, stau eu și judec, nu-l încă totul pierdut, mai sint șanse.

„Vremea mea e pe-aproape”

apele lui. Pe lista înlocuitorilor nu figura însă decît un atacant, așa că n-am mai avut ce face. Dac-ar fi fost după mine, eu l-aș fi băgat pe Dobrin.

— Și, firește, pe Augustin.

— Nu înaintea lui Dobrin, să fim corecți!

— Dobrin nu mai e chiar așa tînăr, ce zici?

— Dar parcă Beldeanu e? Sau Iordănescu?! Amindoi au trecut de 30, ca să nu-l mai amestec și pe Fazekas, de 34?! Dobrin n-ar fi trebuit să lipsească, mai ales că, dacă am înțeles bine, n-a operat criteriul virstei. Altfel ar fi jucat, cu Gicu lingă el, și Cămătaru, se potrivesc

Lumini prin ceață

După o săptămînă, sintem tentați să simțim că ecourile răspindite în lumea fotbalului, precum și considerentele pur tehnice ale comentatorilor și specialiștilor care au simțit pulsul confruntării România—Ungaria s-au estompat, intrînd firesc în cartoteca amintirii. Jocul în sine a fost interpretat cu competență de cei care au apanajul acestei meniri, s-au emis toate teoriile posibile asupra a ceea ce se mai poate sau am vrea să se întâmple în grupa noastră. S-a folosit, cu firească ușurință, calculul probabilităților, în fine, nu este exclus ca și configurația astrilor să fi fost citită. Numai că focurile care trebuiau să lumineze cea mai posibilă victorie împotriva echipei ungare și care nu s-au mai aprins de mult pe „23 August” vor arde încă mult timp sufletul adevăraților slujitori ai fotbalului românesc. Miercurea trecută am simțit prima dată (și pentru că era a patra sau a cincea oară cînd trăiam un joc al naționalei în afara gazonului) suferința publicului nostru la adevărata ei dimensiune. Mai mult... ca în alte dăți l-am iubit, jurîndu-mi în sine mea că merită odată și odată răzbunat, chiar dacă s-a consumat prea mult pînă la ora jocului și în următoarele zece minute. Lui îi stătea la îndemînă să salveze ziua de-ocheată a echipei și să cucerească victoria, așa cum a făcut tot timpul în istorie, atunci cînd personajele de la care se aștepta totul nu mai puteau sau erau depășite, din felurite motive, de imperativul momentului.

Și acum, totuși, puțînă lumină. La Budapesta, al 13-lea joc contra Ungariei putea fi o cifră norocoasă și ca scor prin prisma jocului presat, dar și prin felul în care s-a înțuit foarte bine atunci valoarea și posibilitățile de joc ale adversarului, oferindu-se tuturor un prilej de a bagateliza superstițiile. S-a știut și acum destul de bine ce ne poate opune echipa ungară. I-am observat atent, dar nimeni n-a avut chiar curajul să spună că

bine, doar i-am mai văzut jucînd, la olimpici. Cămătaru i-ar fi tras pe unguri pe margine și Gicu ar fi intrat la gol.

— Ehe, acum e așa simplu?! Altfel, care crezi că e cel mai puternic argument al fotbalistului Augustin?

— Nu consideră nici o minge pierdută. Și cînd e practic pierdută, el tot mai speră. Altfel vorbind, îi place lupta.

— Dar cel mai mare defect?

— Nu ridică totdeauna ochii la timp și, ca o consecință, nu vede omul cel mai liber.

această echipă este modestă și că poate fi bătută foarte ușor la București. Nespunîndu-se răsplat acest lucru, sigur că era mai greu ca jucătorii să fie învățați ceea ce trebuie să facă pentru a învinge o echipă care putea da semne că-și simte în acest sens menirea. În Spania, pentru a-i observa pe unguri jucînd în turnee, a fost trimis Valentin Stănescu, antrenorul lotului... Întors de acolo, fără a fi trecut și prin Elveția, deci mai repede decît se aștepta, a declarat că „are toate datele și că și-a notat totul despre adversarii noștri”.

Aflîndu-ne în aceste zile înaintea definitivării lotului care va ataca prima manșă a dublei întîlniri cu Elveția, îmi mai permit să sugerez că, la noi, nu se poate merge deocamdată mai mult de un an pe criteriul selecției aproape totale din maximum două cluburi, indiferent cît de bine s-ar descurca ele în campionatul nostru. Se gîndește de mult dar ne lovim mereu de greutăți provenite dintr-o cauză simplă. Am dat prioritate echipei naționale, neglijînd cu bună știință cluburile, dar apelînd tot la jucătorii lor, care se plîngeau destul de curînd „că nu au decît două rînduri de echipament”?! Ca să nu mai vorbim de multitudinea de probleme care, nefiînd rezolvate așa cum trebuie la acest nivel de bază, nasc comportări ce nu pot tranșa favorabil un joc internațional decisiv, ce trebuie „jucat cu mintea și trăit cu inima”. Lipsînd mintea, inima rămîne cel puțin neantrenată. Iar fotbalul este un joc în care nu este de-ajuns să le spuți jucătorilor ce trebuie să facă, trebuînd în primul rînd să-i înveți să facă ceea ce le ceri. Or, aici stăm foarte rău. Valoarea internațională confirmată, forma sportivă și apoi omogenitatea de club sint criteriile și ordinea după care se alcătuiesc pretutindeni echipele naționale. Mai intervine un adevăr, de care se ține cont obligatoriu, peste tot. Ele trebuie conduse de personalități capabile să dirijeze Beethoven, fanfara însemnînd prea puțîn la acest nivel.

CORNEL DINU

la ora 22 și 30 de minute, după ce condusesse o fată acasă.

Am impresia că nu mă credeți?

CORNEL UDREA

J. S. Lec

- Monumentul poate fi un extraordinar ceas solar. Chiar și mai tîrziu, cînd nu va mai exista, se va ști ce oră bate!
- Măciucile au fost obiecte de distracție. Astăzi înțeleg această și unul care a fost bătut cu ea.
- Fiecare își pune la gît ștreangul de culoarea care îi place.
- Cei care au mîncat toată înțelepciunea, ar trebui să hrănească toate burțile.
- Și spiritul ar trebui să urmeze un regim dietetic.

CRISTIAN VECERDA

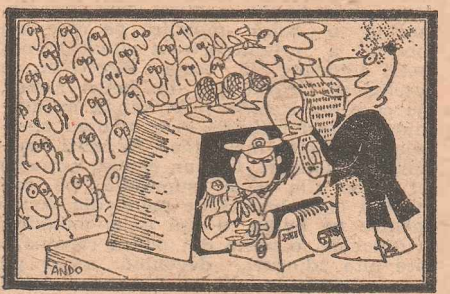
- Trebuie întotdeauna început de la sfîrșit.
- Punctele noastre de vedere sint identice. Depinde numai care pe care îl acoperă.
- Să fim atenți! Analizatul pe care îl subestimăm, poate pune punctul pe i.
- Mai știți, poate o să producem cîndva spiritele umane pe cale industrială.
- Umbra cuvîntului! Flecarea poate să-ți fie ultimul.
- Înțelegem perfect de ce nu putem înțelege nimic.
- Te poți scuipa fără să deschizi gura.

În românește de NICOLAE ARMEȘ

Caricaturi pe podium

Ultima distincție obținută de către un caricaturist român la Saloanele internaționale de umor vine de peste... ocean. Mai precis din Cuba unde în localitatea San Antonio de Los Baños s-a desfășurat cea de-a doua Bială internațională de umor și grafică militantă. Din selecția prezentată de către Consiliul ziaristilor din România juriul a reținut pentru

ANDO

unul dintre premiile speciale ale concursului (Premiul revistei de umor „Melaito”) lucrarea lui ANDO pe care o prezentăm alăturat. Ea se adaugă bogatei recolte (în medalii) obținută în acest an de către caricaturistii români, printre care Mihai Stănescu (cu o veritabilă colecție — un premiu III la Montreal — Canada, o medalie de bronz la Kuokke-Heist-Belgia și un premiu de excelență la Tokio-Japonia), Nicolae Ioniță, Ion Barbu și alții.

Cu mina pe inimă

Antrenorul principal ne-a adunat pe toți la vestiar, după antrenamentul care a durat 5 ore, și ne-a spus cu tristețe în glas că nici unul dintre fotbalistii lui n-a reușit să fugă sută de metri sub 11

NICOLAE DRAGOȘ

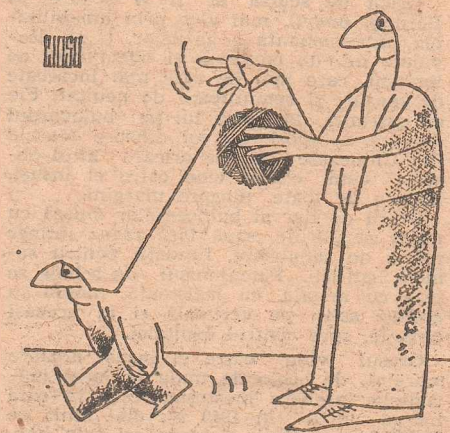
secunde. Am pus capul în pămînt și el a continuat cu voce foarte tristă: „De asemenea, vreau să remarc că doi dintre voi nu au putut, din cele 100 de lovituri de la 11 metri, trase pe poartă, să înscrie tot atitea goluri, ba chiar mai mult, unul dintre voi, nu spun care, a ratat 5!” În momentul acela vocea lui a prins accente dramatice, sfișietoare, și vinovatul, cu numai 95 de lovituri marcate, a izbucnit în plîns și a zberlat politicos: „Vă rog să mă scoateți din echipă!”

Antrenorul ne-a privit pe rînd, muștrător și a adăugat: „Ce folos dacă noi conducem în campionat cu 8 puncte avans și un golaveraj de +67, dacă voi vă comportați așa?” Cu asta a ieșit și noi am rămas în vestiare, copleșiți de rusine. Unul a vrut să aprindă o țigară, dar au sărit toți cu gura pe el și căpitanul echipei i-a zis cu dispreț fumătorule! Am plecat și noi spre case, era deja tîrziu, se făcuse ora 20 și la ora 20 și 30

NICOLAE IONIȚA

de minute eram și eu, ca toți ceilalți, în pat, dar somnul refuza să vină. Antrenorul avea dreptate: dacă vom continua să ne comportăm tot așa, într-o totală indisciplină și indiferență față de culorile clubului, toată munca noastră se ducea de ripă și eram amenințați să terminăm campionatul pe locul II, ceea ce ar fi fost o rușine imensă. Ce folos că după 30 de

CONSTANTIN CIOSU

etape nu cunoscusem înfrîngerea, dacă un neisprăvit se apuca să fumeze, ori un altul rata penalități. A doua zi, cu 2 ore mai devreme, eram cu toții la antrenament și jucătorul care îndrăznise să aprindă o țigară, fugea de îi ieșeau ochii din cap, ca autocritică. L-am oprit cu greu, după ce a făcut două maratoane și ceva.

A sosit și antrenorul la ora fixă și ne-am cerut iertare pentru cele întîmplătoare ieri. A acceptat scuzele noastre și am trecut să executăm cele ce ni le cerea în ceea ce zic: 6 ture de stadion, 1 000 de genuflexiuni, 414 flotări, 5 000 de șuturi la poartă. După citeva ore a vrut să întreprind antrenamentul, dar l-am rugat cu lacrimi în ochi să ne mai lase, chiar dacă a doua zi aveam meci.

A doua zi, înainte de începerea partidei, a scos din lot, pe viață, pe golgeterul nostru și al campionatului, cel mai în formă băiat, fiindcă îndrăznise cu o seară înainte să bea o bere și să se culce

Ce echipă națională ați alcătui pentru meciul cu Elveția?

Lupta pentru calificare la El Mondial 1982 a intrat în ultima linie dreaptă. După nefericitul 0-0 din partida cu Ungaria, șansele echipei noastre, componentă a grupei a IV-a preliminară, s-au mai împușinat, dar ele încă există, teoretic și practic deopotrivă. Indiferent de rezultatul rezultatelor, tricolorilor le sînt suficiente 3 din cele 4 puncte puse în joc în dubla manșă cu Elveția, 10 octombrie acasă, 11 noiembrie în deplasare. Sarcina lor nu e, firește, tocmai ușoară, dar nici irealizabilă, ținînd cont, între alte argumente, și de faptul că reprezentativa României are, în raport cu cea a Elveției, un palmares net favorabil, 3 victorii, 1 meci egal, o înfringere. Ba mai mult, în 1933 și, respectiv, 1969, tricolorii și-au croit drum spre etapele finale ale campionatelor mondiale (din 1934 și 1970) chiar în fața fotbalistilor din „țara cantanelor”, ei reușind în deplasare 2-2 și, respectiv, 1-0.

Numai că, pînă la 11 noiembrie, mai avem un hop de trecut, meciul de simbătă viitoare, de la București. Cum nu toți componenții formației noastre au dat randamentul scontat la 23 septembrie, o serie de jucători de valoare recunoscută nefiind incluși în lot sau rămînînd pe banca rezervelor, am considerat util un sondaj de opinie în rîndul specialiștilor, realizat înaintea meciurilor din cepele europene.

Am primit următoarele răspunsuri, tot atîtea sugestii, apreciem noi, pentru tehnicienii lotului.

VOTUL CRONICARILOR DE SPECIALITATE

Cu excepția redactorului-șef, Aurel Neagu, care a împințat demersul nostru cu un refuz blind, restul cronicarilor ziarului „Sportul” și-au exprimat după cum urmează punctul de vedere.

Marius Popescu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu, Balaci (Crișan), DUDU GEORGESCU (Cămătaru), ORAC; **Constantin Firănescu:** Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu (DOBRIAN), Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Gheorghe Nicolaescu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, UNGUREANU, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu, Crișan, Cămătaru (DUDU GEORGESCU), Balaci; **Ioan Chirilă:** Sînt pentru Dobrin pe banca rezervelor; date fiind idelle care emană de pe banca antrenorilor, n-ar fi exclus să se audă „întră, Gicule, în teren, poate rezolvîți tu!”.

Jack Berariu: Iordache (MORARU) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, AUGUSTIN, DINU, Ticleanu, Crișan, NEDELUCU II, Balaci;

Stelian Trandafirescu: Iordache (MORARU) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, STREDIE, AUGUSTIN, DINU, Ticleanu, GEOLGĂU, NEDELUCU II (DUDU GEORGESCU), Balaci;

Pompiliu Vintilă: Cristian — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, AUGUSTIN, Ticleanu, Iordănescu, ȘOIMAN, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Mircea M. Ionescu: dacă meciul se va juca la București, o echipă; pentru Craiova, firește, o alta; pentru București Cristian — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, DOBRIN, Iordănescu, ȘOIMAN, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Paul Slăvescu: Iordache — Negrilă, (VLAD), Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Balaci, AUGUSTIN, ȘOIMAN, NEDELUCU II, CIRȚU;

Radu Urziceanu: MORARU — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, UNGUREANU, AUGUSTIN, Iordănescu, Beldeanu, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

E lesne de constatat că am trecut cu alt corp de literă numele tuturor jucătorilor care n-au evoluat în partida cu Ungaria; nu l-am supus regulii, în mod deliberat, pe Iordache, care ar fi fost titular sigur în 23 septembrie, la data aceea el fiind, reamintim, accidentat. Din cite am aflat, încheindu-și convalescența, portarul Iordache a devenit apt de joc.

Ce concluzii se pot trage din această primă grupă de răspunsuri? Lăsînd de-o parte postul de portar, ca și rezolvat prin reîntoarcerea lui Iordache, cronicarii „Sportului” acordă, cu puține excepții, credit liniei de fund din meciul cu Ungaria. Doar 3 nume noi, Stredie, Vlad și Ungureanu, ultimul mai vechi component al lotului. În ceea ce privește linia de mijloc, 8 din cei 10 intervievați (mai puțin (M. M. I.) solicită introducerea lui Augustin, Ioan Chirilă reținîndu-se să indice 11 jucători, Iordănescu, Ticleanu și Balaci rămîn, în majoritatea cazurilor, pe loc, lor alăturîndu-li-se Dinu și Dobrin, fiecare cu cite 2 voturi. În atac, multe modifi-

cări. În viziunea ziaristilor de specialitate, Cămătaru și, într-o măsură mai mică, Crișan par să fi pierdut cursa, ca virf de atac impunîndu-se, cu autoritate, Dudu Georgescu, 7 sufragii. În urma lui, dar înaintea lui Cămătaru (pomenit de două ori) timișoreanul Nedelcu II. Alte nume noi, Șoiman (de 3 ori), Geolgău și Cîrțu (fiecare o dată), ba chiar și Orac (1 vot), în condițiile în care tricoul cu numărul 11 pare să se fi adjudecat totuși în favoarea lui Balaci.

DE REȚINUT: preferințele pentru Augustin, Dudu Georgescu și, într-o măsură mai mică, pentru Dinu, Dobrin, Nedelcu II și Șoiman.

SCRITORII, DETINĂTORII RUBRICILOR DE SPORT DIN ZIARE ȘI REVISTE

Cristian Mantu: Iordache — VLAD, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Iordănescu, DOBRIN, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Gheorghe Mitroi: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Stoica, AUGUSTIN, Balaci, DUDU GEORGESCU, Iordănescu (DOBRIAN);

Radu Cosășu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Stoica, Iordănescu, Crișan, Cămătaru, Balaci;

Ion Bocioacă: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, STREDIE, Ticleanu, DINU, Balaci, Crișan, RADU II, GIUCHICI;

Vasile Căbulea: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Balaci, Cimpeanu II, DUDU GEORGESCU, TĂLNAR;

Eugen Barbu: MORARU — VLAD (MIHAI MARIAN), Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Beldeanu (AUGUSTIN), Balaci, TĂLNAR, DUDU GEORGESCU (NEDELUCU II), ORAC;

Dan Pătrașcu: Iordache — MIHAI MARIAN, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, DINU, Crișan, DUDU GEORGESCU, Iordănescu;

Fănuș Neagu: Iordache (Cristian) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, UNGUREANU, DINU, Ticleanu, AUGUSTIN, Balaci, DUDU GEORGESCU, GIUCHICI;

Valeriu Mironescu: Cristian — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, DOBRIN (Cimpeanu II), Balaci, Crișan, Cămătaru (NEDELUCU II), Iordănescu;

Ion Băieșu: Iordache (Cristian) — ZAMFIR, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, DINU, Balaci, DOBRIN, Crișan, DUDU GEORGESCU, Munteanu II;

Adrian Păunescu: Iordache — NICȘA, Sameș, Ștefănescu, ION GHEORGHE, Balaci, DOBRIN (Ticleanu), GEOLGĂU, DUDU GEORGESCU, NEDELUCU II, GIUCHICI;

Prima observație, reapare Stoica, absent pe lista cronicarilor de la „Sportul”! În linia de fund, rămîn pe poziții, fără contracandidați, fundații centrali, în timp ce pentru cei de pe margine se înaintează mai multe propuneri: Vlad, Mihai Marian, Ungureanu, Zamfir, Nișca, Ion Gheorghe, Stredie. La mijloc, din nou Augustin (5 voturi), Dobrin (5 voturi), Dinu (3 voturi), iar în atac, și mai ceruți, Dudu Georgescu și Nedelcu II ca virfuri (fie cite unul, fie amîndoi, o idee ce merită reținută), cu 8 și, respectiv, 3 sufragii. E menționat o dată și Radu II. În ceea ce privește aripile, posturile cele mai controverse, mai ales cel de aripă stîngă, in-

tervin mai multe propuneri, între care, pe stînga, Tălnar și chiar Cimpeanu II?! Se detașează, într-un context în care se mai vehiculează numele lui, Orac și Geolgău, alături de „clasicii” Crișan, Iordănescu și Balaci, prezența lui Giuchici, 3 voturi. Așadar, între „conservatorismul” lui Radu Cosășu (nici un nume nou față de meciul cu Ungaria) și dorința expresă de primenire a lui Adrian Păunescu (7 propuneri) și Eugen Barbu (8), citeva surprize (Ion Gheorghe, Nișca, Radu II), intrarea în prim plan a lui Giuchici și CONSOLIDAREA POZIȚIILOR lui Augustin, Dudu Georgescu, Dinu și Dobrin.

CE PĂRERE AU COMENTATORII RADIO T.V.

Gheorghe Minoiu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, AUGUSTIN, DINU, Iordănescu, GEOLGĂU, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Sebastian Domoziță: Iordache (Cristian) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, DINU, Balaci, TĂLNAR (Crișan), RADU II, Cămătaru;

Ion Ghițulescu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Balaci, DUDU GEORGESCU, Cămătaru, Iordănescu; eventual VLAD în locul lui Negrilă;

Dan Ștefănescu: MORARU — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, C. SOLOMON, Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Dan Voicilă: Iordache — REDNIC, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Nicolae Soare: Iordache — REDNIC, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu, GEOLGĂU, DUDU GEORGESCU, Balaci.

Să notăm, înainte de a trece la un scurt comentariu, faptul că am fost refuzați, nu tocmai politicos, de Cristian Topescu („nu obișnuiesc să dau sfaturi”)?! Nu de sfaturi e-a vorba, îi reamintim lui C. T., ci de citeva sugestii constructive, care să servească unei cauze comune, calificarea echipei noastre naționale la mondiale.

Intorcîndu-ne la chestiune, să remarcăm statu-quo-ul din linia de fund, în care „centralii” sînt de neclintit, pozițiile lui Negrilă și Munteanu II fiind firav amenințate, apărînd doar 2 contracandidați, Rednic (2 voturi) și Vlad. În schimb, la mijloc, o nouă tate (băcuanul Costel Solomon), mai degrabă martor al ascensiunii lui, Dinu și Augustin. În atac, în vreme ce Cămătaru pare să fi pierdut, fără drept de apel, concurența cu Dudu Georgescu, e din nou pomenit numele lui Geolgău. Pe aripa stîngă, senator de drept, Balaci. De subliniat că o serie din componenții lotului pentru Ungaria (Nicolae, Stoica, chiar Șoiman) sînt trecuți cu vederea.

ARBITRI, ANTRENORI

Un singur refuz, cel al antrenorului dinamovist Dumitru Nicolae-Nicușor („nu mă pot băga, sînt antrenori însărcinați cu asta”), 18 răspunsuri. Să începem cu arbitrii:

Augustin Deleanu: Iordache (MORARU) — Munteanu II, Sameș, Ștefănescu, STREDIE, DUMITRU (DINU), AUGUSTIN, Ticleanu, TĂLNAR, DUDU GEORGESCU, (NEDELUCU II), Balaci;

Dan Petrescu: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, STREDIE, Ticleanu, DUMITRU, DOBRIN, Iordănescu, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Vasile Tătar: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Beldeanu, Crișan, DUDU GEORGESCU, VĂETUȘ;

Ion Pop: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Iordănescu, Ticleanu, AUGUSTIN, TĂLNAR, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Romeo Stîncan: Iordache (Cristian) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Balaci, Crișan, DUDU GEORGESCU, Cimpeanu II;

Ștefan Dinu: Iordache — NICȘA, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, DOBRIN, AUGUSTIN, Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Nicolae Rainea: Iordache (Cristian) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Beldeanu, Ticleanu, Iordănescu (AUGUSTIN), Crișan, DUDU GEORGESCU (Cămătaru), Balaci;

Mircea Constantinescu: Iordache (MORARU) — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II (STREDIE), Ticleanu, DINU, Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU, Balaci;

Carol Jurja: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Iordănescu, Stoica, Crișan, Cămătaru, Balaci;

Cristian Teodorescu: Iordache — NICȘA, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu,

nu, DINU, Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU, GIUCHICI;

George Dragomir: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, AUGUSTIN, Iordănescu, TĂLNAR, DUDU GEORGESCU, Balaci.

Pe scurt, de la echipa din meciul cu Ungaria (Jurja) la 8 nume noi (Deleanu), fără nici o nouă față de răspunsurile anterioare, cu observația că reapare, cu 2 voturi, internaționalul Dumitru! În rest, ca de obicei, Dudu Georgescu, Augustin, Dinu, Dobrin, Tălnar (3 sufragii, le place arbitrilor jocul lui Tălnar I), Giuchici.

Spre cine se îndreaptă preferințele tehnicienilor:

Ion Voica: Iordache — ZAMFIR, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, DINU (Stoica), Iordănescu, Crișan, DUDU GEORGESCU (SANDU MIRCEA), Balaci; poate că ar trebui inclus în lot și fundașul MIHAI MARIAN;

Atilla Erdogh: Iordache (Cristian) — SZABO, Sameș, Ștefănescu, UNGUREANU, DONOSE (Ticleanu), BOLONI, Iordănescu, Crișan, Cămătaru, Balaci;

Mircea Lucescu: Craiova mi se pare puțin uzată; ar trebui, cred, căutate unele soluții mai îndrăznețe și mă gîndesc, în primul rînd, la introducerea lui AUGUSTIN și DUDU GEORGESCU;

Emanoil Hașoti: n-am o echipă, dar n-aș mai merge pe mina lui Cămătaru; nici pe a lui Iordănescu;

Petru Libardi: Iordache — aceeași linie de fund, Ticleanu, AUGUSTIN, Balaci, Crișan, DUDU GEORGESCU, Iordănescu, (GIUCHICI);

Viorel Mateianu: Iordache — ZAMFIR, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, DINU, DOBRIN, Iordănescu, LUCESCU, DUDU GEORGESCU, GIUCHICI;

Ion Oblemenco: Iordache — Negrilă, Sameș, Ștefănescu, Munteanu II, Ticleanu, Beldeanu (DONOSE), AUGUSTIN, Crișan, Cămătaru, Balaci.

Mai circumspect, e și de înțeles o astfel de poziție, antrenorii nu aduc, în general, nimic șocant în discuție, poate doar întoarcerea lui Mateianu la „epoca de aur” (Dinu, Dobrin, Lucescu) atrăgînd atenția. Se mai remarcă „patriotismul local” al antrenorului A.S.A., care propune chemarea lui Szabo și BOLONI, ambii de la Tirgu Mureș, precum și faptul că, în ciuda „soluției” Augustin, pe care o acceptă, Ion Oblemenco nu se sfiște să acorde în continuare credit lui Beldeanu și Cămătaru. Atît Erdogh, cit și Oblemenco, „il vād” pe Donose, care primește astfel, în finalul sondajului, primele și ultimele 2 voturi. Conform așteptărilor, Augustin, Dudu Georgescu, Dinu și, mai puțin, Dobrin, reapar pe listă.

IN LOC DE CONCLUZII, O ECHIPĂ POSIBILĂ

Au fost pronunțate, dacă nu greșim, 42 de nume, unele însă (Sandu Mircea, Szabo, Lucescu, Văetuș, Solomon, Cîrțu etc.) o singură dată. Cel mai mare număr de sufragii l-au înrunit cei 2 fundași centrali, Sameș și Ștefănescu, fiecare cite 42 (3 din cei 45 de intervievați n-au dat echipe complete), punctaj maxim. E, firește, îmbucurător și nu ne rămîne decît să nutrim speranța ca Sameș și Ștefănescu, excelenți în meciul cu Ungaria, își vor face datoria și simbăta viitoare, acționînd fără greșală. În privința portarilor, dacă Iordache (36 de voturi) se va reface, ceea ce dorim cu toții, el va apăra. Dacă nu, Cristian (9) și Moraru (7) îl vor putea înlocui cu succes.

Să lăsăm însă comentariile pentru mai tirziu, prezentînd echipa care a reieșit în urma sondajului:

IORDACHE (36), NEGRILĂ (28), SAMEȘ (42), ȘTEFĂNESCU (42), MUNTEANU II (34), (Stredie — 5), TICLEANU (35), AUGUSTIN (27), (Dinu — 13), IORDĂNESCU (28) (Dobrin — 10), CRIȘAN (29), (Tălnar — 6), DUDU GEORGESCU (33), (Cămătaru — 9), BALACI (10), (Giuchici — 6).

- Au mai punctat:
 - pentru postul de fundaș dreapta Vlad, Mihai Marian, Zamfir, Nișca (cite 3 voturi), Rednic (2), Szabo (1); de asemenea, Munteanu II (1), vot adăugat la totalul celor 34;
 - pentru postul de fundaș stînga Ungureanu (4), Ion Gheorghe (1);
 - pentru linia de mijloc Beldeanu (5), Stoica (4), Dumitru și Donose (cite 2), BOLONI și Solomon (cite 1);
 - pe aripa dreaptă Geolgău și Șoiman (cite 3), Lucescu (1);
 - ca virf de atac Nedelcu II (7), Cimpeanu II (4), inclusiv punctele pomeite pe alte posturi), Radu II (2), Sandu Mircea (1);
 - pe aripa stîngă Orac (2), Cîrțu și Văetuș (cite 1).

Echipa „opinii publice”, s-o numim așa, nu diferă, iată, prea mult de cea aliniată în partida cu Ungaria. Două ar fi modificările care s-ar impune față de garnitura din 23 septembrie, titularizarea dinamoviștilor Augustin și Dudu Georgescu, remarcă în primele etape ale acestui campionat și în meciurile din Cupa U.E.F.A. Convocarea lor la lot, readucerea lui Dudu Georgescu și confirmarea lui Augustin, care a mai trecut, ca vizitator, prin familia tricolorilor, nu mai poate întîrzi. La fel, ținînd cont de concluziile acestei anchete, socotim, e firește un punct de vedere, nu o imixtiune în treburile (și așa complicate) ale antrenorilor, că trebuie avută în vedere și chemarea la lot a lui Dobrin și Giuchici, față de ultimul fotbalul românesc avînd datoria să-i acorde, fie și cu întîrziere, o șansă. Am mai spus-o și o repetăm. Vremea bibițiilor, a plătirii de polițe, a încapătînărilor de tot felul, a subiectivismelor și oratoriei a trecut. E momentul, fiind în discuție ultimele șanse de obținere a calificării, ca toate forțele și resursele să fie canalizate în folosul echipei naționale, spre binele și fortificarea ei.

Înainte de a semna, autorul sondajului ține să le mulțumească pentru amabilitate celor ce au dat curs solicitărilor lui.

OVIDIU IOANIȚOIA

Echipa Elveției înaintea meciului cu Anglia, 2-1, din data de 30 mai. Pe acești tineri trebuie să-i batem la fotbal simbăta viitoare și să-i „neutralizăm” (doar sînt elvețieni...) în partida retur, programată la 11 noiembrie. Mult succes tricolorilor!

Succes în turul II echipelor Universitatea Craiova, Dinamo și F.C. Argeș, care după cele două „reprise” ale meciurilor din primul tur al cupelor europene cu Olympiakos Pireu, Levski Spartac Sofia și Apoel Nicosia, terminând învingătoare cu scorurile totale de 3-2, 4-2 și respectiv 5-1, merită toate felicitările și să se pregătească atent pentru o demnă reprezentare a fotbalului românesc în întâlnirile viitoare.

Bravo Craiova! Bravo Dinamo! Bravo Argeș!

Sofia, prin telefon, de la trimisul nostru. Deși a pierdut aici, 1-2 (0-2) cu re-dutabila Levski Spartak (5 internaționali A, 2 de tineret, între care aripa Iskrenov, un fotbalist de clasă deosebită). Dinamo și-a atins scopul și a realizat o frumoasă calificare în turul II al Cupei U.E.F.A. Bulgarii, deși au făcut eforturi deosebite, fiind și frenetic susținuți de cei peste 35.000 de spectatori, n-au izbutit să recupereze handicapul de 3 goluri, consemnat la București, mulțumindu-se cu o victorie la limită din punctul lor de vedere o slabă consolare.

Cum era și de așteptat, gazdele s-au năpustit, din start, în atac și după 35 de minute, explozând câteva erori ale apărării dinamoviste, și-au creat un avantaj de două goluri pe tabela de marcat. Kurdov în minutele 12 și 35. După pauză însă, bucureștenii s-au regăsit și au făcut o a doua repriză foarte bună. Animați de Augustin, ei au început să lege mai bine jocul și să iasă tot mai curajos la atac. Tâlnar și Orac, folosind cu iscusință „culoarele” create de Dudu Georgescu, care și-a plimbat „paznicii” cînd pe-o parte, cînd pe cealaltă a terenului, amenințînd în câteva rînduri poarta lui Delcev. Cum îi e obiceiul, Augustin s-a infiltrat adesea în defensiva bulgară, el ratînd din poziții favorabile în minutele 65 și 72. Pe fondul

dominării tot mai haotice, tot mai lipsită de lumină, a gazdelor, s-a întrerupt, de data asta la propriu, lumina reflectoarelor stadionului „Vasil Levski” și arbitrul sovietic Eldar Azim Zade (care a fluierat foarte corect) a cronometrat 13 minute de întineric. Dacă ar fi fost 15, el ar fi hotărît, conform regulamentului, sfîrșitul meciului dînd oaspeților cîștig de cauză cu 3-0, sancționînd viciul de organizare. Dar mai bine că nu s-a întîmplat așa! În final, apărîndu-se calm, arătînd o ambiție deosebită și luptînd cu dăruire, dinamovistii au marcat prin Augustin (minutul 88), mingea sutață de acesta, udă din cauza ploii, lovită cu sete, păcălîndu-l pe portarul bulgar și oprindu-se în fundul plasei. A fost un gol echitabil, judecînd după aspectul jocului din repriza secundă, gol salutat cu bucurie de mica, dar imoasa galerie ce i-a însoțit pe bucureșteni la poalele Vitoșei.

La ora cînd telefonez, marți seara, dinamovistii savurează, în camerele lor de la hotelul „Moskva”, satisfacția calificării, o performanță obținută prin hărnicie, devotament și sudoare. Miercuri dimineață ei vor pleca la Ruse, cu avionul, iar de acolo, după prînz, spre casă. Bravo, băieți, felicitări!

GHEORGHE AMUZA

Miercuri după-amiază și, respectiv, seara, celelalte două „ambasadoare” ale fotbalului nostru, F. C. Argeș și Universitatea Craiova, au reușit să intre în turul II al cupelor continentale. Argeșul a obținut, pe teren propriu, o victorie scontată și categorică, 4-0 (2-0) cu Apoel Nicosia. Evoluînd la Atena, Universitatea a cedat cu 0-2 (0-1) în fața lui Olympiakos Pireu, dar cele 3 goluri (la

zero) marcate de campionii României la Craiova, în meciul tur, le-au asigurat calificarea. Așadar, toate cele 3 formații românești angajate în cupele europene au trecut „hopul” primului tur. E o ispravă remarcabilă, dătătoare de speranțe în perspectiva partidei România - Elveția, programată sîmbăta viitoare. Bravo, băieți!

Pentru meciul cu Elveția

Ce echipă națională ați alcătuiți?

Citiți în pagina 31 un sondaj pe această temă, 45 de răspunsuri furnizate de specialiști, antrenori, arbitri, scriitori, croniciari de fotbal. Ca o concluzie a sondajului.

Readucem în atenția selecționeților 4 nume plauzibile

Miroslav Giuchici

„Eu aștept!”

— Sint opinii că ai avea loc chiar în echipa reprezentativă, ce părere ai?
— Bună, firește. Am avut, e drept, o perioadă mai neagră, cit am jucat la Timișoara, cite 10—15 minute pe meci, dar de cînd sint la Jiul, unde atmosfera e excelentă, îmi ies toate mai bine. Trag tare, tot aștept, tot aștept, poate m-or băga și pe mine în seamă. Am 27 de ani.

— Ce ziceai de Timișoara?
— N-am fost prea agreeat la „Poli”, nici Costică Rădulescu, nici Dembrovșchi, nu prea m-au înghițit. Păcat că venirea lui Ion Ionescu a coincis cu plecarea mea la Petroșani.

— De ce păcat?
— Pentru că din cit am lucrat cu Ion Ionescu, mi-am dat seama că e priceput și, mai mult chiar, om dintr-o bucată. Detasat, Ionescu e, după mine, în primii 3 antrenori din țară. Calitățile mele? Ei bine, folosesc la fel ambele picioare. Stîngul, dreptul, pentru mine sint tot una.

— Dar lipsuri?
— Hm, de-astea am mai multe. Poate că, înainte, mă complicam în joc, țineam mingea prea mult și, în altă ordine de idei, eram prea gălăgios. La Jiul, m-am mai ordonat, joc mai simplu.

— Ce-ți place să joci?
— Al doilea virf de atac sau, și mai bine, al patrulea la mijloc. Am o tehnică deosebită, cel puțin așa se zice.

— Ce n-ai, Miroslav Giuchici?
— Ghețe și noroc. La Jiul, în general, avem probleme. Cu echipamentul, iar mie, colac peste pupăză, mi-au dispărut două perechi de ghețe. Nici cu efectul nu stăm prea bine, 12—

(Continuare în pagina 30)

Nicolae Dobrin

„Sint gata!”

— Nu mai vreau de mult să par altul decît sint și zic eu că aspectul ăsta mi-a prilejuit destule necazuri, le știe toată lumea. Am ieșit, cum se zice, cu marfa pe piață. Acum însă cred că dreptatea e de partea mea. Jucătorii au vrut totul și poate că din cauza asta unora nu le-a mers prea bine. De dat, au dat tot ce-au avut.

— Și Beldeanu? Și Crișan? Și Cămătaru?

— Și. Eu, de pildă, pe Crișan nu l-aș fi schimbat, iar pe Cămătaru, ca să fiu sincer, nu l-aș fi băgat în teren. N-a jucat atîta timp, nu merita să riscăm cu el.

— Cu cine l-ai fi înlocuit?

— Cu Dudu Georgescu. Nici n-aș fi stat pe gînduri.

— Dobrin ar fi putut juca?

— Se știe, Dobrin are, din 26 august, 34 de ani!

— Cît Fazekas, așa-i?

— Da, dar la noi e altă poveste. Cum trece unul de 30 de ani, cum i se pune o etichetă pe frunte. Pe ea scrie un singur cuvînt.

— Care?

— Terminat.

— E și cazul tău?

— Eu mă pregătesc și, după cum se poate vedea, fac încă față. Am avut, e drept, un început de campionat mai ezitant, dar am intrat repede în formă și mă simt în apele mele.

— Sincer, te-ai fi descurcat cu ungarul?

— Poate că da, poate că nu, ce să zic acum, cînd treaba s-a încheiat? ! Oricum, nu m-aș fi luat cu el la bătaie, i-aș fi

(Continuare în pagina 30)

Dudu Georgescu

„Uitat prea repede!”

— Ce faci, Dudu Georgescu, cum te simți?

— Mai bine ca oricînd. Poate c-am scăpat de belele. Ba mi-am spart arcada, ba mi-am luxat umărul, ba m-am operat de menisc, o dată și încă o dată, plus gleznele pe care nici nu mai țin minte de cite ori le-am pus în ghips! Fundașii au fost nemiloși cu mine. Ca să glumesc, au uitat de respectul față de vîrstă!

— Tot bați monedă pe asta, abia ai impliniți 31 de ani, la 1 septembrie, avem o poză de la evenimentul acela.

— Și ce, 31 nu-s destul? ! Unii zic uite-l pe Dudu, a făcut 31, ce jucător a mai fost? ! Adică, înțelegeți, la timpul trecut.

— De ce asta? Ungurii au venit la București cu Fazekas la 34 de ani!

— Așa-i. Poate că și asta e una din explicațiile faptului că, deși n-au fost mai bunl ca noi, ne-au luat 3 puncte din 4.

— Să vorbim pe șleau, crezi c-ar fi trebuit să fii convocat la lot? Forma ta din acest campionat, golurile pe care le-ai înscris, ardoarea cu care...

— Mă rog, mă rog, toate celelalte. Vă răspund cîntit, nu știu. Și-apoi, ce-a fost, a fost, ce să mai vorbim? !

— Dar pentru meciul cu Elveția? Mai bine zis, pentru meciurile?

— Nici asta nu știu. Pe urmă, dacă e iarăși vorba să discutăm cu cărțile pe față, depinde asta de mine? ! Fac eu lotul? !

— E adevărat că după partida cu Spania, acel 2-2 de la Craiova, i-ai declarat lui Ștefan Covaci că nu vrei să mai auzi de națională?

(Continuare în pagina 30)

Ionel Augustin

„Vremea mea e pe-aproape”

— Cînd m-au chemat, mi-am zis gata, Ionele, a venit și rîndul tău. Iată însă că n-a venit, dar e pe-aproape, o simt. Mai curios e că n-am fost folosit în amicalul cu Bulgaria, cînd o serie de titulari au stat, fiind accidentați. De-aia zic eu că n-am înțeles nimic, nu m-au convocat cu Bulgaria, dar m-au convocat cu Ungaria, care a fost, vă întreb, raționamentul? !

— Oricum, rezultatul a fost același, tot n-ai jucat. Chiar așa, cite selecționări ai?

— Dacă am numărat bine, 6, dar nici una oficială. Polonia, R.D.G., Israel, numai amicale. Cam puțin pînă la 26 de ani, nu?

— Mult, puțin, asta e. În 23 septembrie, iar ai ratat.

— Îmi pare extrem de rău, mai ales că, zic eu, ar fi fost nevoie de mine.

— Dudu Georgescu a avut aceeași părere.

— De la mijloc, numai Stoica a făcut față. S-a zbatut însă ca pește pe uscat. Beldeanu, din păcate, n-a avut viață, poate că a vrut, sigur, a vrut, dar n-a putut. N-a forțat o dată, n-a încercat să pătrundă, a plimbat mingea pe metru pătrat și de-a latul terenului. Cînd a intrat Ticleanu, s-a mai schimbat vînzarea, dar era destul de tirziu. În plus, asta iarăși m-a surprins, nici Iordănescu n-a fost în

(Continuare în pagina 30)

Interviuri realizate înaintea meciurilor din cupele europene de OVIDIU IOANIȚOIAIA

Flacăra. Redacția : București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefone : 17 60 10, 17 60 20. Întreținere : Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) - 26 00, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, George Arion, Cornelia Barbu, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) - 18 48 75, 25 60; Secția scrisori probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) - 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoiaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnărenco, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, Olimpia Olaru, Mihai Pinzaru, Sorin Postolache, Cornel Speriatu) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10, interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combunatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU